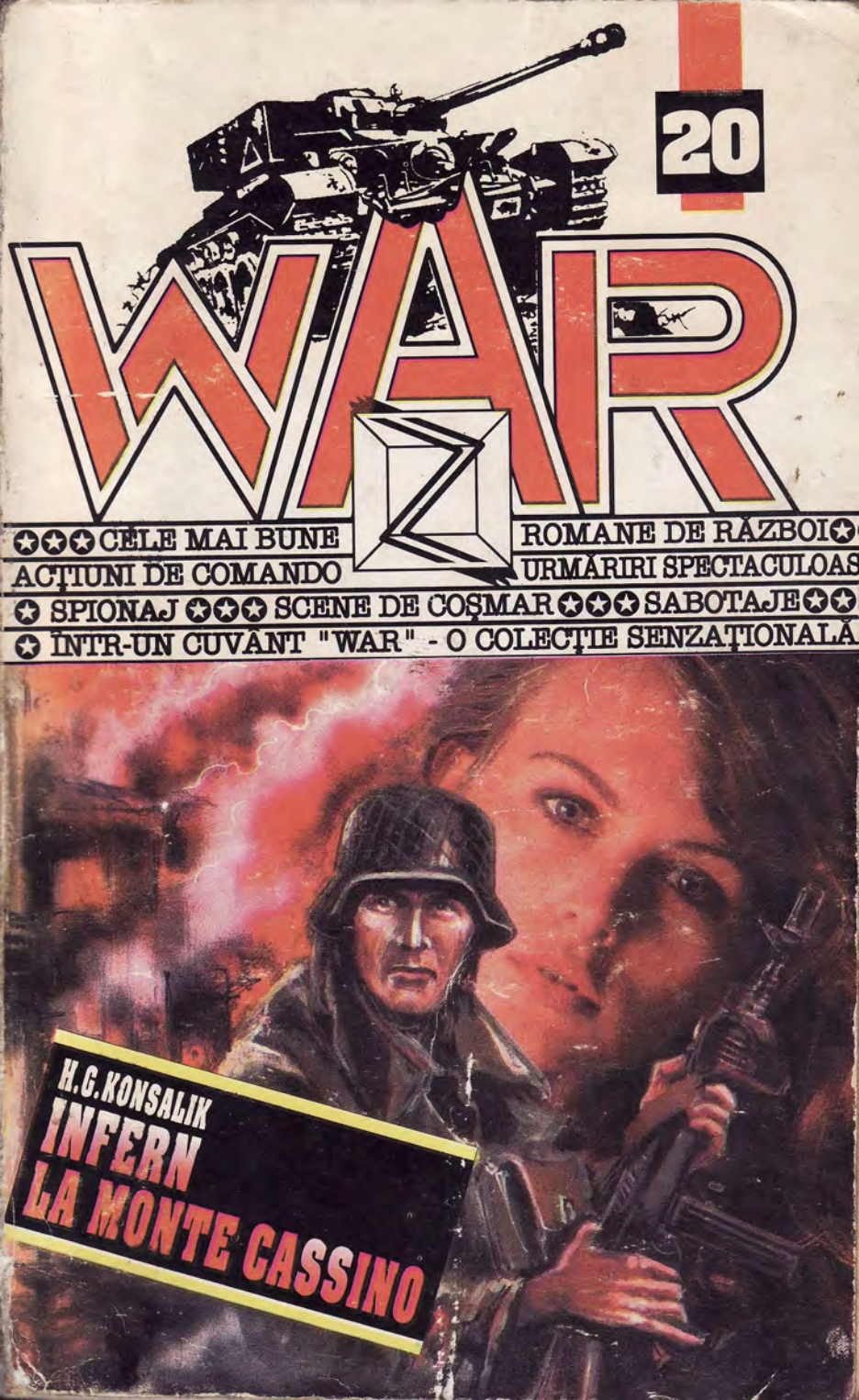
20
WAR
CELE MAI BUNE ROMANE DE RĂZBOI
ACȚIUNI DE COMANDO URMĂRIRI SPECTACULOASE
SPIONAJ SCENE DE COȘMAR SABOTAJE
ÎNTR-UN CUVÂNT "WAR" - O COLECȚIE SENZAȚIONALĂ
H.G. KONSALIK
INFERN LA MONTE CASSINO

H.G.KONSALIK

INFERN LA MONTE CASSINO

Traducere : **DAN DUMITRESCU**

EDITURA

BUCUREȘTI-ROMÂNIA 1994

Editor : ZAMFIR M. RUSU

Coperta de GH. BALTOC

În memoria soldatului necunoscut de pe Monte Cassino, care, cu prețul vieții sale, a salvat unsprezece camarazi răniți.

Ne omorâm între noi ? Bineînțeles !
Dar nu pentru a ne mânca !

Lichtenberg
(scriitor german, sec. XVIII)

PARTEA I

De ce să rupi cuiva piciorul ?
Mai bine lovește-l la genunchi !

Churchill

Zburau deasupra norilor, în plină noapte.

În fața lor, discul luminos al lunii, de un galben palid, părea suspendat de cerul întunecat ; sub ei, norii creeau iluzia că sunt un ocean cenușiu de vată.

Sergentul Cunnings se aplecă spre locotenentul Morton și-i atinse umărul.

— La ce înălțime suntem ? întrebă el.

Morton privi altimetrul.

— La 3.200, răspunse el. Își întoarse capul spre Cunnings și-l privi pe acesta prin ochelarii de zbor. Împreună cu masca de oxigen, ochelarii îl făceau să semene cu o insectă preistorică.

— Ce vor ăia de jos ? se interesă el.

Sergentul Cunings cuplă emițătorul radio.

— Jack, trebuie să coborâm până la plafonul de observare.

Locotenentul Morton făcu semn din cap că înțelesese. Fixă cu ochii indicatorul din fața sa și ridică ușor din umeri, ca și cum corpul din interiorul combinezonului de zbor îi fusese străbătut de un fior.

— Unde suntem acum ? întrebă Cunnings.

— Ne apropiem de Neapole. Fred, coborâm.

Morton împinse manșa înainte. Zgomotul motoarelor se atenuă până ajunse un zumzăit abia perceptibil. Avionul străpunse norii, tăcut ca un planor, nimerind într-o noapte complet diferită. Un decor pământesc le apăru în fața ochilor. O întindere de apă ce sclipea vag, un țărm acoperit de spumă, câteva stânci negre și mai multe puncte luminoase ce pâlpâiau ca niște licurici.

Sub vălul protector al nopții, un ocean de locuințe dormea profund. Câteva lumini rare, prost camuflate, se zăreau în raza portului.

Cunnings privea sub el, în timp ce avionul își recăpătă poziția orizontală. „Va' să zică, ăsta-i Napoli" își spuse el.

Morton înălță aparatul și survolă orașul. Cunnings riferia orașului proiectoarele începuseră să se aprindă și să tatoneze prin beznă. Lumina lor ajungea, ca niște degete subțiri, până la norii de care se reflectau. Sub ei, primele tunuri antiaeriene deschiseră focul, trăgând la întâmplare o perdea de obuze.

Morton înălță aparatul și survolă orașul. Cunnings acționă comutatorul emițătorului radio.

— Baterii antiaeriene în jurul portului. Orașul este înconjurat de baterii de proiectoare. Încă n-am avut nici un contact cu aviația de vânătoare germană. Zburăm la nivelul plafonului de observare.

Comută emițătorul pe recepție și-și apăsă cu amândouă mâinile căștiile pe urechi. Motoarele începură să se învârtească mai repede, până când zgomotul lor deveni un huruit surd și regulat. Morton își întoarse capul spre Cunnings.

— Nu credeam că Napoli arată așa, se strâmbă el. Din câte știam eu, cine n-a văzut Napoli înseamnă că habar n-are de Italia...

Avionul descrise un cerc larg deasupra unei aglomerări de puncte luminoase.

— Și, deși acum sunt deasupra orașului, tare aș vrea să fiu în patul meu din Boston, cu gândul la Evelyne.

Cunnigs stătea cu urechea ciulită în căști. După câtva timp și le dădu deoparte.

— Nimic. Am pierdut legătura cu baza. Jack, hai să ne întoarcem. Că dacă nu, nătărăii ăia or să creadă că am fost loviți și or să se pregătească să ne înmormânteze.

Își aruncă privirea sub ei, spre pământul întunecat și cuprins de somn. Stâncile de pe țărm se vedeau cu claritate. Pe sub avion, defilau tăcute case minuscule și ferme prost camuflate. Dintre două coline, antiaeriana se porni să latre, înconjurând aparatul cu mici nouri luminoși. Morton trase rapid manșa spre el. Avionul se ridică în

urletul motoarelor și traversă plafonul cenușiu al norilor. Luna apăru din nou deasupra lor ca un disc strălucitor, și se găsiră iar în negrul infinit, în recea eternitate, liniștea unei alte lumi.

— Ce-or face acum, ăia de jos ?

— Ce-or crede de cuviință, adică, dorm !

— Să doarmă oare ?

— Păi da, fiindcă nu bănuiesc nimic.

Morton privi altimetrul care indica 4000 de metri. Dădu din cap satisfăcut. Nu se mai observa nici o explozie a antiaerienei, cât despre aviația de vânătoare inamică, nici vorbă. Dacă totul continua la fel, aveau să ajungă fără nici o problemă la baza lor din Catania, în Sicilia. Iar raportul pe care aveau să-l facă, ar fi fost succint : avionul lor, un EM 23, se întorsese la bază după o misiune de recunoaștere de noapte. Observaseră că portul Napoli era apărat de artilerie antiaeriană, iar în interiorul orașului nu se semnalase nici o mișcare de trupe, ci doar câteva poziții izolate ale antiaerienei.

Se întoarse zâmbind spre Cunnings.

— Fred, ai văzut vapoarele ?

— La Napoli ? Nu.

— Sunt cu duiumul, în jurul Siciliei, și acolo, pe coasta Africii. Bătrâne, îți spun eu, se pregătește ceva. O să aibă loc o debarcare în Italia, ascultă-mă pe mine.

Cunnings ridică indiferent din umeri. Privi norii prin geamul cabinei, în timp ce avionul descria un arc de cerc, îndreptându-se spre mare și spre Sicilia.

— Dacă o să ai dreptate, înseamnă că rahatul ăsta de război o să se termine, și o s-o regăsesc pe Jane.

Se întoarse spre Morton, care privea fix în noaptea scăldată de razele lunii.

— Jack, n-am mai văzut-o pe Jane de șapte luni. Al naibii de mult timp. Ce crezi că ar face o femeie ca ea, în timp ce bărbatu-său ar lipsi șapte luni ? Și vreau să-ți spun că este mișto, până la Dumnezeu. Ce zici, mă înșeală ? Cu unul din stagiarii ăia care nu au nimic altceva în minte decât femei și băutură ? Doar când mă gândesc la una ca asta, îmi vine să înnebunesc.

Cunnings îl trase pe Morton de mânecă și-și apropie fața de acesta.

— Ce zici, o să mai treacă vreo șapte luni, până să se termine împuțiciunea asta de război ? Crezi că nemții or să fie în stare să mai reziste șapte luni ?

Respiră zgomotos, și, în timp ce-și aruncă ochii pe geam, continuă :

— Nu cred că aș mai fi în stare să mă apropii de Jane, dacă m-ar înșela... Mai mult de un an, fără să aibă un bărbat lângă ea... Jack, ia zi, o să poată nemții să reziste ?

— Dacă o să luăm Italia, afacerea e ca și rezolvată, răspunse Morton.

Și-și întoarse ochii spre indicatoarele de ulei și de benzină. Motoarele se învârteau regulat și cu turație maximă. Morton socoti că peste o oră avea să se găsească pe salteaua sa pneumatică, pregătindu-se de culcare. Iar a doua zi avea să-i scrie lui Evelyne : „Draga mea — în jurul nostru este o vânzoleală cumplită. Cred că ăsta o să fie ultimul atac împotriva nemților. Sunt convins că peste puțin timp o să mă întorc și o să ne putem căsători. Teutonii ăștia n-o să mai poată rezista mult timp, așa că o să-i vânăm ca pe niște vulpi". Cunnings se sprijini de spătarul fotoliului și întrebă :

— Crezi că o să debarcăm în Italia ?

— S-ar putea, iar dacă o să ocupăm Roma războiul o să se termine.

— Iar noi o să ne întoarcem acasă.

— Să sperăm că așa o să fie.

Morton îl privi pe Cunnings și-i zâmbi.

— Când Jane o să aibă un bebeluș, eu o să-i fiu nașul.

— S-a făcut, bătrâne !

— Da, dar mai întâi trebuie să luăm Roma.

Cunnings aprobă din cap.

— Sigur că da, Jack. Îți amintești ce-a zis colonelul White : „Dacă aliații o să apuce să traverseze Mediterana, nemții o să se retragă în cea mai mare dezordine."

Asta era și părerea lor.

Cunnings își puse căștile la ureche și se aplecă asupra emițătorului radio.

— Ia uite-te, spuse el, s-a restabilit legătura. Ce să le spun ?

— Spune-le că suntem pe drumul de întoarcere. Și că n-am avut nici un contact cu inamicul. Misiunea a fost îndeplinită. O să aterizăm aproximativ într-o oră.

Deasupra lor, luna îi însoțea, luminându-le aripile avionului, de pe care se reflecta emblema lor, sub formă de stea.

În Catania, întoarcerea avionului de recunoaștere EM-23 a fost așteptată toată noaptea și toată ziua următoare. După care, cineva, șterse cu o linie aparatul din efectivele de zbor, iar pe lista de pierderi se trecu numele lui Jack Morton și al lui Fred Cunnings.

Rămășițele avionului, împrăștiate pe câmpie, se găseau undeva la sud de Napoli. O țărancă în vârstă transportă cu o roabă cele două corpuri neînsuflețite și le îngropă în grădina din spatele casei sale, între doi pini. Deasupra mormântului celor doi necunoscuți înfipse o cruce, după care spuse o rugăciune cu voce tare.

Colonelul Burscheidt, comandantul celei de-a treia escadrile de vânătoare, îi strânse mâna tânărului sergent Weyers și-i spuse :

— Felicitări, Weyers. Ăsta-i al șaselea avion pe care l-ai doborât. Am să te propun să fii avansat sublocotenent. Și acum, întinde-o, du-te la camarazii tăi și beți pentru succesul ăsta. V-am trimis niște lăzi cu bere. Sper să te ajute norocul în continuare, fiindcă o să avem multă treabă. Americanii ăștia mi se pare că și-au cam luat-o în cap !

Și în timp ce sergentul Weyers își sărbătorea succesul, în timp ce o bătrână țărancă italiană îngropa corpul locotenentului Morton și al sergentului Cunnings, în timp ce partizanii adunau din resturile avionului armele ce se mai puteau recupera, în tot acest timp o armată întreagă se apropia pe mare de o Europă adormită, epuizată, însângerată, trădată și fără speranță.

Pe cerul Neapolelui proiectoarele se stinseseră. Sentinelele ce păzeau pozițiile bateriilor antiaeriene patrulau în noaptea rece, în jurul tunurilor gata de tragere.

În adăpostul său, sublocotenentul Peters scria o scrisoare părinților săi :

Salerno, 8 septembrie 1943.

Dragii mei

Noaptea asta este o noapte ca toate celelalte.....
Comandamentul general al Wehrmacht-ului comunică:

În primele ore ale dimineții de 9 septembrie, formațiuni puternice aliate de debarcare au stabilit un cap de pod în golful Salerno. Divizia 56 britanică a reușit să ocupe provizoriu aeroportul din Montecorvino. Un contraatac purtat de unități Pantzer ale regimentului 64 și unități de parașutiști ale regimentului 34 a permis cucerirea estuarului de la Tusciano și Battipaglia...

— Vreau să beau ! urlă Theo Klein.

Stătea lungit pe un fel de divan, descălțat și cu mânecile cămășii suflecate. După ce răcni, trase un râgâit sonor.

Camera era spațioasă. Într-un colț abia luminat de un bec vopsit în roșu, Erwin Muller o ținea pe genunchi pe Marietta și se căznea să-i scoată din sutien o pereche de sâni apetisanți. Însă încercările sale eșuară din cauza răcnetelor lui Theo și pentru că Marietta îl plezni peste degete.

— Camaradului tău îi este sete, trebuie să mă duc, spuse ea.

— Theo, mai ține-ți gura ! strigă Muller.

Se ridică în picioare, clătinându-se. Ceilalți se găseau pe lângă fereastră. Felix Strathmann, Josef Bergmann, Kurt Maasen și Heinrich Kuppers. Fiecare dintre ei ținea în brațe sau pe genunchi câte-o fată și se ocupau din plin cu explorarea formelor partenerelor lor. Felix Strathmann, care era considerat specialistul grupului întrucât se născuse în Sf. Paul, celebrul cartier al plăcerilor nocturne din Hamburg, făcu un gest plictisit din mână către Muller.

— Mai lasă-ne dracului în pace !

— Și mă pupi în fund, răspunse acesta, continuându-și mersul nesigur și oprindu-se în cele din urmă în fața grupului. Cu Theo ăsta, *niciodată* nu te poți distra. Unde dracu' suntem aici, într-un bordel sau într-o crâșmă oarecare ?

Dinspre canapea se auzi un nou râgâit. Theo Klein se ridicase, luase din mâinile Mariettei sticla cu băutură, trăsese o dușcă, după care o apucă pe fată de păr, o trase lângă el și-i sărută umărul dezgolit. Muller începu să mârâie.

— Jigodie ce ești !

Într-un colț zăceau aruncate de-a valma combinezoanele și cățile de zbor ale parașutiștilor nemți. Julie își puse pe claia de păr roșcat o cască și se proțăpi în fața lui Kurt Maasen, salutând milităreste.

— La ordinele dumneavoastră, domnule sergent major.

Sânii îi tremurau ușor, întrucât Julia, în afara căștii nu avea nimic pe ea. Corpul ei szelt, scăldat în lumina roșiatică, îi provocă lui Kurt un oftat.

— Of, băieți, spuse el cu o voce încâlcită, încă un an în Italia și n-o să mă mai descurc acasă. Franța părea o grădiniță de copii pe lângă ce-i aici.

Felix Strathmann se porni să scoată urlete de încântare. Arătă cu degetul spre casca Juliei, ne mai putând de râs.

— Și-a pus-o pe dos ! strigă el. Și-a pus-o cu spatele în față. Kurt, asta este o provocare fățișă, ce zici ?

Strigătele se întețiră, și o grămadă de mâini se năpustiră spre corpul Juliei, pipăind-o cu poftă. Marietta sări pe genunchii lui Muller, în timp ce, de pe canapea, Theo Klein scoase niște grohăituri nedeslușite, după care azvârli în perete sticla cu băutură.

— Nimeni nu-mi ține companie, făcu el, bâiguind cuvintele... și eu, care am înghițit zece ouă, special pentru seara asta.

Își puse picioarele pe covor, se ridică și începu să urle :

— Pun la bătaie patru sute de lire pentru gagica aia care o să se prezinte în fața mea. Hai, ce mai așteptați, buluciți-vă !

Se îndreptă, clătinându-se spre un colț al camerei, luă o cască și și-o trânti pe cap.

— Aicea se distribuie hormoni ! Aşezaţi-vă la coadă pe după rânduri !

Heinrich Kuppers o trase pe Julia pe genunchii săi şi, în timp ce-i pipăia sânii, spuse rânjind :

— Lui Theo nu-i ajunge una singură. Ăsta-i taurul nostru comunal !

Josef Bergmann se ridică şi se duse la fereastră. Prin deschizătura perdelelor, contemplă strada în liniştea nopţii. Era o stradă tipic napolitană, situată în cartierul portului. Îngustă, împuţită, mirosind a gunoi şi urină şi presărată cu tot felul de murdării.

— Afară se întâmplă ceva ! strigă Josef, făcând un semn cu mâna.

Ceilalţi din cameră tăcură imediat. Din stradă se auzi clar o discuţie, după care un strigăt isteric, scos de o femeie. Apoi voci bărbăteşti. Care vorbeau germana. Kurt se uită la ai săi, cu un aer îngrijorat.

— Dacă este o patrulă...

— Şi ce dacă, doar avem permisie !

Theo Klein se îndreptă clătinându-se spre Julia care stătea în mijlocul încăperii. Fata îşi scosese casca de pe cap, iar în ochi i se citea îngrijorarea.

— Hai să cântăm un duo ! îi propuse Theo, apucând-o de un sân.

Kurt Maasen îi trase un şut în fund, răţoindu-se la el:

— Theo, tacă-ţi gura ! Să auzim ce naiba se întâmplă afară !

Se strânseră lângă fereastră, atenţi la zgomotele străzii. Fetele se aşezară pe canapea şi se porniră să şoşotească între ele. Julia se înfăşură cu un şal mare şi negru, din care i se vedeau doar sfârcurile sânilor, de un roşu închis. Marietta începu să se îmbrace.

Zgomotul din stradă deveni mai intens. Apoi se auzi în interiorul casei, apropiindu-se de uşa lor.

Un individ apăru în cadrul uşii. Cască de zbor, combinezon de paraşutist şi pistol-mitralieră în poziţie de tragere.

— Fi-r-ai tu să fii ! strigă Maassen. Pretzel ! Ticălos ce eşti ! Hai, intră o dată. Am tras o sperietură, numărul unu !

Hans Pretzel intră în încăpere, privi în jurul său şi spuse, dând din cap :

— Exact cum mi-am închipuit. Vă caut de două ore. Tâmpitul de la popotă mi-a spus că sunteţi la cinema. Imbecilul ! Am făcut turul bordelurilor, iar când hoaşca aia de jos n-a vrut să mă lase să intru, m-am prins că aici trebuie să fiţi.

— Ce deştept eşti ! făcu Theo Klein, în timp ce-şi descheie pantalonii. Nu mă deranja, fiindcă tocmai o să trec la atac.

Dar nu apucă să-şi dea pantalonii jos, că Hans îl şi apucă de braţ.

— Nu fi idiot ! Trebuie să vă întoarceţi imediat la bază. Este alarmă generală de gradul zero, pentru toate unităţile din armata a 10-a. Americanii debarcă la Salerno !

— Paştele mamii ei de treabă ! izbucni Theo Klein, după care îşi trase pantalonii şi-şi puse centura. Îşi înşfăcă apoi tunica şi şi-o vârî furios în pantaloni.

Kurt Maasen dădu la o parte fata care-i stătea în braţe, în timp ce Felix Strathmann şi Heinrich Kuppers îşi trăgeau pe ei combinezoanele.

— Ai zis alarmă de gradul zero ? întrebă Josef Bergmann, a cărui voce răsună în liniştea ce se lăsase.

— De două ore, vreo cinci sute de nave traversează marea. Le-a văzut aviaţia de recunoaştere. Dacă sunt încărcate toate, s-ar putea să fie vorba de vreo două sute de mii de oameni.

Muller privi de jur-împrejur, cu ochii holbaţi.

— Cinci sute de nave ! bâigui el. Simt că mi se face rău !

— Atunci du-te şi vomită şi lasă-ne în pace, strigă la el Theo Klein. Unde dracu' mi-aţi pus combinezonul meu? se răsti el, cotrobăind prin maldărul de echipament ce zăcea aruncat în colţul camerei.

În cele din urmă şi-l găsi în spatele canapelei şi începu să şi-l îmbrace în grabă.

Joseph Bergmann îşi culese cuţitul de lângă fereastră, aflat într-o conservă de carne. După ce-l şterse de perdea şi-l băgă în teaca ce atârna de centură. Kurt Maasen îşi fixă teaca pistolului, după care aruncă o privire prin ca-

meră, oprindu-se asupra fetelor goale. Julia, înfăşurată în şal, Marietta, cu sânii ei mari, Lucia, Gina, Rossana stăteau pe canapea uluite, fără să scoată o vorbă.

— Ce porcărie ! exclamă el scârbit, după care se întoarse.

Ceilalţi îl aşteptau în dreptul uşii, echipaţi din cap până-n picioare, deveniţi brusc lucizi, de parcă ar fi coborât din altă planetă. Sergentul Kuppers dădu din cap.

— Gata, să mergem !

Theo Klein îşi strânse bareta căştii şi strigă în direcţia Juliei :

— Fiţi atente, am plătit, dar n-am avut nimic în schimb ! Să nu care cumva să vă mişcaţi de-aici ! Avem puţină treabă după care o să ne întoarcem ! N-am chef să arunc banii pe fereastră !

Hans Pretzel îl împinse pe Theo în faţa sa, pe culoar.

— Gata, vorbăreţule ! Căpitanul vă aşteaptă. Toată compania este gata de luptă de mai bine de o oră, numai voi lipsiţi, bandă de ticăloşi ! Hai, mişcaţi-vă fundurile o dată ! Vă aşteaptă o maşină în colţul străzii.

Vântul ce bătea dinspre larg îi întâmpină de cum ieşiră afară. Purta cu el un miros de peşte şi de gunoaie. Pe frânghii, întinse între case, rufele puse la uscat erau umflate de palele de vânt, părând nişte vulturi uriaşi. În colţul străzii, aştepta o camionetă. O camionetă veche a cărei prelată zdrenţuită fâlfâia zgomotos.

Înainte de a urca în maşină, Kurt Maasen îşi privi ceasul.

— Trei jumate, făcu el. Ce oră tâmpită pentru luptă !

Traversară oraşul, luând-o spre şoseaua care ducea către Salerno, lăsând portul în urma lor. În apropiere de Vezuviu, întâlniră primele baraje. Înainte de Amalfi dădură peste genieştii care instalau mine destinate vaselor amfibie şi trupelor de debarcare. Bateriile de artilerie se aprovizionau cu muniţii într-o forfotă neîntreruptă.

Lângă Maiori, trecură pe lângă statul major al celei de-a 34-a divizii de paraşutişti. Colonelul Hans Stucken şi comandantul Richard von Sporken, şeful operaţiunilor, stăteau aplecaţi asupra unei mese pline cu hărţi, studiind punctele de concentrare ale diferitelor batalioane pentru cazul în care tentativa aliată ar fi reuşit.

Hans Pretzel conducea maşina cu o viteză nebună dar Theo Klein declară că bunică-sa mergea mult mai repede duminica, când se ducea la biserică.

Pe şoseaua către Vietri auziră primele bubuituri ale tunurilor flotei de debarcare. La orizont, cerul se acoperi de fum şi de lumina exploziilor. Proiectilele fluierau şi vâjâiau, după care nimereau coasta. Dinspre portul Salerno, se vedeau ţâşnind enorme trombe de pământ.

— Gata ! Iată-ne în rahat ! spuse liniştit Heinrich Kuppers. Cât dracu' e ceasu', Kurt ?

Kurt Maasen îşi mai privi ceasul încă o dată.

— Fix trei juma'te. Trei juma'te, nouă septembrie, 1943.

În faţa lor, pe coasta mării ploua cu obuze. În depărtare, cerul fulgera încontinuu. În portul Salerno, două nave luaseră foc, şi vâlvătăi uriaşe se învălătuceau în bătaia vântului. Erau navele de aprovizionare cu combustibil pentru tancuri. Mai la sud, cerul tresărea.

— Asta-i artileria noastră, afirmă Theo Klein, cu un calm desăvârşit. Să sperăm că o să ne mai lase ceva !

— N-ai auzit, sunt aproape două sute de mii, replică Josef Bergmann, cu umerii uşor căzuţi.

— Josef, nu-ţi fă griji... toţi o să ajungem, şi asta curând de tot, în groapa comună.

Cuvintele lui Theo avură darul să închidă gura tuturor. Nu se mai auzea decât zgomotul maşinii şi canonada îndepărtată a artileriei, întreruptă de zgomotul exploziilor.

Brusc, deasupra lor, aerul începu să vibreze, şi se auzi clar un uruit de motoare. Dădură prelata la o parte şi scrutară cerul cu ochi îngrijoraţi. Figurile li se înăspriră.

— Avioane, spuse Kuppers, cu vocea scăzută, ca şi cum s-ar fi temut să nu fie auzit de cei de sus. Avioane americane. Băieţi, v-am spus eu, de data asta e lată rău !

La Vietri, părăsiră şoseaua şi o luară pe un drum de ţară, către Eboli. Traversară Picentino şi Tusciano, pe poduri deja minate de genişti şi gata să fie aruncate în aer.

La un baraj, un căpitan le opri maşina şi dădu la o parte prelata, uitându-se înăuntru.

— Ce dracu'-i aici ? zbieră el. Pute a băutură ! Ia să văd ordinele voastre de permisie !

După ce le examină actele, căpitanul făcu un gest nervos din mână :

— Hai, duceți-vă o dată la unitatea voastră. Unde se află ?

— Lângă Eboli.

— Nu mai pierdeți vremea ! S-ar puteaa ca acolo portul să fi și căzut în mâinile aliaților. Englezii sunt la doi pași de aeroport.

Își reluară drumul. Maasen se scărpină în cap.

— Aeroportul, va să zică. Asta-i nasol !

Heinrich Kuppers se aplecă în afara mașinii, uitându-se la drumul care cobora spre Eboli. Dinspre coastă se auzeau tiruri de mitralieră. Din largul mării scăpărau sute de luminițe, după care obuze de mare calibru șuierau prin aer și explodau în pozițiile deținute de regimentul 64 Pantzer, condus de von Doring.

Sub o adevărată ploaie de foc, divizia 56 britanică avansa dinspre mare către estuarul din Tusciano, intenționând să se îndrepte spre Montecorvino. La Vietri, colonelul Hans Stucken era pregătit ca, din clipă în clipă, să dea diviziei sale ordin de marș. Comandantul Kaspar von der Breyle își fixase regimentele pe un arc de cerc în jurul lui Eboli, Battipagliei și al podului de peste Sele, unde zona mai era întărită și cu unități ale celei de-a 29-a divizii Pantzer. Soldații, înarmați până-n dinți, așteptau ordinele superiorilor.

Vechea camionetă, condusă de Hans Pretzel, ajunse în cele din urmă la destinație. Căpitanul Reinhold Gottschalk ridică prelata cu un gest nervos.

— Ce adunătură ! strigă el. Ia uită-te la ei, beți morți, și aici e iadul pe pământ !

Sergentul major Maassen sări jos și salută milităreste :

— Raportez că toți militarii aflați în permisie s-au întors la unitate. Un sergent major, doi sergenți și trei caporali.

Căpitanul Gottschalk își privi parașutiștii care stăteau în fața sa nemișcați, ca niște statui. Căștile le stăteau perfect pe cap, centurile aveau catarama drept la mijloc, iar tunicile erau încheiate la toți nasturii. Chiar și măștile de gaz le atârnau de umeri.

Fără să adauge vreun cuvânt, se întoarse și o porni din loc.

— Ai naibii derbedei ! spuse el pentru sine.

Pe coastă, tunurile bubuiau înfundat.

A 56-a divizie britanică înainta spre Eboli...

La bordul navei de linie „Ancon", generarul Clark își adunase ofițerii.

Ținând în mână un băț lung și subțire, explica pe o hartă uriașă desfășurarea operațiunilor.

Alături de el se afla amiralul Hewit, șeful forțelor navale și în același timp și comandantul forțelor terestre, atunci când acestea se aflau îmbarcate. Generalul Tedder, șeful forțelor aeriene, stătea sprijinit de perete, iar amiralii Hall și Cunninham stăteau așezați, împreună cu contraamirarul Oliver, în jurul unei mese rotunde. Fumau cu toții. Clark vorbea, în timp ce bățul său se învârtea pe hartă în jurul regiunii Salerno.

— Am debarcat zece divizii, spuse el cu o voce ușor răgușită, și aproape 20.000 de vehicule. Lângă Paestum, geniștii noștri deja au tăiat cu buldozerele drumuri printre dunele de pe coastă. Generalul Walker a debarcat două unități de artilerie ușoară și și-a consolidat poziția, împreună cu regimentele 141 și 142. Începând de la ora șase dimineața, înaintează spre Altavilla și spre podul de pe Sele. Așa că, vom provoca o breșă în flancul inamic și vom putea face joncțiunea cu avangarda armatei a 8-a, care urcă dinspre Reggio și Tarente. În Sud, situația este bună. (Generalul Clark coborî vocea.) Dar în Nord întâmpinăm o rezistență serioasă din partea nemților. Battipaglia a fost cucerit de pușcașii regali, din cea de-a 201-a brigadă a Gărzii britanice. Aeroportul se află, de asemenea, în mâinile noastre. Generalul Templer tocmai a comunicat că nemții au început să contraatace. Dinspre Nord se îndreaptă în marș forțat patru divizii... În cel mult două zile, vor fi pe poziții... Concluzia este că armata a 5-a a noastră a debarcat bine, dar încă este departe de a controla situația.

Cunningham aprobă din cap.

— Salerno este al nostru. Trupele de comando vor ocupa orașul și portul. Vom putea să înaintăm spre Nord,

dar portul este sub focul artileriei germane, așa că rămâne inutilizabil. Nu-mi dau seama cum de reușesc nemții să opună rezistență, fiindcă nu dispun decât de forțe reduse și, în plus, armata italiană este slăbită. (Se ridică și se apropie de hartă. Degetul său se opri în apropiere de Salerno.) Generale Tedder, avem nevoie aici, pe lângă aviația tactică angajată deja în luptă și de aviația operativă. Ne trebuiesc unități aeropurtate, care să atace pe la spate unitățile germane și să dezorganizeze apărarea. Atacul armatei noastre nu a făcut posibilă decât stabilirea unui cap de pod. Iar faptul că generalul Templer a ocupat Montecorvino nu are nici o importanță tactică. Atâta timp cât aeroportul este controlat de artileria germană, înseamnă că nu poate fi folosit pentru aprovizionarea trupelor noastre.

Generalul Clark dădu din cap aprobator și spuse :

— Îi voi cere generalului Alexander să trimită aviației operative și trupe aeropurtate. Până atunci însă, trebuie să menținem capul de pod.

În apropierea lui „Ancon", 450 de nave erau împrăștiate în întuneric. O gigantică armada a distrugerii, care-și avea tunurile îndreptate spre coasta italiană.

Printre ele, distrugătoarele scotoceau adâncurile în căutarea submarinelor inamice, iar dragoanele se învârteau în jurul navelor de transport, pentru a le proteja împotriva minelor plutitoare. La țărm erau așteptate mijloacele. Navele de aprovizionare acostau de-a lungul malului, iar pe podurile metalice instalate printre dune se scurgeau spre interior tunuri, tancuri și muniții. Avioanele lui Tedder garantau siguranța aeriană, în timp ce tunurile cu bătaie lungă de pe navele lui Cunningham aruncau spre Eboli și Battipaglia tone infernale de foc și moarte. Dinspre Nord, trei divizii germane porniseră spre coastă. În apropiere de Eboli, colonelul Hans Stucken își regrupa a 34-a divizie a sa de parașutiști și pornea cu ea în marș forțat, îndreptându-se spre Battipaglia.

Theo Klein stătea pe pragul unei mașini, ținându-se cu o mână de portieră. La volan era sublocotenentul Alfred Weimann. Mergeau în fruntea unui convoi, chezășuind siguranța înaintării.

— Credeți-mă pe cuvânt, locotenente, spunea Theo Klein, era un bordel pe cinste ! Da' cum naiba s-a întâmplat ca să debarce zece divizii și nici unul dintre ștabii ăia din comandament să nu fie înștiințat ? Așa ceva nu pot să înțeleg.

— Nici eu, mărturisi sublocotenentul Weimann.

Opri mașina la răscruce și, scoțând mâna pe geam, făcu semn celor din urmă, arătându-le direcția de urmat.

— Ce chestie, aproape cinci sute de nave și două sute de mii de oameni. Păi așa ceva, sare-n ochi, ce dracu' bodogăni Theo Klein, dându-și casca pe ceafă și aranjându-și cu o mișcare a șoldului pistolul mitralieră. Și aviația noastră unde Dumnezeu este, locotenente ?

— Habar n-am. Poate că nu au benzină. Ce, acolo în munți, tancurile noastre nu stau înțepenite, fiindcă nu mai au carburant ? Așa că... tot greul o să cadă pe noi... și numai pe noi.

— Locotenente, războiul ăsta este o porcărie sinistră, pe cuvântul meu.

Weimann ridică din umeri.

— Mie-mi spui ? Dar să știi că vorbești prea mult ! Mai bine pune fanionul acolo.

Klein coborî și înfipse un fanion roșu în fața unei gropi făcute de a bombă. Se întoarse, se urcă pe pragul mașinii și trase din țigarea pe care-o ținea în căușul mâinii.

Dinspre Est, se iveau zorile. Zgomotul luptei începuse să se intensifice din direcția coastei, unde se aflau Eboli și Battipaglia. Cerul, mai întâi palid, deveni în scurt timp incandescent, cu reflexe violacee. Soarele se ridica din ce în ce mai sus, ca un uriaș balon de aur.

Sublocotenentul Weimann coborâse de la volan, și, proptit cu mâna de capota mașinii, privea cerul fără să miște.

Theo Klein mai trase un fum și spuse :

— Aurora, aurora... aurora ce degete trandafirii !

Weimann se întoarse brusc și se răsti la el :

— Mai termină cu tâmpeniile astea !

— Păi... asta este o poezie, locotenente ! bâigui el.

Weimann se urcă la volan și imediat motorul urlă, făcând caroseria să trepideze.

La o curbă, apăru compania a treia. În frunte se afla căpitanul Gottschalk, iar alături de el sergentul major Maasenn și sergentul Kuppers. Îi urmau o sută de soldați, echipați în ținută de camuflaj, cu căști și cizme cu tălpi de cauciuc. Josef Bergmann încheia șirul, purtând în spate o bobină telefonică, din care se desfășura un fir ce ducea la punctul de comandă al batalionului.

Erwin Muller stătea cocoțat într-un camion cu muniții. Picioarele descălțate i se bălăngăneau încoace și încolo. Cu o săptămână în urmă, trebuise să-și coasă ciorapii, întrucât la magazia unității așa ceva nu se mai găsea. Cusătura fusese atât de grosolană, încât îi făcuse bășici. Așezat pe o ladă cu grenade, mormăia ceva.

Când în depărtare se zări Eboli, compania se opri. Căpitanul Gottschalk își adună oamenii în fața sa. Erau murdari și transpirați. Și se aflau într-o stare de spirit proastă.

— Avem misiunea să luăm Battipaglia, spuse Gottscahlk cu o voce calmă, de parcă ar fi dat niște instrucțiuni oarecare. Divizia a 16-a Pantzer n-o să reușească singură... Satul ăsta trebuie să fie în mâinile noastre chiar după-amiază. S-a înțeles ?

— Da, căpitane !

Soldații se priveau între ei, gândindu-se că vor fi singuri ca și în atâtea alte dăți. Doar ei ocupaseră Narvik și Donbas în Rusia și eliberaseră Corintul și Rethymonul, în Creta. Ei, divizia a 34-a de parașutiști. Așa că aveau să ia și satul ăsta, Battipaglia, ca și pe celelalte.

— Floare la ureche ! făcu Theo Klein, în mijlocul tăcerii generale.

Tensiunea de până atunci dispăru într-o clipă. Căpitanul Gottschalk începu să râdă.

Dintr-o dată, aerul de deasupra lor începu să vibreze. După care se auzi un fluierat, care se transformă în curând într-un vâjâit profund, de parcă ar fi fost sunetul emis de o harpă uriașă. Toți se aruncară la pământ, care-ncotro.

Obuzul explodă cu un zgomot cumplit. Bucăți de pământ zburară prin aer, în timp ce un miros de sulf și de gaz se răspândi instantaneu în aer. La marginea drumului, alături de fanionul plantat de Theo Klein, se ivi un nou crater, din care ieșea fum gros.

Heinrich Kuppers ridică primul capul, după care se săltă în picioare.

— Asta a fost așa, ca de bun sosit, făcu el cu o voce tare. Bine, puișorilor, în cazul ăsta vă dăm noi de știre...

Gara centrală din Roma, gara Termini, se afla chiar în mijlocul orașului. Era o clădire impunătoare, semănând mai mult cu un palat decât cu un punct de plecare și de sosire al liniilor meridionale. În fața ei se înălțau Termele lui Dioclețian, iar atunci când trenurile pătrundeau în construcția enormă, după ce descriau un cerc larg în jurul capitalei, treceau prin două dintre cele mai frumoase porți ale anticului oraș imperial de pe malurile Tibrului: Poarta Maggiore și Poarta St. Lorenzo.

La 10 septembrie 1943, gara Termini fusese deposedată total de farmecul său. Convoaie de soldați se succedau fără întrerupere spre trenurile ce-i duceau spre Sud... o armată ca de furnici, în uniforme verzi, ce lua cu asalt intrările, sălile de așteptare și peroanele. Nemții se îngrămădeau până aproape de Termele lui Dioclețian, mâncând pepeni verzi, pe care puștii îi vindeau la prețuri destul de piperate.

În holul imens, în apropiere de intrarea numărul șapte, se găsea căpitanul medic Erich Pahlberg, înconjurat de un cordon de jandarmi. În clipa în care distinse în învălmășeala de uniforme diverse un grup de parașutiști, care tocmai intra pe peron, își trase mai aproape, cu piciorul, valiza sa de piele. Lângă el, ținându-se de mâna dreaptă a medicului stătea Renate Wagner, îmbrăcată în uniformă de Cruce Roșie. Tânăra fată avea un aer implorator. În ochi i se citea durerea de a fi obligată să se despartă de ființa dragă. Mâinile ei crispate exprimau disperarea pe care despărțirea o poate da. Un destin implacabil hotărâse despărțirea și, poate, uitarea.

Doctorul Pahlberg își coborî ușor ochii. o privi pe Renate și-i zâmbi, ca pentru a-i da curaj. Cu un gest de o deosebită tandrețe, îi cuprinse umerii și o strânse la piept.

— Renate, să fi curajoasă, îi spuse el cu duioşie. Îşi aplecă spre ea capul şi-i sărută părul blond ce-i încadra ca o cască figura-i prelungă. Oare când găsise această comparaţie ? Ah, da, cu şase luni în urmă, la Milano. Renate sosise la spital, pe post de infirmieră, şi i se prezentase lui. Încă nu-şi pusese boneta, iar părul îi strălucea în soarele matinal, de parcă ar fi fost de aur. El stătea aşezat pe un colţ de birou şi o privise până când fata roşi, după care îi spuse : „Ştiam că Rembrand a pictat un tablou intitulat „Bărbatul cu cască de aur" dar nu ştiam că în realitate există şi o fată cu cască de aur. Şi sunt fericit că am aflat-o." Se înclinase, după care adăugase : „Domnişoară, vă sunt recunoscător pentru această lacună pe care acum mi-am suplinit-o." Peste patru luni, se logodeau. Depusese cererea de căsătorie la medicul general şi fixaseră data nunţii pentru ziua de Crăciun a anului 1943.

În buzunarul mantalei sale se afla telegrama pe care ordonanţa i-o adusese în ajun, în timpul mesei, la popota spitalului militar nr. 2.

„Întoarcere imediată. Alarmă de gradul zero. Toate permisiile suspendate. Comandant medic Heitmann".

— Curaj ! Renate Wagner dădu trist din cap. Cum vrei să am curaj, dacă te iubesc ? Ştiu foarte bine unde te duci. Roma este de pe-acum cu susu-n jos ! Se spune că în munţi, deja s-au format primele grupe de partizani, cu arme luate de la vechea armată italiană. Acolo vei fi în infern...

Îi strânse mâna mai tare. Erich avea impresia că unghiile ei îi pătrundeau în carne. Zâmbi trist şi-i mângâie cu duioşie părul.

— Renate, tu eşti avantajată faţă de atâtea şi atâtea alte femei, fiindcă ştii unde mă duc.

Şi arătă cu barba spre furnicarul de soldaţi care se grăbea spre peroane, înainte de a fi urcaţi ca oile în vagoane.

— Uite, cei de-acolo nici măcar nu ştiu unde se îndreaptă. Cu atât mai mult mamele lor, soţiile sau logodnicele lor. În zori, vor coborî undeva, într-un colţ de vis. S-ar putea să mai aibă timp să mai scrie o ultimă scri-

soare „Dragă mamă sau Emmie, iubito — sau, pur şi simplu, iubito ! Suntem în Italia. E foarte frumos aici. Din totdeauna am vrut să merg în Italia. Îţi aminteşti şi tu... atunci, cu K.F. [1] Numai că s-a îmbolnăvit Fritz ! şi n-am mai putut pleca. Iar în anul următor n-am avut bani destui... A trebuit să cumpărăm leagăn pentru Sabine şi o grămadă de hăinuţe. Aşa că iată-mă în Italia, iar totul este la fel de formidabil cum ne-am imaginat. Numai că nu trebuia să fie războiul ăsta. Te sărut Peter." Renate, aşa o să scrie mâine pe la şapte dimineaţa. La opt vor fi pe poziţie, iar la opt şi zece, Peter va fi mort. Mort în visul său, într-o frumoasă Italie.

Doctorul Pahlberg îşi recăpăta suflul. Văzând ochii Renatei, măriţi de spaimă, scutură din cap.

— Hai, uită ce ţi-am spus ! Ce vrei, ăsta-i războiul. Faţă de evenimentele cu care ne găsim confruntaţi, sentimentele personale trebuie să se afle pe planul doi.

Renate Wagner îşi lipi capul de pieptul doctorului. Îi auzea inima bătând şi era fericită că putea sta alături de el.

— Te minţi singur. Recunoaşte, Erich ! Te amăgeşti cu vorbe goale, cu care vă alimentează Berlinul. Şi ţie ţi-e frică, ca şi celorlalţi. O frică animalică. Frica zilei de mâine, a orei care urmează şi, mai presus de orice, frica de a muri. De a muri, pe câmpul de glorie ! Pe câmpul de glorie ! Când aud aşa ceva, Erich, îmi vine să urlu ! Să urlu, împreună cu toate femeile de pe pământ : ajunge ! ajunge ! ajunge ! Nu în duşman trageţi voi ! Ci în mame, în soţii, în logodnice ! În nevinovaţi ! Fiindcă noi toţi suntem nevinovaţi. Tu, eu şi cei care urcă în vagoane pentru a merge la moarte. Doamne Sfinte, oare de ce nimeni nu înţelege lucrul ăsta ?

Se prăbuşi toată în braţele lui Pahlberg şi-şi ascunse faţa la pieptul acestuia. Mişcările convulsive care-i agitau corpul, îi trădau hohotele înăbuşite de plâns.

Pahlberg întoarse capul în direcţia paraşutiştilor pe care-i văzuse mai înainte. Aceştia tocmai ocupau un vagon şi aruncau pe ferestre tot felul de bagaje. Dintr-un compartiment, un sublocotenent zâmbăreţ prindea baga-

[1] K.F. = „Kraft durch Freude" — Forţă prin Distracţie (Organizaţie de agrement nazistă).

jele şi le băga înăuntru. Pahlberg aprecia că nu avea mai mult de douăzeci şi doi de ani. Probabil că după bacalaureat urmase şcoala militară, apoi făcuse câteva ore de sărituri cu paraşuta şi pe urmă, direct pe front.

— Dacă n-ar fi fost războiul, spuse Pahlberg, pământul ar fi fost suprapopulat. Igiena a eliminat epidemiile de altădată, bolile care pe vremuri făceau ravagii au dispărut, iar durata medie de viaţă a ajuns la aproape şaptezeci de ani... şi continuu se nasc din ce în ce mai mulţi copii. Unde va avea loc atâta lume ? Dar iată că se iveşte un război, şi tranc ! mor trei milioane de oameni, sau patru... sau cinci ! Şi se găseşte din nou loc ! În sfârşit, se găseşte din nou loc ! Este formidabil...

— Şi tu crezi în aşa ceva ?

Renate se depărtă de el. Violenţa sentimentelor ce i se citeau pe faţă îl împietri pe doctor. Nu o cunoştea sub acest aspect. În faţa sa se afla o străină cu pumnii strânşi.

— Priveşte, priveşte în jurul tău ! Nu vezi că oamenii ăştia parcă sunt duşi la abator ? Ca o turmă de oi ? Erich, aşa ceva nu se poate, nu te duce.

Doctorul o privi cu un aer stupefiat. Ochii săi deja îi refuzau propunerea.

— Vrei să spui, să dezertez ?

— Erich, vreau să spun să supravieţuieşti !

— Renate, nu-ţi dai seama ce vorbeşti. Eu sunt ofiţer.

— Te-au numit ofiţer, numai pentru că eşti medic.

— Pentru că sunt medic... Pahlberg privi la câţiva tineri care adresau de la fereştre gesturi cu subînţeles unor infirmiere. Un tinerel, cu faţa ca de marmură, se îndrepta spre tren, mergând cu grijă. În mână ţinea un pahar de carton, umplut cu citronadă, din care se vărsa câte-o picătură la fiecare pas.

— Copiii ăştia au nevoie de mine, făcu Pahlberg cu voce fermă. Renate, o să strige după mine, după căpitanul medic Pahlberg. Şi vor muri pentru că eu nu voi fi acolo..., pentru că am fost atât de laş încât m-am ascuns într-o gaură, în timp ce ei îşi dădeau sufletul. Iar eu, aşa cum ai spus tu, voi supravieţui. Nu, Renate, eu sunt medic, adică cel ce poate alina durerea ! Doar cunoşti jurământul lui Hippocrate, şi ştii că...

— Hippocrate a trăit acum două mii de ani ! Pe vremea aia existau idealuri !

— Idealurile există întotdeauna ! Profesiunea noastră îşi are morala ei. Şi sunt convins că acest lucru nu poate fi tăgăduit. (O trase pe Renate spre el şi-şi petrecu braţul pe după mijlocul acesteia.) La naiba, trenul pleacă peste un sfert de oră, şi noi vorbim prostii. Indiferent dacă eu plec sau rămân, pământul va continua să se învârtească. Într-o perioadă ca cea în care trăim noi, individul nu mai contează.

— Pleci la Neapole ? întrebă Renate, mai mult ca să zică ceva, deşi o ştia foarte bine, din timpul mesei de prânz.

— Mai întâi la Napoli şi pe urmă la Salerno, pe front.

Renate schiţă un surâs, după care spuse ceea ce de secole toate femeile spun bărbaţilor lor în momentul despărţirii :

— Imi promiţi că vei fi prudent ?

— Nu te îngrijora ! Voi face imposibilul, ca să am grijă de mine. Voi încerca să fiu atent, chiar şi atunci când voi opera.

Renate dădu din cap, şi, din cauza emoţiei, ochii i se umplură din nou de lacrimi. Îl imploră din glas :

— Cum ajungi la Napoli, să-mi scrii. Să-mi scrii în fiecare zi...

Un soldat se strecură prin mulţime, căutând din priviri pe cineva. Cum îl văzu pe Pahlberg, figura i se lumină. Se îndreptă spre el, alergând, şi-l întrebă :

— Sunteţi căpitanul medic Pahlberg ?

— Da.

— Am ordin să vă transmit că vi s-a rezervat un loc în vagonul ofiţerilor. Al treilea vagon. Vă aşteaptă căpitanul Stenmuller.

— Mulţumesc.

Pahlberg salută cu mâna la chipiu. Soldatul se întoarse spre tren. Renate i se agăţă de braţ.

— Erich, trebuie să pleci.

— Da, Renate.

Se priviră îndelung, şi fiecare dintre ei încercă să absoarbă imaginea celuilalt.

— La revedere, cască de aur, spuse el.

— Întoarce-te la mine, te implor.

Se îmbrățișară. În jurul lor soldații se grăbeau care-ncotro, îndreptându-se spre trenuri. La o poartă de acces spre un peron se creă o mică busculadă. Un soldat înjurase un jandarm.

Doctorul își ridică valiza. Renate stătea lângă el cu mâinile căzute de-a lungul corpului. Ochii îi erau seci, fără viață, de parcă ar fi fost oarbă.

Ajuns în dreptul porții de acces, Pahlberg se întoarse. Ea se afla în același loc, împietrită, ca o statuie. Pahlberg puse valiza jos. Privirile li se încrucișară.

— Renate, făcu el, în șoaptă.

— Erich...

Cu un gest brusc, Pahlberg își luă valiza și trecu de poarta de acces, aproape în fugă. Continua și pe peron să meargă la fel de grăbit, până ajunse la al treilea vagon și deschise ușa cu brutalitate. Când intră în compartiment, figura îi era răvășită.

Căpitanul Steinmuller ridică mâna în semn de bun-venit. Fumă o țigară și imediat bătu cu pumnul în măsuța rabatabilă de lângă geam :

— În după-amiaza asta, la Battipaglia, parașutiștii noștri au făcut prizonieri un întreg batalion de englezi ! O sută de tineri germani, au neutralizat 450 de englezi !

Chipul îi jubila. Cu o voce vibrând de entuziasm, continuă :

— Vezi, doctore, ăsta-i adevăratul spirit german ! Datorită lui, vom câștiga războiul ! O veste de genul ăsta îmi încălzește inima de soldat !

Pahlberg întoarse capul. Pentru o clipă, avu senzația că va vomita.

*

La punctul de comandă al diviziei 34 de parașutiști, comandantul Kaspar von der Breyle își punea centura și-și aranja teaca pistolului. Divizia se instalase într-o veche fermă, la nord de Eboli, pe Tusciano. Locuitorii își părăsiseră casele, refugiindu-se în munți.

Colonelul Hans Stucken, cu mânecile cămășii suflecate, stătea în fața unei mese pe care erau desfășurate niște hărți, așteptând un telefon de la divizia învecinată,

pentru a avea o idee exactă asupra situației. În decursul ultimelor ore, informațiile primite erau confuze. „O lovitură fantastică... Battipaglia a fost cucerit de o sută de parașutiști ai căpitanului Gottschalk..." după care, legătura cu compania a 3-a se întrerupse.

— Ce baftă poți să ai, Breyle, spuse colonelul Stucken, să te întâlnești cu fiul tău pe front !

Comandantul von der Breyle avea o figură fericită.

— Colonele, de trei ani nu mi-am văzut băiatul. Niciodată nu am fost împreună în vreo permisie. Odată, m-am dus acasă pentru trei săptămâni. Asta se întâmpla pe vremea când se forma noul stat-major al diviziei... La șase ore după ce am plecat de-acasă, sosea și fiul meu, care primise o permisie pentru câteva zile. După care a fost trimis și el în Grecia, dar noi ne aflam în Creta. Așa că tot timpul drumurile noastre s-au încrucișat.

— Și azi, poftim, iată-l !

Colonelul Stucken continua să privească la cutia neagră a telefonului de campanie. Tot nici o veste de la Gottschalk și ai săi. De altfel, linia frontului era nesigură... acolo unde te așteptai să dai peste englezi, terenul era gol, iar acolo unde te credeai singur, pușcașii marini apăreau din senin.

Comandantul von der Breyle își puse pe cap casca de parașutist. Faptul că urma să primească o vizită nu-l împiedica să fie corect. Astea erau regulile războiului, iar inamicul putea să se afle peste tot. Își agăță apoi de umăr masca de gaz, care constituia o relicvă din timpul primului război mondial și care practic nu se mai întrebuința, de când nimeni nu mai folosea armele cu gaz. Numai că regulamentul militar impunea în continuare dotarea soldaților cu așa ceva.

— Știți că a fost numit sublocotenent, spuse Breyle, cu o voce plină de mândrie.

— Vă felicit.

— Mulțumesc, colonele. A terminat școala militară cu calificativul „foarte bine", și la tactică a fost mereu primul.

— Îmi pare bine pentru dumneavoastră, Breyle, spuse Stucken, aprinzându-și o țigară. Nu mai avem nevoie să ne facem griji pentru viitoarele numiri de generali.

Şi râse încet.

Comandantul von der Dreyle îşi luă de pe masă o pereche de mănuşi gri verzui.

— Colonele, îmi permiteţi să plec ?

— Bineînţeles ! Te rog ! Ia-ţi fiul în primire. După trei ani de despărţire ai tot dreptul să uiţi de războiul ăsta... un război idiot.

Izbi cu pumnul în telefon, înşfăcă receptorul şi strigă nervos .

— Ce dracu' fac ăia acolo ? Trebuie numai să fie cineva la capătul ălălalt !

Învârti de manivelă, şi-şi lipi urechea de receptor.

Comandantul von der Breyle plecă fără zgomot. În faţa fermei, urcă în maşina sa, după ce răspunse cu un gest rapid al mâinii la salutul şoferului.

— La divizia 271 Pantzer.

— Am înţeles, domnule comandant.

Şoferul sări pe scaunul său. Breyle îl privi mirat.

— Da... ştii unde îşi are sediul divizia 271 ?

— Nu, domnule comandant.

— Atunci, de ce naiba zici că ai înţeles ?

Şoferul îşi modifică poziţia la volan.

— Pentru că doriţi să mergeţi la divizia 271, domnule comandant.

Von der Breyle renunţă. Privi mâneca stângă a şoferului şi-i văzu însemnele acestuia de caporal major. Ridică din umeri şi suspină. Se gândi că este inutil să mai continue, iar faptul că avea şofer un caporal major nu putea fi decât o pedeapsă a Celui de Sus.

Şoferul se uita cu coada ochiului la Breyle. Puse contactul, şi matorul porni. Dar maşina nu demară.

— Ce faci, nu pleci o dată ? întrebă Breyle.

— Ba da, numaidecât, domnule comandant, răspunse acesta tresărind.

Maşina porni cu un zvâcnet, îndreptându-se spre Nord, în direcţia şoselei, către Contursi. Breyle îl trase pe şofer de mânecă.

— Pe unde dracu mergi, imbecilule ? Divizia 271 Pantzer este la Altavilla.

— Am înţeles, domnule comandant !

Şoferul întoarse maşina într-o porţiune de câmp plină de hârtoape. Breyle îl privi, dând din cap, după care se sprijini de spătarul scaunului metalic, acoperit cu o bucată subţire de piele.

— Ai luptat până acum ? întrebă Breyle.

— Da, domnule comandant, încă din '39. Am fost rănit o dată la Narvik şi de trei ori în Creta. De fiecare dată am sărit cu paraşuta.

Von der Breyle tăcu şi nu mai deschise gura până nu ajunseră în apropiere de Altavilla, în zona de foc a două baterii uşoare, debarcate pe coastă de generalul Walker.

— Ăştia au debarcat deja artileria, făcu Breyle, înmărmurit.

Şoferul aprobă, dând din cap, cu un aer tâmp :

— Da, domnule comandant.

Breyle îşi muşcă buzele. Îşi potrivi casca pe cap, îşi aranjă pistolul şi se uită la cele două mitraliere încărcate, care stăteau fixate în suporturile lor. Erau aşa cum prevedea regulamentul, strălucind de curăţenie, bine întreţinute şi unse. Simţi o mare satisfacţie, iar moralul îi crescu.

— O să-i aruncăm în mare pe porcii ăştia, cum am făcut la Dunkerque, spuse el cu voce fermă.

— Da, domnule comandant.

Din acel moment, Breyle renunţă definitiv să mai discute cu caporalul major.

*

Sublocotenentul Jurgen von der Breyle aştepta singur pe şosea, la ieşirea din Altavilla, în apropierea unei ferme distruse, privind în direcţia din care trebuia să sosească tatăl său. Zona se găsea, sub focul constant al americanilor. Regimentele din divizia 36 şi 45, de sub ordinele generalului Walker şi Middleton, luaseră poziţie pe malul mării şi încercau să facă joncţiunea cu primele eşaloane ale armatei a 8-a a lui Montgomery, care se apropia. Însă se împiedicară de divizia 29 Pantzer, care le stătea ca un ghimpe în coastă, în timp ce divizia 26 Pantzer

şi divizia 36 de paraşutişti a lui Hans Stucken erau răsfirate, începând de la Eboli şi Persano. Faptul că Battipaglia fusese ocupat de o sută de paraşutişti ai căpitanului Gottschalk, făcuse senzaţie la cartierul general al armatei a 5-a americane.

În prezent, bateriile de artilerie ale lui Walker tocau mărunt Altavilla, protejând cu un cordon de foc regimentele americane postate pe coasta din dreptul oraşului Paestum.

Când maşina se ivi după curbă, Jurgen începu să facă semne mari cu mâinile, alergând înaintea tatălui său. După ce comandantul coborî din maşină, sări de gâtul acestuia şi-l sărută pe obraji. Şoferul privea în altă parte, ştergând capota motorului. Îşi spunea că şi ofiţerul este totuşi om, şi că ar fi fost şi el mulţumit dacă ar fi avut un fiu.

Comandantul von der Breyle îşi conduse fiul departe de maşină, ţinându-l pe după umeri. Se opriră lângă nişte clădiri ce fuseseră arse până în temelii şi se aşezară pe nişte pietre.

— Arăţi bine, fiule, spuse Breyle, mângâindu-i faţa. Gestul îi era un pic stângaci. Nevoia de tandreţe îi era oarecum înfrânată de sentimentul datoriei de a respecta uniforma. Pentru a-şi echilibra gândurile, adăugă.

— Şi uniforma îţi vine foarte bine. Ce face mama ?

— Am văzut-o acum şase săptămâni. Tată, a albit.

— Mama a albit ? Breyle îşi muşcă buzele. Revăzu în minte imaginea soţiei sale, aşa cum o lăsase cu nouă luni în urmă. Ea îl conduse până la gară, cu un buchet de flori în mâini. El îi spusese, râzând : „Greta, ca şi altădată... îţi mai aduci aminte... în 1914, la Halle ? Abia ne cunoscuserăm... Eu de-abia terminasem şcoala militară, iar tu erai încă la liceu ! Ai cumpărat pe ascuns flori, din banii tăi de buzunar, iar când trenul a pornit, ai început să plângi, în timp ce noi cântam „Victoria este a noastră, şi vom învinge Franţa“... Astăzi eşti mai curajoasă, Greta... nu mai plângi...“ Ea nu-i răspunse, şi se mulţumi doar să-i întindă în tăcere buchetul cu flori. Şi acum, după cum îi spusese Jurgen, albise. Greta a lui, care se mândrea cu părul ei ca abanosul, fără nici un fir de păr alb.

De fapt, nu semăna nici pe departe cu soţia unui ofiţer. Provenea dintr-o familie de adevăraţi burghezi. Tatăl ei avea o firmă en-gros de produse alimentare la Halle, şi era întruchiparea unui negustor al curţii regale din secolul trecut. Iar bunicul din partea mamei, fusese consilier comercial la Breme. Aşa că el, tânărul sublocotenent von der Breyle, care luptase în Marele Război, aterizase în această familie de burghezi. Lucrurile n-au mers uşor de la bun început, şi doar particulele „von der“, care dădeau numelui său o garanţie aristocratică, au reuşit să obţină în final mâna Gretei Bergsen. Şi totuşi, cu toate că-l iubea pe Kaspar, cu toate că se născuse Jurgen, singurul lor copil, cu toate suişurile şi coborâşurile vieţii trăite alături, Greta îşi păstrase spiritul burghez. „Să fii ofiţer, îi spusese ea într-o zi, este o meserie ca oricare alta. Tâmplar sau avocat, brutar, măturător sau ofiţer... nu există meserie dezonorantă.“ La acea vreme se simţise rănit în amorul propriu, şi nu insistase. Din punctul său de vedere, meseria armelor era un fel de onoare, de vocaţie, o distincţie. Ca ofiţer, se simţea deasupra celorlalţi, făcând parte din prima clasă socială a statului.

Jurgen îl trezi din gândurile sale îndepărtate. Îşi pusese alături, pe piatră, casca, ale cărei margini erau ştirbite. Părul şaten îi flutura prin vântul de toamnă, ce sufla dinspre Calabria, de după munţi.

— Tată, abia am reuşit să salvăm casa. Au căzut pe acoperiş şi în grădină vreo paisprezece schije de la nişte bombe incendiare. Am avut noroc că n-au fost bombe adevărate. Mama le-a stins pe toate cu nisip şi cu extinctorul. Aşa a albit...

Comandantul von der Breyle îşi privi mâinile. Lângă inelul de cununie mai purta un inel de aur. Încrustat cu onix. Greta i-l făcuse cadou cu ocazia Crăciunului din 1938. Îşi terminase cursul de stat-major şi aştepta să fie numit la Berlin.

— Războiul nu cruţă pe nimeni, spuse el pe un ton înţelept. Jurgen, trăim o răsturnare totală de valori şi de idealuri. Dacă vom supravieţui, vom avea parte de o lume diferită şi mai bună. O lume liniştită, în care popoarele

vor putea să trăiască fericite şi în pace, unele lângă altele, să-şi schimbe mărfurile şi cultura.

— Şi tu chiar crezi în aşa ceva, tată ?

Breyle dădu din cap de mai multe ori.

— Bineînţeles că da, dragul meu. Altminteri, toate astea — şi arătă cu un gest larg peisajul din jurul lor, în care bubuitul tunurilor se amesteca cu zgomotul exploziilor — toate astea n-ar mai avea nici un sens.

— Tată, am vrut să aud astea de la tine. Jurgen se ridică, păşi de câteva ori şi se opri lângă un zid al fermei, înnegrit de fum. În Rusia am văzut stupiditatea războiului ăsta. Ne-am retras din faţa Moscovei. Am ocupat Smolenskul, am luat cu asalt Orelul şi Orja. Am umblat ca bezmeticii prin ţara aia uriaşă... am fost împinşi de la spate, ne-am retras... Parcă n-avea nici un sens... nici înaintarea, nici retragerea. Am avut odată ocazia, la un interogatoriu de prizonieri, să vorbesc cu un rus. Era un simplu ţăran, dintre ăia care de secole au primit şuturi în fund, ori de la ţar, ori de la Stalin. „De ce aţi venit, ia spune-mi, frăţioare ? m-a întrebat. Ca să ne eliberaţi de tătucul Stalin ? Da' ce, tătucul Hitler o să fie mai breaz, dacă o să vină în Rusia ? De ce trebuie războiul ăsta ? De ce nu ne lăsaţi în pace, să ne muncim ogoarele, de ce trebuie ca şi ţăranii voştri să participe la război, şi să moară, fără ca măcar să ştie pentru ce ? Ce, vrea cineva să le ia ogoarele, să le ia vacile şi casele ? În orice caz, eu nu vreau aşa ceva. Când aud Niprul cum curge, când bate peste floarea soarelui vântul stepei, vântul cald dinspre Kazan, atunci sunt fericit... Şi atunci, de ce trebuie să fie războiul ăsta, frăţioare ? Noi vrem să trăim, nimic altceva". Tată, uite aşa mi-a spus ţăranul ăla, care este mânat cu şuturi în fund. El a fost primul care mi-a domolit entuziasmul pentru idealurile aşa-zise politice.

— Omul ăla nu era decât un ţărănoi vulgar. Comandantul von der Breyle roşi uşor, dar nu din cauza soarelui, ci a furiei şi încurcăturii, un analfabet ale cărui concepţii despre istoria omenirii nu-i depăşesc vârful nasului. L-aş fi lipit de zid şi i-aş fi găurit pielea cu o duzină de gloanţe, să-l învăţ minte ce înseamnă să nu fii politicos !

— Tată, eu i-am dat drumul.

— Jurgen ! Von der Breyle aproape că sări în sus. A aflat cineva ?

— Propriu-zis, nu. În raportul regimentului s-a consemnat că a evadat...

— Fi-r-ar a naibii de treabă ! Breyle dădu din cap. Cum de-ai putut să fii atât de copilăros, să dai dovadă de un romantism absurd, ca să fii păcălit de un ţăran rus ? Ce putea să ştie incultul ăla despre marele conflict ideologic apărut între diferitele concepţii cu privire la omenire ? Nu trebuie gândit din punct de vedere „regional" ci din punct de vedere „geopolitic". Popoarele nu sunt altceva decât efectul forţelor condiţionate de geografie. Germania este în mijlocul Europei. La fel cum orice extensie ia naştere plecând de la un punct la lava care ţâşneşte dintr-un vulcan şi creează noi forme geologice, tot aşa şi noi, Germanii, dacă situaţia o impune, avem dreptul geopolitic să ne întindem până la ce frontieră considerăm că este necesar.

— Tată, astea sunt fraze goale, ce-mi spui tu. Jurgen se şterse cu batista pe mâini. În înflăcărarea sa lovise cu mâna zidul calcinat şi se murdărise. Nişte fraze goale, care nu sunt altceva decât glorificarea legii celui mai puternic. Este teoria lui Machiavelli, ce mai ! Doar nu ai pretenţia să lichidezi popoarele, fiindcă ai nevoie de teritorii.

— Dar ştii şi tu că migraţia de altădată, era acelaşi lucru. Numai că pe vremea aceea, pământul era foarte slab populat, şi oamenii se pierdeau în imensitatea lui.

— Tată, n-o să ne înţelegem. Avem puncte de vedere diferite. Pentru tine războiul este o necesitate.

— În orice caz, dacă te afli în război, eşti dator să-l câştigi.

— Pentru mine, este crimă, şi nimic altceva !

— Jurgen !

Roşu la faţă, comandantul von der Breyle sări în picioare. Avansă un pas în direcţia fiului său, bătând nervos darabana cu degetele pe centură.

— Tată...

— Porţi uniforma Führerului ! Eşti ofiţer ! Bănuiesc că te-ai înfierbântat în asemenea hal, încât ai uitat ce

înseamnă toate astea şi ce obligaţii ţi-ai asumat în clipa în care ai primit sabia şi epoleţii !

— Prima obligaţie pe care o recunosc este aceea de a fi o fiinţă care raţionează ! Iar dacă această fiinţă este ambalată în câţiva metri de stofă, împodobită cu nasturi strălucitori şi cu galoane, asta este numai faţada, dar eu sunt în stare să văd mai departe decât atât. Îşi luă casca uzată şi şi-o puse peste părul ondulat. Tată, am sosit în Italia acum treizeci şi şase de ore. Am venit cu nişte copii de şaptesprezece sau optsprezece ani. În Germania au făcut o instrucţie de două luni... li s-a arătat cum se trage cu arma, cum se fac salturile, cum se salută. În poligon au tras la ţintă, au aruncat câteva grenade într-o grămadă de nisip, şi hop ! au fost urcaţi în tren, ca să vină şi să moară la Altavilla ! Nişte copii, tată, care fac în pantaloni la prima lovitură de tun, şi la a doua, o iau la sănătoasa. Nişte copii care-şi strigă mama, şi în adăpostul lor mai curând se roagă, decât să tragă asupra inamicului. Tată, toate astea sunt atât de respingătoare, atât de ridicole, atât de criminale... Tată, în Rusia a fost altfel. Stăteam în tranşee cu nişte adevărate vulpi bătrâne. Aştia dormeau în timp ce artileria rusă trăgea şi se trezeau doar când auzeau răpăitul armelor automate. Atunci luau poziţie în adăposturile şi buncărele lor şi începeau şi ei să tragă. După ce se termina totul, intrau din nou în adăposturile lor, îşi duceau până la nas păturile murdare şi îşi reluau somnul. Tată, acolo nu exista cuvântul „Eu"... ci numai frontul şi voinţa de supravieţuire. Să supravieţuieşti ! Nimic altceva. Cum ? Asta n-avea nici o importanţă. Aici însă totul este diferit. Mi s-au dat copii, şi se vrea ca ei să fie eroi. Li se cere să apere entitatea — atât de elastică — europeană. „Dar tată, uită-te şi tu ! Pe cine avem în faţa noastră ? Numai europeni ! Englezi, francezi, belgieni şi olandezi ! Şi împotriva lor, a acestor europeni, noi trebuie să apărăm „fortăreaţa Europa" ? În viaţa mea n-am auzit o prostie mai mare. Niciodată n-a existat un cuvânt de ordine mai criminal care să trimită copiii la moarte. Ceea ce apărăm de fapt, este un regim, o ideologie, un pumn de fanatici îmbrăcaţi în cămăşi negre !

— Jurgen ! Ajunge !

Comandantul von der Breyle îşi luă casca. Şi-o puse pe cap cu demnitatea care s-ar fi potrivit unui tribunal militar, în care el ar fi citit sentinţa... „Sublocotenentul Jurgen von Breyle este condamnat la moarte pentru lezarea moralului armatei..." Figura sa dură era acoperită cu pete roşietice.

— Jurgen, tu eşti tânăr. Von der Breyle încercă să adopte un ton conciliant, cordial. Însă nu reuşi decât pe jumătate, rigoarea sa militară fiind mult prea puternică. Ai văzut destule pentru un tânăr de vârsta ta, dar pe plan intelectual şi, mai ales, spiritual eşti încă prea crud pentru a înţelege anumite probleme. Înţelepciunea pe care ţi-o dă maturitatea, la care vei ajunge într-o zi, te va face să pricepi cât de şocantă a fost astăzi atitudinea ta faţă de tatăl tău. Jurgen, îmi vine greu să-ţi spun lucrul acesta, după trei ani de despărţire. Mă doare, te rog să mă crezi. Înghiţi în sec. Se vedea că era într-adevăr emoţionat. Şi mă afectează şi faptul că mama, acolo, în Germania, a suferit, şi că i-a albit părul. Dar ce, să pun la suflet vestea asta cu flecărelile unui ţărănoi rus ? Nu, dragul meu ! Ce faci tu din onoarea mea de ofiţer ? Purtându-mă cum ai vrea tu, mi-aş trăda uniforma. Îşi trecu mâna peste veston şi simţi sub degete insigna de paraşutist, cu vulturul ce se năpustea asupra prăzii. Fără această onoare, n-aş mai putea trăi. A devenit sensul vieţii mele, justificarea prezenţei mele pe acest pământ. Vei înţelege mai târziu, dragul meu. Încercă să glumească, schiţând un zâmbet. În ciuda puştilor tăi care fac în pantaloni, la prima bubuitură de tun.

Îşi strânseră mâinile, cu oarecare solemnitate şi ceremonial militar. Jurgen îşi privi tatăl cu intensitate. Îi văzu casca de salt, care nu mai avea margini, epoleţii cu trese de comandant, crucea de fier, clasa I, insigna de paraşutist şi frunzele de stejar brodate. Figura tatălui său îmbătrânise în ultimii trei ani. Devenise mai severă, mai dură, mai colţuroasă. Mama cu greu l-ar fi recunoscut, s-ar fi putut spune că-şi pierduse o parte din fiinţă, partea cea bună, cea care face ca oamenii să poată fi tandri.

— Rămâi cu bine, tată, spuse Jurgen, emoţionat de propriile-i cuvinte.

— Acum ne vom vedea mai des, Jurgen. Luptăm unul lângă celălalt împotriva americanilor. S-ar putea ca divizia mea să ajungă în sectorul tău, pentru a recuceri Altavilla. L-am auzit pe colonelul Stucken vorbind ceva în sensul acesta.

— Ar fi foarte bine, tată. Vocea tânărului era îndepărtată. Breyle nu remarcă acest lucru. Își îmbrățișă fiul și-l sărută ușor pe obraz.

— Mama va fi fericită când va afla că ne-am întâlnit, spuse el. Îi voi scrie imediat.

— Și eu, tată.

Își însoți tatăl până la mașină. Caporalul major stătea sprijinit de-o aripă, fumând o țigară. În aerul însorit plutea un fum gros, albăstrui. Comandantul von der Breyle tuși.

— Ce dracu' fumezi acolo ? se adresă șoferului, care înțepenise în poziția de drepți regulamentară.

— Țigări ieftine, domnule comandant. Le-am cumpărat de la Neapole.

— Băiete, o să devii tuberculos ! Scutește-mă de așa ceva.

— Am înțeles, domnule comandant.

Jurgen von der Breyle privi mașina cum se îndepărta pe drumul prăfuit.

*

Lui Muller, soarta îi era potrivnică.

Mai întâi, bășicile din cauza nenorociților ăia de ciorapi îl făcură inapt pentru luptă. Așa că fusese obligat să rămână la bază, în timp ce camarazii săi cuceream Battipaglia, făceau prizonieri 450 de englezi și câștigau onoarea de a fi prezenți pe un comunicat de zi al Wehrmacht-ului... Apoi, ca o culme a ghinionului, s-a întâmplat să se găsească pe traiectoria unui obuz rătăcit. Bineînțeles că s-a trântit imediat la pământ, consecvent instrucției primite, în timpul căreia caporalul urla la ei „Lipiți-vă de pământ ! Lipiți-vă de pământ ! Ca și cum ați fi noaptea pe nevestele voastre". Dar, cu toate acestea, o schijă de câțiva centimetri aterizase drept pe fundul

său, tăindu-i adânc fesa dreaptă. Muller, căruia nu-i lipsea simțul umorului, se prezentase în fața căpitanului Gottschalk, raportându-i : „Domnule căpitan, sunt sergentul Muller, și sunt rănit la obrazul posterior drept". Peste câteva clipe, caporalul infirmier Fritz Gruben îi punea trei straturi de pansament peste rană, amuzându-se copios. Muller îi trase o înjurătură, după care se îndreptă șchiopătând spre un grajd pe jumătate dărâmat. Caporalul Theo Klein — care, în timpul luptelor din Battipaglia, coborâse într-o pivniță și se pârțâise atât de tare, încât cei șapte englezi ascunși acolo crezură că explodase o grenadă și ieșiră albi ca varul, cu mâinile ridicate, așa că Theo Klein îi dezarmă fără nici o problemă — își scărpina din când în când capul, rumegând vizibil ceva în mintea sa. După fiertura de mazăre din ajun i se făcuse o poftă nebună de o bucată de carne de porc, mai ales după ce văzuse cei trei porci care se învârteau prin curtea unei femei din apropiere de Battipaglia.

— Indiferent cine fură, rechiziționează sau subtilizează — numiți asta cum vreți voi — va fi adus în fața tribunalului militar ! spusese căpitanul Gottschalk. Suntem într-o țară străină și trebuie să ne comportăm astfel, încât populația să aibă încredere în noi. Neîncrederea și nemulțumirea populației sunt armele de bază ale partizanilor.

— Rahat ! fusese comentariul lui Heinrich Kuppers, după care se instală în adăpostul său, în tovărășia lui Theo Klein și a lui Kurt Maassen. Erwin Muller, care, oricum, se separase de ceilalți, din cauza posteriorului său rănit, își chinuia mintea să găsească o șmecherie cu care să contracareze ordinele comandantului de companie.

Pierderile companiei în urma recuceririi Battipagliei se cifrau la 15 oameni, 6 morți și 9 răniți. Fără a-l pune la socoteală pe Muller, care-și considera rana mai curând o consecință a faptului că nu fusese în stare să-și tragă fundul în jos suficient de repede, decât o rană adevărată de război.

De ore întregi se tot încerca să se ia legătura cu unitatea vecină, dar comunicațiile erau întrerupte fără în-

cetare de mortierele, aruncătoarele de grenade şi artileria uşoară a diviziei 5 a lui Templer, ale căror obuze explodau printre poziţiile diverselor unităţi germane, distrugând cablurile telefonice. În cele din urmă, căpitanul Gottschalk renunţă să-şi mai trimită oamenii să refacă legăturile întrerupte.

— Mai bine rămânem izolaţi, decât să pierdem câţiva oameni pentru nenorocita asta de linie, îi spuse el sublocotenentului Weiwan. Dacă ăia de la divizie au de gând să ne comunice ceva, n-au decât să ne trimită un curier. Bătrânul Stucken doar ştie lecţia.

Astfel, compania a 3-a se găsi singură la Battipaglia, ceea ce atrase după sine încetarea aprovizionării ei cu hrană şi obligaţia unităţii de a se descurca singură. Theo Klein abordă această problemă în cel mai concret mod. Pe Klein, doar două lucruri îl făceau să treacă prin foc, aşa cum spunea el, fără să se teamă de pierderi — mâncarea şi femeile. Întrucât acestea din urmă nu puteau fi pe moment decât o iluzie, iar noaptea plătită în avans la Napoli încă nu putea fi consumată, mâncarea rămânea nevoia lui cea mai presantă.

Aşa că, în decursul serii, Heinrich Kuppers, Theo Klein şi Kurt Massen ieşiră să ia aer. Chiar de la început, Maassen manifestă ceva scrupule de moralitate şi jenă, afirmând că el era sergent major şi, în consecinţă, era de datoria sa să-i pună pe ceilalţi în gardă împotriva oricăror prostii.

— Ce dracu', ai mâncat până acum numai paste făinoase ? îl provocă Theo Klein, pentru a face să dispară ultimele ezitări ale acestuia. Dacă nu mâncăm, nu putem lupta. Iar noi suntem aici ca să luptăm. Aşa că trebuie să mâncăm ! Nu-i greu de înţeles. Nu-i aşa, băieţi ? Ceilalţi îl aprobară călduros. „Vezi ? Hai, vino. Poate că o să găsim ceva. Nu-i exclus să dăm peste niscaiva porci rătăciţi".

Din păcate fură nevoiţi să constate că porcii peste care dădură, nici vorbă să fie rătăciţi, ci, dimpotrivă, aparţineau unui ţăran în vârstă, care, cu tot războiul, rămăsese la ferma sa. Pentru Heinrich Kuppers, acest lucru era de neînţeles.

— De ce o fi rămas aici ? îl întrebă el pe Theo Klein.

— Îi era frică pentru porcii lui.

Toţi trei intrară în fermă şi-l salutară politicoşi pe ţăran. Kurt Maassen auzi un grohăit venind dinspre spatele casei. Theo Klein îl privi cu un aer senin :

— Kurt, ai auzit ce am auzit şi eu ?

— Normal, doar am şi eu urechi !

Deja Heinrich Kuppers începuse negocierea. Studiile sale se opriseră în clasa a patra de liceu, aşa că-şi mai amintea niţel de latina învăţată, care se apropia cât de cât de italiană. Theo Klein şi Kurt Maassen îl ascultau plini de respect pe Kuppers, care făcu ţăranului o ofertă regească, propunându-i zece mii de lire pentru un porc.

Ţăranul privi la subofiţerul neamţ cu ochii mari, după care spuse :

— No, no signore, maiale amico mio !

— Ce dracu' a bălmăjit ? se interesă Theo Klein.

— A spus că porcul este prietenul lui.

Theo Klein, încremenit, se uită la bătrân, parcă nevenindu-i să-şi creadă ochilor. „Nemernicul", făcu el în sinea sa.

Kuppers se întoarse spre ţăran.

— 15.000 de lire. Este ultimul meu cuvânt.

Kurt Maassen dădu un cot lui Klein. Era palid. „De unde naiba o să scoată Heinrich atâţia bani ? E nebun de legat !" mormăi el.

— Tacă-ţi gura ! Theo Klein îşi aruncă ochii în direcţia din care auzise grohăitul. Inima aproape că-i stătu.

— Si, signore ! Ţăranul zâmbi şi întinse mâna. Prego...

Heinrich Kuppers avea un zâmbet ciudat. Îşi scoase portofelul şi-l deschise cu un gest teatral. Theo Klein şi Kurt Maassen îşi reţinură respiraţia... era ca şi cum, într-un basm de Crăciun, un înger cobora din ceruri.

Kuppers scoase două bucăţi de hârtie... două bilete la loteria de întrajutorare, vechi de doi ani ; şi, bineînţeles, necâştigătoare. Erau acoperite cu desene complicate, aveau şi o semnătură şi serii de numere. Semănau foarte bine cu nişte bilete de bancă. Cu un gest larg, Kuppers le flutură pe sub nasul ţăranului şi i le puse în palmă, spunând „Poftim."

Țăranul privi cu neîncredere biletele de loterie, și i le dădu înapoi lui Kuppers.

— Niz lire ! făcu el.

Kuppers se prefăcu ofensat. Se dădu cu un pas înapoi, ridică mâinile cu un aer solemn și rosti cu voce fermă :

— Documente ! Documente de la Kommandatur. În două luni — și arătă cu degetele cifra doi — lirele vor sosi la Kommandatur din Salerno. 15.000 de lire.

Și, întrucât țăranul continua să privească hârtiile cu un aer nehotărât, strigă la el :

— Astea sunt bonuri de cumpărare, cretinule, bonuri, ai înțeles ?

Țăranul dădu din cap, în semn că înțelesese. Luă biletele de loterie și le băgă cu grijă în buzunar, de parcă ar fi intrat în posesia unei comori. Doar vedea cu ochii săi că hârtiile erau adevărate. Aveau și ștampilă, și se vedea și stema Germaniei, vulturul cu crucea îmbârligată. 15.000 de lire pentru un porc, asta da afacere.

Îi conduse pe cei trei până la coteţul porcilor, scoase unul și-l arătă nemților cu degetul.

Theo Klein se găsea într-un fel de stare de reculegere religioasă... Mângâie spatele rozaliu al animalului și-l scărpină pe după urechi. Dragostea lui pentru animale era atât de mare, încât s-ar fi zis că este gata să izbucnească în plâns. Cu un băț, mânară porcul și nu se opriră decât după ce parcurseră jumătate din drumul de întoarcere. Theo Klein se opri într-o pajiște.

— Ce-o să te faci când țăranul o să se ducă la Kommandatur cu biletele de loterie ?

— În două luni, precis că n-o să mai fim aici. Și până una-alta avem un porc, răspunse Heinrich Kuppers, făcând un gest care arăta să nu mai fie plictisit cu asemenea detalii.

În după-amiaza respectivă, în liniile germane răsună un singur foc de armă. Un foc de pistol. Seara, compania a 3-a mâncă porc prăjit. Mâncă și căpitanul Gottschalk, care tot dădea din cap, neîncrezător.

— Și unde ziceați că ați dat peste porcul ăsta ? întrebă el a patra oară.

— Domnule căpitan. Într-un câmp cu mine, se grăbi să răspundă sergentul major Maassen. Ca să nu se producă vreo explozie aiurea, i-am ordonat caporalului Klein să-l împuște. După asta, riscând mult, l-am scos din câmpul ăla de mine.

Căpitanul Gottschalk se uită la sublocotenentul Weiman, care tocmai rodea un os.

— Weiman, tu crezi așa ceva ?

— Nu, domnule căpitan.

— Nici eu. Kuppers, mai dă-mi o bucată. E al naibii de bun.

*

La spitalul de campanie din Eboli, doctorul Pahlberg găsi exact ceea ce se aștepta.

Doi medici militari, comandantul Paul Heitmann și locotenentul Klaus Christofer, stăteau în fața mesei de operație, fără să se mai obosească să-și întindă capetele spre infirmier pentru a li se șterge transpirația ce le curgea șiroaie pe frunte. Iar șorțurile de cauciuc, inundate de sânge, și le schimbau abia după patru operații. Doctorul Heitmann estima că o posibilă infecție postoperatorie, datorată condițiilor antiseptice în care se lucra, reprezenta un lux față de cei 500 de grav răniți care așteptau să fie operați. Și în plus era mult mai ușor de tratat o infecție, decât să încerci să aduci la viață cincizeci de oameni, operându-i imediat.

La început, Pahlberg se indignă când luă contact cu maniera neortodoxă în care se practica chirurgia acolo. Dar pe urmă își dădu seama că reflecțiile barbare ale doctorului Heitmann erau corecte. Timpul care s-ar fi pierdut cu spălatul mâinilor, cu schimbarea bluzelor pătate de sânge, cu fiertul instrumentelor se putea folosi pentru a încerca salvarea vieților unor răniți care-și așteptau rândul pe târgi sau înveliți în foi de cort însângerate.

Doctorul Heitmann îl privi pe Pahlberg pe deasupra umărului. Îi făcu un semn din cap, după care întinse mâna spre infirmierul Gustav Drage. Acesta îi dădu foarfecele și o pensetă.

— Pahlberg, poţi să iei imediat masa a treia ! strigă Heitmann. Ai un caz care ţine de specialitatea ta, o splină în ţăndări. Trebuie scoasă.

— A fost atins cumva şi plămânul ? Sau diafragma ? Dar n-avem nici măcar aparat de anesteziere !

Doctorul Heitmann se aplecă asupra mesei şi privi rănitul. Sub cearceafurile pătate de sânge se afla o pulpă zdrobită. Omul care dormea, horcăia în somn. Heitmann îl examină rapid, presat de ceilalţi patruzeci şi trei de răniţi care-şi aşteptau rândul. Foarfeca clincăi sec. Gustav Drage îi dădu penseta şi depărtă marginile rănii cu nişte cârlige speciale.

La prima masă, opera locotenentul medic Christofer. Cu o pensetă foarte fină, extrăgea schije minuscule dintr-un corp ciuruit. Rănitul, care avea vreo optsprezece ani, plângea, deşi fusese anesteziat. Era ca ţipătul unui nounăscut, care sfredelea urechile celor prezenţi.

Sergentul infirmier Otto Krankowski îi întinse lui Phalberg bluza albă şi şorţul lung de cauciuc, care ajungea până la pământ.

— Domnule căpitan, ne-a părut rău când aţi plecat, şuşoti el în timp ce-i încheia nasturii la spate. Când lucrurile au început să meargă prost, comandantul şi-a pierdut capul. Chiar când au început să sosească primii grav răniţi, a început să strige că el este specialist în medicina generală şi nu chirurg. Cu toate astea a operat şi el şi s-a descurcat. Dar când am văzut că aţi sosit dumneavoastră, ni s-a luat o piatră de pe inimă.

Pahlberg îşi luă mănuşile de cauciuc din sterilizator. Cu toată teoria lui Heitmann cu privire la improvizaţii, îşi păstrase totuşi mănuşile. De când îi spusese lui Heitmann că cei ce operează cu mâinile goale sunt mai vinovaţi de decesele produse decât toate epidemiile din lume, se păstrase un singur sterilizator, pentru Pahlberg.

Între timp, masa a treia era pregătită. Fusese curăţată cu pansament îmbibat într-o soluţie desinfectantă, acoperită cu cearceafuri, şi măsuţa cu instrumente fusese trasă lângă ea. Sergentul Otto Krankowski îşi băgă mâinile într-o soluţie specială şi lăsă să i se scurgă lichidul, fără să se mai obosească să-şi şteargă mâinile.

— Domnule căpitan, puteţi începe, spuse el.

Rănitul cu splina atinsă fu aşezat pe masă.

Figura sa lividă era acoperită de sudoare. Din gura deschisă, respiraţia îi ieşea sacadată. Pahlberg se aplecă şi îi luă pulsul. Îl găsi slab şi accelerat.

— Ce grupă sanguină are ?

Krankowski ridică din umeri :

— Domnule căpitan, nu i s-a găsit livretul militar. Şi nici pe placa lui de identitate nu este trecută grupa, acolo unde trebuia să fie.

Pahlberg întoarse rănitul pe spate şi înlătură din dreptul rănii uniforma zdrenţuită. Krankowski se repezi să-l dezbrace, dar Pahlberg îl opri cu un gest. Examină rana, după care dădu din cap.

— Krankowski, proiectilul n-a ieşit. Noroc că n-a fost atinsă diafragma, aşa am impresia, şi nici plămânul. Trebuie să-i extirpăm splina.

— Fără transfuzie ?

— Da' ce-ai vrea să facem ? Până i-am determina grupa sanguină, ar fi mort.

Dinspre masa a doua, Heitmann le aruncă o privire scurtă. Amputase deja picioru şi se pregătea să întindă pielea deasupra tăieturii.

— Care-i problema, Pahlberg ? întrebă el.

— Vă voi spune când voi vedea cavitatea abdominală, răspunse acesta.

Şi începu să-şi aleagă instrumentele de care avea nevoie, în timp apucă să lege rănitul de masă.

La prima masă, pacientul plângea în continuare.

Pahlberg se apucă de treabă. Luă bisturiul şi începu să opereze. Krankowski privea ca fascinat la mâna lungă şi slabă a doctorului, pregătită pentru a executa incizia. Pentru el, faptul că asista la deschiderea unui corp omenesc era de fiecare dată o adevărată aventură, un miracol de neînţeles, în ciuda pregătirii sale de infirmier şi în ciuda remarcilor comandantului, care spunea întotdeauna cu răceală. „Nu uitaţi, omul este doar un sac ! Poţi să-l tai şi poţi să-l coşi ! Şi dacă este găurit atunci poţi să-l cârpeşti !"

Pahlberg tăie de la stern până la buric. Apoi mâna sa descrise cu eleganţă un cerc, iar pielea se desfăcu în sus,

de o parte şi de alta a tăieturii. La nivelul inciziei se formară doar câteva picături de sânge. Phalberg îl împinse cu cotul pe Krankowski.

— Ce mai aştepţi ?

Krankowski tresări. Luă penseta şi apucă arterele care încă mai sângerau. Le comprimă, iar Pahlberg le legă cu catgut.

Depărtă apoi marginile inciziei cu altă pensetă, din oţel strălucitor. Peritoneul apăru luminos... dintr-o găurică se prelingea un firişor de sânge, aidoma unui izvoraş.

Cu pensete lungi în mâini, Krankowshi aştepta ca Pahlberg să taie peritoneul.

— Dacă eşti credincios, spuse doctorul, atunci ăsta este momentul în care trebuie să te rogi.

După care tăie peritoneul. Krankowski apucă marginile tăieturii cu pensetele şi le depărtă. Cavitatea peritoneală se ivi plină de sânge. Cheaguri de sânge coagulat, cât şi sânge proaspăt o umpleau ca un lac.

— Tampon ! spuse Pahlberg, respirând din greu.

Nu mai exista nici un dubiu, splina era distrusă. Organul cel mai bogat în sânge al omului zăcea acolo, fărâmiţat, în fundul acelei găuri. Pentru a vedea mai clar, Pahlberg încercă să absoarbă sângele cu ajutorul tampoanelor. Krankowski scotea cheagurile de sânge.

— Trebuie oprit sângele din arterele splinei. E aici o hemoragie teribilă.

Doctorul Heitmann veni de la masa sa de operaţie. Îşi scosese manuşile de cauciuc şi se aplecă asupra corpului rănitului.

— Pensa ! se adresă Pahlberg lui Krankowski şi-şi trecu mâna peste fruntea îmbrobonită de sudoare. Dar, în aceeaşi clipă, îşi dădu seama că încălca una dintre cele mai elementare reguli ale chirurgiei.

Krankowski îl privi pe căpitan cu ochi uimiţi.

— Ce pensă ? întrebă el.

— Fi-r-ar să fie de treabă ! Pensa cu care trebuie să ajung până la pedicul.

Heitmann îşi lăsă privirea în jos. Îşi muşcă buzele şi dădu din umeri.

— Nu avem aşa ceva, spuse el.

Pahlberg păli. Se afla în faţa unui stomac deschis, incizase peritoneul şi trebuia să extirpe splina, iar pentru asta trebuia să separe grămada de artere care lega splina de stomac. Dacă aceste artere n-are fi separate, dacă fluxul de sânge trimis de artera principală către splină n-ar fi oprit, atunci s-ar afla în imposibilitatea de a extirpa splina.

— Este imposibil, spuse el, cu jumătate de voce.

Doctorul Heitmann continua să-şi muşte buzele.

— Pahlberg, spitalul nostru este de fapt o instalaţie de campanie, mică şi ridicolă. În clinica dumitale universitară, poate, ai avut parte de sute de pense... aici avem doar cele necesare pentru a tăia un picior sau o mână. Cât despre rest...

Pahlberg închise ochii pentru o secundă. Apoi se uită la figura rănitului. Probabil patruzeci de ani, cu siguranţă căsătorit şi cap de familie.

— Continuăm ! spuse el, cu o voce aspră.

— Eşti nebun ! Heitmann îl împinse în lături pe Krankowski. Cum ai de gând să ajungi la artere ? Şi cum le vei lega ?

— Cu mâna, domnule, cu mâna. Nu mă dau bătut aşa uşor !

Şi îşi băgă amândouă mâinile în adâncul cavităţii. Dar şi le scoase aproape imediat. Îşi dădu jos mănuşile, şi reîncepu cu mâinile goale. Cauciucul îl împiedica să palpeze cu suficientă precizie, iar precizia era lucrul de care avea cel mai mult nevoie. Acum era obligat să lucreze cu maximă precizie.

Tatonă în jurul pediculului situat între splină şi stomac. În mijlocul unei bălţi de sânge, încercă să petreacă catgutul în jurul arterelor. După care, trebui să treacă de epiplon, ca să ajungă la artera principală a splinei. Mai trebuia să blocheze punctele de legătură ale organului şi să dubleze blocajele existente, pentru a evita lunecarea firului pe peretele arterei şi a împiedica astfel producerea unei hemoragii... totul devenea foarte simplu, dacă ar fi reuşit să facă o buclă în jurul arterelor ce legau splina de stomac...

Sudoarea curgea pe fața lui Pahlberg, împiedicându-l să vadă normal. Heitmann încerca cu disperare să oprească sângele, folosindu-se de tampoane. Pentru o secundă, Pahlberg crezu că reușise să treacă al doilea capăt al firului de catgut pe sub artere... își băgă mâna mai mult în balta de sânge, pipăi peretele neted al mănunchiului de artere și găsi firul. Dar când intenționă să-l prindă între degetul cel mare și arătător, acesta îi scăpă. Se îndreptă de mijloc și, trecându-și mâna peste ochi, sesiză că îi erau acoperiți cu sudoare.

— Nu reușesc să trec firul, se bâlbâi el. Cu o pensă ar fi fost o joacă de copii...

— Dă-o dracului de pensă ! izbucni Heitmann. De unde naiba vrei să iau așa ceva, continuă el cu voce tremurătoare.

Doctorul Christopher li se alătură, venind dinspre masa sa de operație. Rănitul ciuruit de schije fusese ridicat de pe masă. Locul acestuia fusese luat de un soldat care avea o rană mare în spate. Infirmierul Gustav Drage se pregătea să-i facă o anestezie locală.

Pahlberg dădu din cap cu îndârjire. Își băgă din nou mâna în cavitatea peritoneală inundată de sânge și reîncepu să pipăie. Nu avea decât un singur gând, să treacă firul de catgut în jurul arterelor. Era o chestiune de minute, o chestiune de viață și de moarte.

Krankowski stătea la capul rănitului, controlându-i respirația și pulsul. Dintr-o dată, se aplecă asupra corpului întins pe masă, palid ca un cadavru, și-și puse mâna în fața gurii deschise a rănitului.

— Nu mai respiră, bâigui el.

— Cum nu mai respiră ? exclamă Pahlberg. Pulsul ? Cum este pulsul ?

Cu o mână tremurândă, Krankowski apucă încheietura mâinii pacientului.

— S-a dus, spuse el cu voce gravă.

— Gata, s-a terminat. Și Heitmann aruncă pachetul cu tampoane într-un colț și dădu un picior găleții pline de tampoane însângerate. Pahlberg, hemoragia a fost prea puternică...

Pahlberg se aplecă asupra capului decedatului. Cu degetele mânjite de sânge, îi ridică pleoapele terne care

acopereau niște pupile fără viață, sticloase. Îi luă pulsul, apoi înșfăcă stetoscopul din buzunarul de sus al bluzei lui Heitmann, îl puse la urechi și, reținându-și răsuflarea, încercă să depisteze o bătaie de inimă oricât de slabă, care să reprezinte un semn de viață.

Heitmann se uită la Christofer și clătină din cap.

— E inutil, Pahlberg, spuse el, trebuie să accepți evidența.

Pahlberg se îndreptă de mijloc. Figura sa era ca de ceară, aidoma cu a mortului. În rana enormă, sângele începuse să se închege, iar pe splina distrusă plutea ironic firul subțire de catgut care ar fi putut salva viața unui om, acel fir care trebuia să oprească afluxul de sânge către arterele splinei.

Pahlberg desfăcu încet pensetele agățate de peritoneu și pe cele ce mențineau deschise marginile inciziei. Acoperi apoi cu un cearceaf corpul soldatului.

— Mort pentru marea Germanie ! făcu în spatele său Heitmann, cu o voce sarcastică.

Pahlberg tresări.

— Nu ! strigă el, fără să se mai poată stăpâni. Asasinat ! Asasinat de serviciile medicale ale armatei ! Asasinat, Heitmann, asasinat !

Medicul comandant Heitmann ridică sprâncenele cu un aer indignat. Aruncă o privire spre ceilalți bolnavi, ale căror figuri întunecate și descompuse se întorseseră spre ei.

— Pahlberg, vino-ți în fire, spuse el. Tonul se voia prietenos, însă era suficient de net, ca fraza să-și păstreze sensul de avertisment. Ce, este prima persoană pe care o vezi murind ? Într-o sală de operații, în Germania, sau aici, pe front ? Doar suntem în război, ce dracu' !

Pahlberg nu răspunse. Se îndreptă spre chiuvetă, își curăță mâinile pline de sânge și le frecă cu grijă până la coate, le spală cu alcool și apoi se întoarse spre Krankowski, care îi dădu o altă pereche de mănuși sterilizate. Îi ceru acestuia un șorț curat. Gustav Drage, care terminase anestezia, îi legă în jurul mijlocului un alt șorț. Heitmann privea toate acestea dând din cap. În sinea sa era convins că în următorii ani, Pahlberg avea să-și intoxice toți studenții cu mania sa de sterilizare. Mai lipsea să-și

cureţe şireturile de la pantofi cu fenol, înainte de operaţie.

Uşa se deschise, şi un nou rănit fu adus înăuntru. Fusese atins de o rafală de mitralieră, drept în stomac, şapte locuri de intrare, cinci de ieşire. Şi toate în apropierea coloanei vertebrale. Două gloanţe se aflau prin intestine.

Pahlberg arătă cu degetul spre masa a doua, cea a doctorului Heitmann.

— Puneţi-l acolo ! Krankowski, ai grijă să fie scos acela — şi arătă spre cadavru. Drage, tu o să-mi dai instrumentele ! Apoi se întoarse spre Heitmann, şi îl întrebă cu o voce fermă :

— Domnule comandant, pot să vă cer să mă asistaţi ?

— Sigur că da, Pahlberg, răspunse acesta, apropiindu-se de masă.

Pahlberg îl privi lung.

— Vă rog, puneţi-vă mănuşi sterile, spuse el duios.

Furios, Heitmann îşi întinse mâinile spre Krankowski, aşteptând să i se pună mănuşile.

Dinspre fundul sălii, doi infirmieri cărau corpul rănitului.

*

La Roma, Renate Wagner făcea imposibilul pentru a lua legătura cu spitalul din Eboli. Însă comunicaţiile telefonice cu frontul erau blocate, liniile de serviciu ocupate şi, de altminteri, nimeni nu ştia cu exactitate ce se întâmpla la Salerno, unde se aflau americanii, încotro înaintau englezii şi care erau unităţile germane angajate în luptă.

Înaltul Comandament al Wehrmachtului rămânea mut. Comunicatele sale erau destul de anemice. Abia dacă se menţiona în ele despre frontul italian. Feldmareşalul Rommel se afla în Nordul Italiei şi dezarma în continuare trupele de italieni răsculate, feldmareşalul Kesselring, comandantul şef al sectorului din sud, trimitea din ce în ce mai multe mesaje spre Wehrmacht, cerând ca armatele lui Rommel să fie angajate în luptă. Dar O.K.W.-

ul [1] nu dădea nici un răspuns, deşi două divizii de blindate din zona Modenei se prăjeau la soare şi corpul de armată al lui Rommel îşi toca forţele în operaţiuni de curăţare, în timp ce în sud se hotăra soarta armatei a 10-a germane. Presiunea forţelor debarcate creştea, aviaţia operativă a generalului Tedder zdrobea poziţiile germane şi creea pe coastă, cu ajutorul tunurilor cu bătaie lungă ale navelor lui Cunningham, un infern în care se încăpăţânau să reziste ultimele companii germane. Avioanele generalului Tedder lansaseră peste trei mii de tone de bombe asupra poziţiilor germane. Din largul mării, apăruseră crucişătoarele de luptă „Warspite" şi „Valiant", sosite din Malta, care ancoraseră în golful din Salerno. Pe mare pluteau ultimele rezerve, crucişătoarele „Nelson" şi „Rodney", cele mai puternice crucişătoare ale marinei britanice.

La Roma, Renate Wagner mergea dintr-un birou în altul. Renunţase de mult la ideea de a lua legătura cu Eboli. Acum căuta o ocazie ca să poată pleca acolo ca infirmieră.

Colonelul care răspundea de personalul sanitar auxiliar nu-şi crezu urechilor când Renate îi prezentă cererea sa.

— Pe front ? făcu el, silabisind cuvintele. Tu, o fată aşa de tânără ! În fond, ce-ţi închipui tu ? Reteză cu dinţii capătul unui trabuc şi o lăsă pe Renate să-i ofere foc. Nu ştii că blestemaţii ăia de englezi sunt în stare să izoleze complet sectorul sudic ? Iar Montgomery vine dinspre sud... aşteaptă numai să facă joncţiunea cu armata a cincea americană ! În loc să mă întrebi cum să ajungi în sud, mai bine te-ai gândi să pleci în nord şi să-ţi găseşti acolo un locşor.

Şi suflă spre tavan fumul albăstrui al trabucului. Renate Wagner privi spre harta întinsă pe masa colonelului. O împânzeau o grămadă de cercuri roşii şi albastre.

— Logodnicul meu se află la Eboli... căpitanul Pahlberg.

Colonelul ridică din umeri.

[1] O.K.W. = OBERKOMMANDO DER WEHRMACHT — Înaltul Comandament al Armatei.

— La Eboli se află, așa, la prima vedere, cam cinci mii de soldați logodiți și încă și mai mulți soldați însurați. Dacă ar fi să le trimit acolo toate femeile, atunci aș putea forma unități întregi feminine !

— Domnule colonel, eu sunt infirmieră.

— Văd foarte bine lucrul ăsta.

— Aș putea da o mână de ajutor la spital.

— Păi, doar la asta folosesc infirmierele. Fii folositoare aici, la Roma. Spitalele sunt arhipline. Dinspre Sud sosesc întruna trenuri pline cu grav răniți. Aici este muncă până peste cap. Unde lucrezi acum ?

— La spitalul numărul trei, domnule colonel.

Acesta dădu din cap.

— Vei rămâne acolo. Te afli într-un loc bun. Nu vei merge deloc la Eboli. Auzi, o femeie, împreună cu trupele, asta-i de-a dreptul ridicol !

Și cu un gest, îi făcu semn că poate pleca. Apoi, încet, își sprijini trabucul de marginea scrumierei și-i scutură scrumul.

În următoarele trei zile, Renate Wagner continuă să se agite. Ajunse până la un general însărcinat să organizeze transportul de întăriri, un bărbat în vârstă, cu părul alb, obosit, care ar fi fost mult mai dornic să se afle pe proprietatea sa din Mecklembourg, decât în infernul din Roma, din acele zile.

— Draga mea, fii mulțumită că ești aici, îi spuse el cu înțelepciunea celor ce au atins o anumită vârstă și nu se mai opun unui destin de la care nu așteaptă nimic bun. La Eboli ? Să stai lângă el ? Să operezi alături de el, sub focul inamicului ? Să fii o întruchipare a virtuților germanice ? Ca pe vremuri, când nevestele întindeau cu mâinile lor spadele soților ? Draga mea, dragostea este ceva frumos, ceva pur. Nu neg lucrul acesta. Cere și sacrificii. Așa este. Dar există și limite, dincolo de care începe prostia. Aceste limite trec de la Salerno prin Neapole și ajung la Eboli ! Roagă-te la Dumnezeu să se întoarcă logodnicul tău ! Acesta este singurul sfat pe care sunt în măsură să ți-l dau.

Renate se găsi din nou în stradă, în tumultul unui oraș către care înainta o armată de asediatori. Coloane întregi străbăteau căile de acces, îndreptându-se spre șoselele din sud... dinspre Via Appia, Via Casilina, Via Ostiense și Via Prenestina.

În grădinile vaste din Termele lui Caracalla fusese instalat un centru medical. Crucile roșii străluceau în soare pe fondul alb al steagurilor. Renate traversă alergând strada, se strecură printre mașini și începu să caute postul de comandă.

— Mergeți spre front ? se adresă ea gâfâind unui ofițer.

N-avea nici o importanță gradul acestuia, esențial era ca unitatea sa să se deplaseze spre Sud. Fiindcă acolo se afla Erich.

— Da, domnișoară.

Medicul comandant care-i răspunse, mai înalt decât Renate cu cel puțin două capete, o privea, admirându-i fățiș „casca de aur".

— Mă luați și pe mine ?

— Glumiți ? Și medicul se porni să râdă. Domnișoară, zău așa, ai umor !

— Nici vorbă de așa ceva ! Mi-e frică ! Renate strigă cuvintele cu toată violența unor nervi care o părăsiră. Doctorul făcu un pas înapoi și o privi, ca și cum s-ar fi temut ca cea din fața sa să nu fi căzut pradă unei crize de isterie. Mi-e frică ! mai strigă încă o dată Renate. Figura ei avea un aer rătăcit. Logodnicul meu se află la Eboli. Este medicul comandant Pahlberg. Vreau să-l găsesc. Ajutați-mă. Vă rog, ajutați-mă ! Luați-mă cu dumneavoastră !

— Pe front ? Asta este imposibil. Adresați-vă comandantului serviciilor medicale.

— M-a dat pe ușă afară.

— Bine a făcut. Eu... nu știu...

— Toți m-au refuzat.

— Înseamnă că au avut un motiv, spuse medicul comandant, dând din cap. Nu, dragă domnișoară. Îl invidiez pe colegul meu din Eboli că are o logodnică atât de curajoasă și de energică, dar nu pot face nimic, nici pentru el, nici pentru dumneavoastră.

În după-amiaza zilei de 13 septembrie mașinile postului medical instalat la Termele lui Caracalla părăsiră orașul. Direcția sud, prin Via Casilina. Se îndreptau spre Monte Cassino, principalul bastion situat între Roma și Napoli, poartă de intrare în orașul sfânt, țintă vizată de armata a 5-a a lui Clark și armata a 8-a a lui Montgomery. Renate Wagner stătea pe marginea drumului, privind la coloana motorizată care trecea. Plângea în liniște, cufundată în durerea ei. Doi sau trei soldați, văzându-i ochii plini de lacrimi, se opriră mirați, dar își continuară drumul, căci blonda infirmieră nici măcar nu-i zărea.

În aceeași după-amiază, în ziua de 13 septembrie, generalul Tedder îl înștiință pe generalul Clark că trupe aeropurtate britanice vor fi paraşutate, în noaptea de 14, în spatele și în fața liniilor de apărare germane. Trebuia împiedicat cu orice preț periculosul contraatac al lui Kesselring și ajutată armata a 5-a americană, pentru a i se deschide calea spre munți, astfel încât să poată începe campania în direcția capitalei.

Din toate părțile se adunau unități germane, anunțând parcă o nouă operațiune Dunkerque. Dinspre Battipaglia, divizia 34 de paraşutiști se îndreta spre Salerno. La Eboli, doctorii Phalberg, Heitmann și Christopher operau zi și noapte, dar, între timp, materialul sanitar era strâns, în vederea mutării spitalului într-un loc mai înalt de pe coastă. Sublocotenentul Jurgen von der Breyle scria de două zile rudelor celor căzuți pe câmpul de luptă. Colonelul Hans Stucken păstra cu grijă în portvizitul său un mesaj sosit de la O.K.W., prin care se decerna căpitanului Gottschalk Crucea de Fier, pentru isprava acestuia de la Battipaglia. Compania a 3-a se afla în marș spre Persano.

În acest timp, 3.500 de paraşutiști britanici se pregăteau să aterizeze în spatele pozițiilor germane. Cu paraşutele pliate, așteptau doar ordinul de îmbarcare la bordul uriașelor avioane de transport C 47.

Comandantul Kaspar von der Breyle era prost dispus. De la discuția avută cu fiul său, cu trei zile în urmă, nu mai suporta să fie deranjat fără rost.

Știrile de la Jurgen datau doar de patru ore. Colonelul Erdmann, din divizia 271 Pantzer, îl chemase la telefon,

spunându-i că fiul său dorește să-i vorbească.

— Tată, voiam doar să-ți spun că șaptezeci la sută din puștii mei au murit, spusese Jurgen cu voce dură. Acum trebuie să scriu 183 de scrisori familiilor îndoliate. Presupun că inima ta de soldat va tresări de bucurie când îți voi spune că cei 183 de copii au murit curajos, ca niște veritabili eroi, cu arma în mână. N-au plâns, n-au gemut, au murit fără să zică un cuvânt. Cei mai mulți dintre ei nici măcar nu și-au dat seama că vor muri — pentru că n-au avut timp de așa ceva.

Turbat de furie, comandantul von der Breyle trânti receptorul cu brutalitate, punând capăt convorbirii. Surprins, colonelul Stucken ridicase capul.

— Ce s-a întâmplat, Breyle ?

— Un imbecil din divizia vecină și-a permis să folosească liniile telefonice ca să facă bancuri proaste, făcu el, cu o voce fremătând de furie.

După care ieși afară din încăpere, să ia aer. Avea o stare de spirit mizerabilă. În adâncul ființei sale simțea că primise un șut în fund. Cu degetele tremurânde, își aprinse o țigară, dar i se păru amară, așa că o aruncă imediat.

*

Erwin Muller, folosindu-se de tot felul de tertipuri, reușise să se țină de ai săi, deși căpitanul Gottschalk încercase să-i interzică lucrul acesta. Mai întâi, îl implorase pe căpitan să nu fie părăsit. Apoi, când grupa sa plecă în misiune, o urmase cu curaj, acoperindu-și rana de la fund cu patru pansamente, peste care își pusese o bucată groasă de pânză. Se instalase în mașina de aprovizionare, inaugurată de Heinrich Kuppers, ca urmare a afacerii cu porcul, și supraveghea ariergarda care trebuia protejată, mai ales în timpul nopții, împotriva unui eventual atac al partizanilor. Theo Klein se afla în avangardă. Ca de fiecare dată, când în caz de nevoie, mica lor grupă se și constituia. Chiar și sublocotenentul Weimann se mira uneori de automatismul la care ajunseseră sergentul major Maassen, Kuppers, Klein, Bergmann, Strathmann, pentru a fi gata de luptă într-un timp record, atunci când se anunța o operațiune interesantă. De la captura celebră a celor șapte englezi de

către caporalul Klein, acesta, împreună cu camarazii săi, era considerat drept specialist în curățirea localităților părăsite. Ne mai găsind nici un englez, Klein și Kuppers aduseseră la sediul companiei saci întregi cu alimente — cutii de conserve cu carne, dulceață, biscuiți, tablete de ceai, cafea solubilă. Grupa lui Maassen devenise capabilă să repereze hrana într-o secundă, indiferent la ce distanță s-ar fi aflat de ea. Căpitanul Gottschalk îi numea pe cei șase „coloana vertebrală a diviziei 34 de parașutiști". Ceea ce putea scăpa celor cinci din avangardă, nu scăpa privirilor lui Erwin Muller — cazemate părăsite, o pivniță cu vinuri și chiar o fată, cum se întâmplase prin împrejurimile de la Persano.

În acele clipe, situația începuse să se complice. Cei cinci din avangardă, apărură brusc în spate. Muller se afla în curtea unei femei și tocmai discuta cu o tânără fată. Când îi văzu pe cei cinci sosind în goană, blestemă în gând.

Theo Klein își făcu apariția în curte, ca un taur într-o arenă. Văzând-o pe frumoasa tânără, cu părul negru și cârlionțat, se opri și începu să respire din adânc.

— Ce dracu' te-a apucat să vii aici ? urlă la el Muller furios. Caporale Klein, tu faci parte din avangardă. N-ai ce căuta în ariergardă. Așa că, șterge-o !

— Să mă pupi în fund, răspunse cu amabilitate Theo Klein, continuând să contemple cu încântare pe tânăra fată. Inima din piept începuse a-i bate tot mai tare.

Sergentul major Maassen, Heinrich Kuppers, Felix Strathmann și Josef Bergmann apărură și ei aproape în aceeași clipă și o înconjurară pe fata care arunca în jurul ei priviri speriate. Maassen își drese glasul și-și privi oamenii.

— Constat, spuse el cu voce tare, că aici eu sunt cel mai mare în grad. În consecință, nu este nici o problemă. S-a înțeles ?

Theo Klein nu se dădu bătut așa ușor.

— Chestia asta n-are nici în clin, nici în mânecă cu gradele, ci cu capacitățile, spuse el. Așa că roiți-o din curtea asta, și iute de tot. Și mai întâi, tu Erwin, cu curul tău bandajat !

Discuția ar fi luat o întorsătură neplăcută, dacă nu s-ar fi întâmplat să treacă pe-acolo, cu mașina, căpitanul Gottschalk. Voind să afle de ce parașutiștii săi sunt adunați în acel loc, îi spuse șoferului să oprească. După ce văzu fata înconjurată de tot grupul lui Maassen, nu-i mai trebui nici o explicație.

— Cărați-vă de aici ! răcni el. Cărați-vă imediat ! Mâine dimineață, la opt, adunarea în ținută de luptă ! S-a înțeles ?

Răspunsul de „Da, domnule căpitan" se auzi cam gâfâit. Theo Klein încercă să facă un comentariu, dar Kuppers îl strânse de braț, mormăind :

— Ține-ți gura, Theo, lasă, că, la noapte, o să patrulăm noi prin zona asta.

Figura lui Theo Klein se lumină de un zâmbet. Gottschalk îl privi contrariat.

— Klein, de ce dracu' râzi ca bou' ?

— Mă gândeam la soră-mea, domnule căpitan.

Gottschalk înălță sprâncenele. Auzise o grămadă de minuni de la ai săi, dar una ca asta, încă nu.

— La soră-ta ?

— Da, domnule căpitan. Theo Klein stătea în poziție de drepți, ca un stâlp de telegraf. Când soră-mea venea acasă, îmi spunea : „Theo, Fritz tot nu mi-a făcut nimic. Dacă și mâine o să fie la fel de dobitoc, păi atunci o să-l schimb, n-am nici un chef să mor domnișoară."

Fără să scoată un cuvânt, Gottschalk se întoarse pe călcâie și se îndreptă spre mașină, dând din cap. Într-adevăr, nimic nu mai era de înțeles. Patru ani de război, patru ani pe tot soiul de fronturi, din Navrik până în Sicilia, treizeci de salturi din avion în misiune de luptă, în fața ochilor numai cadavre, în mijlocul mitralierelor inamice, care împroșcau cu gloanțe parașutiștii, înainte să poată ateriza, făcând ca jumătate dintre ei să atingă pământul gata ciuruiți. Un infern permanent, niciodată un moment de liniște, doar lupte, moarte, supraviețuire. Atunci, de unde aveau forța să fie atât de duri, de reci, de vulcanici, în tot ceea ce făceau ? Oare să fie frica de ziua de mâine sau un umor negru, o amărăciune rațională, hrănită de iluzii ? N-ar fi putut-o spune.

Grupul lui Maassen se întoarse. Theo Klein îl urmărea din ochi pe Muller pentru a fi sigur că acesta își relua locul în camion și se îndepărta de fermă. Stratul gros de praf care acoperea drumul scârțâia sub tălpile cauciucate ale cizmelor lor. „Sacii de carne", cum numeau ei combinezoanele de salt, erau murdari, decolorați și zdrențuiți. Căștile fără margini le clincăneau de centuri. Heinrich Kuppers avea atârnată de umăr o raniță care i se lovea de genunchi la fiecare pas. Gottschalk, în picioare lângă mașină, știa că în acea raniță se aflau pe puțin șapte cutii cu jambon american.

Hans Pretzel, agent de legătură și șoferul lui Gottschalk, își privi superiorul și întrebă :

— Domnule căpitan, mergem ?

— Da. Urmărește-i încet. Dacă vom dispărea, sunt în stare să se întoarcă.

Apoi se înclină în fața tinerei italience, care rămăsese singură în mijlocul curții, fără să înțeleagă nimic, și o salută milităreşte. Tânăra îi răspunse cu delicatețe și-i făcu un mic semn cu mâna. Gestul ei fusese atât de emoționant, de naiv și de încrezător, încât Gottschalk își înghiți vorbele pe care avea de gând să le pronunțe. Se gândi la mâinile lui Theo Klein și la forța lui animalică.

— Să mergi încet, îi spuse el lui Pretzel. Dacă se vor atinge de un singur fir de păr de-al fetei, o să-i aduc în fața Tribunalului Militar.

*

Patrularea nocturnă pe care Heinrich Kuppers și Theo Klein o plănuiseră, de când acesta din urmă o văzuse pe fată și nu-și mai găsea astâmpărul, n-a avut loc niciodată.

În noaptea din 13 spre 14 septembrie, la ora unsprezece și treizeci și nouă de minute, o mie trei sute de parașutiști, în ținută de luptă, săriră din avioane de transport chiar deasupra podului de la Salerno. Coborâră fără zgomot din cer, deasupra unui teritoriu de un kilometru pătrat, se rostogoliră la pământ, își desfăcură parașutele și formară o nouă linie de luptă. La ora două dimineața, 131 de avioane trecură uruind deasupra coastei. Erau puternicele C 47, care zburau conform unui plan bine stabilit și care, la un anumit moment, au lansat sute de punctulețe albe. Alți o mie de parașutiști căzură din cer, fără ca măcar un singur foc de armă să-i întâmpine. Alte patruzeci de C 47 survolară la mare înălțime pozițiile germane, coborâră până la plafonul de salt, în apropiere de Avellino, la Sud de încrucișarea drumurilor, și lansară în spatele pozițiilor germane un batalion de infanterie și unul de geniu. Soldații erau dotați cu aruncătoare de flăcări, explozive, mortiere și tunuri de calibru mic, demontabile.

În momentul în care trupele aeropurtate engleze începură să decoreze cerul, ca niște pastile albe, avioanele cvadrimotoare ale lui Tedder începură bombardamentul. Escadrilele se învârteau neobosite peste Battipaglia și Persano, Eboli și Salerno, Avellino și pozițiile germane. Nici o stradă n-a fost omisă, nici o trecătoare din împrejurimile lui Salerno, nici un drum, nici o vale, nici un mal de râu. Datorită celor mai bune hărți, regiunea a fost survolată și bombardată metru cu metru. Spre dimineață, dinspre mare, aerul începu să vibreze. Puternicele tunuri de calibru 380 de pe crucișătoarele de luptă „Warspite" și „Valiant" expediară moarte spre Battipaglia și Persona. Cerul era plin de șuierăturile obuzelor și bombelor, de uruitul avioanelor și de zgomotul exploziilor.

Theo Klein se ghemuise în fundul unei gropi, ținându-și capul între umeri. În jurul său, pământul vibra la impactul cu bombele. Persano ardea... flăcările luminau noaptea. Se vedeau bombardierele cum treceau, și în depărtare cum forme albe coborau încet din cer.

Theo Klein se ridică în picioare și, cu gura căscată, privea în direcția lor. Nevenindu-i să-și creadă ochilor, și-i freca întruna. În ciuda canonadei neîntrerupte, ieși din groapă și alergă până la Heinrich Kuppers, care, ca și el, se îngropase în pământ și rămăsese nemișcat, contemplând cerul dinspre Est.

— Sunt parașutiști ! spuse Klein, printre gâfâituri, aruncându-se în groapa lui Kuppers și înghesuindu-l pe acesta. Heinrich... sunt parașutiști. Știu eu figura — blestemații de englezi au lansat parașutiști !

Prin terenul răscolit, sosi şi Maassen cu sufletul la gură. Casca de pe cap îi era pusă invers, şi sergentul-major părea foarte agitat.

— Ordin de la căpitan, cum încetează iadul ăsta, adunarea la hangarul ăla care arde lângă marginea drumului. Englezii au lansat paraşutişti !

Theo Klein scuipă pe marginea gropii. Faţa sa mânjită de pământ era de nerecunoscut.

— În sfârşit, un pic de distracţie, făcu el. Kruppers îl privi cu coada ochiului. În Creta, cât pe ce să-mi facă unul felul. Trebuie să-i întorc vizita. Numai că, din păcate, ei sar cu paraşuta. În timp ce noi suntem obligaţi să rămânem locului, ca nişte ploşniţe. Ah, ce mi-ar plăcea să fiu şi eu suspendat acum de-o paraşută ! Să mor eu dacă mint, aş fi în stare să dau pentru chestia asta chiar trei gagici ! Fi-r-ar să fie de treabă, stăm îngropaţi aici, de parc-am fi cârtiţe, nu alta ! Ce rahat !

Noua formaţie de bombardiere survola Persano, îndreptându-se spre Sud. Trecea chiar deasupra sectorului companiei a 3-a. Un fluierat prelung anunţă sosirea primelor bombe. Pământul se deschise. Era ca şi cum un vulcan ar fi erupt brusc şi ar fi scuipat jumătate din planetă spre ceruri. Maassen făcu un salt cât toate zilele şi se grăbi să dispară. De undeva, se auzi un ţipăt ascuţit, care apoi se stinse.

Theo Klein îşi ţinea iarăşi capul între umeri. Se lipi de Kuppers, îşi trase casca până peste nas şi urlă, pentru a se face înţeles :

— A fost atins careva ! Când o să fie un pic de linişte, o să mergem să vedem cine a păţit-o...

Kuppers aprobă, dând din cap, cu ochii aţintiţi asupra clopotniţei din Persano, care se prăbuşea în acele clipe. Asemenea unei torţe uriaşe, clopotniţa se năruí la pământ, proiectând spre cer un nor de scântei, pe care se detaşa silueta bombardierelor...

Val după val, treceau masele de argint strălucitor, iar luminile de poziţie le făceau să semene cu nişte pomi de Crăciun, agăţaţi cu sutele de firmament. Dintr-o dată, în mijlocul nopţii, se făcuse lumină, ca ziua în amiaza mare. S-ar fi putut citi ziarul, fără nici o problemă.

Kuppers îşi întoarse capul spre Klein. Caporalul îi zâmbi.

— Heinrich, nici cu o mie de pomi de-ăştia, de Crăciun, n-o să ne aibă, spuse el.

Ţipătul înfiorător al rănitului încetase. În secundele de linişte dintre două explozii, i se distingeau gemetele. Dinspre marginea drumului, o rachetă luminoasă se ridică în aer, urcă spre cerul palid, descrise o parabolă, după care se stinse, cu un fâşâit.

— Adunarea ! spuse Kuppers. Gottschalk a lansat racheta. Theo, trebuie s-o întindem !

— Şi cu rănitul ?

— Îl luăm cu noi.

Se priviră, ca şi cum voiau să se mai vadă pentru o ultimă oară. Apoi Klein făcu din cap un semn şi sări afară din groapă. Kuppers îl urmă ca o umbră. Alergară în direcţia gemetelor, cu corpul aplecat, sărind şi culcându-se la pământ în ritmul fluierăturilor din aer.

Cerul ardea, pământul ardea, oraşul, câmpurile, satele..., de la Salerno până la Paestum, totul ardea, se dezlănţuise infernul care avea să dureze două zile şi două nopţi şi care avea să înghită diviziile germane.

*

Infernul de la podul de peste Sele, măcina şi pe puştii sublocotenentului von der Breyle.

Mai înainte ca paraşutiştii diviziei a 82-a Airborne să fie lansaţi deasupra podului de la Salerno, mai înainte ca escadrilele lui Tedder şi vasele de luptă ale lui Cunningham să dezlănţuie focul, Jurgen mai vorbise încă o dată cu tatăl său.

Discuţia fusese scurtă.

— Tată ?

— Jurgen, tu eşti ? Comandantul von der Breyle îşi încleştă fălcile. Ai de gând să faci iar pe defetistul, tocmai acum, în toiul nopţii ?

— Nu, tată. Voiam numai să-ţi spun adio. Vocea lui Jurgen era nesigură. Comandantul von der Breyle simţi cum, brusc, începu să tremure. Încerca să se stăpânească, dar, neizbutind, receptorul i se freca de ureche.

— Fiule, nu vorbi prostii, spuse el cu o voce ştearsă. Ai visat urât, sau ce ţi s-a întâmplat ?

— Nu, tată. Tocmai am terminat de scris celor 183 de mame ale puştilor mei. Mame, cum este şi mama mea, tată. Mame care vor păli când vor citi rândurile pe care le-am scris. Mame care vor blestema acest război, pământul, viaţa. Pe Dumnezeu şi pe mine, locotenentul care le-a trimis copiii la moarte. Tată, scrisorile mele sunt gata, vor pleca mâine... asta-i, tată... acum, s-a terminat, nu mai pot.

Comandantul von der Breyle închise ochii. Vocea dezolată a fiului său, îndepărtată, de parcă venea din altă lume, deschidea în el o rană.

— Jurgen, vin la tine, făcu el cu inima strânsă. Aşteaptă-mă, copilul meu, în trei ore voi fi lângă tine.

Intenţiona să mai spună ceva, dar convorbirea se întrerupse.

— Jurgen ! strigă el. Jurgen ! Scutură receptorul, aparatul, învârti de manivelă ca un nebun, cu ochii măriţi de spaimă.

— Jurgen... bâigui el. Dumnezeule, Jurgen, ce se întâmplă ?

Un troznet cumplit scutură casa din temelii, pământul se clătină, şi ferestrele fură luminate de nişte fulgere. Uşa se deschise brusc, şi colonelul Stucken se năpusti înăuntru, strigând :

— Sunt lansaţi paraşutişti ! În spatele liniilor noastre ! Cum am făcut şi noi în Creta ! Ia legătura cu statul major ! Eu o să încerc să resping primul val.

O nouă explozie făcu să se zguduie casa. Colonelul Stucken dispăru în goană. De afară, se auzea vocea sa puternică, cum alcătuia o grupă de şoc.

Îngrozit, cu privirea fixă, comandantul von der Breyle rămase în picioare, încă mai ţinând în mână receptorul telefonului.

O altă explozie, mult mai apropiată, îl aruncă la pământ. Curentul de aer smulse fereastra de la locul ei şi izbi mobilele de pereţi.

Din aer, cădeau paraşutişti... 1300 de paraşutişti pentru un teritoriu de un kilometru pătrat.

Colonelul Hans Stucken stătea lungit la pământ, cu mitraliera sub nas. În apropierea sa, ardea un grajd. Animalele mugeau, trăgând cu disperare de lanţurile lor. Văzu o grupă de paraşutişti germani alergând. Comandantul von Sporken, şeful operaţiunilor, se aruncă la pământ alături de Stucken, având agăţat de umeri porthartul regulamentar.

— Căpitanul Gottschalk este deja în contact cu duşmanul, răcni el la urechea colonelului. Încearcă să ocolească Persano, către Battipaglia.

— Şi ceilalţi ? strigă Stucken.

Obuzele de calibru 380 demolară casa în care fusese instalat statul major al diviziei .Comandantul von der Breyle ţâşni afară dintre dărâmături şi, după câteva salturi, reuşi să ajungă în dreptul colonelului, lângă care se trânti la pământ. Stucken întoarse capul spre el şi-l întrebă mirat :

— Breyle, ce ai în mână ?

Breyle îşi privi mâna. Încă mai ţinea receptorul telefonului, din care atârna o bucată de fir. Chipul îi fu străbătut de un fior. Puse receptorul pe pământ şi-l acoperi cu palma ca pentru a-l proteja.

— Domnule colonel, tocmai am vorbit pentru ultima oară cu fiul meu.

*

Două zile mai târziu — când bombardamentul avioanelor şi al navelor de linie se mai potolise — compania de recruţi de la podul de pe Sele aproape că fusese exterminată. Sublocotenentul Jurgen von der Breyle era dat dispărut.

Grupa de luptă a căpitanului Gottschalk nu mai avea decât 70 de oameni. Ocupa o poziţie pe Tusciano, în spatele lui Eboli, aşteptând întăririle promise de conducerea diviziei.

Maassen şi camarazii săi ieşiseră cu bine din infern, iar Theo Klein plecase deja într-o „recunoaştere". Ca şi

Kuppers, reuşise să facă o tranzacţie, cumpărând un porc cu o hârtie cam hârtănită, ce era de fapt, un ordin de misiune.

Simpla prezenţă a celor şase năzdrăvani conferea unităţii căpitanului Gottschalk o aureolă de invulnerabilitate. În timp ce cele două regimente ale diviziei a 34-a duceau lupte cu paraşutiştii englezi, compania a 3-a, constituită în grupă de şoc, fusese trecută provizoriu în rezervă, pentru a-şi reface forţele. Întăririle trebuiau să sosească direct de la Şcoala de Paraşutişti de la Roma, acolo unde erau concentrate rezervele unităţilor aeropurtate.

Felix Strathmann tocmai avusese o discuţie pe tema aceasta cu Kurt Maassen.

— Şi ce dracu' să facem noi cu întăririle astea ? întrebase el cu dispreţ. Să ne uităm la ei cum îşi spală izmenele de trei ori pe zi, că fac pe ei de frică ? Noi, sărim de patru ani şi...

— Oricum, trebuie să ne completăm efectivul, răspunse Maassen. Dacă americanii o mai ţin aşa, n-o să mai vedem niciodată Roma. Şi cu atât mai mult Germania. Se rostogoli până lângă Kuppers, care îşi curăţa pistolul. Ia zi, Heinrich, tu eşti însurat, ai o nevastă mişto, şi totuşi n-ai scris niciodată...

Sergentul Heinrich Kuppers puse deoparte pistolul. Îşi aranjă cu grijă sculele de curăţat, îşi îndoi genunchii şi răspunse cu răceală

— Ce dracu' te priveşte pe tine chestia asta ?

— Hm, naiba ştie. Mi-a spus ieri curierul : „Toţi scriu ca nişte turbaţi, în afară de Heinrich, care nu mi-a mai dat o scrisoare de când a fost ultima oară în permisie".

— Curierul ăsta să se ducă învârtindu-se...

— Bine, bine (Maassen se ridică în picioare. Faţa îi era serioasă.) Ascultă-mă, bătrâne. Şi eu sunt însurat, şi am doi puşti. Şi de fiecare dată când suntem în rahat, mă gândesc la ai mei şi-mi spun : „Kurt, amice, trage-ţi capul între umeri, strânge fundul şi nu mişca ! Frieda şi puştii tăi au încă nevoie de tine. Mai ales Frieda, care mai este tânără... şi are un temperament, de-ţi taie răsuflarea !

Theo Klein respiră zgomotos şi-şi îndoi genunchii.

— Auzi, n-ai putea să-ţi ţii pliscul ăla închis ? O să ajungi să mă înnebuneşti cu aiurelile tale ! Primul care

mai scoate o vorbă despre gagici, o păţeşte.

Maassen dădu din cap şi, aplecându-se spre Kuppers, spuse :

— Pariez că niciodată nu te-ai gândit că nevastă-ta ar putea într-o zi să devină văduvă, nu ?

— Puţin îmi pasă.

— Nu zău ? Puţin îţi pasă ? Şi cu fiu-tu ce-o să se întâmple ? Cum îl cheamă ?

— Dierk...

— Ce-o să se întâmple ? Hai, spune ?

Sergentul îl privi furios.

— Lasă-mă dracului în pace ! Ce-ţi pasă ţie de nevastă-mea şi de fiu-miu ?

Kuppers îşi dădu atunci seama că ceilalţi cinci se uitau la el în mod ciudat, aşa că adăugă :

— Bine, dacă tot m-aţi bătut atâta la cap cu chestia asta, am să vă spun că vrea să divorţeze. Mi-a spus că eu sunt prea brutal cu ea.

Asasin, aşa mi-a spus că sunt... şi că de la începutul războiului oamenii nu mai contează pentru mine. Că nu mai sunt cel de altădată, şi că în mine a rămas doar fiara, o fiară cu instincte. Şi, în încheiere, mi-a spus că totul s-a terminat între noi.

— Doamne Sfinte ! Theo Klein îşi lăsă capul într-o mână. Va' să zică, nevestica ta merge drept la ţintă. Şi tu, ce i-ai răspuns ?

Heinrich Kuppers îşi privi mâinile. Rămase tăcut mult timp, după care spuse, privind într-o parte :

— I-am tras una peste mutră şi m-am îmbătat. Am stat beat trei zile, până mi s-a terminat permisia. După care m-am întors aici. Asta e, o să divorţăm.

Îşi luă pistolul de jos şi-l băgă în teacă. Apoi se depărtă şi dispăru în spatele unui camion cu muniţii.

Kurt Maassen îi privi pe ceilalţi cu un aer gânditor, apoi spuse :

— O să-i cer căpitanului să-i dea lui Heinrich comanda unei grupe de recruţi. Aşa, să facă instrucţie cu ei. Şi după asta, primul care o să plece într-o permisie să fie el.

Ceilalţi aprobară, chiar şi Theo Klein. Cu toate că lui îi venea rândul să plece. Dar îusese şi el de acord. Nu-i rămânea decât să mai aştepte încă patru săptămâni, după care, cine ştie ce avea să se mai întâmple.

La zece kilometri spre Est, comandantul von der Breyle îi scria soţiei sale. Nu ştia cum să-i spună că mai mult ca sigur Jurgen dispăruse în luptă şi recitea acum încă o dată rândurile scrise :

Draga mea Elise

Pentru moment, este liniște pe front, şi profit de lucrul acesta pentru a-ţi scrie. Au fost câteva lupte grele, dar suntem încrezători în noi şi în victoria finală...

Ajuns la aceste cuvinte, îşi lăsă capul în jos.

Jurgen, îşi zise în sinea sa. Micul meu Jurgen... şi încrezători în victoria finală... încrezători... încrezători... ce tâmpenie... ce cuvinte goale... ce tâmpenie să scrii asemenea cuvinte unei femei cu părul alb, plină de răbdare şi de speranţă, şi s-o faci să creadă că unicul ei fiu este în viaţă.

Puse mâna pe scrisoare... o mototoli între degete şi o azvârli ca pe un lucru nefolositor.

— Nu mai este nimic de făcut, spuse el, cu voce tare. Nimic de făcut. Nu mai pot !

PARTEA A II-A

La om, ceea ce contează mai întâi, este spiritul care îl animă. Inteligenţa se află undeva, departe.

Proverb chinez

În Munţii Picentini, care se înalţă până la 1800 de metri, lângă Eboli, Felix Strathmann cunoscu pe tânăra Maria Armenata.

Căpitanul Gottschalk îl trimisese la Contursi pentru a cere de la statul major al regimentului şapte aruncătoare de grenade. Comunicaţiile cu Contursi se aflau sub focul inamicului, liniile telefonice erau întrerupte mereu de explozii, iar echipele de transmisionişti, şi aşa incomplete, abia dacă mai pridideau cu refacerea legăturilor. Aşa că era inutilă încercarea de a stabili contactul cu batalionul vecin şi chiar cu regimentul. Astfel, caporalul Strathmann, devenit agent de legătură, se văzu obligat într-o zi să pornească pe o motocicletă BMW 500 în direcţia munţilor, pe un teren presărat cu găuri de bombe şi obuze.

Mai înainte de a pleca de la sediul companiei, sergentul major Maassen îi dădu câteva sfaturi.

— Felix, dacă auzi vreun fluierat, insistă Maassen, să nu pierzi vremea. Cobori de pe motocicletă, întrerupi contactul, bineînţeles, şi te îndepărtezi cât poţi ! Te-ai prins, nu ? Poţi scăpa de schijele unei bombe, dar ar fi culmea să te omoare o roată a motocicletei, dacă ar fi lovită de bombă.

Felix Strathmann înţelesese foarte bine... şi plecă spre trecătoarea din munţi, acompaniat de pârâitul motocicletei sale. Nu uitase nici ultima recomandare a lui Theo Klein, de a aduce la înapoiere ceva băutură. Legase de portbagaj două canistre de benzină, spălate bine, sperând să aibă unde să le umple cu vin.

O plimbare prin munţii din Italia nu este chiar o plăcere când te abaţi de la itinerariile turistice. Cu atât mai mult, cu cât drumurile sunt ţinta obuzelor şi a supravegherii

partizanilor ascunşi prin înălţimi. Aceasta era partea cea mai neplăcută a misiunii.

Felix Strathmann încetini când apăru primul drum de munte. Mergea cu grijă, uitându-se în toate părţile, fiind singur într-un peisaj sălbatic, presărat cu multe stânci. De-a lungul pantelor, stăteau agăţate pâlcuri de măslini sălbatici, amestecate cu pini cu ramuri răsucite, uneori şi cu chiparoşi părând flăcări verzi, îndepărtate spre înaltul cerului albastru. Pârâitul motorului puternic al motocicletei umplea întreg văzduhul. Din locul unde se afla, zgomotul luptelor răzbătea estompat, absorbit de stânci şi de singurătatea peisajului. Strathmann opri motorul. Îşi duse mâna la spate, la centură, dădu deoparte pistolul automat, privi în jur pentru a se mai asigura o dată că era singur şi deşurubă capacul bidonului. Înainte de a bea, mirosi gura acestuia şi se strâmbă. Zaţul de cafea dinăuntru îi smulse o înjurătură. Bău totuşi trei înghiţituri, şi aproape că-i scăpă bidonul din mână, când, pe la jumătatea pantei, în faţa sa, zări o fată îngenuncheată. Lângă ea se aflau trei vase maronii ceramice, pe care fata le umplea cu apă la un izvor pe care Felix nu-l vedea.

Încetişor, ca şi cum ar fi putut fi auzit de fată, înşurubă capacul bidonului, tresărind când acesta se blocă cu un clincăn metalic. Rămase nemişcat pe motocicletă, ca o statuie, privind tabloul paşnic ce se desfăşura în faţa ochilor săi : fata, care ţinea în mână o ulcică înaltă, cu care lua apă şi umplea vasele de lângă ea.

Pe Strathmann îl miră nu atât prezenţa fetei, cât nepăsarea cu care lua apă dintr-o zonă aflată în mijlocul luptelor. Părul ei negru şi lung lucea în soare, aruncând sclipiri metalice. Din câte putea vedea, era îmbrăcată într-o rochie înflorată, dintr-un material roşu. O rochie roşie, care-i lăsa umerii pe jumătate dezgoliţi. Fata se aplecă din nou. Felix îşi scoase cu grijă casca murdară de pe cap. Avea sentimentul că, văzându-l, silueta fragilă s-ar fi putut speria. Cască de oţel, combinezon de salt, pistol mitralieră, totul în el era ciudat, barbar, înspăimântător. Coborî de pe motocicletă şi-şi trecu mâinile prin părul negru cârlionţat. Se gândi fără să vrea la Theo Klein, care, într-o situaţie ca aceasta, n-ar fi avut nici un fel de complexe şi

ar fi escaladat panta muntelui, ca şi cum ar fi atacat o cazemată inamică. Înaintă încet spre fată. În clipa când o piatră se desprinse de sub talpa cizmei sale şi o luă la vale, inima îi tresări.

Fata îşi înălţă privirea şi, văzându-l, lăsă ulcica jos şi se ridică în picioare. Rochia care de-abia îi ajungea până la genunchi îi era desfăcută la piept, ascunzându-i cu greu sânii ce se ghiceau atrăgători.

Strathmann ridică mâinile şi se opri locului.

— Nu pleca ! făcu el, cât putu de duios. N-o să-ţi fac nimic. Stai, nu pleca...

Se cătără pe pantă, agăţându-se de tufişurile de măslini, şi sări peste izvorul care susura, curgând la vale, printre stânci.

Fata îl privi şi-i zâmbi. Strathmann constată că ochii îi erau mari şi căprui, iar sânii rotunzi, ca nişte mere coapte. Zâmbi şi el, îşi trecu pistolul-mitralieră la spate şi-i făcu cu ochiul.

— Nu te teme, îi spuse el. Ştii germana ?

— Un pic...

Avea o voce clară şi melodioasă. Ca un ciripit de păsări, se gândi Strathmann. Găsind comparaţia stupidă, se aşeză pe unul din cele trei vase mari ceramice.

— N-ai plecat ? o întrebă el.

— Mama a rămas aici.

Strathmann privi în jos.

— Micuţo, războiul o să vină în curând şi în munţi. Pe coastă, toate satele au fost distruse. Vrei să te ajut ?

Fata dădu din cap, în semn că nu. Gestul făcu să i se clatine buclele negre de o parte şi de alta a chipului delicat şi măsliniu, iar sânii îi tresăriră.

Strathmann privi în lături şi oftă adânc.

— Mama e bolnavă, foarte bolnavă. Am nevoie apă, face comprese, signore.

Luă apoi două vase şi le prinse mânerele cu o mână.

— Addio ! spuse ea, cu amabilitate.

Strathmann făcu un salt.

— Lasă-mă să te ajut ! Sunt prea grele pentru tine. Hai, vino !

Intenţiona să-i ia un vas, dar fata îi împinse mâna, lăsând vasele pe pământul stâncos.

— Nu ! răspunse ea cu duritate. Vocea îi coborâse, şi o umbră îi trecu peste figură. Mama nu poate vedea soldaţi germani... Tata mort... la Messina, signore. Împuşcat soldaţi germani. Nu veni, te rog...

Felix Strathmann îşi desfăcu doi nasturi de la combinezonul său de salt. Brusc, i se făcuse cald, iar tâmplele începură să-i zvâcnească. Simţindu-se vinovat faţă de fată şi de mama ei, îşi scoase pistolul-mitrălieră şi-l puse jos, în faţa sa.

— Cum te cheamă ? o întrebă el.

— Maria. Maria Armenata.

— Frumos nume. Maria Armenata. Numele tău este frumos ca şi tine.

— Şi pe tine cum te cheamă ?

— Strathmann. Felix Strathmann.

Maria zâmbi. Îşi ţuguie buzele şi ridică uşor umerii goi.

— Nu pot pronunţa nume aşa dificile. Numele germane sunt dificile. Dar Felix...

Şi-şi îndreptă spre el ochii căprui. Strathmann se gândi că ochii Mariei semănau cu ai unei căprioare.

— Felix, cuvântul ăsta sună plăcut. Felix înseamnă „fericit", nu ? Eşti fericit, signor soldat ?

Un frison străbătu corpul lui Strathmann. Fericit ? Oare era el fericit ? Până acum, nimeni nu-l întrebase aşa ceva. De altfel, nimeni nu încercase să i se adreseze, aşa, ca de la suflet la suflet. Se născuse la Saint-Pauli. Când împlinise optsprezece ani, asistenţa publică constatase că tatăl său, care era marinar, uitase să se mai întoarcă acasă. Mama sa lucra într-o spălătorie şi, de douăzeci de ani, călca întruna cămăşile clienţilor. Nimic altceva, numai cămăşi bărbăteşti. Zece minute pentru o cămaşă... Într-o oră, şase cămăşi, într-o zi, patruzeci şi opt... Într-un an... în zece ani... în douăzeci de ani... Doamne sfinte, o lume plină de cămăşi ! Datorită călcatului, reuşise să-l trimită pe Felix la şcoală. După care, devenise ucenic mecanic pe un şantier maritim, lucrând în interiorul vapoarelor pe jumătate terminate. Seara, ieşea... pe strada principală din Saint-Pauli sau pe străzile lăturalnice, unde fetele, pe jumătate goale, stând în spatele ferestrelor,

puteau fi cumpărate cu un kilogram de portocale sau cu o cutie de mazăre fină. Ajunsese să se satură de viaţa pe care o ducea şi, într-o zi, se hotărî să se înroleze. Războiul deja începuse. Polonia fusese ocupată, iar trupele germane intraseră în Franţa. Devenise paraşutist, şi nimeri din rai în infern. A fost rănit de patru ori, decorat cu Crucea de Fier clasa I, avansat caporal, dar până acum nimeni nu l-a întrebat vreodată dacă era fericit. Absolut nimeni ! Felix-fericitul...

— Nu ştiu, Maria, zău că nu ştiu, răspunse el cu blândeţe. Nici măcar nu ştiu ce este aia fericire ! Tu ştii ?

— Nu, signor Felix.

— Păi atunci, înseamnă că noi suferim de aceeaşi boală ! Încercă să-şi regăsească tonul, amar. Maria, eu am un prieten, Theo Klein, care obişnuieşte să spună cam aşa fetelor : „Fericirea ? Am să-ţi arăt eu ce înseamnă fericirea. Vino cu mine într-un tufiş, şi o să vezi tu, un roman întreg în câteva minute !" Dar Theo este un porc. S-ar putea să fie aşa, pentru că nici pe el nu l-a întrebat nimeni ce este fericirea şi ce se întâmplă cu adevărat în sufletul cuiva, aici. Şi se bătu pe piept, simţind sub pumnul său ovalul de fier al plăcii de identitate. Numărul 34763 Paradiv sânge B. Maria, locuieşti departe de-aici ?

— Da, signor soldat.

— Şi rămâi ?

— Da.

— Atunci, Maria, ne mai putem vedea ?

Fata făcu din cap semn că da. Un semn ezitant. Şi din nou, un nor îi întunecă privirea.

Strathmann îi întinse mâna. O mână prăfuită şi murdară de ulei. Maria îi atinse vârful degetelor. Felix închise palma şi simţi, cu inima plină de bucurie, cum strângea un pic din corpul tinere fete. Vârful degetelor ei era cald şi tremurător.

— Maria, o să mă reîntorc. O să mă opresc aici, la izvor, şi o să clacsonez.

Maria îl urmări cu privirea, în timp ce ţopăia, fericit ca un copil pe cărarea ce ducea la poalele pantei. Înainte de a încăleca motocicleta, îşi puse casca pe cap şi-şi trase pistolul-mitralieră pe piept. Îi mai făcu un semn cu mâna,

și plecă într-un zgomot cumplit, îndreptându-se spre Conturși. Maria continua să se uite după el, până ce Felix dispăru printre stânci. Apoi, începu să urce dealul, fără vasele cu apă, pe care le lăsase la izvor.

In vârful dealului, Emilio Bernatti o aștepta. În mână cu o pușcă, el fixa cu privirea întunecată drumul pe unde motocicleta ridicase în aer nori de praf.

— Ce unitate ? strigă Mernatti la Maria, mai înainte ca aceasta să ajungă până la el. Era un parașutist. Unde își au baza ? Au de gând să se care ? Unde se ducea acum ?

Maria Armenata îl dădu la o parte pe Bernatti din drumul său și se îndreptă spre corturile ridicate între stânci.

— Nu știu nimic ! Nu l-am întrebat așa ceva. Emilio, să știi că este nefericit.

— Este un dușman. Este neamț ! Bernatti lăsă pușca jos și-și îndepărtă brațele. Putoare ce ești, o să te împușc cu mâna mea, dacă o să mai cazi în plasă, așa, ca o proastă. Trebuia să-l spionezi, și când colo, tu ce-ai făcut ? Auzi la ea, să-l compătimească ! În război, femeile ar trebui înecate și victoria ar fi mult mai ușoară.

O urmă pe Maria până în apropierea corturilor și se așeză lângă Mario Dragomare și Francesco Sinimbaldi.

Wehrmachul pusese pe capul său un premiu de o mie de mărci. Sinimbaldi venise într-o zi cu vestea asta, după ce se întorsese din Eboli, aducând și știrea că orașul fusese distrus în întregime.

Bernatti formase o grupă de partizani la începutul lui septembrie, refugiindu-se în munți, în spatele pozițiilor germane, cu șaptezeci de oameni, împreună cu familiile lor, pentru a da o mână de ajutor trupelor britanice debarcate.

Ascunși în munți, atacau coloanele de aprovizionare, omorau soldații izolați, minau drumurile și aruncau în aer depozitele de muniții. Când parașutiștii englezi coborâră la Avellino, mult în spatele liniilor germane, partizanii îi așteptau. Împreună cu grupele de sabotaj engleze, au aruncat poduri în aer, oprind astfel înaintarea trupelor germane. Apăreau în toiul nopții, loveau fără milă, lăsând în urma lor numai cadavre, și dispăreau fără zgomot, ca niște fantome.

Grupa lui Bernatti, care se afla în zona diviziei a 34-a de parașutiști, încă aștepta marea bătălie la care urma să participe. Când germanii urmau să se retragă, partizanii aveau să blocheze trecătorile și, aruncând în aer stâncile, aveau să strivească coloanele care s-ar fi aventurat în defileu.

Emilio Bernatti o privi pe Maria, care pusese la încălzit spaghetele, și-i strigă :

— De mâine, Renata o să se ducă la izvor. Și dacă te mai prind o dată vorbind cu neamțul ăla, să știi că te omor !

*

La Roma, lansarea trupelor aeropurtate britanice în spatele armatei a 10-a germane provocase un adevărat șoc. Diferitele servicii încă nu știau cu exactitate pe ce adâncime pătrunsese armata lui Clark în interiorul țării, comunicatele Wehrmacht-ului find lapidare în această privință. Însă interminabilele trenuri-spitale care soseau la Roma, pline cu răniți gemând fără încetare și cu pansamente însângerate ce înspăimântau privirile, erau mai elocvente decât cuvintele și mai clare decât toate informațiile contradictorii venite de pe front.

Renate Wagner continua să lucreze la spital. Răspundea de un salon cu șaptesprezece răniți, care-i ocupau tot timpul cu injecții, pansamente, distribuirea meselor și gărzi de noapte. O singură dată avusese vești de la Pahlberg, când acesta îi scrisese că ajunsese la Eboli și că intrase imediat în operații. Așa că, după primele informații, nu-i rămase decât să ghicească care era situația reală. Renunțase să mai găsească pe cineva care să o poată duce la Eboli. Își dăduse seama de zădărnicia eforturilor pe care le făcuse. Se hotărâse să găsească cu calm un mijloc de a se apropia de Erich. Și nu prin forță, ci mai subtil, folosindu-se de toată șiretenia unui creier de femeie, capabil să conceapă planuri și să imagineze posibilități mai variate decât putea gândirea abstractă a unui bărbat. În-

cepu să-şi sondeze anturajul, analizând toate căile, oricât de ocolitoare ar fi fost ele, întrucât calea directă pe care o încercase nu condusese la nici un rezultat. În tentativele ei de a trece de zidul regulamentelor militare, dădu peste un paraşutist rănit, un tânăr locotenent, Horst Braun.

Acesta fusese adus la spital cu o fractură a osului pulpei, provocată de schija unui obuz. La Salerno i se pusese o atelă, după care fusese trimis la Roma. În momentul spitalizării, rana i se cangrenase şi se umpluse cu puroi. Exista o singură soluţie pentru oprirea infecţiei şi salvarea vieţii — amputarea imediată a piciorului. Renate Wagner, aşezată alături de el pe pat, îi ţinea mâna ce dogorea de febră. Piciorul umflat, enorm şi roşu, emana mirosul cumplit, dulceag al puroiului.

— Locotenente, pentru tine războiul s-a sfârşit, îi spuse Renate cu blândeţe. Şi, zâmbindu-i, îi puse o compresă umedă pe fruntea fierbinte.

Horst Braun o privi cu ochii mari şi strălucitori, băiguind :

— Nu-i aşa că n-o să mor, spune-mi, domnişoară ? Îi strânse mâna Renatei şi i-o trase spre el. Spune-mi că n-o să mor ! Mi-e frică, domnişoară... mi-e frig... frigul urcă dinspre picior... spre inimă... inima mi-e îngheţată... îngheţată. Dinţii îl clănţăneau. De ce nu vine medicul... de ce nu mă operează o dată ? Domnişoară, o să mor... O să mor, o simt... o văd în ochii tăi...

Şi brusc, începu să dea din cap şi să plângă în hohote. Îşi îngropă capul în pernă şi începu să-şi strige mama. Peste două ore, i se ampută piciorul, chiar de la şold. Chirurgul se văzu obligat să taie articulaţia.

— Săracul de el, spuse, în timp ce se aducea targa. Niciodată nu va putea folosi un picior artificial. Cu câteva ore mai devreme, l-aş fi putut opera deasupra genunchiului.

Când îşi căpătă cunoştinţa, privirea lui Horst Braun căzu asupra uniformei sale agăţate de un portmantou, lângă pat. Pe mânecă, cuvintele „Regiment de paraşutişti“ brodat cu argint, străluceau în razele soarelui de toamnă. Deasupra uniformei, se afla casca sa, iar dedesubt, cizmele de salt. Curăţate şi date cu cremă. Două cizme... două... două...

— Domnişoară, ia de-aici uniforma asta ! strigă Horst Braun. Îşi întoarse capul şi-şi privi piciorul. În locul în care trebuia să se găsească piciorul său stâng, cearceaful era lăsat.

— Ia-o de-aici ! urlă el. Şi cizmele astea, blestematele astea de cizme, două cizme...

Îşi îngropă faţa în mâini şi începu să plângă.

Renate luă uniforma de pe portmantou, agăţă de braţ bareta căştii, se aplecă, luă cizmele şi ieşi rapid din încăpere. Pe culoar, avu o clipă de ezitare. Se uita la uniforma încă nouă, la broderia cu fir de argint şi la casca fără margini. În minte o năpădiră un şuvoi de gânduri, ca şi cum un dig ar fi cedat sub avalanşa ideilor. Strânse uniforma la piept, străbătu culoarul cu un pas hotărât, urcă scara din clădirea învecinată, sărind treptele câte două, o luă la goană pe culoare, scoţându-şi de pe cap boneta de infirmieră, şi nu se opri decât atunci când ajunse în camera ei. Cu mâinile tremurânde deschise uşa şifonierului, aruncă înăuntru uniforma şi îngrămădi deasupra ei un maldăr de cearceafuri, după care închise uşa. Sprijinită cu spatele de şifonier, ca şi cum o forţă nevăzută l-ar fi putut deschide dinăuntru, îşi duse pumnii la tâmple, încercând să-şi recapete suflul.

Seara, se închise în camera ei, şi îmbrăcă uniforma. În locul în care schija obuzului pătrunsese în picior, stofa era ruptă, îmbibată de sânge şi de ser uscat. Nu simţi nici urmă de dezgust atunci când simţi că sângele închegat de pe stofă îi atinse pulpa. Încheie combinezonul, încălţă cizmele şi le legă şireturile. Punându-şi casca, reuşi cu greu să-şi ascundă sub ea părul bogat. Îşi aminti de cuvintele lui Erich, cum îi alinta el părul, „cască de aur“, şi zâmbi melancolic. Cu amândouă mâinile, îşi îndesă părul rebel sub dublura de cauciuc a căştii şi strânse bareta sub bărbie.

Privindu-se în oglindă, abia dacă se recunoscu. Casca îi dădea un aer aspru, din moment ce nu mai exista părul care să-i îndulcească trăsăturile. Avea un aer sever, aproape ascetic. Umerii uniformei îi cam cădeau, sublocotenentul fiind mai lat în spate decât ea. Şi-o mai ajustă, aranjându-şi cutele sub centură.

— Sublocotenent Wagner, spuse ea, cu vocea pe jumătate. Cuvintele îi ieşiră din gură răguşite de emoţie. Sublocotenent Reinhold Wagner... Apoi, brusc, îşi smulse casca din cap şi o aruncă la pământ. Doamne sfinte, sunt nebună ! Complet nebună ! murmură ea.

După care se trânti pe pat şi cu capul ascuns în pernă, începu să plângă.

*

Căpitanul medic Pahlberg se deplasase spre Nord cu spitalul său de campanie. De când escadrilele de bombardament ale generalului Tedder tocau metodic fiecare fâşie de teren, nu se mai putea vorbi despre securitatea spitalului. Doctorul Heitmann primise ordinul de a se muta la la Benevento, un mic orăşel din Colore. El se ocupa cu instalarea spitalului în localul unei şcoli, în timp ce Pahlberg supraveghea transportul răniţilor grav.

În aceiaşi zi, Mario Dragomare, se afla în munţii Picentini, lângă Gina, soţia sa, aşteptând naşterea primului său copil. Nişte femei o aşezaseră pe Gina pe câteva saltele, altele se duseseră la izvor după apă, iar moaşa satului, care se alăturase şi ea grupului de partizani, stătea ghemuită la picioarele Ginei, aşteptând, printre vase cu apă caldă şi cârpe curate, miracolul unei noi apariţii umane.

Mario o ţinea pe Gina de mână. Mângâia figura palidă şi transpirată a soţiei sale şi o încuraja, spunându-i că totul o să fie bine. Îi vorbea cu multă blândeţe.

— Gina, roagă-te, Madonnei, ea o să ne ajute !

Îi puse pe piept un crucifix mic din os, iar pe pântecul umflat, care palpita, un medalion din email reprezentând-o pe Madonna. Gina sărută crucifixul şi închise ochii. Dintre buzele sale văduvite de sânge, ieşi un geamăt... se ridică brusc şi înfăşcă brutal o cârpă, cu amândouă mâinile. Moaşa îi mai strecură încă una printre degete.

— Rupe-le, Gina... rupe-le fâşii ! îi spuse moaşa cu vocea ei hodorogită. Trebuie să împingi, să mai împingi, ca să iasă bambino...

Emilio Bernatti dădu la o parte pânza de cort de la intrare şi aruncă o privire înăntru.

— Cum e ? întrebă el.

— Tot nimic. Mario Dragomare îşi trecu mâna peste ochi şi şi-o retrase, udă de transpiraţie. Şapte ore, Emilio... şapte ore. E groaznic !

Emilio se retrase bombănind. În faţa cortului, îşi aprinse o ţigară, îşi luă apoi puşca şi se îndreptă spre vârful muntelui, pentru a-şi relua postul de observaţie.

Pier Larmenato, singurul din sat care avea ceva habar de medicină, fiind ajutor la un farmacist din Eboli, i se adresă lui Mario cu voce foarte calmă :

— Trebuie să i se maseze corpul. Doi oameni puternici. Moaşa e prea bătrână.

Mario tresări îngrozit. Gemetele Ginei făceau cortul să se cutremure.

— Numai încearcă s-o atingi ! şuieră el, şi-o să vezi cum o să-ţi pocnesc mutra !

Jignit, Larmenato se întoarse şi ieşi.

Moaşa apucase picioarele Ginei şi i le mişca de sus în jos. Apăsa cu genunchii pântecele umflat, după care le întindea din nou. Corpul Ginei se răsucea, din gât îi ieşeau horcăituri, femeia bătea aerul cu braţele şi-şi înfunda gura cu cârpa pe care i-o dăduse moaşa.

— Mario ! strigă ea. Mario, oh, Mario !

— Copilul nu iese, spuse moaşa. Aplecată peste pântecele Ginei, dădea din cap. Apoi îşi spălă mâinile într-un vas cu apă. Mario, copilul are capul prea mare şi n-o să treacă. S-a blocat. Să ne rugăm cu toţii la Madonna, să ne ajute.

Căzură cu toţii în genunchi şi începură să se roage, cu corpul aplecat înainte, până când Emilio Bernatti reintră în cort.

— Tot nimic ? întrebă el cu voce răguşită.

Mario dădu din cap, în timp ce lacrimile îi curgeau pe mâinile împreunate.

— Opt ore ! spuse Emilio. Doamne, ce chinuri. Înghiţi în sec şi-şi frecă palmele de pantaloni. Un tremur nervos îi străbătu chipul. Mario, la Eboli există un spital german, spuse el cu un ton sacadat... Acum, tocmai îl mută... dar mai există un medic, Sinimbaldi a văzut. L-am fi atacat, cum s-ar fi pus în mişcare. Auzi ! L-am fi atacat ! Asta a făcut războiul din noi ! Îşi desfăcu gulerul cămăşii

şi-şi trecu mâna prin păr. Mario, du-te în vale, strigă el ! Caută-l pe medicul neamţ. Hai ! Aleargă !

Dragomare se ridică, clătinându-se.

— Emilio, o să ne denunţe. O să spună de ascunzătoarea noastră. O să fim împuşcaţi cu toţii. Pe capul tău s-a pus un premiu de o sută de mii de lire.

Bernatti îl luă pe Dragomare de guler şi-l ridică în picioare. Figura îi era atât de congestionată, încât s-ar fi zis că este gata să explodeze.

— Hai, aleargă o dată, nu mai sta ! spuse el cu vocea sugrumată de furie. Aleargă, nenorocitule, ce mai aştepţi !

Cu capul plecat, Mario ieşi din cort.

*

Comandantul von der Breyle tot nu-şi găsise forţa necesară pentru a putea scrie soţiei sale despre soarta lui Jurgen. Era aproape sigur că acesta murise, făcut bucăţi de o bombă sau de un obuz, şi că deci nu mai putuse fi identificat. Până în momentul respectiv soarta dispăruţilor fusese clarificată : ei ori apăruseră prin alte unităţi, peste care dăduseră din întâmplare, ori li se găsiseră cadavrele. Fuseseră identificaţi cu ajutorul livretelor militare şi al plăcilor de identitate. Doar sublocotenentul von der Breyle şi încă un soldat erau de negăsit... Când peste două zile, fu găsit, în fine corpul soldatului, într-o pădure de pini, măcelărit de schije şi ascuns privirii de trunchiuri de copaci, comandantului von der Breyle nu-i mai rămase decât o palidă consolare — aceea de a şti că fiul său nu suferise, că pierise şi el probabil în aceeaşi explozie, fără ca măcar să aibă timpul să o audă.

Colonelul Stucken respectă durerea lui Breyle şi-l scuti la început de treabă. Imaginea lui Breyle, ieşind în goană din casa cuprinsă de flăcări, cu telefonul în mână şi aruncându-se la pământ lângă el, într-o ploaie de schije, se păstra vie în memoria lui Stucken, de parcă abia se întâmplase. Abia peste trei zile vorbi cu Breyle. Nu pentru a-l compătimi, ceea ce ar fi fost o greşeală, ci pentru a-i aminti, cu fermitate bărbătească :

— Breyle, ai scris ?

Comandantul tresări.

— Nu, domnule colonel. Am vrut s-o fac, m-am forţat, dar până la urmă am rupt scrisoarea. Era seacă, inutilă, chiar deprimantă. Ridică mâinile cu un gest de neputinţă. Nu reuşesc...

Hans Stucken privi tavanul construit din grinzi şi văruit. Pe alocuri, tencuiala era căzută.

— Vrei să scriu eu în locul tău ?

Von der Breyle dădu încet din cap, în semn de refuz.

— Dacă aş fi vrut, v-aş fi cerut-o mai demult, domnule colonel. Vă mulţumesc sincer. O ştiu pe nevastă-mea, continuă el cu o voce care abia se auzea. Ştiu cât de mult este ataşată de Jurgen, singurul nostru copil. Singurul nostru copil, domnule colonel. L-am crescut ca pe un prinţ. Se prea poate ca aici să fi greşit. Dar nu vă puteţi închipui fericirea noastră, când, după zece ani de căsătorie, am avut un copil. Şi încă un băiat ! Obişnuiam să spun mereu că el este prinţul moştenitor, atunci când venea la popotă şi-l prezentam colegilor. Eram atât de mândru de el ! Şi-a făcut studiile cu o uşurinţă extraordinară. La bacalaureat a luat „foarte bine". Şeful clasei lui, în liceu, îmi spunea că are un spirit critic dezvoltat din cale-afară, şi că a fost cel mai bun elev pe care l-a avut şcoala în ultimii zece ani. După asta, a urmat şcoala militară, războiul... Toate examenele le-a luat cu menţiune. V-am mai spus, domnule colonel, aveam mari planuri cu el. Poate Statul Major, poate o carieră diplomatică... Şi acum, iată...

Hans Stucken îl luă cu familiaritate pe după umeri pe comandant.

— Breyle, gândeşte-te că durerea ta o simt şi alţi părinţi. Mii de părinţi. Fiecare oră care trece, fiecare minut aduce moartea atâtor copii... chiar în clipa aceasta, când noi vorbim. Nu putem face nimic. Trebuie doar să rezistăm.

— Ştiu, domnule colonel. Pentru mine, acest lucru s-ar putea să fie o consolare... dar pentru nevastă-mea. Să-i spun că încearcă acelaşi suferinţe, ca atâtea şi atâtea mii de alte mame ? Că lângă mine, într-o casă vecină, există o altă mamă, care plânge şi ea ? Nu m-ar înţelege, domnule colonel. Dar care mamă ar înţelege ? Pentru oricare dintre ele, copilul lor este lumea întreagă, şi acest

lucru le este luat. Nu există nimic mai de neconsolat, decât durerea unei mame.

Colonelul Stucken se întoarse. Nu-l mai putea privi pe Breyle în ochi, fără să-şi piardă stăpânirea de sine, pe care abia şi-o mai putea controla.

— Oricărei fiinţe umane i se poate întâmpla să se găsească într-o zi la capătul suferinţelor, gândindu-se că totul se va opri în acel punct. După care, urmează o nouă zi, soarele răsare din nou, plouă, bate vântul... viaţa continuă. Da, continuă, şi trebuie să continue... Stucken îşi băgă mâinile în buzunar. Simţi că-l incomodau. Îi tremurau, şi Breyle nu trebuia să observe acest lucru. Breyle, cunoşti regulamentul, continuă el cu voce răguşită. Familia trebuie înştiinţată în...

Comandantul von der Breyle ridică mâinile, iar Stucken se întrerupse din vorbit.

— Ştiu, domnule colonel, ştiu foarte bine. Se scotoci prin buzunare şi scoase la iveală o scrisoare mototolită. Am scrisoarea colonelului lui Jurgen, superiorul său. Mi-a fost trimisă, pentru a o putea alătura şi pe a mea. Nici măcar n-am citit-o... mi-e frică să citesc ce scrie acolo despre fiul meu... Pentru patrie, pentru Germania Mare, pentru onoarea ţării, pentru viitorul poporului german, pentru Führer...

Breyle îşi înghiţi saliva şi-şi duse mâna la gât, ca şi cum s-ar fi sufocat. Totul se află aici, domnule colonel. Cu cuvinte magnifice, eroice, demne de Schiller... Toate minciunile astea şi vorbele astea pompoase menite să amuţească conştiinţa. Colonelul Stucken privea ţintă peretele din faţa sa. Peretele se afla foarte aproape, atât de aproape, încât se simţea un condamnat la moarte, aşteptând un glonţ în cap. Iar cuvintele lu Breyle îl biciuiau ca salva unui pluton de execuţie. Tremurând, ridică uşor umerii. I se făcuse frig.

— Breyle, putem oare să facem altceva ? Pot eu ? Poţi tu ? Ne învârtim în cerc, cu mâinile ridicate spre cer. Strigăm în deşert, într-un deşert care ne înghite vorbele, de parcă am fi muţi. Însă, asta este, trebuie să ne supunem ! — Se întoarse şi-l văzu pe Breyle sprijinit de un colţ al mesei, cu bărbia aplecată în piept. E bătrân... se gândi Stucken într-o fracţiune de secundă. A îmbătrânit într-o noapte. Scrie-i soţiei tale că Jurgen este dat dispărut, spune-i tot adevărul. Şi dă-i speranţă, spunându-i că nu este exclus ca într-o zi să aflăm că a fost făcut prizonier.

Breyle dădu încet din cap de mai multe ori.

— Da, domnule colonel. Aşa am să-i scriu. Chiar dacă eu nu cred aşa ceva.

— N-are nici o importanţă lucrul acesta, Breyle spuse Stucken, încrucişându-şi mâinile la spate şi privind pe fereastră la câmpurile pline de gropi făcute de bombe şi la rămăşiţele fumegânde ale satului.

*

Întorcându-se de la Contursi, Felix Strathmann îşi opri motocicleta în dreptul locului unde izvorul ieşea dintre stânci. Claxonă şi aşteptă. Dar Maria nu se arătă. Ascuns în spatele unui pietroi cât toate zilele, Francesco Sinimbaldi se întreba dacă să-l împuşte pe paraşutistul neamţ sau să-l lase să-şi vadă de drum. Dar se gândi că Gina Dragomare avea nevoie, la Eboli, de asistenţa unui medic neamţ, pentru a naşte, iar acest gând îi salvă viaţa lui Felix Strathmann.

Felix rămase mai mult de o oră pe drumul stâncos, claxonând, din când în când, răbdător. La postul de comandă al regimentului, la Contursi, primise toate asigurările din lume. Cei de acolo aşteptau întăriri care nu mai soseau, ba din cauza lipsei de benzină, ba din cauza atacurilor aeriene, aviaţia lui Tedder controlând întreaga regiune Avellino. Lui Felix i se dăduse chiar şi vin. Cele două canistre de benzină erau pline şi clipoceau pe portbagajul motocicletei. Strathmann se gândi la încântarea ce avea să-l cuprindă pe Theo Klein când va vedea vinul, căruia atunci, doar câteva fete i-ar mai fi putut lipsi. Hotărât lucru, Theo Klein era un porc şi jumătate.

În buzunar, Strathmann avea ascunsă o adevărată comoară. Ciocolată din aceeea pentru aviaţia germană, marca Schokacola, care sosea în cutii metalice rotunde şi plate. Acţiona benefic asupra sistemului nervos, te împiedica să adormi şi energiza organismul. Ca şi pervitina, pastilele mici şi albe ce se dădeau piloţilor de vânătoare

în timpul misiunilor de noapte. Voia să-i dăruiască ciocolata Mariei. O obținuse de la furierul din Contursi, după o lungă discuție, și asta pentru singurul motiv că amândoi fuseseră în Creta, iar obiceiul celor ce luptaseră acolo era să împartă totul între ei.

În acest timp, Mario Dragomare cobora în vale, pe celălalt versant al muntelui.

Nu era singur. Pe o targă improvizată, pe care fusese pusă o saltea, se afla Gina care gemea la fiecare durere resimțită. Pântecul ei țuguia pătura murdară ce-o acoperea. Femeia simțea fiecare zdruncinătură a târgii, și numai curelele cu care fusese imobilizată zdravăn de ea o împiedicau să cadă pe solul pietros.

Mario Dragomare mergea în față, ținând cu putere de mânerele târgii. La celălalt capăt se găsea Emilio Bernatti. Piero Larmenato încercase să-l oprească. Îl împinsese deoparte și-l apucase de mâini.

— S-a pus pe capul tău un premiu de o sută de mii de lire ! îi spusese el. Emilio, ești nebun. O s-o duc eu pe Gina...

— Habar n-ai să vorbești nemțește, răspunse Emilio și, dându-l în lături, ridică targa. Ia spune, cine o să vorbească cu medicul ?

— Emilio, o să te spânzure !

În acel moment, sosi Francesco Sinimbaldi de la postul său de observație, agitându-și pușca.

— Parașutistul este jos, în vale ! strigă el. Prietenul Mariei...

Dar nimeni nu râse. Emilio scoase un mormăit și privi spre Maria Armenata. Apoi o întrebă :

— Vrei să mergi să-l vezi ? Aceasta dădu din cap, în semn că nu. Emilio oftă. Dacă medicul ăla neamț o face pe Gina să nască, îl cruțăm pe soldat și o să-i poți vorbi. Acum, hai, să-i dăm drumul !

Apucă din nou mânerele târgii și-i făcu semn lui Mario să pornească. Corpul Ginei începu să se legene între cer și pământ. Cei din jur făcură semnul crucii și-și împreunară mâinile. Așa o transportară pe Gina din tabăra lor din vârful munților până în vale.

Peste două ore se aflau în fața casei în care Pahlberg opera continuu. Spitalul de campanie se muta în camioane cu semnul crucii roșii pe ele, în timp ce în împrejurimile lui Eboli, obuzele nu încetau să muște pământul. Artileria armatei a 5-a continua să toace pozițiile germane.

Cei care cărau targa se schimbaseră între ei. Acum în față se afla Bernatti. Înainta printre soldații germani către ușa casei deasupra căreia flutura steagul Crucii Roșii. La vederea femeii aflate în chinurile facerii, soldații se dădeau la o parte și Bernatti trecea prin acest culoar cu capul plecat. Se gândea că dacă va fi recunoscut, va fi împușcat. Strânse din dinți, dar continuă să avanseze ca un automat. Între mâinile sale, simțea balansându-se targa pe care se afla Gina.

Krankowski ieși din casă alergând. Îi văzuse pe italieni și alergă în întâmpinarea lor.

— Ce-i cu voi ? strigă el. Un rănit ?

Apoi văzu femeia, cu pântecul enorm acoperit de pătura subțire, cu fața ca de ceară și leoarcă de transpirație. Își trecu dosul palmei peste ochi și exclamă cu jumătate de glas :

— Fi-r-ar a naibii de treabă ! Asta mai lipsea !

Intră ca o vijelie în casă, auzind cum italienii îl urmau în hol, târșâindu-și ghetele lor grele de țărani.

Căpitanul medic Pahlberg tocmai își scosese șorțul de cauciuc și se spăla pe mâini. Terminase de îngrijit ultimul rănit, noii sosiți fiind dirijați spre alte centre medicale. În sala de operație, cei doi infirmieri, Gustav Drage și August Humpmeier, adunau instrumentele în cutii și strângeau mesele demontabile de operații. Mutarea trebuia să se facă foarte repede.

Sergentul Krankowski deschise brusc ușa și trase un șut în fundul lui Gustav Drage care tocmai se pregătea să strângă ultima masă.

— Oprește-te ! îi strigă el.

Pahlberg se întoarse :

— Ce mai este, Krankowski ? Încă un rănit ? Încetă să-și mai frece mâinile și se apropie de acesta, apa din vârful degetelor scurgându-i-se în picături.

Krankowski, cu un aer ciudat, îi răspunse :

— O naștere, domnule căpitan...

— Ce ?

În aceeași clipă, Bernatti și Dragomare intrară în cameră. Targa pe care o purtau se balansa, întrucât Gina dădea din mâini. Țipetele pe care le scotea îl făcură pe Mario să tresară. Îl podidiră lacrimile. În sinea sa se simțea teribil de rușinat că nemții îl vedeau în asemenea stare.

Lângă ușă, Krankowski își drese glasul.

— E primul ei copil, signor dottore, făcu Bernatti cu o voce înăbușită. La vederea petelor de sânge de pe bluza lui Pahlberg, își întoarse privirea. Simți cum i se face rău. Nu iese, bâigui el. De nouă ore, signor dottore...

August Humpmeier instalase deja masa de operație. Gustav Drage o acoperise cu un cearceaf curat. Figura lui Krankowski era ca de ceară... o privea pe Gina cum gemea și simți cum palmele i se umeziră.

Pahlberg se ghemui lângă targă și dădu în lături pătura. Pântecele țuguiat al Ginei apăru enorm, cu vinișoare albăstrii proeminente pe el. Pielea era umedă de transpirație și întinsă ca suprafața unei tobe. Un fior parcurse corpul femeii, anunțând o nouă durere. Gina reîncepu să țipe, izbind cu picioarele în targă și rupând pătura. Pahlberg nu era ginecolog. Înainte de a se specializa în chirurgie, nu făcuse decât o scurtă practică într-o maternitate, ca asistent. Gustav Drage îi întinse o pereche de mănuși. Pahlberg își puse una în mâna dreaptă și începu examinarea pacientei, în timp ce aceasta gemea și se încleșta cu mâinile de targă. Degetele medicului explorau prudent... la un moment dat, simți capul fătului blocat în spatele colului uterin, mare cât o monedă de o marcă.

— Bazinul este prea îngust, spuse el. Se uită la chipul palid al Ginei și apoi își privi mâinile. Nu avea de ales, și o știa prea bine. Nu mai putea nici aștepta, nici spera, Cezariană ! spuse el cu voce tare.

— Aici ? întrebă Krankowski, tremurând din tot corpul. Fără nici o...

Dar își înghiți vorbele, înspăimântat. Pahlberg se ridică în picioare și spuse cu blândețe :

— Am mâinile mele. Nu sunt de ajuns ?

— Ba da, domnule căpitan. Sigur că da...

Krankowski privi la cei doi infirmieri care stăteau pregătiți lângă masa de operație. Pahlberg se duse iute să se spele pe mâini, spunând peste umăr :

— O vom adormi cu eter, fiindcă nu avem altceva. Krankowski, nu-i vreme de pierdut.

— Da... Vocea subofițerului se stinse. Pahlberg se întoarse. În spatele său, infirmierul era palid ca un mort, și transpirația îi curgea pe față.

— Krankowski, ce ai ? întrebă medicul, privind uimit la figura răvășită a acestuia.

— Domnule căpitan, soția mea a murit la naștere... la a treia... ruptura aortei... când mi s-a permis s-o văd nu mai avea o picătură de sânge...

Pahlberg își puse mănușile pe care i le întinse Gustav Drage. Humpmeier îi legă la spate șorțul de cauciuc.

— Du-te și ia aer, Krankowski, făcu Pahlberg, cu blândețe. Mă voi descurca singur.

— Nu, domnule căpitan, o să rămân.

— Ai să leșini.

— Nu ! Subofițerul își trecu amândouă mâinile peste figura inundată de transpirație. Nu, totul o să fie în regulă, domnule căpitan... Deja mă simt mai bine. Știți, este amintirea... aceeași situație... gemetele astea... Se uită la Pahlberg, ca un animal rănit. O iubeam mult, domnule căpitan.

Gina fusese așezată pe masa de operație de Bernatti și Dragomare. După ce terminară, Gustav Drage îi invită să iasă afară din cameră. Mario se opri în pragul ușii doar pentru o clipă și aruncă o ultimă privire soției sale. Gina stătea goală, întinsă pe cearceaful alb, iar Humpmeier tocmai se pregătea să o lege cu curelele de masă. Pântecele ei umflat era diform în raport cu pieptul delicat și cu chipul ca de copil.

Pahlberg se îndreptă spre masă. Krankowski îi dădu eterul, și câteva picături fură suficiente pentru a o scăpa pe Gina de chinuri, acum epuizată de o luptă prea îndelungată. În acest timp, Humpmeier îi badijonase pântecele cu tinctură de iod.

— E gata totul ? întrebă Pahlberg, întorcându-și ochii spre Krankowski care se așezase pe un taburet lângă ca-

pul Ginei şi-i scosese acesteia limba din gură, pentru a înlătura riscul de sufocare.

— Da, domnule căpitan, totul este gata.

Pahlberg apucă bisturiul. Atinse pielea de un galben închis fără să ezite, cu aceeaşi siguranţă de parcă ar fi lucrat în condiţii normale. Apoi bisturiul alunecă de la buric în jos, despicând pielea. Apărură câteva picături de sânge şi un strat subţire de grăsime alb-gălbuie se ivi la marginile inciziei. Bisturiul îşi continuă mişcarea de secţionare în profunzime, lăsând imediat să se vadă peretele rozaliu al aponevrozei, care, la rândul său, fu despicat dintr-o mişcare de lama de oţel.

Pahlberg lărgi mai mult incizia. Prin membrana care acoperea aponevroza, grămada de intestine îmbârligate arunca sclipiri sumbre. Deasupra ei, enorm şi întins ca un balon prea umflat, ieşea proeminent uterul.

Uterul, se gândi Pahlberg, uterul şi copilul. Îmbrăţişă cu o privire tot ceea ce i se oferea ochilor... pensetele şi pensele strălucitoare, compresele pătate de sânge... privirea îi alunecă spre Gina, care respira liniştită cu părul lung împrăştiat pe genunchii lui Krankowski.

— Totul e în regulă ! spuse acesta, schiţând un zâmbet la adresa doctorului.

Cu un gest rapid, Pahlberg deschise uterul şi placenta. Un lichid tulbure ţâşni peste pântecele Ginei, curgând pe masă şi pe şorţul lui Pahlberg, împroşcându-i mâinile şi braţele. Acesta îşi băgă amândouă mâinile în deschizătură şi apucă de capul copilului. Începu să tragă, dar contracţiile uterine îl împinseseră departe şi îl blocaseră în oasele bazinului. Pahlberg începu să respire zgomotos... Se dădu un pas înapoi, continuând să tragă. Transpiraţia îi curgea peste ochi, iar mirosul de eter, sânge, iod şi lichid placentar aproape că-i tăia respiraţia... Dintr-o dată, copilul mişcă şi, eliberat din strânsoare, se ivi în palmele lui Pahlberg. Un corp mic rozaliu şi umed, cu cap mare şi rotund, acoperit cu firişoare de păr negru. Din uter, sângele începu să iasă. În cameră plutea un miros neobişnuit, dulceag şi greţos. Pahlberg spuse cu voce tare :

— Penseta !

Gustav Drage îi puse penseta în palmă. Pahlberg prinse cu ea cordonul ombilical şi îl tăie. Lângă el se întinseră două mâini. Humpmeier luă copilul şi începu să-i lovească cu palma funduleţul roz şi umed, zâmbindu-i lui Gustav Drage. Acesta îi dădu doctorului comprese şi pense. Palma lui Humpmeier bătea întruna... Infirmierul avea o figură surâzătoare, dând impresia că se află acasă la el. În sinea sa se gândea că asistase la naşterea fiecăruia dintre cei patru copii ai săi, aşa că ştia cum să procedeze să-i facă să ţipe, pentru ca plămânii lor să înceapă să funcţioneze.

Copilul inspiră adânc. Mânuţele i se repeziră în faţă, şi un ţipăt ascuţit străpunse brusc liniştea încăperii.

Humpmeier strânse copilul la piept.

— Domnule căpitan, e fată ! spuse el fericit.

În spatele uşii, Dragomare, care murmura o rugăciune, şi Bernatti, din ce în ce mai convins că Gina avea să moară, că nici măcar doctorul neamţ nu mai putea s-o salveze, fură surprinşi de ţipătul nou-născutului.

Scâncetele ascuţite şi prelungi care răzbăteau din camera vecină îi făcură să tresară. Bernatti îl luă pe Dragomare de umeri şi bâigui :

— Copilul ! Mario, copilul !

Ţipetele treceau prin uşă, prima manifestare a unei noi vieţi. Dragomare căzu în genunchi. Pe faţă, lacrimile îi curgeau şiroaie. Îşi ridică mâinile împreunate spre cer şi, agitându-le, strigă :

— Maria ! Madonna mia ! O, Madonna...

Humpmeier apăru radios în pragul uşii :

— Una bambina ! strigă el vesel. Iar mama se simte bine !

Şi închise uşa fără să mai aibă timp să vadă cum şi Bernatti se întorsese cu faţa la perete, plângând în hohote.

În timpul acela, colonelul Stucken îi spunea comandantului von der Breyle :

— Pe zi ce trece partizanii sunt tot mai îndrăzneţi şi mai periculoşi. Trebuie neapărat să acţionăm. Voi forma o trupă specială de comando pentru a-i lichida. Şi arătă cu mâna spre harta regiunii. Breyle, aceasta este o sarcină pe care aş vrea să ţi-o încredinţez ţie...

În noaptea aceea Emilio Bernatti fu omorât de un glonț de armă automată, în timp ce se întorcea de unul singur prin munții Picentini.

*

Promisiunea lui Bernatti, ca Maria Armenata să se poată vedea cu Felix Strathmann, dacă doctorul neamț avea s-o salveze pe Gina, nu se mai putu îndeplini. Moartea lui Bernatti nu fusese însă singura cauză. Americanii și englezii avansau constant, în timp ce trupele germane se repliau pe o nouă linie tactică, constând dintr-un sistem de tranșee și cazemate ce se întindea de la nord de Neapole, de la Minturno, din Marea Tireniană, până în Adriatica, în împrejurimile Ortonei. Era așa numita „Linie Reinhard" și „Poziția Gustav". Via Casilina, cea mai importantă cale de acces spre Roma, trecea prin satul Cassino care o putea bloca asemenea unui zăvor. În spatele acestui sat se întindea valea râului Liri, un teren ideal pentru tancurile generalului Clark, în vederea asaltului final asupra capitalei.

Cine ar fi stăpânit strâmta trecătoare dintre muntele Camino și muntele Sammucro ar mai fi avut de mers vreo douăzeci de kilometri prin niște înălțimi accidentale și deșertice pentru a ajunge în valea râului Liri, de unde drumul către Roma era liber.

Dar Via Casilina, în porțiunea sa de drum cea mai îngustă, șerpuia vreo trei kilometri la poalele Muntelui Cassino, care, deși nu era cel mai înalt din tot lanțul muntos, era totuși principalul obstacol înainte de a intra în valea râului Liri. Dinspre vârful său, se putea controla Via Casilina spre sud. Iar către Nord, se întindea câmpia netedă unde nimic nu se putea mișca fără să fie observat. Chiar în vârful muntelui, înconjurată de măslini, se ridica Mănăstirea benedictinilor care domina peisajul cu cele o sută de ferestre strălucitoare ale sale, înălțate către cer ca o sută de mâini implorând îndurare mult mai aproape de Dumnezeu și de soare ca nimeni altul în toată depresiunea Rapido-Garigliano, înălțând un imn credinței, un imn din piatră pentru slava Celui de Sus.

Ca un colier în jurul muntelui, la jumătate din înălțimea sa, se întindea „Poziția Gustav", construită de trupele germane. Era zidul care trebuia să împiedice trecerea armatei a 5-a americane.

Felix Strathmann nu suflase o vorbă despre întâlnirea sa cu Maria Armaneta, temându-se ca nu cumva Theo Klein să-i facă vreo figură prin munții Picentini. Până la urmă, după ce așteptase în patru rânduri la izvor, fără să o poată vedea pe Maria, mâncase singur ciocolata. Și, ca nimeni să nu-l surprindă, o mâncase la latrină... cu melancolie și blestemând războiul. Cuvintele simple ale Mariei făcuseră să vibreze în el o coardă, a cărei prezență în adâncul sufletului său o ignorase până atunci. Era ca și cum ceva din el se deschisese pentru a face loc unui ceva ce timp de ani lungi și grei fusese neștiut. Indiferent că se datora unui sentimentalism ori unei viziuni clare asupra evenimentelor, tânărul era acum în stare să vadă umbrele pe care până atunci nu le observase. Se înspăimântă constatând că un vid spiritual îi caracteriza camarazii, că o mentalitate primitivă îi îndemna să-și bată joc de viața lor și de a altora. Ușurința de neexplicat a actelor lor îl revolta, iar când Theo Klein, cu burta-n sus, râgâia după o masă, vorbind despre oportunitatea unui desert, compus din doi sâni frumoși, de câte un kilogram fiecare, îl făcea să vomite și-și întorcea capul în altă parte, motiv pentru care Heinrich Kuppers comenta că lui Felix i se făcuse de Saint-Pauli.

Gina Dragomare rămăsese la Eboli. Pahlberg părăsise ultimul casa care servise drept spital. O mai examinase pe Gina pentru ultima oară, găsind-o epuizată, dar fericită. Dragomare stătea lângă ea, pe patul demontabil, ținând-o de mână. Voi să se ridice în picioare și să-i mulțumească doctorului, dar acesta îi făcu semn să nu se miște și începu să mângâie părul tinerei mame.

— Îți doresc noroc, spuse el. Știa că ea nu înțelege, deși îi zâmbea din ochii săi căprui, aproape negri. Voi lăsa patul aici și steagul cu Crucea Roșie la ușă. Așa, americanii o să înțelagă ce se află înăuntrul casei. Se gândi la doctorul Heitmann și-și încleștă dinții. Heitmann o să facă scandal pentru patul ăsta, dar nu vă faceți griji... Bătu ușor peste mâna Ginei, luă o foaie de hârtie și

scrise cu un creion roşu „Operaţie de naştere...“ în engleză. Nu găsi cuvântul corespondent pentru „cezariană“, dar era sigur că doctorii americani aveau să înţeleagă. Puse hârtia la picioarele Ginei şi-i mai aranjă pentru ultima oară pătura.

— La revedere, spuse el, hotărât să renunţe la orice sentimentalism.

— Addio, signor dottore. Dragomare îi întinse mâna, iar Pahlberg i-o strânse cu putere. Addio... bineînţeles... addio... la revedere ar fi fost ridicol. Cum să se mai poată revedea ? Mâine urma să fie în Benevento... săptămâna viitoare poate la Cassino, pe „Linia Reinhard“ şi la celebra „Poziţie Gustav“. Cine ar fi putut prevedea viteza de înaintare a americanilor şi cât timp ar fi rezistat blocada germană, la care participau unităţi golite de substanţă şi epuizate ?

Ieşi din încăpere. La uşă, se mai întoarse pentru ultima oară şi o văzu pe Gina cum îi făcea un semn cu mâna vlăguită... addio...

În faţa casei, urcă în maşina sa, cu însemnele Crucii Roşii pe capotă. Krankowski se afla la volan. Drage şi Humpmeier — acesta din urmă s-a despărţit cu greu de noul-născut, de parcă ar fi fost propriul său copil — plecaseră deja cu ultima ambulanţă.

— Domnule căpitan, îmi permiteţi să fac o remarcă ? întrebă Krankowski.

— Bineînţeles.

— Totul este o porcărie !

— Aşa este ! Pahlberg urcă în maşină. Dă-i drumul, Krankowski. Să nu pierdem vremea. Doar ne retragem. Aşa că, s-o facem ca lumea...

În timp ce rulau pe drumul plin de hârtoape câteva obuze de artilerie explodară în jurul lor.

*

Armata a 5-a americană străpunse frontul către mijlocul lunii septembrie. În următoarele zile, trupele germane începură retragerea, continuând să lupte. În octombrie, începu să plouă.

De fapt, nu era ploaie. Era o adevărată rupere de nori care se prăvălea din cerul permanent cenuşiu. De ambele părţi ale drumurilor inundate câmpurile se transformaseră în mlaştini uriaşe, în care se împotmoleau tancurile şi maşinile destinate aprovizionării. Armata a 5-a, condusă de Clark, intrase în Neapole la 1 octombrie (Theo Klein se tânguia că nemernicii de americani o să profite de fetele de la bordel, pe care el le plătise deja) şi, din data de 9, înainte să atace utimele poziţii germane din Volturno, începuse să se concentreze, însă acum se înămolise în mlaştini.

Colonelul Stucken, împreună cu statul său major, se afla încă de la mijlocul lui octombrie pe „Poziţia Gustav“, la jumătatea înălţimii Muntelui Cassino. Acolo găsi primele întăriri, comandate de sergentul major Hugo Lehmann. Stucken repartiză subofiţerul şi oamenii săi companiei a 3-a, care sosi pe 16 octombrie.

La Cassino încă era pace. Bineînţeles că locuitorii satului îşi împachetară deja lucrurile. Erau pregătiţi să plece în altă parte sau să urce muntele pentru a se adăposti în imensele pivniţe ale mănăstirii, de îndată ce primele obuze aveau să anunţe apropierea armatei a 5-a. Cu toate acestea, o anumită activitate încă se mai desfăşura în sat, unde o parte din prăvălii continuau să rămână deschise, unde războiul era simţit doar din cauza uruitului avioanelor de recunoaştere trimise de generalul Tedder.

Compania a 3-a intră cu calm în Cassino. Aliniaţi în rânduri de câte trei, ostaşii mergeau cântând, fiind în plină formă, de parcă luptele grele din timpul retragerii nici n-ar fi existat. Infanteriştii adunaţi pe marginea drumului priveau cum treceau paraşutiştii. De această dată, grupa lui Maassen era în frunte, iar pe combinezoanele de salt ale membrilor ei se vedeau Crucea de Fier clasa I. Muller avea picioarele goale în cizme, ca nu cumva cârpele cu care şi le oblojea să-l facă să şchiopăteze.

Sub cerul cenuşiu, se simţea cum frigul cobora dinspre înălţimi. Sus de tot, în vârful muntelui, mănăstirea aproape că atingea norii joşi.

Theo Klein îl împunse cu cotul pe Maassen, care era cel mai instruit dintre ei.

— Nu arată rău, mănăstirea asta ! făcu el, cu jumătate de glas.

— Acolo a scris sfântul Benedict faimoasa sa regulă „regula sancta".

Klein îl privi pe Maassen cu ochii mari.

— Ce zici că a scris ?

— „Regula sancta"...

— Ce dracu mai e și asta ?

— E vorba despre regula monahală a călugărilor din Occident.

— Aha ! făcu Theo Klein și, ridicându-și din nou capul către mănăstire, rămase tăcut.

„Poziția Gustav", singurul obstacol în drumul către Roma, începuse să se anime încetul cu încetul. Frontul se apropia. Generalul Clark trecuse de Volturno. Tancurile sale, diviziile de infanterie și trupele aeropurtate se revărsau spre ultimul lanț muntos care mai bara drumul către capitala Italiei.

*

Chiar în acele zile, începu operațiunea de evacuare a mănăstirii.

Înainte de război, comandantul Richard von Sporken studiase istoria artei și predase la universitatea din Greifswald, până în 1939, an în care îmbrăcase uniforma pentru a se consacra problemelor de tactică. Știa ce comori se află ascunse în mănăstirea benedictină și cunoștea valoarea inestimabilă a relicvelor, picturilor, covoarelor vechi, raselor sacerdotale vechi, a obiectelor de cult, cât și a numeroaselor cărți rare constituite într-o bibliotecă unică în Europa.

Un ordin al feldmareșalului Kesselring interzicea militarilor germani accesul la mănăstire. Acesta practic trasase un cerc în jurul acesteia, pentru a-i cruța pe călugări de ororile războiului și pentru a păstra pentru umanitate o moștenire culturală transmisă de legea creștină. Așa că, plini de uimire, călugării priveau în jos la trupele germane care soseau, aglomerând satul Cassino. În timpul

ultimelor zile, comandantul von Sporken stătea deseori în fața casei care devenise sediul statului-major al celei de-a 34-a divizie de parașutiști. Cu capul ridicat, privea spre uriașul ansamblu de clădiri ce domina satul. Odată, colonelul Stucken îl bătu pe umăr, spunându-i :

— Sporken, sunt sigur că inima ta de istoric de artă palpită, nu-i așa ? Să fii obligat să rămâi la poalele unui munte, cu atâtea comori, fără a putea să te strecori...

— Știu ce se află acolo, sus. Von Sporken își aranjă cu un gest nervos ochelarii fără rame. Chiar în uniformă de parașutist, avea aerul unui savant. Am avut ocazia să mă uit pe lista comorilor care se află acolo. Domnule colonel, să știți că sunt inestimabile. Își lărgi gulerul cămășii, ridicându-și bărbia, ca și cum l-ar fi strâns, și adăugă ...și toate astea se vor duce pe apa sâmbetei, cum se spune...

— Mănăstirea este protejată. Stucken îi întinse lui Sporken tabacherea sa de argint. Vrei o țigară ?

— Nu, mulțumesc, domnule colonel. Privirea îi căzu asupra a trei călugări, care, în sutanele lor lungi și negre, coborâră muntele și dispărură în grădinile care dominau satul. Apoi adăugă :

— Chiar crezi că inamicul își închipuie că mănăstirea nu este ocupată ? Va bombarda pozițiile noastre... dar cum crezi, că artileria nu va nimeri din greșeală mănăstirea ? Și bombele, domnule colonel ? Fiecare obuz, fiecare bombă va distruge mărturii de neînlocuit ale unei civilizații.

— Și ce, se poate face ceva ? Stucken dădu din cap. Văd că statul meu major este cam romantic zilele astea. Dintr-o dată, Breyle vede lumea cu ochii unui moralist... iar tu, cu ai unui artist !

Lăsând conversația neterminată, colonelul Stucken intră în casă. Avea probleme mai urgente de rezolvat, decât comorile artistice din Cassino. Cele necesare pentru aprovizionare, rămăseseră în golf. Cu trei zile în urmă aviația britanică atacase satul Cassino, iar coridorul îngust constituit de Via Casilina, printre munți, se afla sub controlul permanent al aviației inamice. Grupa specială de commando de sub ordinele comandantului von der Breyle descoperise și distrusese în decursul ultimelor două săptămâni câteva formațiuni de partizani, dar altele se formau în permanență.

Iar aici, era vorba despre oameni, şi nu despre tablouri, papirusuri, sau mai cine ştie ce relicve de papi şi abaţi, morţi cu sute de ani în urmă.

A doua zi, comandantul von Sporken urcă cu maşina până la mănăstire pentru a sta de vorbă cu arhiabatele Gregorio Diamare.

Episcop şi în acelaşi timp abate al mănăstirii Cassino, Diamare, un bătrân de optzeci de ani, cu privirea luminoasă şi zâmbet binevoitor, îl primi în salon. Comandantul von Sporken simţi din plin atmosfera solemnă pe care o degajau coridoarele prin care trecu, curţile interioare cu sculpturi preţioase şi sălile bogat decorate cu fresce şi covoare inestimabile. Timp de două zile se întreţinu cu Diamare, explicându-i acestuia linia frontului, estimând posibilităţile de distrugere care puteau surveni în ziua în care războiul s-ar dezlănţui la poalele mănăstirii, zi în care bătălia pentru Via Casilina ar pune în pericol însăşi existenţa mănăstirii. Nu-i ascunse nimic... Îi mărturisi abatelui părerea sa, care era aproape o confesiune, confesiunea unei neputinţe.

Episcopul Diamare îl privi pe Sporken cu ochi mari.

— Aviaţia nu va distruge niciodată muntele Cassino, spuse el cu încredere. Americanii cunosc la fel de bine ca şi voi că un sanctuar creştin este inviolabil.

În acea zi, comandantul nu mai spuse nimic.

A doua zi, arhiabatele, alarmat de argumentele lui Sporken, se declară gata să evacueze la Roma colecţiile şi relicvele cele mai preţioase, încredinţându-le papei.

Colonelul rămase mut de uimire când comandantul von Sporken îi ceru oameni pentru a evacua mănăstirea.

— Eşti nebun ! exclamă el, fără menajamente. Sporken ! Gândeşte-te ce efect ar avea chestia asta la comandament ! O să ai nevoie de sute de litri de benzină, iar tancurile şi maşinile de aprovizionare duc lipsă de aşa ceva ! O să ai nevoie de tot felul de materiale, de lăzi, şi, în primul rând, de timp. Armata a 5-a a ajuns la „Linia Reinhard" ! Dansul poate începe în orice zi. Şi tu vrei să salvezi manuscrise din secolul al şaptelea ! Asta este nebunie curată !

— Un motiv în plus pentru a acţiona rapid ! Nu vă cer decât autorizaţia dumneavoastră, domnule colonel.

Stucken făcu din mână un gest care îl expedia.

— Fă ce vrei ! Caută-ţi oameni, sparge-ţi capul în operaţiunea asta fantezistă... din partea mea, nu vei avea nici o acoperire. Dacă o să ai probleme, eu n-am ştiut nimic, asta e !

Comandantul von Sporken se năpusti afară din încăpere.

Printre cei care, în curtea mănăstirii, încărcau în camioane lăzi cu cărţi, se găseau şi prietenii sergentului major Maassen. Theo Klein depistase nişte lăzi de lemn, pentru transportul sticlelor, într-o fabricuţă de băuturi situată între Cassino şi Teano. Cu mici modificări, lăzile folosiseră de minune la evacuarea bibliotecii.

Căpitanul Gottschalk îşi lăsase oamenii să plece, convins că până şi Theo Klein avea să fie suficient de intimidat de atmosfera de mănăstire, pentru a nu şterpeli nimic. Într-o asemenea ambianţă, un caporal ca el nu putea fi decât cinstit.

Heinrich Kuppers ieşi din capelă cu două sfeşnice din aur, când îl văzu pe Theo Klein aşezat pe treptele din curtea principală. În faţă, avea un mic altar din aur sculptat. Mirat, Kuppers îşi lăsă jos sfeşnicele.

— Ce-i cu tine, ai obosit ?

— Nu. Theo bătu cu palma peste altar. Ghiceşte ce-i înăuntru !

Figura sa avea un aer neobişnuit, pe care Kuppers îl găsi suspect.

— Diamante ? întrebă Kuppers. Sau, lingouri de aur?

— Nici vorbă. Sunt oasele piciorului sfântului Apollinaire... Theo Klein dădu din cap. Nu ţi se pare extraordinar, Heinrich ? Pe mine, chestia asta m-a lăsat mască...

— Păi de ce ? spuse Heinrich, luându-şi sfeşnicele. Kurt l-a dus pe sfântul Desire. Tu, îl ai pe sfântul Apollinaire. Şi ce-i cu asta ? Hai, mişcă-te !

— Apollinaire... Auzi ce chestie... La Berlin, când mă făceam criţă, ceream întotdeauna o sticlă de apă minerală „Apollinaire". Nu pot să înţeleg cum de poate un sfânt să fabrice apă minerală.

— Theo, termină cu tâmpeniile, oftă Heinrich Kuppers.

Şaptezeci de mii de volume reuşiră să fie evacuate. Documente preţioase de arhivă, conţinând manuscrise cu sigiile lui Robert Guiscard, Roger din Sicilia şi de numeroşi papi şi împăraţi — în total o mie două sute de piese — plecară într-un camion către Roma, unde fură puse în siguranţă. Când apărură moaştele sfântului Benedict, călugări şi soldaţi rămaseră pentru o clipă nemişcaţi, cuprinşi de emoţie. Arhiabatele Diamare binecuvântă osemintele sfântului, care fură apoi aranjate cu grijă într-o valiză ce a fost pusă în maşină. Diamare, al 297-lea succesor al fondatorului ordinului Benedictin, urmări din ochi cu melancolie rămăşiţele strămoşului său. Maşina coborî încet muntele şi se angajă în Via Casilina. Abia după aceea Diamare se întoarse, privindu-l lung pe comandantul von Sporken.

Acesta dădu uşor din cap. În sinea sa, ştia ce simţea în acele clipe Diamare. Mâna protectoare a sfântului, îndepărtându-se de mănăstire, făcea să se îndepărteze şi protecţia nevăzută a patriarhului. În secolul al VI-lea, lombarzii luară cu asalt mănăstirea-fortăreaţă, şi transformară sanctuarul în cenuşă. Dar atunci călugării deja luaseră deja drumul Romei. Fie ca Dumnezeu, după cei o mie patru sute de ani trecuţi, să facă pe oameni mai clarvăzători şi să asculte rugăciunile muntelui Cassino.

Când călugăriţele din cele două mănăstiri de femei construite pe Monte Cassino se îmbarcară în camioanele care urmau să le ducă la Roma, Theo Klein şi Heinrich Kuppers săpau tranşee. Căpitanul Gottschalk preferase ca cei doi zurbagii să nu ia parte la o operaţiune în care erau implicate femeile, chiar dacă acestea nu erau decât nişte călugăriţe respectabile. Jigniţi, cei doi paraşutişti priveau din cazemata amplasată în „Poziţia Gustav“ plecarea camioanelor încărcate cu bonete albe fluturând în bătaia vântului. În vale şi pe pantele muntelui, exploziile se succedau, bucăţi din case zburau în lumina soarelui tomnatec... o escadrilă de bombardiere aliate îşi arunca încărcătura ucigaşă asupra forfotei din Cassino, asupra Viei Casilina şi străduţelor care urcau spre mănăstire.

Arhiabatele Diamare îl fixă pe comandantul von Sporken cu o privire năucită.

— Aruncă bombe, spuse el, cu vocea sa binevoitoare. Aruncă bombe pe munte...

Figura comandantului era tensionată. Simţea cum arhiabatele mulţumea în sinea sa lui Dumnezeu pentru decizia pe care o luase.

— Părinte, avem puţin timp la dispoziţie, spuse el. De acum înainte, puţine vor fi maşinile care vor merge până la Roma. Via Casilina este bombardată fără încetare. Părinte, trebuie să vă pregătiţi de plecare.

— Eu ? Arhiabatele Diamare îl privi pe von Sporken. Apoi ochii săi rătăciră asupra curţilor, intrării capelei, sălii de mese, sălilor de bibliotecă. Eu ? Să-mi părăsesc mănăstirea ? Nu, comandante. Ne-ai făcut un serviciu imens... dar eu trebuie să rămân aici, în dioceza mea, mai ales în vremurile astea de restrişte. Trăiesc pe Monte Cassino din 1912... şi nu-l voi părăsi !

— Părinte, dar se pregăteşte un adevărat infern ! Comandantul arătă spre Sud. Armata a 5-a americană se apropie, părinte ! Artileria ei şi escadrilele de bombardiere vor face din Monte Cassino iadul pe pământ.

— Dar nu şi din mănăstire, comandante ! Diamare se apropie de zid şi privi în jos, spre sat. Ruine fumegânde indicau distrugerile ce se abătuseră asupra satului. În Monte Cassino răsuna deja iureşul luptelor... jos, în vale, trupele lui Clark erau încleştate în bătălia pentru străpungerea liniei de apărare „Reinhard“. Au nevoie de mine, spuse Diamare, arătând spre ruinele satului şi spre şuvoiul de refugiaţi care urca panta muntelui, îndreptându-se spre mănăstire, pentru a se adăposti în sălile ei subterane. Cine îi va consola ? Cine le va spune slujba? Cine se va ruga lui Dumnezeu pentru sufletele celor fără de speranţă ? Credinţa nu trebuie să cedeze nici măcar în faţa războiului, comandante. Credinţa este ultima fortăreaţă care protejează omenirea de disperarea fără margini. Aţi salvat deja relicve, aţi păstrat pentru umanitate 16 secole de istorie ale Bisericii, aţi apărat de distrugere tablouriie lui Titian, Raphael, Tintoretto, Brueghel, da Vinci. Aţi pus la adăpost vase, mozaicuri şi sculpturi de

pe vremea anticului Pompei... dar mie, ce-mi rămâne, comandante ? Ce voi salva eu din acest război ? Mie nu-mi rămân decât sufletele acestor fiinţe fără apărare... şi pentru ele voi rămâne aici !

Comandantul von Sporken nu răspunse nimic. Îl înţelegea pe arhiabate. Şi căpitanul de marină rămâne la bordul navei care se scufundă odată cu el. De-a lungul drumurilor, ultimele maşini se îndreptau spre câmpie... călugăriţele, călugări şi ultimele comori.

Cinci călugări, un preot al administraţiei diocezei şi cinci monahi rămăseseră în mănăstirea din Monte Cassino şi, împreună cu ei, bătrânul Diamare.

La 3 noiembrie, în timpul unei slujbe pe care o oficie chiar el, arhiabatele îl binecuvântă pe comandantul von Sporken şi pe soldaţii săi. Fusese prezent chiar şi Theo Klein... reuşise să obţină această favoare de la căpitanul Gottschalk, amintindu-i acestuia pe un ton hotărât, că el cărase moaştele sfântului Apollinaire. Aşa că Gottschalk îl însoţise pe Theo Klein la ultima slujbă de la mănăstire şi împreună cu acesta, întreaga companie a 3-a.

Cuprinşi de emoţie, toţi îngenuncheară în basilica magnifică. Călugării intonară rugăciuni şi, cu mâinile tremurânde, Diammare luă cădelniţa, în timp ce simţea că niciodată nu se vor mai afla în acest sanctuar.

La lumina pâlpâitoare a lumânărilor, în faţa călugărilor şi a soldaţilor ce-şi ţineau mâinile împreunate, (chiar şi Theo Klein şi Heinrich Kuppers stăteau ca nişte statui, în ochi citindu-li-se emoţia) arhiabatele Diamare făcu un semn comandantului von Sporken, invitându-l să urce în altar, până la el. Cu o voce blândă, pe care sufletul său sfâşiat de durere o făcea să fie sacadată, îi mulţumi comandantului pentru faptul că salvase comorile din Cassino. Apoi îi dădu acestuia un document scris pe un pergament vechi, în maniera textelor vechi şi cu sigiliul mănăstirii. În document, bătrânul episcop exprima pentru posteritate, în limbile latină şi italiană, recunoştinţa mănăstirii şi a creştinităţii.

„În numele Domnului Nostru Iisus Cristos. Lui Richard von Sporken, tribun militar celebru şi iubit, care a salvat călugării şi bunurile sfintei mănăstiri de la Cassino, oamenii de la Cassino îi adresează profundă lor recunoştinţă. Şi se roagă pentru binele lui în viitor".

Monte Cassino noiembrie 1943
Gregorius Diamare
Episcop şi abate al mănăstirii

După slujba solemnă, arhiabatele împărţi chiar şi soldaţilor medalioane, care pe o faţă aveau imaginea mănăstirii, iar pe cealaltă capul sfântului Benedict, în semn de recunoştinţă pentru ajutorul dat. Mâna lui Theo Klein începu să tremure când venerabilul părinte, după ce-i dădu medalionul, făcu deasupra capului său semnul crucii. Abia când ieşi afară, în curtea basilicii, putu să respire în voie. Acolo dădu de Muller care stătea sprijinit de zid, cu capul plecat.

— Mai bine zece zile de luptă, spuse el morocănos, pentru a-şi găsi echilibrul.

Această reflecţie îl costă zece zile de corvoadă la săpat tranşee. Însă, din acel moment, nu se mai despărţi de medalion, pe care-l purtă la gât, pe sub cămaşă. Nu avea nici un chef ca ceilalaţi să ştie cât de mult ţinea la amintirea dată de bătrânul preot.

Ploile interminabile se transformară în zăpadă. La mijlocul lui decembrie soldaţii scoteau nasul afară din cazematele şi adăposturile lor doar atunci când trupele de asalt inamice încercau să urce către poziţiile lor din stânci, susţinute de perdeaua de foc a artileriei care făcea să se cutremure pământul. Cu toate acestea, în jurul Muntelui Cassino, era încă linişte. Americanii încercau să deschidă un culoar în direcţia mănăstirii, dinspre Rapido. Departe, din Sud, începuseră să se apropie şi trupele generalului Juin, formate din algerieni, tunisieni şi marocani. De asemenea şi cele ale generalului Anders, în care luptau polonezi, indieni, gurki, neozeelandezi, canadieni şi scoţieni. Cercul lor imens privea spre masivul muntos, prin care şerpuia drumul naţional nr. 6, Via Casilina, ducând la Roma.

De Crăciun, grupa lui Maassen se adunase în jurul unui brad pe care Heinrich Kuppers pusese mâna după îndelungi căutări. În fața cazematei, se vedeau căzând fulgi mari de zăpadă. Mai jos, în vale, zăpada încă se mai topea, transformând drumurile și câmpurile într-o mocirlă fără sfârșit. Se auzea cum obuzele continuau să lovească muntele. În acest timp, trupele indiene se pregăteau să ia cu asalt pozițiile germane de pe Muntele Caire, iar la Albaneta, un mic sătuc de munte, situat lângă Monte Cassino, doctorii Pahlberg și Heitmann continuau să opereze.

Colonelul Stucken recomandase pentru statul său major o sărbătoare a Crăciunului deosebit de simplă. Se ciocniră cănile de tablă pline cu vin roșu și se aprinseră câteva lumânări. Colindele de Crăciun sosiseră de pe front... de acolo, mai mult de 5000 de guri de foc trimiseseră asupra pozițiilor germane cam 130.000 de proiectile...

Comandantul von der Breyle privea la flacăra tremurătoare a unei lumânări, fixate pe fundul unei farfurii.

Când Jurgen își luase bacalaureatul, îi promise o călătorie de o lună și jumătate în Marea Nordului. Putea să-și aleagă... Westerland, Borkum, Norderney... avea dreptul să-și aleagă cel mai bun hotel, pe cea mai luxoasă plajă. Jurgen se hotărâse pentru Westerland. „Știi, tată, îi spusese el, la Westerland poți întâlni actori. Mi-ar plăcea să-i cunosc așa, fără peruci și fără machiaje..." După trei săptămâni, îl chemase pe Jurgen... batalionul său fusese pus în stare de alarmă prelungită. „Mai bine să fie acasă când Führerul va da ordin", îi spusese el soției sale. Și pe vremuri, când Jurgen era mic, cum era ? Crăciunul... seara de Crăciun... cadourile... își punea o haină roșie și-și făcea barbă și mustăți din vată. Deghizat în Moș Crăciun, bătea la ușa camerei lui Jurgen și acesta îl privea cu ochii mari, își spunea poezia cu un aer intimidat, după care își lua sacul mare cu jucării care i se cuveneau. Elise stătea întotdeauna lângă brad, cu ochii umezi de fericire... Când privirile lor se încrucișau, fiecare dintre ei știa ce gândește celălalt, fiul nostru... toată mândria noastră... mulțumesc, Gaspard. Și el, făcea un semn mic din cap — mulțumesc, Elise... după care, cântau toți trei, în timp ce lumânările ardeau în brad, și toată camera mirosea frumos a mere, biscuiți și ciocolată — Stille nacht, heillige Nacht...

Breyle închise ochii. Acolo jos, la orizont, bubuiau tunurile care pisau trupele germane...

Colonelul Stucken își ținea mâinile deasupra flăcării lumânării. Era frig. Comandantul von Sporken desfăcu în fața sa pergamentul pe care i-l dăduse arhiabatele Diamare, citindu-l și recitindu-l, admirându-i cuvintele latine și scrisul frumos.

— Domnilor ! Vocea lui Stucken îi trezi pe Breyle și pe Sporken din gândurile lor. Nu putem spune că această oră marchează un Crăciun al Păcii. Acolo, jos, frații noștri mor. În loc să se bucure de această seară, trag cu armele, cad și mor împușcați, urlând de durere în zăpadă și noroi. Să bem pentru sfârșitul războiului și triumful rațiunii ! Să ne gândim la camarazii noștri... Vocea i se frânse. Ridică paharul. Breyle întoarse capul, chipul său trădând nestăpânite tresăriri nervoase.

Pământul se zgudui. Deasupra lor, ceva care vibră se înfipse cu zgomot cumplit în stâncă.

— Unul de 380, spuse Stucken, ridicând paharul.

Tăcuți, cu privirea în pământ, își terminară băutura. Crăciun....

Theo Klein se sprijini de peretele tranșeei. Era de gardă. Sub cască, își bandajase capul cu o cârpă, dar tot mai auzea câte ceva. Vedea obuzele sosind, iar pe înălțimile din fața sa, rețeaua luminoasă a trasoarelor. Asta îi ajungea. Muller țâșni din cazemată și-i băgă în gură o bucată de prăjitură.

— Mulțumesc, spuse Theo. Unde naiba ai găsit așa ceva ?

— Bergmann a primit un pachet.

— E bună ! Klein dădu din cap. Zăpada îi căzu de pe cască, pe față. Mi-ar plăcea să mai am mamă, ca să-mi trimită pachete !

Crăciun... Stille Nacht... Heillige Nacht...

La Roma, Renate Wagner stătea la căpătâiul unui muribund. Un glonț în șira spinării... paralizie până la gât... Într-un pat special, tânărul de douăzeci de ani era țeapăn ca o scândură. Respira puternic, și rapid, ca un câine care a alergat prea repede. Când clopotele Romei începură să sune, deschise ochii. Erau albaștri, dar deja voalați de opacitatea morții.

— Clopote ? întrebă el, articulând cuvintele cu greutate.

— Da, este Crăciunul. Renate se aplecă asupra lui și-i șterse saliva care-i curgea din colțul buzelor.

— Crăciun... Vocea sa era doar un suflu. Mama se pregătește să aprindă lumânările.

Și surâse. Surâzând, își dădu sufletul. Fericit. În sunetul tuturor clopotelor Romei.

Crăciun...

Muntele Trocchio era bombardat cu o adevărată ploaie de proiectile de cele mai felurite tipuri. Divizia a 34-a americană pornise la asaltul înălțimilor fortificate. Doctorii Pahlberg și Heitmann, îmbrăcați în bluze pătate de sânge, se aplecau deasupra tărgilor și pansau răniții. Nu mai aveau timp să opereze... doar să panseze, să închidă niște ochi, să facă injecții, să oprească o hemoragie, toate acestea printre gemete, strigăte și înjurături. Un sergent major îi întinse lui Pahlberg mâna sa dreaptă. Palma atârna, agățată de două tendoane, secționată deasupra încheieturii parcă cu toporul.

— O să puteți să mi-o coaseți, domnule căpitan ? bâigui subofițerul. Spuneți-mi adevărul... am nevoie de mâna asta... sunt pianist, domnule căpitan...

Pahlberg trecu la altă targă. Krankowski îl duse într-o sală alăturată. Doctorul Christopher îi tăie rănitului mâna, acea mână care se mai ținea doar cu două tendoane ! și care, altădată cânta fermecătoarele capricii ale lui Mozart și răscolitoarele sonate ale lui Beethoven.

Stille Nacht... heillige Nacht...

Aduc oamenilor bucuria...

În noapte, 5000 de tunuri scuipau moarte.

Era Crăciunul... sărbătoarea Păcii.

Grupa de partizani a lui Emilio Bernatti îi depășise pe anglo-americani. După moartea lui Bernatti, conducerea fusese luată de Piero Larmenato. Împreună cu șaizeci de luptători, se ascundea prin împrejurimile Muntelui Cassino, în spatele pozițiilor germane. Mario Dragomare și Gina rămaseseră la Eboli. Medicii americani admiraseră operația de cezariană făcută de colegul lor german și acordaseră tinerei mame îngrijiri competente. După trei săpămâni, Gina părăsise spitalul de campanie nr. 2 al aramatei a 5-a americane, dar nu plecase după ceilalați partizani. Împreună cu Mario, se mulțumise să se întoarcă în satul lor. Ajutată de geniștii americani, își reparase cât de cât casa, așa încât putea sta în timpul iernii într-o cameră, cu micuța ei Emilia — așa fusese botezată fetița, în amintirea lui Emilio Bernatti. La începutul primăverii, intenționau să-și semene câmpurile, iar viața lor avea să continue, așa cum fusese hotărâtă încă de la nașterea lor. Era viața țăranilor din Munții Picentini.

— Să nu mai tragi niciodată în nemți ! îi spusese Gina lui Mario, după ce partizanii plecară. Ce s-ar fi întâmplat cu noi, cu Emilia și cu mine, fără nemți ? Auzi, Mario, tu o să rămâi aici ! Și Dragomare rămase. Legăna copilul pe genunchi și-i arăta negrii zdraveni, care conduceau camioanele de aprovizionare și care-i dădeau ciocolată micuței. Așa este, un doctor neamț a adus-o pe lume, spunea el. E atât de frumoasă și de sănătoasă ! Madonna să-l aibă în grijă pe doctorul neamț....

În acest timp, în înălțimile sălbatice și ostile ale Munților Abate, șaizeci de oameni se ascundeau prin văgăuni, sub corturi de pânză. Încercau să mineze căile de comunicație germane, aruncară în aer un pod peste Rapido și deschiseseră focul asupra unei coloane care înainta dinspre Terelle spre Muntele Cairo.

Grupa de commando „de curățire" a lui Breyle obișnuia să facă incursiuni prin munți, sub ploaia de obuze al artileriei franceze. Însă partizanii erau de negăsit. Mereu se întâlneau doar cu urmele distrugerilor lăsate de aceștia.

Grupa lui Maassen primi ordinul de a curăța sistematic terenul.

Theo Klein și Heinrich Kuppers tocmai își frecau mitraliera, când Maassen intră în cazemată și le dădu vestea.

— Partizani ? urlă Theo Klein. Soarele mă-sii de treabă ! De ce dracu' trebuie să fim tocmai noi ăia care să alerge după ei ? M-am săturat de partizani, încă din Creta ! Acolo, într-o săptămână, am pierdut treizeci de oameni ! Și porcăria asta, văd că începe din nou !

Și cuplă închizătorul armei care culisă cu zgomot.

Muller își luă casca agățată într-un cui și și-o puse pe cap.

— Nu ne alegem pe ăia pe care trebuie să-i lichidăm. Hai, la treabă !

Maassen își adună oamenii. Comandantul von der Breyle îi aștepta în apropiere de Terrel, pentru a-i repartiza conform indicațiilor consemnate pe harta sa de statmajor.

— Avem în față două grupări de partizani, spuse el cu voce tare, după ce soldații se strânseră laolaltă. Un prizonier a mărturisit că una dintre formații operează în munți, iar cealaltă în vale. Cea din munți este cea mai periculoasă. Se întrerupse și, după ce îi cuprinse pe toți cu privirea, adăugă — Este condusă de un german.

— Mama mă-sii !

Exclamația ieși din gura lui Muller. Lehmann, care se afla lângă el, împreună cu alți șapte parașutiști din compania a 3-a, îi dădu un ghiont. Comandantul înălță capul.

— Cine a făcut remarca aceasta, are dreptate. Pentru un dezertor german, este o adevărată infamie să se alăture inamicului și să se lupte cu frații săi. Este o josnicie și o lipsă de caracter, o crimă pentru care moartea este cu siguranță o pedeapsă mult prea blândă.

Își duse mâna la cască cu un gest sacadat și spuse :

— Mulțumesc ! Și acum, luați-vă în primire zonele care v-au fost repartizate !

Așteptă, în picioare, lângă mașina sa, până când soldații dispărură în înălțimile și văgunile învecinate. În fundul sufletului său, simțea o profundă indignare. În ajun, când colonelul Stucken se apropiase de masa la care

stătea și-i întinsese o foaie de hârtie, refuză la început să-și creadă ochilor.

— Un german, domnule colonel ? întrebase el, consternat.

— Da. Îți dai seama, Breyle ? Un ticălos care a dezertat, ca să reapară de cealaltă parte, împreună cu partizanii ! Pune mine și trage în proprii săi compatrioți ! Sabotează aprovizionarea de care întregul front are atâta nevoie ! Muniții, hrană, medicamente, pansamente... toate acestea lipsesc numai datorită nemerniculuí ăluia ! Breyle ! Stucken se aproprie de comandantul cu figură cà de cretă. Dacă mi-l aduci, viu sau mort, am să te propun pentru Frunza de Stejar a Crucii de Fier ! Și am să cer să fii promovat în grad ! Un german care să-mi lovească divizia pe la spate ! Este intolerabil !

Comandantul von der Breyle se instală în mașina sa. Singur la volan, rulă pe un drumeag îngust din trecătoare și coborî, hurducându-se, într-o vale adâncă ce ducea spre muntele Cairo printr-un drum plin de serpentine, săpat în munte. Desfășurați în lanț de trăgători pe o distanță de cinci kilometri, parașutiștii pieptănau întreaga zonă. Se cățărau pe pantele abrupte și înaintau, păzindu-se din toate părțile, pe potecile pădurilor și pe albiile pietruite ale micilor torente.

Într-o vale sălbatică, înconjurată de stânci colțuroase, Felix Strathmann o întâlni pe Maria Armenata.

Cu pistolul-automat în bandulieră, Felix se strecura printr-un tufiș de măslini desfrunzit. Arma, fiindu-i acoperită de ninsoare, își scoase batista s-o șteargă. În clipa în care voia să-și bage batista în combinezonul de salt, o mână i se puse pe umăr. Un fior îi străbătu întregul corp. Se aplecă rapid, se întoarse pe jumătate, pregătindu-se să lovească. În același timp, mâna îi coborî către picior, pentru a apuca pumnalul.

Maria se afla în fața sa, îmbrăcată într-un palton vechi, vizibil mai mare pentru ea. N-o auzise venind... De fapt, nu auzise nici un zgomot. În zăpadă, abia dacă se observau urmele picioarelor ei mici.

— Maria, făcu el cu blândețe.

Continua să-și țină arma ridicată... ca și cum ar fi vrut s-o izbească în cap... în mâna stângă avea pumnalul.

— Maria.... reptă el, parcă nevenindu-i să creadă.

Un surâs lumina trăsăturile fetei. Faţa îi era roşie de frig şi mai trasă ca înainte, obrajii părând supţi. Strathmann nu păstra în amintirea sa imaginea unor pometi aşa de proeminenţi. Se părea că slăbise şi arăta rău. Felix lăsă arma jos.

— Felix, „Fericitul"... Veni spre el şi-i întinse mâna.

— Maria... o recunoşti pe Maria ?

Strathmann privi în jurul său. În stânga şi în dreapta, la cel mult o sută de metri, Kuppers, Klein şi Maassen probabil că răscoleau terenul. Ar fi fost o catastrofă dacă Theo Klein s-ar fi găsit în acel loc, Klein care jurase în momentul plecării că avea să tragă în tot ce mişca în munţi şi nu era german.

— Maria, să nu rămânem aici, spuse el repede. Căutăm partizani. Zona este plină de paraşutişti !

Îşi aruncă ochii peste stâncile uriaşe, acoperite cu zăpadă, căutând cu disperare o ascunzătoare. O mână se strecură în a sa.

— Vino, spuse ea.

Se strecurară prin tufişuri. Ramurile îngheţate şi tari le loveau feţele... un ghimpe trase o dâră roşie pe figura lui Strathmann... îşi trecu mâna pe frunte şi şi-o retrase mânjită de sânge. Dar continua să înainteze în spatele Mariei care se căţăra ca un şarpe. Pe albul zăpezii, părul îi lucea cu reflexii metalice.

— Am ajuns, spuse ea. Îi întinse mâna lui Strathmann, ajutându-l să se urce pe un bolovan uriaş. De acolo, săriră într-o văgăună adâncă al cărei fund era ascuns privirilor de un perete de piatră, în care exista o singură deschizătură, mică şi întunecată. Se vedea că pământul fusese călcat de o grămadă de picioare, ne mai existând aproape nici o urmă de zăpadă. Strathmann apucă arma şi o îndreptă spre Maria.

— Unde ne aflăm ? întrebă el cu duritate.

— În faţa unei grote, „Fericitule" !

— M-ai atras într-o cursă ! Privi intrarea secretă în stâncă şi urmele de paşi care duceau în toate părţile. Simţi cum îl năpădeşte o sudoare rece. Cu o mână tremurând îşi armă pistolul-mitralieră. Făcu un salt şi se sprijini de peretele de piatră, fulgerând-o pe Maria din priviri.

— Cine eşti, de fapt ? exclamă el. Răspunde, târâtură, că de nu, trag !

Şi ridică arma.

Cuvintele comandantului von der Breyle îi răsunară în minte. Partizanii erau conduşi de un german. Un pui de căţea. Picioarele îi începură să-i tremure de surescitare.

— Răspunde ! strigă el.

— Te iubesc, spuse Maria, te iubesc, „Fericitule" ! Trage în mine, omoară-mă dacă vrei... sărută-mă dacă vrei şi ia-mă, cum o ia lupul pe lupoaică... Te voi iubi întotdeauna...

Cerul se prăbuşi peste capul lui Strathmann. Ţeava neagră a armei, lucind sumbru, se aplecă între degetele sale.

— Maria, tu aparţii partizanilor...

— Dacă vrei, o să-ţi aparţin ţie.

Simţi cum transpiraţia îi ieşea din toţi porii. Ar fi vrut ca de data asta, Theo Klein să fie prezent. De ce naiba nu era aici... acum, când avea într-adevăr nevoie de el, era în altă parte, înaintând prin zăpadă ca un urs flămând. Theo Klein ar fi trântit-o pe fată în zăpadă, pur şi simplu, şi s-ar fi urcat pe ea, ca un animal de pradă peste victima sa... De ce nu era el un Theo Klein, de ce nu era ca el, o fiară ? De ce, se gândea în sinea sa de ce simţea că are suflet, el, băiatul din Saint-Pauli, care-şi alegea de la fereastră, ce curvă îi poftea inima, ca pe-o marfă oarecare din piaţă...

— Lasă-mă să plec, reuşi el să articuleze. Vocea sa nu avea nici un timbru. Fruntea îi era acoperită cu broboane de sudoare.

— Te iubesc, spuse Maria Armenata. În ochi, Felix îi citi dorinţa de a fi luată în braţe. Văzu mistuindu-se frica şi pasiunea. Ochii îi străluceau ca la fiara sălbatică domesticită, care brusc, adulmecă mirosul câmpiei nesfârşite.

— M-ai întrebat atunci dacă sunt fericit, făcu el, cu voce răguşită. N-am ştiut, Maria. Nu m-am gândit niciodată la aşa ceva până atunci. Însă din acel moment m-am gândit de multe ori... săptămâni de-a rândul... zi şi noapte. Am văzut altfel lucrurile, m-am disprețuit şi am început

să-mi detest camarazii cu care m-am târât în mocirlă timp de patru ani... Întotdeauna voi avea în faţa ochilor imaginea ta, acolo la izvor, cu vasele alea mari de lut, cu rochia ta roşie şi umerii goi... Ţi-am auzit vocea în timp ce eram întins pe iarbă şi ascultam păsările. Te-am visat, te-am iubit în vis, te-am ţinut în braţe... şi acum, iată, aparţii partizanilor.

Maria îşi clătină chipul slab.

— Eu sunt Maria, spuse ea. Vocea nu-i tremura, era clară, curios de sigură, ca şi cum ar fi fost apăsată clapa unui pian. Vino, spuse ea.

Îl luă pe Strathmann de mână şi-l trase până la intrarea grotei. Felix îşi smulse mâna din a ei şi se trase înapoi.

Maria îi făcu un „nu" din cap.

— Vreau să vii cu mine, „Fericitule", cu mine. Ridică mâinile şi descrise în jurul ei un cerc larg. Felix, peste tot se află partizani. Şi ne văd... de acolo, şi de acolo... La fiecare cuvânt, arăta o direcţie. Strathmann tresări şi îndreptă din nou ţeava armei. Felix, dacă aş fi vrut, ai fi fost de mult mort. De mult, ca atâţia camarazi de-ai tăi... Dar eu te vreau al meu, „Fericitule"... viu, frumos, puternic şi curajos !

Şi-l trase în grotă. Aceasta nu era foarte mare. Pe pământul acoperit de păturI, se aflau puşti, arme automate, grenade, mine şi benzi cu cartuşe pentru mitraliere.

Stupefiat, Felix încercă să-şi retragă mâna şi să iasă. Dar ea îl ţinea cu toată forţa, ducându-l până la fundul grotei. Lângă un perete umed, se afla o saltea, salteaua pe care stătuse Gina când se aflase în durerile facerii.

— Vino, spuse ea grav.

Îi luă arma şi i-o aruncă departe. Apoi îi desfăcu bareta căştii, îi scoase casca de pe cap, şi o aruncă în spatele ei. Casca se rostogoli cu zgomot peste câteva muniţii.

— Ai păIit, spuse ea cu blândeţe.

Cu degetele mici, înroşite de frig, ea îi desfăcu combinezonul de paraşutist şi-i mângâie pieptul călduţ şi acoperit de păr... răceala degetelor ei îl făcu să tremure... îi luă mâna şi începu să i-o sărute, cu ardoare, explodând

brusc ca un vulcan al cărui strat subţire de pământ ce acoperea craterul dispăruse şi ale cărei forţe interioare se dezlănţuiseră dintr-o dată.

— Maria... murmură el.

Maria se aplecă spre el. Felix îi simţi mirosul corpului şi-i întrezări sânii. Degetele sale alunecară pe pieptul tinerei fete, pe pântece, pe buric şi mai jos... Răsuflarea Mariei îl învăluia cu totul. Ea şopti :

— Mia dolcezza...

Respiraţia îi era ca un vânt secetos care sufla peste buzele lui şi i le ardea.

Paraşutistul clasa I Felix Strathmann lipsea de la operaţiunea de vânătoare a partizanilor.

*

Mica maşină a comandantului von der Breyle cobora în trecătoare. Undeva, oamenii săi intraseră în contact cu duşmanul... auzise răsunând focuri de armă şi, imediat, răpăitul unui pistol automat.

De fapt, erau Theo Klein şi Heinrich Kuppers care împuşcaseră un iepure. Maassen, care mergea la treizeci de metri în dreapta lor, şi Muller, care găsindu-se în faţa intrării unei grote mici, tocmai se întrebară dacă să arunce o grenadă înăuntru sau mai întâi să someze, când, deodată îi avură în faţă pe Klein şi Kuppers.

— Un partizan ! anunţă Klein, arătându-le iepurele pe care-l ţinea de urechi. Individul ăsta avea de gând să traverseze liniile noastre şi să ajungă la americani !

— Ce idiot poţi să fii ! spuse Maassen, privind în toate părţile. O să-i pui pe toţi în gardă. Bagă-ţi iepurele în sac şi nu mai scoate o vorbă !

Îi făcu un semn lui Muller şi se întoarse în zona sa, nedumerit de atâta inconştienţă.

Breyle se gândi că oamenii săi nimeriră peste un cuib de partizani. Apăsă pedala de acceleraţie. În timp ce maşina urma drumul sinuos, îşi scoase pistolul automat şi şi-l puse la îndemână, pe genunchi. Brusc, frână, trase maşina la marginea drumului, sări la pământ şi se năpusti prin zăpadă.

— Halt ! strigă el. Halt !

În faţa sa, o formă întunecată urca panta. Alerga ca un iepure, în zig-zag printre pietre, se arunca la pământ, se agăţa de tufişuri, se târa, apoi sărea din nou, luând-o la goană printre pietre.

— Halt ! mai urlă încă o dată Breyle.

După care trase piedica armei, ochi şi apăsă pe trăgaci. Patul armei îi izbi violent umărul... şase focuri... cinci focuri... în rafale scurte.

Forma continua să se caţere, năpustindu-se în sus ca într-un adevărat galop prin peisajul pietros şi sălbatic. La un moment dat, alunecă prin zăpadă, chiar în clipa în care o nouă rafală a comandantului făcu să ţâşnească pământul şi pietrele de lângă ea. Apoi îşi reluă cursa... aplecată, la pământ, un salt, cădere pe o parte... se ridica, sărea, se arunca la pământ, ţâşnea, se lipea de pământ.

Von der Breyle îngenunche în zăpadă şi trase din nou. Pregătire militară germană... într-o fracţiune de secundă, realiză că acolo, sus, doar un german putea alerga în acest fel. Era ticălosul ăla de german ! Dădea dovadă de un antrenament perfect, ca şi cum s-ar fi aflat pe un teren de exerciţii din Munsterlager sau din Wahner Heide. Culcat ! În picioare ! Trei paşi... la pământ ! În picioare ! culcat... o piatră... culcat !

— Ticălosul naibii ! şuieră Breyle printre dinţi. Ochi din nou şi trase... în cadenţa unui ciocan pneumatic, în rafale scurte, imediat ce individul se ridica în picioare. În preajma acestuia, gloanţele piuiau... încă o rafală... şi încă una.

Von der Breyle lăsă arma jos... individul se prăbuşise şi se târa pe un pietroi. Ridicase mâna dreaptă. Se preda.

Înainte de a se apropia, comandantul băgă în armă un încărcător nou. După aceea, începu să urce panta.

Individul se aşezase pe piatră, cu spatele spre el. Era îmbrăcat cu o manta veche militară germană, ai cărei epoleţi fuseseră smulşi. Însă von der Breyle îşi dădu seama că era vorba de o manta ofiţerească. Îl apucă o furie cumplită.

În timp ce se apropia de el, individul continua să stea aplecat în faţă. Se ţinea de mâna stângă, din care îi curgea sânge. De sub pantalonul rupt, pulpa îi sângera dintr-o rană nevăzută.

— Întoarce-te, nemernicule ! făcu Breyle duşmănos, nu trag decât în faţă !

Individul se întoarse pe jumătate. Arma lui Breyle se înalţă spre cer... comandantul făcu un pas înapoi, ca izbit de un pumn. Gura i se căscă, aidoma unei găuri uriaşe, pentru a lăsa să ţâşnească din ea un strigăt ce se sfârşi ca horcăitul unui muribund.

— Tată ! rosti forma însângerată.

— Jurgen... Breyle scăpă arma, îşi duse mâinile la piept şi, gemând, începu să se clatine pe picioare. Mai înainte ca Jurgen să-l poată prinde, se prăbuşi şi rămase întins în zăpadă, scuturat de tremurături.

Jurgen căzu în genunchi... rana de la picior îi făcea rău, încât se strâmbă de durere, şi închise ochii pentru o clipă. Apoi, cu amândouă mâinile, cu cea rănită şi cu cea sănătoasă, începu să-şi frece tatăl cu zăpadă pe faţă, îi dădu jos casca de pe cap, îi desfăcu la piept combinezonul şi-l frecă puternic cu zăpadă în dreptul inimii, care bătea încet şi ameninţa să se oprească. Nu-şi dădu seama că propriul său sânge curgea pe uniforma tatălui şi că zăpada cu care-i freca faţa era toată roşie. Breyle era masiv, dar Jurgen reuşi să-l târască în spatele bolovanului şi să-i sprijine capul inert pe genunchii săi, alături de pulpa sfâşiată.

Abia peste o jumătate de oră, comandantul von der Breyle reuşi să deschidă ochii şi să vadă, aplecată asupra sa, figura palidă, slabă şi nerasă a fiului său. Închise ochii imediat, se rostogoli pe o parte, până se îndepărtă de Jurgen, şi se ridică în picioare, cu spatele la acesta, clătinându-se uşor.

— Iată ce poate fi mai rău decât moartea ! spuse el cu glas înăbuşit. După care, tăcu. Avea impresia că din clipă în clipă va începe să urle. Începu să meargă, uitându-se la fiul său cu ochii injectaţi de sânge.

— Ce-o să-i spun eu mamei tale ? strigă cu voce ascuţită. Ce-ai vrea să-i spun, mizerabile ?

Ridică mâna şi începu să-l lovească. Lovi, lovi, lovi... capul lui Jurgen se balansa într-o parte şi alta, dar acesta nu făcu un singur pas înapoi şi nici nu ridică mâna pentru a se apăra. Încasa loviturile cu ochii închişi şi buzele strânse.

— Sunt tatăl tău ! striga Breyle. Te lovesc, pe tine, fiul meu şi ultimul vlăstar al unei familii de ofiţeri care a servit timp de patru sute de ani coroana şi Germania. Patru sute de ani de cinste, patru sute de ani fără nici o trădare... cu mândrie, onoare şi glorie. Strămoşii tăi au fost generali... au avut cele mai înalte distincţii... şi pe tine, fiul meu, te lovesc, pentru că eşti un ticălos, un trădător, un asasin al camarazilor tăi...

Epuizat, îşi lăsă mâinile să-i cadă de-a lungul corpului. În faţa sa, figura roşie şi umflată a fiului său continua să se balanseze. Un fior îi străbătu inima... dinţii începură să-i clănţăne de parcă l-ar fi apucat brusc un acces de febră.

— Ce-ai vrea să-i spun mamei tale ? repetă el, aproape plângând.

— Tată, ai tras în mine...

— Am tras într-un partizan ! În nemernicul, care, deşi este soldat german, luptă împotriva fraţilor săi !

Jurgen von der Breyle îşi ţinea braţul rănit cu mâna dreaptă. Rana îl ardea cumplit. Simţea până în vârful degetelor un tremur nervos.

— Tată, vreau să distrug războiul acesta.

— Devenind un asasin ? Breyle se apropie de fiul său. Erau faţă în faţă, respiraţiile lor unindu-se într-una singură. Cum se va termina totul ? întrebă el cu blândeţe. Jurgen, cum vom ieşi din toată povestea asta ?

— Tu te vei întoarce la ai tăi, iar eu la ai mei.

— Nu. Imposibil. Imposibil, Jurgen. Sunt şeful unei grupe speciale de commando împotriva partizanilor. Operaţiunea a fost concepută sub comanda mea. Am datoria să execut pe cel mai neînsemnat partizan şi cu atât mai mult pe conducătorul lor, conducătorul lor german.

— Cu alte cuvinte, eu, tată !

— Aşa este, Jurgen !

Cei doi se priviră. Ochii scânteietori ai lui Breyle se umplură de lacrimi. Începu să plângă. Jurgen îşi întoarse capul.

— Tată, fă-ţi datoria, spuse el încet. Dar să ocheşti mai bine decât adineaori.

— Jurgen ! Comandantul von der Breyle apucă arma de ţeavă. Răceala metalului îl străpunse ca un foc. Avea senzaţia că palmele îi ardeau. Mâinile îi tremurau.

— Tată, eşti soldat ! Eşti ofiţer !

— Şi tu ! Şi ţi-ai târât uniforma în mocirlă, ca pe-o cârpă.

— Uniforma ! Asta-i fericirea voastră ! Asta-i deci semizeul vostru ! Cum se spune în regulament despre salutul militar ? Ah, da ! Nu se salută omul, ci gradul şi uniforma ! Uniforma, nimic altceva decât uniforme, ţanţoşe în spatele drapelului. Înainte... marş. Capul la... stânga ! Haideţi, băieţi, pieptul umflat, şi mâna lipită de vipuşcă ! Capul sus ! Să nu văd un singur fund care să iasă din aliniere ! În spatele steagurilor ! Cei vechi şi recruţii ! Cum ziceţi voi ? Steagul înseamnă mai mult decât moartea ! Mai mult decât moartea ! Un steag ! O bucată de stofă, de atâţia metri lungime şi atâţia metri lăţime. Dar date de Împărat, de Führer. Mâini împărăteşti le-au ţinut şi le-au salutat, şi asta face mai mult decât o binecuvântare dată de orice Papă. Mai mult ca moartea ! Cu cântec înainte, spre moarte ! Ypres şi Verdun. Eroicul cântec al tineretului german. Au murit având pe buze „Deutschland, Deutschland über alles", atacând fără nici un sprijin de artilerie... studenţi şi liceeni... naţiunea era mândră, ridica monumente şi striga Ypres şi Verdun. Copiii noştri. Cântau mergând spre moarte. Ura ! Ura ! Şi nimeni nu era acolo să le spună că este o nebunie, că este pur şi simplu un asasinat. Tată, am văzut oamenii mei murind acolo, pe podul de peste Sele. Te-am chemat la telefon înainte de a pleca în munţi, dar s-a întrerupt legătura... mă săturasem, tată, nu mai aveam puterea să fac pe groparul. Dar aveam puterea să lupt împotriva acestei nebunii. Împotriva falsului vostru romantism de salvatori ai patriei, împotriva spiritului mărginit al întregii voastre clici... împotriva spiritului ofiţe-

resc, care-şi ridică paharele atunci când sângele curge în onoarea naţiunii.

— Taci ! Pumnul lui Breyle se îndreptă din nou spre figura lui Jurgen, dar acesta pară cu mâna lovitura.

— De această dată ne găsim pe fronturi diferite. Nu mai suntem tată şi fiu, ci comandant şi dezertor, călău şi victimă !

Breyle întoarse capul. Nu-şi putea privi fiul în faţă.

— Trebuie să te împuşc, repetă el, fără să ridice glasul.

— Dacă crezi că o poţi face...

Comandantul von der Breyle dădu din cap în semn că da.

— Pot, Jurgen... cu conştiinţa, pot. Nu mai eşti demn să fii fiul meu, nu mai eşti decât un mizerabil care a condus la moarte sute de soldaţi germani. Pe plan moral, acest motiv este arhisuficient, şi chiar în faţa lui Dumnezeu, Jurgen ! Vocea i se frânse şi continuă pe un ton vrednic de milă. Dar cum aş putea eu să-i explic mamei tale toate astea ? Ce să-i spun în fond ? Să-i vorbesc despre legea războiului, despre onoare... ştiu eu ? Niciodată nu va fi în stare să înţeleagă. Niciodată. L-ai ucis pe fiul nostru, asta îmi va arunca în faţă. Asasinule ! Asasinule ! Chiar dacă spui unei mame că fiul ei este un ticălos, ea îţi va răspunde imediat că lucrul ăsta n-o împiedică să-l considere pe mai departe copilul ei. Toate vor spune la fel — iar eu, ar trebui să-i spun „Elise, l-am omorât pe băiatul nostru. Unicul nostru copil ! Era un trădător !" Cum crezi că-i pot spune aşa ceva ? Mamei tale ? Oh, Dumnezeule... Dumnezeule...

Se întoarse cu spatele şi începu să plângă. Hohotele de plâns îi cutremurau corpul. Stătea în picioare, cu cizmele în zăpadă, cu figura în bătaia vântului îngheţat, bărbia sprijinită de piept şi braţele căzute de-a lungul corpului.

— Şi eram atât de mândru de tine... îngăimă el. Aş putea să-ţi dau pistolul, aşa cum se procedează cu un ofiţer, ca să se achite el însuşi de această problemă de onoare. Dar ştiu că eşti prea laş pentru aşa ceva. N-ai să te sinucizi !

— Nu, tată.

Breyle dădu din cap. Acesta părea că-i este legat de gât printr-un simplu arc.

— Este lamentabil, spuse trist.

— Din punctul tău de vedere, tată. Eu vreau să trăiesc, ca să pot lupta împotriva acestui război. Vreau să sabotez, să arunc în aer convoaiele cu carburanţi, să opresc coloanele cu muniţii şi să împrăştii manifeste în toate diviziile. Vreau să strig : „Opriţi-vă ! Vreţi să apăraţi naţional-socialismul pe Monte Cassino ? Sunteţi convinşi că aşa vă apăraţi patria-mamă ? Credeţi că în acest fel veţi linişti furtuna pe care voi înşivă aţi declanşat-o în Est ? Vă retrageţi... mai întâi de la Smolensk, apoi Kiev, apoi Orja... vă retrageţi tot mai departe fiindcă aţi pierdut prea mult sânge... În Africa, în Balcani, în Grecia, în Italia, în Creta, în Norvegia... Aveţi un ideal pentru care vreţi să muriţi ? Vin oare americanii ca să vă violeze nevestele şi fiicele ? Camarazi, ei sunt oameni ca voi şi ca mine ! Au aceleaşi gânduri, aceleaşi sentimente şi aceeaşi nostalgie de a-şi revedea casele, nevestele, copiii, fraţii şi mamele. Atunci, cine doreşte războiul ăsta ? Tu, sau eu ? Camarade, ţi s-a cerut oare părerea ?" Dar ţie, tată ? Tată ! Cu tine vorbesc acum. Răspunde-mi clar şi precis ! Ai fost întrebat dacă eşti de acord cu acest război ? Şi atunci, de ce îl faci ? Să nu-mi spui că pentru a-ţi apăra patria ! Cine a atacat-o ?

Comandantul von der Breyle îşi privi brusc fiul în faţă. Chipul acestuia strălucea de exaltare. Îşi ţinea mâna strânsă pe braţul zdrobit, în timp ce sângele i se scurgea printre degete, căzând, picătură cu picătură în zăpadă. Stofa ruptă a pantalonului din dreptul pulpei devenise ţeapănă. Rana nu-i mai sângera, vântul rece al înălţimilor făcând sângele să se închege.

Von der Breyle bagă mâna în buzunar şi scoase trei pachete de pansamente pe care i le întinse fiului său.

— Pansează-te.

— Ce rost are ? Jurgen îşi privi tatăl. De ce luxul ăsta, tată ?. Peste câteva clipe îţi vei face datoria şi mă vei împuşca fără judecată. Doar ai puterea asta, nu ? Cu convingerea că ai salvat onoarea ofiţerimii germane şi că ţi-ai făcut datoria, nimic altceva decât datoria ta. Impo-

triva propriului tău fiu. Dar se poate face oare ceva ? Doar este război şi războiul suprimă regulile moralei obişnuite. În război, chiar şi un fiu poate fi adversar, dacă se află de cealaltă parte. Luă pansamentele, pentru a nu-şi lăsa tatăl cu mâna întinsă şi tremurândă. Tată, nu ţi s-a promis nimic dacă mă prinzi ?

Breyle răspunse, strângându-şi pumnii :

— Frunza de Stejar şi gradul de locotenent-colonel.

— Va' să zică, un grad în plus ! Jurgen se îndreptă de spate şi se sprijini de bolovan, ca de un zid de execuţie. Hai, tată, vino şi ia-ţi avansarea ! Şi gândeşte-te că dacă o să ţi se întâmple ceva, mama va avea o pensie mai mare !

Breyle simţi că în el se rupe ceva. Simţi acest lucru clar de tot. Ridică arma de jos şi cu patul metalic rabatabil începu să-l izbească pe Jurgen în cap... fruntea fiului său crăpă... sângele începu să-i şiroiască pe faţă. Jurgen se clătină, respirând din greu şi se agăţă cu dificultate de un colţ al bolovanului.

— Creatură infamă ce eşti ! urlă von der Breyle. Îndrăzneşti să vorbeşti aşa despre mama ta ? Mai îndrăzneşti să-i pronunţi numele ?

Cu arma în mână, se dădu înapoi câţiva paşi. Coborî încet panta, către maşina sa oprită pe marginea drumului care, între timp, fusese acoperită cu un strat de zăpadă.

— Pleacă ! urlă el. Pleacă ! îţi dau şansa asta, poţi fugi. Aleargă, aleargă o dată ! Am să trag asupra ta, am să-mi fac datoria faţă de Dumnezeu şi faţă de mama ta. Dacă vei scăpa, să nu te bucuri, fiindcă, în curând, altcineva te va împuşca. Iar dacă nu vei scăpa, vei muri ştiind că ai fost dezonoarea tatălui tău şi a mamei tale !

Se întoarse pe călcâie şi continuă să coboare. Ajuns lângă maşina pe care fulgii de zăpadă continuau să cadă, mai aşteptă o clipă, înainte de a se întoarce şi a ridica arma.

În picioare, în acelaşi loc în care rămăsese, Jurgen privea la bărbatul solid şi cu părul alb de la poalele pantei, a cărei armă automată din mâini arunca reflexe sumbre.

— Tată ! strigă el cu o voce clară. Îşi întinse mâna sănătoasă spre maşină şi masiva siluetă de lângă ea.

Breyle închise ochii.

— Aleargă ! strigă el, în loc de răspuns. Aleargă, Jurgen !

Ridică arma... răceala metalului lipit de bărbie îi produse un şoc. Simţea cum obrazul îi luase foc.

„Trag acum asupra fiului meu, acum. Elise... nu vei putea niciodată să înţelegi acest lucru, şi, de altfel, nici nu trebuie să înţelegi. Tu eşti mamă. O mamă niciodată nu va putea înţelege ceea ce se face împotriva fiului ei. Iartă-mă, Elise, asta-i tot ce-ţi pot cere. Iartă-mă... este şi fiul meu, băiatul meu cel mare, băiatul meu frumos, prinţul meu moştenitor..."

Puse degetul pe trăgaci şi corpul i se contractă.

Când deschise ochii, văzu o formă întunecată urcând panta... obosită, epuizată, lentă în mişcări. Braţul zdrobit atârna fără viaţă într-o parte... Piciorul rănit se mişca cu greutate. I se părea că-l aude pe Jurgen cum geme de durere. Tânărul se opri. Îşi reluă apoi urcuşul. Era ţinta ideală... o pată neagră pe albul zăpezii. O ţintă interesantă, cum era denumită o astfel de ţintă în manualul soldatului.

Comandantul von der Breyle trase.

Ridică ţeava armei spre cerul palid, încărcat de nori. Şi trase. O rafală... două... trei... în nori, în vânt, în fulgii de zăpadă care dansau prin aer. Dumnezeul meu, striga o voce înăuntrul fiinţei sale, Dumnezeul meu, asupra ta trag eu ! Da, asupra Ta, Dumnezeul meu ! Asupra Ta ! Coboară din tron. Trezeşte-Te, dacă dormi ! Eu te voi trezi, vei vedea ! Eu te voi doborî ! Fericiţi să fie cei persecutaţi, căci a lor va fi Împărăţia Cerurilor, asta ai spus odată. Fericiţi să fie cei paşnici... şi iartă-ne nouă greşelile, aşa cum te iertăm şi noi... iartă-ne... Dumnezeul meu... iartă-mă...

Trase spre cer, în zăpada care fulguia... fără să se uite, cu ochii ficşi, ca un nebun, urlând în bătaia vântului cuvinte de durere.

Pe panta muntelui, forma şovăitoare dispăruse printre stâncile colţuroase şi printre tufişurile albe. Breyle devoră din ochi locul în care se topise fiul său. Lăsă arma în jos, dându-i drumul la pământ. În contact cu ţeava fierbinte, zăpada se topi, sfârâind, lăsând o urmă adâncă.

*

Maassen şi oamenii săi ajunseră în goană în trecătoare. Theo Klein sosi primul în dreptul maşinii şi după ce alunecă câţiva metri reuşi să se oprească la picioarele comandantului. Îl zărise prea târziu, şi tentativa sa bruscă de a lua poziţia de drepţi îl dezechilibrase. Sfârşi prin a se opri ca o avalanşă căzută din munţi, dar reuşi să salute regulamentar.

— Domnule comandant, dumneavoastră aţi tras ? Aruncă o privire asupra pistolului-mitralieră, a cărei ţeavă era înfundată în zăpadă. Se apropiară în fugă şi Maassen şi Kuppers, în timp ce Muller şi Bergmann supravegheau împrejurimile.

Breyle îl privi pe Theo Klein, ca şi cum acesta coborâse dintr-o altă planetă. Văzu o figură rotundă şi mare, o cască fără margini, un combinezon de salt... comandantul respiră adânc, parcă trezindu-se dintr-o stare de leşin.

— Am avut impresia că am văzut ceva, făcu el, cu voce întretăiată.

Poate că n-a fost decât o vulpe. Continuaţi să scotociţi toate văgăunile. Se întrerupse şi, privind la versantul de pe care coborâse, adăugă — Pe acolo să nu urcaţi, am să trimit altă grupă. Executarea !

Îşi duse mâna la frunte, şi abia atunci remarcă faptul că avea capul descoperit sub fulgii de zăpadă vălătuciţi de vânt. Theo Klein se uită la el, cu un aer tâmp.

— Hai, executarea, am zis ! strigă von der Breyle. Hai, daţi-i drumul !

Grupa lui Maassen îşi continuă drumul prin zăpadă. Breyle aşteptă până dispărură cu toţii şi urcă din nou panta. Îşi găsi casca lângă tufişul lângă care stătuse Jurgen. Pământul absorbise zăpada proaspătă, dar, sub stratul subţire care începuse să se formeze, petele de sânge încă mai erau vizibile.

Era sângele lui Jurgen. Breyle se aplecă şi răscoli zăpada. Apoi, atinse cu mâna petele maronii-roşcat.

Îşi apleca încet capul. Din nou, începu să plângă...

Nervos, Theo Klein se apropie de Maassen, cu figura roşie de mânie. Faptul că von der Breyle strigase la el, îl scosese din sărite.

— Ce dracu' l-o fi apucat să zbiere în halul ăsta ? făcu el cu un aer jignit. Fiindcă a tras pe delături ! Doamne Sfinte ! Şi ce-i cu asta ? Oricui i se poate întâmpla...

Seara, după ce se făcu apelul soldaţilor angrenaţi în operaţiunea de curăţare, ieşi la iveală lipsa caporalului Felix Strathmann.

Maassen şi Lehmann îl zăriseră pentru ultima oară în timp ce acesta avansa în sectorul său, acoperindu-se reciproc. Heinrich Kuppers trase concluzia că acesta se rătăcise.

— Poate că acum se îndoapă cu nişte spaghete cu suc de roşii şi stă la taclale despre gagici, continuă el să facă presupuneri.

Comandantul von der Breyle n-avea nici un chef să-şi petreacă noaptea, aşteptând în zăpadă, mai ales că furtuna se înteţea. Şi nici nu intenţiona să-şi piardă vremea cu cazul caporalului dispărut. De altfel, se hotărâse să schimbe foaia şi să adopte altă politică.

Von der Breyle comandă scurt :

— Rupeţi rândurile ! Grupa caporalului absent rămâne pe loc şi aşteaptă. Comandantul vostru de companie... şi-l privi întrebător pe Maassen.

— Căpitan Gotttschalk, domnule comandant ! strigă Maassen.

— Căpitanul Gottschalk să mă informeze când se va întoarce caporalul. Aghiotant, să-i transmiţi asta căpitanului tău.

— Am înţeles, domnule comandant !

Breyle închise caietul său de serviciu.

„Morţi — zero.

Răniţi — zero.

Dispăruţi — zero. În paranteză — caporalul Felix Strathmann s-a rătăcit. Va veni ulterior la unitate.

Raport provizoriu al operaţiunii — nici un contact cu inamicul. Operaţiunea s-a încheiat fără nici un rezultat, 10 februarie 1944. Comandant von der Breyle."

Nici un contact cu inamicul... Jurgen este fiul meu, copilul meu, el nu este duşmanul meu ! Închise caietul cu brutalitate şi-l bagă în porthart.

Soldaţii se împrăştiară. Lehmann, a cărei grupă era la urmă, îi spuse lui Maassen :

— I-aş trage lui Strathmann ăsta un şut în fund, de nu s-ar vedea ! Din cauza lui, sunteţi nevoiţi să staţi aici, în furtună, ca nişte proşti. Dacă ar fi fost în grupa mea, i-aş fi arătat eu lui !

Ochii inteligenţi ai lui Maassen îl priviră pe Lehmann cu dispreţ.

— Bătrâne, dispari din faţa mea, făcu el cu o voce duşmănoasă. Când te am mai mult timp înaintea ochilor, chestia asta mă apasă pe băşica udului şi-mi vine să fac pipi.

Vexat, Lehmann se alătură grupului său. Vocea îi mai răsună câtva timp în noaptea albă, în care zăpada scârţâia sub picioare. Chiar şi pe front, oamenii nu trebuiau să se lase pe tânjeală. Asta era deviza sa. Numai bărbaţii adevăraţi sunt în stare să moară pentru patrie... laşii, trebuie împuşcaţi.

Theo Klein mesteca o bucată de pâine. Încă nu-i trecuse arţagul împotriva comandantului. Iar faptul de a fi obligat să-l aştepte pe Strathmann în zăpadă, în rafalele vântului îngheţat, ce bătea dinspre munte, nu-l deranja de fel. El şi cu ai lui se adăpostiseră sub un colţ de stâncă, şi, întinzându-şi trei pânze de cort deasupra capetelor, se puseseră pe aşteptat... o oră... apoi două. Heinrich Kuppers trase dintr-o ţigară, apoi o dădu mai departe. Fumul cald se lipea de pânza cortului ca un nor pietrificat.

— V-am spus-o şi vă mai repet ! făcu el. Felix e acum cu macaronarii ! La ora asta, sforăie de rupe pământul în timp ce noi îl aşteptăm ca nişte imbecili ce suntem. Îşi frecă mâinile roşii de frig una de alta, după care adăugă — Ar trebui să ne interesăm pe la unităţile vecine.

Maassen desfăcu capacul bidonului său. Mai avea înăuntru nitel ceai cu rom... băutura obligatorie a soldaţilor germani. Cu un aer scârbit, Theo Klein bău o duşcă, trecând apoi bidonul lui Muller.

— Chestia asta seamănă din ce în ce mai mult cu urina ! declară el.

Maassen îi trase un şut în picior.

— Ce, te-a obligat cineva să bei ? Ia spuneţi, care l-a văzut ultima oară pe Felix ?

Muller ridică mâna.

— Eu ! Chiar mi-a făcut semn. Cobora într-o vale mică... În locul ăla, cărarea se desfăcea în două şi pe urmă se unea din nou în spatele scobiturii.

— Şi Felix a ieşit din scobitura aia ?

— Nu ! Muller îl privi fix pe Maassen. Fir-r-ar al dracului ! Aşa este, nu a ieşit din scobitură ! Acum îmi dau seama de lucrul ăsta ! A rămas înăuntru. Ar fi trebuit să apară pe cărare ! Ce porcărie ! Kurt, cred că...

— Asta-i culmea ! Doamne, ce tâmpit poţi să fii ! exclamă Theo Klein care, cu un pumn, dărâmă acoperişul din pânză de cort. O mică avalanşă de zăpadă căzu peste ei. N-avem decât să dăm o fugă până acolo şi să-l căutăm ! strigă el. Cretinul ăsta de Muller putea s-o spună mai devreme, dacă-l ducea căpăţâna aia !

Îşi fixară pe cap şi pe umeri bucăţile de pânză de cort regulamentare şi plecară din nou în direcţia înălţimilor. Semănau cu nişte lilieci uriaşi care zburau prin noapte.

Pe la jumătatea drumului, îi depăşi o maşină militară care se strecura prin furtună. Abia trecu de ei, când maşina derapă şi se opri. La volan se afla sublocotenentul Weimann, care avea şi el o pânză de cort pe cap. Maşina era plină de zăpadă.

— Tot nimic ! îi strigă el lui Maassen. Hugo Lehmann s-a simţit obligat să-i raporteze căpitanului Gottschalk despre dispariţia lui Strathmann şi căpitanul m-a trimis în recunoaştere.

— Nu-i nimic, domnule locotenent, răspunse Maassen. Acum ştim unde se afla ultima oară când a fost văzut. Chiar acolo mergem. Dacă i s-a făcut rău, o să-l găsim în zăpadă... pe vremea asta, nu-i nici o plăcere.

Ofiţerul începu să ruleze înaintea grupului, deschizând drumul celor cinci, care înaintau cu greutate în spatele maşinii.

— Acolo este ! exclamă Muller, arătând cu mâna spre mica vale în care dispăruse Strathmann. Când a ajuns la colţ, mi-a făcut un semn !

Theo Klein îl ajunse din urmă pe Maassen care mergea în faţă. Klein avea o bănuială cumplită, care îl apăsa ca o greutate uriaşă.

— Ia zi, Kurt, făcu el, dându-i aghiotantului un ghiont, şi dacă partizanii...

— Pe dracu', partizani ! Ce-ţi veni ? N-am întâlnit picior de partizan.

— Dar comandantul a tras în ceva !

— O fi tras, într-o vulpe ! Sau într-un iepure !

Theo Klein tăcu. Mergea prin zăpadă, alături de Maassen, ştergându-şi din timp în timp figura cu mâinile umede.

— Kurt, ai fost în Rusia ? întrebă el, după o bucată de timp.

— Un an.

— Unde ?

— Pe lacul Ilmen.

— Şi acolo, nu vi s-a întâmplat să vă dispară santinelele ? Theo Klein inspiră încet.

— Cum să nu, ni s-a întâmplat... în fiecare noapte, santinela dispărea... fără zgomot, fără să lase nici o urmă... uite-aşa... dispărea... de parcă-şi lua zborul ! Am minat terenul în faţa tranşeelor, am plasat două cuiburi de mitralieră la treizeci de metri de fiecare parte a postului. Chestia asta începuse să devină teribil de neplăcută. Ba chiar au fost dublate santinelele... Dar, la două noaptea, când se făcea schimbul... amândouă erau dispărute... Abia după nouă zile l-am prins pe Rouski... un locotenent. Asta descoperise o trecere prin câmpul de mine şi ajungea prin spate la băieţii noştri. Le tăia gâtul şi îi târa frumuşel până la ai lui. Am pierdut unsprezece oameni !

Ceilalţi priveau în pământ.

Maassen ridică din umeri. Un gând ciudat îi străbătu mintea...

— Ei, mai tacă-ţi gura ! Doar nu suntem pe Volga, suntem în Italia, ce naiba ! Dă-ţi şi tu seama ! Să-l răpească pe Strathmann ? În plină zi ? Cred că te-ai cam ţicnit !

Continuau să înainteze cu greu, ţinându-se după urmele lăsate de roţile maşinii. În mijlocul trecătorii se opriră şi se strânseră în jurul maşinii. Sublocotenentul Weimann îşi scutură zăpada de pe pânza de cort şi privi pantele învecinate. Se înălţau până aproape de cerul întunecat, nelăsând nici un loc de trecere. Stâncile păreau pierdute printre nori.

— Dacă aici a fost văzut ultima oară şi dacă n-a mai ieşit din scobitura aia, atunci înseamnă că acolo trebuie să se afle, ori mort, ori viu, spuse Maassen.

Theo Klyein tresări la auzul cuvântului „mort" şi se uită la Maassen. Acesta era palid la faţă, în ciuda frigului cumplit :

— În regulă, continuă sublocotenentul, haideţi băieţi, să-i dăm drumul ! În lanţ de trăgători, şi să scotocim totul!

Sări din maşină şi se îndepărtă primul, urmat de Kuppers. Se căţără pe panta din stânga sa, luminând fiecare tufiş cu lanterna. Ceilalţi îl urmară, împrăştiindu-se de-a lungul întregii văi.

Sublocotenentul Weimann tresări fără să vrea şi-şi puse arma în bandulieră în clipa în care se auzi tunând o voce puternică :

— Felix ! urla cât îl ţinea gura Theo Klein. Felix ! Felix !

Suntem de-a dreptul idioţi, se gândi Klein, să-l căutăm, fără să-l strigăm, într-un teren aşa de nenorocit ca ăsta.

Îl strigă pe Felix şi apoi îl auzi şi pe Maassen făcând la fel, după care şi pe Kuppers, Muler şi Bergmann... şi la urmă, sublocotenentul Weimann. Strigătele lor zburau prin vânt şi se pierdeau în zăpadă ca nişte fulgi.

Theo Klein găsi o batistă agăţată de un tufiş, ce flutura acum bătută de vânt. Era batista lui Strathmann, cu care acesta îşi curăţase arma de zăpadă înainte de a da ochii de Maria Armenata. Theo Klein o smulse din ghimpii tufişului... batista era murdară şi pătată de grăsime... Theo observă că era unsoare de armă.

— Felix ! strigă el cu voce răsunătoare. Felix, nu mai fă pe idiotul. Îşi ridică mâinile în aer şi începu să şi le agite. Neobţinând nici un rezultat, trase un foc de armă.

Weimann şi Waassen se precipitară în direcţia sa. Kuppers îşi dădu drumul pe pantă pe spate şi aproape ateriză la picioarele lui Theo.

— Asta-i batista lui Felix, strigă acesta. fluturând-o pe sub nasul ofiţerului, cu o mână care-i tremura nu numai din cauza frigului. Am găsit-o acolo, în tufişul ăla.

Weimann o luă între degete.

— E plină de unsoare.

— Şi-a şters arma cu ea. Mirosiţi-o, domnule locotenent... E unsoare de armă !

Maassen ridică ochii spre ofiţer. Privirile li se încrucişară şi Maassen coborî capul muşcându-şi buzele.

— Nu ne rămâne decât să plecăm, spuse sublocotenentul Weimann, cu jumătate de glas.

Theo Klein îl privi fără să înţeleagă.

— Să plecăm... cum adică ?

Ochii lui Klein se plimbară de la unul la altul. Toţi înţeleseseră ceea ce voise Weimann să spună, mai puţin Theo Klein, a cărui minte înceată nu realiză suficient de repede situaţia. Stătea aşezat pe un bolovan, în apropierea tufişului, cu foaia de cort în continuare pe cap, ţinându-şi arma cu amândouă mâinile.

— Trebuie să-l căutăm pe Felix ! spuse el. Avea vocea răguşită. Doar n-o să plecăm aşa, pur şi simplu, împreună cu batista lui. Nu se poate ! Kurt... Heinrich... Erwin... Josef... domnule locotenent... Îi privi pe rând pe fiecare, cu ochii măriţi, de uimire. Trebuie să-l găsim! Este camaradul nostru, ce naiba ! Şi brusc, începu să

urle ca un taur, izbind cu picioarele în zăpadă „Rămân aici, până o să-l găsesc ! Rămân !“ Vocea sa luă o notă falsă.

Heinrich Kuppers îl trase de mânecă pe Klein.

— Theo ! bolborosi el. Propria-i voce îl surprinse chiar şi pe el. Parcă nu era a sa, şi parcă era ruginită. Theo, ce naiba... Felix a dispărut ! Ce vrei, suntem în plin război !

— Să fi fost răpit ? întrebă Klein, privindu-l pe Kuppers cu ochi fără viaţă.

— Tot ce se poate, răspunse acesta, dând din umeri. Poate a fost lovit pe la spate şi dus de aici. Zăpada acoperă orice urmă. Zău...

Dar se opri brusc. Maassen se apropiase de el, voind să-i spună ceva, dar expresia figurii lui Klein îl făcu să-şi înghită cuvintele.

— Primul, băigui Klein, Kurt, este primul din grupa noastră. A fost în Corint... în Creta... Catania... Salerno... şi acum, să-l atace pe la spate... Felix, cel mai tânăr din grupa noastră...

Îl dădu la o parte pe Maassen şi pe Kuppers şi coborî la vale, în urma lui Weimann. Mergea cu corpul aplecat în faţă, cu pasul greu şi mâinile pe lângă corp, ca un urs. Cu un aer năuc, Kuppers îl privi îndepărtându-se. Nu-şi credea ochilor...

— Ai zice că are suflet, spuse în cele din urmă, uimit. Ai fi crezut una ca asta, Kurt ?

Maassen îşi băgă mâinile îngheţate în buzunare.

— Da' ce, tu te cunoşti pe de-a întregul ? Eu, nu. În fiecare zi mai descopăr ceva nou în mine. Cunoaşterea de sine îţi rezervă întotdeauna surprize şi culmea este că, atunci când ne sună ceasul, credem că am aflat totul despre viaţă. Nu ştiu care filosof a spus că „Ştiu că nu ştiu nimic“ şi a avut al naibii de multă dreptate. Poate că s-a privit în oglindă şi a rămas perplex în faţa propriei imagini... asta-i viaţa.

Pe drumul îngust, motorul maşinii mergea. Sublocotenentul Weimann îi aştepta pe ceilalţi pentru a-i duce la sediul companiei. Theo Klein urcase deja. Îşi vârâse mâinile între combinezon şi pieptul gol. Ţinea între dege-

tele sale amorțite medalionul din Monte Cassino, cadoul făcut de abatele Diamare.

Deasupra, era scris — Succisa virescit !

Să crești încet...

Nu înțelegea. Dar simțea mâna Domnului, care îi atinsese inima.

*

În raportul său adresat comandantului von der Breyle, căpitanul Gottschalk scria :

„Caporalul Felix Strathmann, născut la 24.9.20 la Hambourg, Saint-Pauli, domiciliat în același oraș în strada Henrietten strasse, la numărul 28, a fost dat dispărut cu data de 10.2.1977. A dispărut în cursul unei operațiuni împotriva partizanilor. A fost găsită batista sa, ceea ce face posibil faptul că ori a fost făcut prizonier de către partizani, ori a fost omorât. Cunoscându-l pe caporalul Felix Strathmann de patru ani, de când a făcut parte din compania mea, consider că cea de a doua ipoteză este mai plauzibilă.

Caporalul Felix Strathmann a fost decorat cu Crucea de Fier clasa a II-a și clasa I, a primit medalia răniților și medalia comemorativă din Creta. În timpul bătăliei de la Etna a distrus trei tancuri americane.

„Îl propun pe caporalul Felix Strathmann pentru a fi avansat post-mortem la gradul de sergent."

Căpitan comandant al companiei
III/Bat. 1 -Divizia 34 Parașutiști

Reinhard Gottschalk

Colonelul Stucken primi raportul din mâinile lui Breyle, care stătea în picioare, în fața sa, fără să zică vreo vorbă. Îl citi, după care îl aruncă pe masă, peste celelalte hârtii.

— Ce caz ciudat, nu crezi, Breyle ? Un om să dispară așa, pur și simplu. Sub ochii noștri...

— Da, domnule colonel.

— Ce părere ai, Breyle ?

— Domnule colonel, este o întâmplare tragică. Și care dovedește, în ciuda eșecului operațiunii, că pe teritoriul diviziei, există totuși partizani.

Vocea lui Breyle era sigură. Nici nu tremura. Iar el, Breyle, îl privea pe Stucken chiar în ochi. Iar acest lucru îl mira cel mai mult, și îl făcu să se îndoiască de el însuși. Un ofițer care minte alt ofițer... Doamne Sfinte, unde ai ajuns, Breyle... Ce faci tu din cei patru sute de ani de tradiție militară ? L-ai avut strămoș pe Servatius von der Breyle, general al Marelui Frederic ! La Zorndorff și la Kunersdorff șarja în fruntea cavaleriei și când un glonț i-a sfârtecat piciorul a strigat : „Cu piciorul ăsta am să trasez frontierele Prusiei !"

Colonelul Stucken puse mâna pe raportul lui Gottschalk.

— Breyle, ce zici, trebuie avansat Strathmann sergent ?

— Domnule colonel, dumneavoastră sunteți cel care decide.

— Pare să fi fost un soldat curajos... bine ! să-l avansăm ! Caporalii au fost întotdeauna coloana vertebrală a armatei prusace.

— Așa este, domnule colonel, spuse Breyle, luând foaia de hârtie de pe masă, după care ieși.

Stucken îl urmări din ochi cu un aer perplex. De când fiul său dispăruse, Breyle nu mai era același ca altădată. De multe ori lui Stucken i se părea că Breyle era prea perfect în îndeplinirea misiunilor ce i se încredințau. Dacă i-ar fi cerut să se ducă și să numere bombele ce cădeau pe Via Casilina, cu siguranță că s-ar fi dus.

Stucken mai dădu încă o dată din cap și se concentră apoi asupra informațiilor provenite din diferite sectoare ale frontului. Pentru prima oară, neozeelandezii și indienii apăruseră în fața muntelui Cassino... Erau trupele celebrului neozeelandez Freyberg. În privința asta, nu trebuia să-și facă nici o iluzie. Asaltul părea iminent. Obiectivul principal al atacului avea să-l constituie Monte Cassino. Deja satul era o țintă permanentă a bombardamentelor... restul populației fugea spre mănăstire. Oamenii se ascundeau prin capele, prin coridoarele subterane, se insta-

lau pe câteva braţe de fân în sălile mănăstirii sau pur şi simplu rămâneau afară, în curte. Mai mult de 1300 de persoane, bărbaţi, femei, bătrâni şi copii, se plasaseră astfel sub protecţia călugărilor, fiind primiţi cu căldură de arhiabatele Diamare şi ceilalţi monahi.

Dar dinspre spatele muntelui, înaintau spre mănăstire regimentele armatei a 5-a. Indieni, gurki, tunisieni, algerieni, marocani, mauri, neozeelandezi, canadieni, englezi, scoţieni, americani, polonezi... pumnul strâns al unei întregi planete avea să lovească poziţiile din munte ale parașutiştilor germani.

Colonelul Stucken se gândi că, în acele condiţii, avansarea lui Strathmann era lipsită de sens. O recompensă postumă...

*

Pe salteaua jilavă de lângă peretele din stâncă pe care se prelingea un firişor de apă, Felix Strathmann dormea. Dormea profund şi fără vise, cu gura uşor deschisă şi cu respiraţia abia perceptibilă. Întins pe-o parte, îşi trecuse braţul pe sub umărul gol al Mariei, şi dormea cu faţa la ea. Mişcându-se în somn, simţi de mai multe ori corpul ei gol sub pătura călduroasă, picioarele, pântecele care se împingeau în el, sânul stâng care i se odihnea chiar în mâna stângă. Adormise la loc. Căldura pe care o degaja Maria, uşoara transpiraţie a corpului ei îl copleşeau şi-l făceau fericit. O singură dată, în timpul dimineţii, se trezise pe jumătate. I se păruse că aude strigându-i-se numele. Felix ! Felix ! Se ridicase în capul oaselor şi ascultă. Mâna călduţă a Mariei îl trase sub pătură. Îi luă degetele lui Felix şi le puse pe pântecele său, căutându-i cu buzele scobitura gâtului.

— Mio caro, şopti ea duios... Felix al meu... lasă lumea să se prăbuşească, dacă noi ne iubim...

Un tremur străbătu corpul lui Felix. Îşi puse capul între sânii calzi, şi adormi în această poziţie, ca un copil care se lipeşte de mama sa, căutând apărarea ei şi fericit de protecţia pe care o primeşte.

*

Spitalul de campanie era situat la Albaneta, izolat, lângă Monte Cassino. Via Casilina se afla sub bombe. Americanii şi indienii se apropiau de muntele Castellone, evitând aglomeraţia propriu-zisă de la Cassino.

Doctorul Heitmann traversa cu un pas grăbit încăperile ticsite de răniţi, puţind a sânge, puroi şi urină. Îl căuta pe doctorul Pahlberg, care tocmai făcea o injecţie cuiva, ale cărui gemete nu mai conteneau.

Comandantul medic Heitmann se sprijini de perete, respirând din greu. În figura sa masivă, venele de pe frunte erau anormal de proeminente. Aruncându-şi o privire asupra superiorului său care era teribil de agitat, Pahlberg îşi spuse că venele acelea erau semnul unei ateroscleroze incipiente.

— Tifonul pentru pansamente e pe terminate, spuse Heitmann fără să ridice vocea. Krankowski mi-a spus că ne vor ajunge doar trei zile. Cât despre serul antitetanic, nu mai sunt decât trei sute de doze. Auzi, trei sute de doze ! Îţi dai seama, Pahlberg ? Trei sute de doze, în ritmul în care sosesc acum răniţii ! Şi nu mai avem cum să primim.

— Probabil fiindcă zăpada împiedică aprovizionarea normală, spuse Palhberg, îndreptându-se de mijloc. Rănitul nu mai gemea. Adormise.

Heitmann se uită la el.

— Vreo speranţă ? întrebă el.

Pahlberg clătină din cap.

— Nici una. O schijă i-a străpuns plămânul. Lobul stâng cred că este bucăţi.

Trecură împreună mai departe, privind la răniţii aşezaţi pe straturi de paie. Pe unele dintre ele, pătate deja de sângele morţilor, erau întinşi cei cărora le venise rândul. Gustav Drage curăţa o rană... o tibia zdrobită, pe lângă care puroiul curgea ca dintr-un izvor. Într-un colţ al încăperii vecine, August Humpmeier se căznea să culce un rănit care-şi pierduse minţile şi urla întruna „Sosesc ! Sosesc ! Acolo ! Turbanele alea ! Indienii cu turbanele alea albe ! Ajutor ! Ajutor !“ Îl îmbrânci pe Humpmeier şi aruncă cât colo pătura. Gustav Drage, împreună cu un in-

firmier, îl aruncară pe rănit cu brutalitate pe paie. „Nu trageți, striga acesta ! Nu trageți ! Mi-e frică ! Mi-e frică..."

Urletele sale îi însoțiră pe cei doi medici, din cameră în cameră. Frică... frică... peste tot se auzea numai de frică... mi-e frică...

— E rănit la cap, comentă Pahlberg. Cum se mai liniștesc lucrurile, trebuie să-l mutăm în spate. Cu urletele astea o să demoralizeze toată lumea.

Dinspre sala provizorie de operație și de pansamente îl văzură ieșind pe Krankowski, care se grăbi să-i întâmpine. Figura sa era mai palidă ca de obicei, mai slăbise, iar obrajii îi erau supți. Pahlberg își spuse în sinea sa că semăna cu un drogat. De fapt, ceea ce îi lipsea, era o săptămână de somn. Se întrebă dacă și ei aveau același aer. Îl privi pe Heitmann cu coada ochiului. Fața masivă a acestuia era flască, iar pielea gâtului era brăzdată de cute.

— Doar trei sute de doze de ser antitetanic, Krankowski ? întrebă Pahlberg, gândindu-se la altceva.

— Da, domnule căpitan. Și tot cam atâtea pansamente. Deja am luat de la cei morți pansamentele care mai pot folosi la ceva. Le-am spălat și le-am rulat. Oricum, am câștigat ceva !

Palhberg aprobă din cap. Așa era, oricum se câștigase ceva... Pansamentele treceau de la unul la altul. Moartea unora îi ajuta pe alți răniți care gemeau de durere, până în clipa în care, cu gura deschisă și cu ochii sticloși, erau luați din paturile lor de paie de către Drage și Humpmeier, pentru a fi târâți afară, în zăpadă, în spatele unui hambar. La fiecare două zile, cadavrele erau luate pentru a fi îngropate.

— Câți morți ? întrebă Pahlberg.

— Treizeci și șapte, domnule căpitan. Dar până diseară o să fie precis vreo cincizeci. Practic, nouă ne sunt trimise numai cazurile foarte grave. Ceilalți sunt îngrijiți la spital.

— Krankowski, să faceți economie cu serul antitetanic, spuse Pahlberg, înghițindu-și saliva. Ceea ce spusese, era împotriva tuturor regulilor medicale... Adică, să nu facă injecții de-astea cazurilor fără speranță. Numai celor cu fracturi cauzate de gloanțe și celor răniți nu prea grav...

Intră în sala provizorie de operații și învârti manivela telefonului de campanie.

— Dați-mi, vă rog, centrul de aprovizionare 1, pe comandantul Ebert !

Așteptă un moment și-l văzu în acest timp pe Heitmann cum își pusese în palmă două pilule, apoi, deschizându-și gura, le înghiți cu un gest brusc, după care bău un pahar cu apă.

— Heitmann, n-ar trebui să faci asta, spuse Pahlberg cu amabilitate. Inima nu poate rezista mult timp la Pervitină. Într-o bună zi ai să faci un infarct de toată frumusețea !

Heitmann făcu din mână un gest a lehamite.

— Ce spui tu, Pahlberg ! Fără așa ceva n-aș fi în stare să rezist. M-aș prăbuși, pur și simplu. Nu sunt făcut din fier, eu nu sunt soldat ! Sunt doar un civil, un medic de țară, iubit de pacienții mei țărani... cel puțin, așa îmi place să-mi închipui. Am tratat furuncule, am pus ațele la mâini și picioare rupte, am operat de apendicită și am îngrijit răcelile. Am îngrijit reumatismele celor în vârstă cu venin de albine și, odată, ăsta da, a fost un adevărat caz, am îngrijit fata unor fermieri care contactase blenoragie. Cel care îi transmisese infecția se ocupa cu îngrășăminte pentru agricultură, ce chestie ! Și acum, iată-mă nevoit să mă joc de-a soldații, să tai oase, să deschid stomacuri, să prind capete sparte și să mă chinui să nu-i văduvesc pe proprietari de picioarele lor făcute bucăți. Ce vrei, Pahlberg, nu sunt capabil de așa ceva, nu am curaj, asta-i tot ! Nu fac decât să mă cramponez de blestemata asta de Pervitină, altminteri n-aș putea continua.

Telefonul bâzâi. Palhberg ridică receptorul.

— Domnul comandant Ebert ? Aici este medicul căpitan Pahlberg, din spitalul de campanie de la Albenata, divizia 34 de parașutiști. Îmi trebuie pansamente, vată, ser, morfină, eter, iod, tonice cardiace... într-un cuvânt, am nevoie de tot ! Nu mai avem decât trei sute de doze

antitetanice şi tot cam atâtea pansamente. Răniţii mor cu zile. Nici măcar nu mai am cu ce să-i cos ! Îmi trebuie de urgenţă... Vă rog, domnule comandant ! Trimiteţi-mi un camion cu material ! Este în joc viaţa atâtor zeci şi zeci de soldaţi germani. Se întrerupse. În receptor, o voce începu să vorbească. Cu o mână vlăguită, Pahlberg aşeză receptorul în furcă. Heitmann îl întrebă nerăbdător :

— Nimic ?

Palhberg făcu semn că nu.

— Ieri, ne-a trimis un camion de două tone, plin cu tot ceea ce ne trebuia. Dar maşina a dispărut pe traseu.

— Cum adică, a dispărut ?

Palhberg privi pe fereastră. Îi venea să urle. Răspunse cu o voce albă :

— Partizanii...

În faţa casei erau descărcaţi noi răniţi.

PARTEA A III-A

De mortuis nil nisi bene
(Despre morţi se vorbeşte numai de bine)

Proverb roman.

Comandantul suprem al Wehrmachtului comunică :

16 februarie 1944

...Venerabila mănăstire de la Cassino, care așa cum am anunțat ieri, a fost atacată de aviația inamică, cu toate că în ea nu se afla nici un soldat german, a fost în mare parte distrusă și incendiată...

Generalul Freyberg, comandantul trupelor neozeelandeze angajate în bătălia de la Monte Cassino, stătea, la punctul său de comandă, ținând în mână un telefon de campanie. Era nervos, aproape furios. Bătea pe masă darabana cu degetele, mișcând iritat hărțile constituite ca urmare a fotografiilor luate din aer de aviația de recunoaștere, reprezentând regiunea Cassino. Hărțile erau pline de însemnări cu privire la poziția ocupată de regimentele atacatorilor. La celălalt capăt al firului se afla generalul Alfred M. Gruenther, șeful statului-major al generalului Clark.

— Este imposibil să se mai continue așa, strigă Freyberg în receptor, cu corpul aplecat asupra mesei și cu pumnul peste hărți. Trupele mele au pierderi. În ciuda bombardamentului artileriei și aviației și a folosirii tuturor armelor operative ! E ca și cum nemții prevăd cea mai neînsemnată intenție a noastră, ca și cum se pregătesc să riposteze direct din cer. Și precis... așa fac... așa fac, puteți să mă credeți ! Pe Monte Cassino, chiar în mănăstire, trebuie să existe niște posturi de observație ale artileriei.

Generalul Gruenther clătină din cap. Îl știa pe Freyberg cât era de impulsiv, iar comandantul suprem al celui de-al 15-lea grup de armate, generalul Alexander, îl sfătuise că trebuie să se poarte cu mănuși cu neozeelandezii.

Din informațiile pe care le-am primit, nici un soldat neamț nu se găsește în interiorul mănăstirii, nici măcar un singur post de observație.

Vocea lui Gruenther deveni jovială.

— Şi, la urma urmelor, dragă Freyberg, chestia asta n-ar avea nici un sens. Care comandant şi-ar plasa un post de observaţie într-un loc aşa de vizibil ? Zău că vă înşelaţi !

Generalul Freyberg reîncepu să bată darabana pe masă...

— Gruenther, dezastrul celui de-al II-lea corp american ar fi trebuit să-ţi demonstreze că nemţii au făcut din mănăstire o cazemată uriaşă. Precis că clădirile sunt pline de artilerie, înţesate de bunkere, iar împrejurimile cu câmpuri de mine ! Maurii mei riscă să fie măcelăriţi. Gruenther, îţi spun că atâta timp cât Monte Cassino şi muntele Maio nu sunt în mâinile noastre, atâta timp cât nu vom fi în stare să distrugem acest zăvor, vom fi în imposibilitatea de a străpunge „Poziţia Gustav" ! Căută pe masă, luă o foaie de hârtie şi începu să citească din ea. Până în ziua de astăzi, Monte Cassino şi „Linia Reinhard" ne-au costat 15.864 de oameni, morţi, răniţi sau dispăruţi... şi, totul, pentru a câştiga 20 de kilometri ! Şi vom mai pierde încă de patru ori pe atâta, dacă Monte Cassino nu va fi cucerit !

Generalul Gruenther îşi muşcă buza inferioară. Cunoştea la fel de bine ca şi Freyberg această cifră, ştia despre starea de nervozitate care domnea în cartierul general aliat, avea chiar în faţa ochilor pierderile suferite de divizia 4 indiană, care aproape că fusese distrusă pe înălţimile muntelui de tirurile mitralierelor celei de-a IV-a divizii de paraşutişti.

Întrebă cu o voce dură :

— Şi ce propuneţi ?

— Propun o acţiune în maniera lui Montgomery, din Libia şi Tunisia. Distrugerea muntelui cu toată artileria şi aviaţia ! Trebuie ca poziţiile nemţeşti să fie zdrobite sub o avalanşă de foc, sub o asemenea avalanşă, cum încă nu s-a mai văzut într-un sector de front limitat.

— Generale Freyberg, am impresia că supraestimaţi situaţia !

Gruenther reuşise cu greu să se exprime cu atâta prudenţă. Auzi... îşi spunea el în sinea sa... mănăstirea... să faci praf şi pulbere o construcţie sfântă ! Era o nebunie !

— Şi vreţi sprijinul aviaţiei ? întrebă el.

— Da ! răspunse Freyberg cu o voce ascuţită.

— Generalul Clark a ordonat ca în zilele următoare unităţile aeriene să-şi concentreze eforturile spre capul de pod din Anzio.

Gruenther avusese de gând să trântească receptorul, găsind tonul lui Freyberg nepotrivit, dar la celălalt capăt al firului vocea insista.

— Şi în momentul actual, care este sprijinul aerian de care pot beneficia ? întreba Freyberg, ale cărui cuvinte vibrau de excitare.

— O escadrilă de vânătoare şi de bombardament.

— O escadrilă ! Freyberg izbi cu pumnul în masă. Gruenther auzi cu claritate zgomotul.

— Vreţi să-mi spuneţi care sunt ţintele pe care doriţi să le atacaţi ? întrebă acesta cu răceală.

— Mănăstirea ! strigă Freyberg.

— Mănăstirea ?

În sinea sa, Gruenther admira tenacitatea lui Freyberg. După cum îi spusese generalul Alexander, neozeelandezii dacă se agăţau de ceva, doar dacă-i omorai îi puteai face să renunţe.

— Generale Freyberg, continuă el, din câte ştiu eu, mănăstirea nu figurează în planurile de bombardament.

Între timp, Freyberg scotocea hârtiile împrăştiate pe masa sa, căutând planurile de bombardament puse la punct de corpul de armată şi de el însuşi şi aprobate de Clark. După ce le găsi, constată că mănăstirea era înconjurată de un cerc, în interiorul căruia sanctuarul creştin se afla la adăpost.

— Sunt absolut sigur, spuse Freyberg cu voce dură, că mănăstirea este marcată pe planul meu ! Însă, oricum ar fi, doresc ca mănăstirea să fie bombardată ! Imediat, generale Guenther ! Orice altă ţintă nu trebuie să aibă decât un rol secundar !

Generalul Guenther privi fotografiile pe care le avea în faţa ochilor. Din ele se putea vedea cu claritate întreaga mănăstire, clădirile, curţile interioare, totul... Avioanele de recunoaştere zburaseră la nici o sută de metri altitudine. Nu se vedea nici un soldat neamţ, nici o poziţie în-

tărită, nici un post de observație. Mănăstirea nu era ocupată de nemți !

— Îmi pare rău, nu pot să iau o decizie atât de importantă pentru o țintă ca aceasta, fără să-l consult pe generalul Clark. Sunați-mă mai târziu, generale Freyberg.

Și Gruenther închise, fără să-i mai dea răgazul lui Freyberg să spună ceva. Încercă să ia legătura cu Clark, care se afla la Anzio, dar, nereușind, își încercă șansa cu generalul Harding, șeful statului-major al generalului Alexander, comandantul suprem.

— Harding, făcu el, cu voce sugrumată, Freyberg mă tot bate la cap să bombardăm mănăstirea de pe Monte Cassino. Crede că acolo se află puternice poziții nemțești. După el, mănăstirea a devenit o fortăreață. E absolut ridicol ! Generalul Clark a vorbit acu' câteva zile cu generalii Keyes și Ruder, ale căror corpuri de armate se găsesc de câteva săptămâni în zona Cassino. Ei au confirmat că mănăstirea nu este ocupată și, în consecință, nu este nevoie să fie bombardată.

Harding rămase tăcut o bună bucată de timp, după care spuse :

— Voi vorbi cu comandantul suprem.

Generalul Gruenther nu avu vești de la Alexander înainte de 12 februarie. Reușise să dea între timp de Clark, și acesta se opusese la rândul său distrugerii mănăstirii. Freyberg stătea lipit de telefon și insista în permanență. Începând cu 10 februarie, trupele indiene atacară Cassino și fuseseră masacrate de mitralierele parașutiștilor.

În după-amiaza zilei de 12 februarie, Gruenther primi răspunsul lui Harding. Îl citi de mai multe ori, după care se duse la punctul de comandă al lui Clark. Comandantul armatei a 5-a americane, un individ înalt și suplu, citi mesajul :

„Dacă generalul Freyberg consideră că este necesar, bombardați mănăstirea." Alexander.

Clark zvârli hârtia și exclamă :

— Dacă Freyberg ar fi fost un general american, n-aș fi dat niciodată un asemenea ordin ! Dar este neozeelandez, copilul iubit al lui Alexander ! Mă duc să vorbesc cu Alexander !

Întrevederea fu scurtă și glacială.

— Dacă Freyberg afirmă că mănăstirea este fortificată, nu pot decât să mă încred într-un om cu experiența sa, declară Alexander. Sunt dezolat că niște construcții atât de vechi și magnifice vor fi sortite distrugerii, dar nu putem face altfel, dacă nemții le folosesc în scopuri militare. Soldații mei sunt mai prețioși decât o grămadă de pietre, chiar dacă acestea au valoare istorică ! Problema care se pune este următoarea — 10.000 de morți, sau distrugerea acestor pietre care, oricum, vor putea fi reconstruite mai târziu.

Generalul Clark, teribil de emoționat, exclamă :

— Nu avem nici o dovadă ! Freyberg a emis doar niște presupuneri ! Nu a fost în stare să avanseze nici un metru și acum caută o explicație. Domnule general, gândiți-vă ! În mănăstire s-au refugiat 1.500 de civili... bolnavi, femei, bătrâni... Un atac aerian ar însemna uciderea tuturor. Uciderea a sute de femei și copii nevinovați ! Iar dacă nemții nu au ocupat încă mănăstirea, să fiți sigur că după bombardament o vor face ! Iar ruinele au fost dintotdeauna poziții defensive excelente. Nu vor mai exista acoperișuri care să se dărâme, case care să ia foc... dimpotrivă, ruinele îi vor proteja pe nemți și din spate, vor putea să lanseze o grămadă de atacuri de hărțuire, care ne vor cauza mult mai multe pierderi decât un atac frontal !

În ziua de 15 februarie, escadrilele engleze din corpul 15 tactic Air-Force se înălțară în aer. 142 de „Fortărețe zburătoare" huruiau deasupra Muntelui Sfântului Benedict. Era primul val. Pe aerodroamele din Apulia, mecanicii verificau alte escadrile. La ora 9,45, pe o vreme senină, primele bombe începură să cadă asupra mănăstirii pașnice.

Arhiabatele Diamare își reunise călugării în micul său cabinet de lucru. Îngenunchiați, se rugau în liniște. După o oră de totală reculegere, Diamare ridică brațele și o imploră pe Fecioara Maria să protejeze mănăstirea, satul Cassino, pe cei 1300 de refugiați, răniții, degenerații sau înfometații care căutaseră refugiu în coridoare, în capele și în subteranele din Monte Cassino. Vocea lui Diamare tremura în tunetul celor 142 de „Fortărețe zburătoare"

care se apropiau şi despre care nimeni nu bănuia că vor aduce moartea asupra mănăstirii.

— Pro nobis Christum exora, spuse Diamare.

În acel moment, se auzi o troznitură cumplită, pământul se cutremură, tencuiala se desprinse din pereţi, iar geamurile se sparseră în ţăndări.

Prima bombă explodase în curtea mănăstirii.

Era 15 februarie, ora 9,45.

Două sute optzeci şi şapte de tone de bombe, de câte 250 de kilograme şi şaizeci şi şase de tone şi jumătate de bombe incendiare, de câte 50 de kilograme, au fost lansate din cele 142 de avioane. Al doilea val, format din 47 de bombardiere B-25 şi B-26, lansă o sută de tone asupra ruinelor fumegânde ale mănăstirii. Întreg muntele era un şir continuu de explozii, o mare de flăcări, de pietre, de pământ, de fragmente de ziduri, de acoperişuri şi de sculpturi. Biserica se prăbuşi, zidul exterior cedă în mai multe locuri, iar sub ploaia de bombe clopotniţa explodă. Curtea centrală dispăruse, ca suflată de vânt. În cea a stăreţiei, cei îngropaţi de vii sub dărâmături urlau disperaţi... sălile de masă ardeau... şi, în acest apocalips, începură să explodeze bombele aruncate de cel de-al doilea val de avioane.

În locul în care fusese curtea centrală, în dreptul intrării către magnifica „Loggia del Paradiso", continua să se ridice statuia Sfântului Benedict, înconjurată de dărâmături şi de cadavre mutilate.

Numai că schija unei bombe retezase capul statuii.

Jos, în vale, generalul Freyberg, aflat la punctul său de comandă, aruncă o privire spre ceasul de la mână. În faţa sa, mănăstirea era aureolată de un nor de praf şi de flăcări devorante.

Chipul său schiţă un uşor zâmbet. Ochii săi priveau spre Monte Cassino, priveau ruinele mănăstirii, către care începuse acum să tragă cu înverşunare artileria, ale cărei obuze pulverizau ceea ce bombele cruţaseră.

— Încă patru ore, îşi spuse el. Vocea nu-i tremura, era fermă şi dură. Era vocea unui militar. Regimentele vor ataca conform planului prevăzut. N-au nevoie să se grăbească... Privi muntele fumegând. Acolo sus, pământul a fost răscolit de sute de ori de explozii. N-au mai rămas decât nemţii... nu ne-a mai rămas decât să ocupăm Monte Cassino.

La cartierul general al armatei a 5-a, generalul Gruenther îşi privise şi el ceasul. Minutarul acestuia avansa încet.. 9,41.. 9,42.. 9,43... 44... 45... Gruenther ridică grav capul. Privirea i se încrucişă cu a lui Clark.

Generalul Clark se întoarse brusc.

— Gata ! Mănăstirea va fi rasă de pe suprafaţa pământului ! spuse el cu voce sumbră.

— Să nu mai pomeneşti niciodată despre lucrul acesta !

Uşa se trânti. Ieşise din încăpere aproape în fugă.

*

Comandantul Richard von Sporken se năpusti în camera hărţilor. Era agitat şi începu să vânture pe sub nasul colonelului Stucken un manifest pe care i-l adusese un tânăr italian. Era 14 februarie, ora 5 după-amiază.

— Citiţi asta ! strigă el, lăsându-se să cadă pe un scaun. Hârtia pe care i-o întinsese lui Stucken conţinea câteva rânduri în italiană. Le-au aruncat prin grădina mănăstirii, din avion. Este de necrezut ! De-a dreptul de necrezut ! Nu-mi vine să cred ! Citiţi, domnule colonel, citiţi !

Stucken luă manifestul şi se duse lângă fereastră. În lumina palidă a după-amiezii, descifra cu greu cuvintele italieneşti. Comandantul von Sporken se ridică de pe scaun.

— Am să vă traduc eu, spuse cu voce răguşită.

„Atenţie, prieteni italieni ! Până în momentul de faţă, am încercat cât s-a putut să protejăm mănăstirea din Monte Cassino. Nemţii au profitat de pe urma acestui fapt. Dar iată că acum luptele se apropie de lăcaşul sfânt. A sosit timpul să ne îndreptăm armele chiar împotriva mănăstirii.

Vă înştiinţăm de acest lucru pentru a vă putea pune la adăpost. V-o spunem cât se poate de serios. Părăsiţi imediat mănăstirea. Ţineţi seama de acest sfat. Vi-l dăm în interesul vostru."

Armata a 5-a americană.

Colonelul Stucken lăsă să-i cadă jos foaia de hârtie.

— Mă aşteptam, spuse el calm.

*

Prin culoarele lungi ale mănăstirii, prin curți, în biserică și în capele, oamenii alergau înnebuniți de spaimă.

Auziseră despre manifeste și, cuprinși de panică, se înghesuiau către subterane. O mamă cu copilul în brațe stătea îngenunchiată în fața marelui altar din biserică.

— Dumnezeu nu va permite să bombardeze biserica, murmura ea, tremurând. Își apăsa copilul de piept... Stai liniștit, bambino, aici suntem în siguranță... Madonna este cu noi.

În pivnițele de sub mănăstire, refugiații își improvizau adăpostul cu scânduri, paie și pături. În grădina mănăstirii, printre măslinii deja răvășiți de bombe, un bătrân luase o lopată cu coada ruptă și săpa o groapă în pământul pietros. În ciuda frigului, era transpirat și, la fiecare izbitură, respira cu zgomot. La doi pași stătea întinsă pe o pătură o fetiță cu fruntea bandajată. Era-nepoata sa. În timp ce se aflau jos, în sat, schija unui obuz o lovise la cap, deasupra tâmplei.

La zece metri sub pământ, în stâncă, chiar sub turnul meteorologic al mănăstirii care domina muntele cu înălțimea sa de aproape 20 de metri, arhiabatele Diamare stătea împreună cu călugării săi în sala de consiliu, ale cărei ziduri erau protejate de întărituri puternice. Ținea o foaie de hârtie în mâinile ce-i tremurau ușor.

— Nu-mi vine să cred ce au de gând să facă ! Diamare privi călugării pe rând. Nu pot face acest lucru. Doar știu că mănăstirea noastră este plină de refugiați și nu se află nici un german înăuntru ! O știu foarte bine...

Don Agostino, paracliserul mănăstirii, cu mâinile încrucișate, băgate în mânecile rasei, stăteau cu bărbia în piept.

— Doi civili au încercat să treacă de liniile germane, ca să scape de aici. Au luat-o înspre Albaneta, dar s-a tras asupra lor. S-au întors la mănăstire și au plecat, din nou, cu un steag alb. S-au îndreptat spre vale, agitându-și steagul. Și iar s-a tras asupra lor. Nu putem ieși din mănăstire... suntem prizonieri aici.

Diamare ridică ochii spre tavan.

— Frații mei, vă las liberi să părăsiți mănăstirea, spuse el cu voce spartă. Unul câte unul... noaptea... un slujitor al Domnului va găsi cu siguranță ajutorul în drumul său... Puneți-vă la adăpost, frații mei. S-a sfârșit cu lumea noastră.

— Și tu ? întrebă el.

Un surâs plin de bunătate lumină chipul lui Diamare.

— Voi rămâne ! Voi rămâne până la ultima piatră !

Călugării începură să se roage cu voce joasă... cerându-i Domnului puterea să reziste și ca rațiunea și pacea să triumfe în lume.

Nici unul dintre ei nu părăsi mănăstirea.

Jos în vale, tancurile americane supravegheau cea mai mică mișcare de pe Monte Cassino. Căutau acele faimoase poziții nemțești, acele tranșee și cazemate misterioase, acele cuiburi de rezistență care, de săptămâni întregi, distrugeau valurile de atacatori ale regimentelor aliate. Dar din locurile în care cădeau obuzele artileriei și ale tancurilor, nu săreau în aer decât pietre... nu fusese distrus nimic altceva decât pământul și stâncile, de unde noaptea, când atacau indienii, țâșneau doar gloanțele mitralierelor nemțești. Iar pe pantele răvășite de explozii așteptă artileria parașutiștilor, consolidată bine în pământ... tunuri de calibrul 75 și artilerie ușoară, de calibrul 100, demontabile, extrem de mobile, special construite pentru unități aeropurtate.

Amenințătoare, tunurile tancurilor erau îndreptate spre cer, către mănăstirea de sub nori. Trăgeau la cea mai mică mișcare, chiar dacă era un călugăr, o femeie cu copii, răniți sau refugiați care încercau să scape din mănăstirea condamnată la moarte.

Heinrich Kuppers se instalase, împreună cu Theo Klein și cu Muller, într-un adăpost situat la vreo patru sute de metri de mănăstire. Locul în care se aflau domina Via Casilina, și de acolo puteau observa mișcările din vale ale regimentelor neozeelandeze ale generalului Freyberg.

Din toate direcțiile, tancurile se strecurau pe drumurile distruse. Artileria germană le mai trimitea din când în

când proiectile, fără a reuși însă să le stingherească mișcările.

— Doamne Sfinte ! făcu Theo Klein, dându-și casca pe ceafă. Toate astea, numai pentru noi ! Și arătând spre mașinile blindate care se deplasau în toate direcțiile căutând în van niște ținte pe pantele muntelui, adăugă : În orice caz, o să fie până la urmă nevoiți să-și lase mașinuțele acolo... și o să vină pe jos... chestia asta mă mai consolează. Zicând acestea, își pipăi benzile de cartușe care-i înconjurau de câteva ori mijlocul. O să le băgăm gloanțele astea drept în fund, chiar înainte să ajungă până aici.

Maassen intră în adăpost. Era acoperit cu noroi, neras, avea obrajii supți. Mânecile uniformei erau zdrențuite. Se cățăraseră zece metri pe versantul muntelui, urmărit de focul mitralierelor din vale, reușind să ajungă la punctul de comandă al companiei.

— De cealaltă parte sunt gurkii, anunță el scurt.

Theo Klein îi întinse lui Maassen țigara pe care o fuma.

— Nu-ți fă griji, îi aranjăm noi și pe-ăștia !

— Iar pe Rapido, sunt mauri și pușcași din Rajputana !

— Măi să fie ! făcu Muller acoperind cu o bucată de pânză de cort mitraliera MG-42. Mă întreb ce mai așteaptă să mobilizeze și maimuțele !

Sprijinit cu spatele de peretele stâncos, Kuppers citea o scrisoare. Îi fusese adusă de unul dintre ultimele convoaie cu cărăuși, care făcuseră aprovizionarea cu muniții și hrană. În acea noapte, pieriseră șapte cărăuși, iar cadavrele lor zăceau împreună cu cele ale soldaților, infestând aerul cu duhoarea putrefacției.

— Ia zi, o scrisoare de dragoste ? întrebă Maassen, dându-i un ghiont lui Kuppers cu cotul.

— Într-un fel... răspunse acesta, băgându-și scrisoarea în buzunar. Este hotărârea de divorț.

— Termină cu prostiile... Muller îi întinse o țigară lui Kuppers. Hai, fumează, asta poate o să-ți schimbe ideile.

— Divorțul a fost pronunțat împotriva mea... cică beau, o băteam, nu mă ocupam de copil și încălcam regulile obișnuite ale căsniciei. Kuppers suflă fumul spre scândurile adăpostului. Nu-i rău de loc, ce ziceți, băieți ?

Theo Klein dădu din cap.

— Tâmpenii ! Ce înseamnă că încalci regulile obișnuite ale căsniciei ?

— Adică, o înșel ! răspunse Kuppers.

Theo Klein făcu ochii mari :

— La bordel ?

— Exact.

— Nu se poate. Așa ceva este de necrezut... Klein se lovi cu palma peste frunte. Păi, în cazul ăsta, toți trebuie să fim divorțați !

Zgomotul unei explozii urcă dinspre vale. Aerul vibră și mai multe bubuituri răsunară deasupra adăpostului... trei... patru... zece obuze.

Se lăsă seara. Dinspre Albaneta se auzea răpăitul mitralierelor. Din când în când, se auzea câte un zgomot metalic, acompaniat de un fâșâit ascuțit și scârțâitor, care pătrundea până în șira spinării. Erau renumitele „pantzerfausts", acele bazooka germane.

Arhiabatele Diamare hotărâse să evacueze mănăstirea, intenționa să asigure întoarcerea în vale a celor 1300 de refugiați, fără ca el să plece. Urmau să coboare, grup după grup, pe cărările muntelui, arborând steaguri albe. Evacuarea ar fi trebuit să dureze două zile... din 15 până în 17 februarie. Primii refugiați urmau să părăsească mănăstirea în noaptea de 15 spre 16, având drept însoțitori pe doi dintre cei mai vechi călugări, încă prezenți în mănăstirea Sfântului Benedict.

La aceeași oră, în seara zilei de 14 februarie, pe aerodromurile din Apulia, mecanicii pregăteau „Fortărețele zburătoare" și umpleau cu bombe calele avioanelor. În sala de adunare, echipajele avioanelor luau cunoștință cu obiectivele. Prognoza meteorologică se anunța optimistă... dimineața zilei de 15 avea să fie senină, însorită, cu vizibilitate bună, pe scurt, un timp ideal pentru aviație. La cartierul general al generalului Clark, generalul Freyberg mai avu o ultimă întrevedere cu șeful armatei a 5-a, cerându-i acestuia distrugerea completă a mănăstirii, pe care

o considera „cea mai importantă fortăreaţă germană întâlnită până în prezent".

La aceeaşi oră căpitanul medic Pahlberg intra pentru prima oară în lăcaşul sfânt. Singur, fără să fie însoţit de nimeni. Era singurul german din aşa-zisa „fortăreaţă", şi sosise la cererea expresă a arhiabatelui Diamare. Trebuia să amputeze unei femei piciorul zdrobit de schija unui abuz. Fusese atinsă artera femurală iar călugării nu reuşiseră să oprească hemoragia.

Pahlberg operă în celula paracliserului Don Agostino. Era ajutat de un călugăr care lua instrumentele din trusa doctorului şi i le dădea acestuia.

Doctorul operă liniştit, cu calmul şi concentrarea necesare unui chirurg de care depinde viaţa unei fiinţe umane. Nu era deranjat de zgomotele asurzitoare ale obuzelor, dintre care suflul unuia făcu să sară din ţâţâni poarta grea de bronz a unei capele izbind-o de un perete. Inconjurat de zidurile groase şi antice, pătruns de un sentiment de reculegere milenară, emanat de vechile construcţii, Pahlberg se simţea mai calm şi mai puternic. Munca crudă pe care o îndeplinea în acele momente o considera un fel de graţie divină, fiind singurul om care putea salva tânăra viaţă ce-i palpita între degete.

Tăie partea superioară a pulpei. Pensele şi cleştii muşcau din carnea palidă a unui picior care încă mai era atrăgător. Trebui să obtureze de două ori artera lezată... aceasta cedă în clipa în care terminase secţionarea parţială a piciorului. Bucata mare de piele care avea să acopere ciotul fusese desprinsă şi fixată cu un cârlig metalic.

— Ţine bine de picior, îi spuse Pahlberg călugărului. Apoi mai tăie cu fierăstrăul de câteva ori. Piciorul se desprinse de corp.

Călugărul îl duse aproape cu respect până lângă peretele micii chilii, văruite cu grijă, şi-l depuse la picioarele patului îngust.

Întinzând pielea deasupra ciotului, Palhberg se gândi că nu-i putea face femeii nici-o injecţie antitetanos. N-avea nici măcar morfină pentru a uşura durerile înfiorătoare ce aveau s-o cuprindă la trezire. „Ar avea nevoie şi de o transfuzie, îşi spuse Pahlberg, doar a pierdut atâta sânge. Inima îi este deja slăbită, dar de unde să iau sângele ăsta? De unde ?"

Cusu pielea de ciotul rămas, după care îl înveli în mai multe straturi de pansamente. Apoi se depărtă de masa de lemn care-i servise drept masă de operaţie şi-şi bagă mâinile într-un vas cu apă caldă, făcându-i călugărului un semn din cap. Acesta deschise uşa, şi alţi doi călugări luară rănita.

Pahlberg se întoarse. Călugărul stătea în spatele său, ţinând o cârpă curată. Se şterse pe mâini, uitându-se la piciorul de la capul patului. Formele sale frumoase demonstrau că aparţinuse unei femei tinere... o gleznă fină, o gambă armonioasă, un genunchi delicat şi rotund şi începutul unei pulpe lungi. Dar pielea era galbenă şi fără viaţă.

— Părintele vrea să vă spună câteva cuvinte, spuse călugărul cu vocea sa blândă.

Pahlberg traversă săli cu coloane, coborî scările tăiate în stâncă la zece metri sub pământ şi pătrunse în sala în care se reunise arhiabatele cu călugării săi.

— Aţi salvat-o ? întrebă Diamare. După atâtea ore de grele încercări la care fusese supus, îmbătrânise mult. Pe chip i se citea vârsta cu claritate. Avea aerul unui patriarh.

Pahlberg se înclină în faţa acestuia :

— Părinte, am făcut tot ce mi-a stat în putinţă. Restul este în mâinile lui Dumnezeu.

— Dumnezeu ! spuse Diamare cu voce tremurătoare. Încă mai poţi crede în Dumnezeu, aici ? Chiar poţi să mai crezi ?

Pahlberg îl privi pe bătrân în adâncul ochilor săi strălucitori. Pentru o clipă avu impresia că Diamare plângea.

— Părinte, cum aş fi putut oare să tai măcar o singură dată cu bisturiul, dacă n-aş fi crezut în graţia divină ? De unde am luat oare puterea de a deschide aceste corpuri, pe care Dumnezeu le-a zămislit ? Dacă un medic nu crede în Dumnezeu, el, pe al cărui umăr Dumnezeu se apleacă în permanenţă, atunci cine oare ar crede în el ?

Gregorius Diamare își ridică mâna tremurândă :

— Să supraviețuiești acestui infern, rosti el, cu jumătate de glas. Mai târziu vei trăi în paradis.

*

Colonelul Stucken încerca să ia legătura cu al doilea batalion al său, de la Albaneta, când cele 142 de „Fortărețe zburătoare" apărură brusc de după înălțimi, îndreptându-se spre Monte Cassino. În vale, artileria tăcuse, iar tancurile se retrăseseră. Trupele de asalt indiene și neozeelandeze aflate la bazele lor ridicară ochii spre cerul de un albastru aproape primăvăratec. Era ora la care generalul Gruenther își privea ceasul, părându-i-se că minutarul avansa prea încet, și ora la care generalul Clark ieșea din încăpere, cerând ca să nu i se mai pomenească vreodată de această zi. Era ora la care generalul Freyberg însemna cu o cruce pe harta sa de stat-major locul în care se afla Monte Cassino și mănăstirea, astfel ștergându-le de pe fața pământului.

Stucken auzi huruitul celor 142 de avioane și ridică și el capul. Le făcu semn comandanților von der Breyle și von Sporken să se apropie, pentru a le arăta impunătoarea escadrilă ce se îndrepta spre Cassino, remarcând :

— Pe unde trec ăștia, iarba nu o să mai crească ! Dacă o să atace și drumurile, atunci o să așteptăm mult și bine munițiile și medicamentele promise de comandament.

Exact în acel moment, chiar înainte să-și termine fraza, calele bombardierelor se deschiseră, lăsând să cadă din cerul albastru o ploaie sumbră de oțel.

Stucken încă nu închisese gura, când ochii săi zăriră ceea ce mintea refuza să accepte. Comandantul își duse mâna la inimă...

— Bombardează mănăstirea... bâigui el.

Primele bombe atinseră deja obiectivul.

Parcă întreaga planetă deveni o jerbă gigantică de pământ și foc, care-i aruncă într-o clipă la sol. Timpanele le răsunau dureros. Pământul se cutremura.

*

La aceeași oră, Pahlberg opera la Albaneta, într-un bunker îngropat sub saci de pământ. Trei lămpi cu petrol și una cu acetilenă luminau încăperea ce putea a carne putrezită, puroi, sânge și urină.

Pahlberg își scosese uniforma. Cu mânecile de la cămașă ridicate, fără mănuși, cu mâinile goale și pline de sânge, opera în mijlocul gemetelor răniților, pe o masă pliantă. Cu chipul hotărât, palid și acoperit de transpirație, lupta împotriva morții, căutând să salveze ce-i trecea prin mâinile-i lungi și subțiri.

Heitmann se ocupa afară de pansarea răniților mai puțin grav și de îndepărtarea schijelor. La început se ferea să-i trimită lui Pahlberg cazurile cele mai grave. Îi punea pur și simplu într-un colț, lăsându-i să moară în liniște.

Heitmann intră gâfâind în bunker, cu șorțul de cauciuc plin de sânge și puroi și figura mânjită de noroi și exclamă :

— Al doilea val de bombardiere ! Și artileria trage întruna ! Aruncă o privire pe masa de operație și întrebă: I-ai scos totul din bazin ?

— Da.

Pahlberg tocmai obturase arterele și se pregătea să pună pe o cârpă curată intestinele scoase din stomacul sfâșiat. În locul în care ar fi trebuit să se găsească părțile genitale ale soldatului, se căsca acum o gaură enormă și sângerândă.

— Trei schije. Fără testicole, fără vezică, abdomenul ciuruit. Pahlberg ridică privirea și, întâlnind-o pe cea a lui Heitmann, știu ce voia să însemne. E inutil, știu ce vrei să zici, Heitmann. De altfel, aproape tot ce facem noi acum, este inutil. Însă, atâta timp cât mai există o speranță, voi continua !

Dădu la o parte cu amândouă mâinile viscerele și apucă o arteră din fundul înspăimântătoarei cavități.

— Heitmann, băiatul ăsta are douăzeci și cinci de ani. Are două fetițe blonde... una de un an și jumătate, iar cealaltă de șase luni. Nevastă-sa este și ea blondă... e

frumoasă, cu o figură ca de păpușă. Are douăzeci și trei de ani și se numește Lotte, dar probabil că i se spune Lotti. Inainte de a începe să-l operez, m-am uitat prin port-vizitul său și am găsit fotografiile. Și o scrisoare, Heitmann, o scrisoare de la Lotti. „Nu voi uita niciodată ultima ta permisie... am fost atât de fericită să-ți aparțin din nou, după atâta timp! Privindu-i pe copii, pe tine te văd. Sper ca al treilea să fie un băiat, la fel de curajos și de bun cum ești tu." Acum înțelegi, Heitmann, de ce m-am simțit obligat să operez, efectiv obligat? Doi copii, o soție fermecătoare, posibil un al treilea copil pe drum și individul stă acolo, întins pe spate, ca un porc înjunghiat, cu testiculele scoase! Și nevastă-sa fusese atât de fericită că mai făcuseră dragoste! Sesisezi, dorință și realitate? Numai că eu ridic mănușa, mănușa îngrozitoare și sadică a Morții — voi lupta pentru acest om, ca și cum ar fi simbolul muncii noastre, al tuturor medicilor!

*

Monte Cassino răsuna ca o tobă la toate ecourile exploziilor bombardamentului. După ce trecu al doilea val de avioane, artileria, ajutată de mortiere, continuă ceea ce începuse aviația, trimițând asupra ruinelor mănăstirii proiectil după proiectil.

În cartierul său general situat în vale, Freyberg își privea din când în când ceasul. Ofițerii care îl înconjurau și le verificau pe ale lor.

— Încă exact șaizeci și șase de minute, spuse Freyberg cu satisfacție, și vom ocupa Monte Cassino. Domnilor, un batalion va fi de ajuns. Cu siguranță că din nemți n-a mai rămas nimic...

*

— Carlo, când ne vom căsători?

Cu un gest mângâietor, plin de blândețe și timiditate, ea își trecea degetele albe peste mâna băiatului. Apoi întrebă:

— Nu înainte de a se termina războiul?

Stăteau așezați pe zidul de la „Loggia del Paradiso" și priveau jos, în vale, la grozăviile războiului. La fiecare pas câte o pâlnie de bombă, la orizont numai sate distruse. Războiul era uriașul care, trecând pe deasupra câmpiilor și munților, lăsa în urmă numai cenușă și dezolare.

Carlo clătină din cap. Era un țăran tânăr ce se refugiase, împreună cu Julia, în mănăstire, atunci când americanii, trecând prin Rapido, se pregăteau să atace Cassino. Se adăpostiseră într-o pivniță de sub sala de mese, și în acele clipe ieșiseră să ia aer.

— Vom cere binecuvântarea abatelui, făcu el cu blândețe. Julia, nu se știe ce se va întâmpla cu noi și vreau să fii soția mea înainte să...

— Înainte să ce, Carlo? întrebă ea, tremurând.

— Înainte ca războiul să treacă peste noi, Julia. Vom trăi... după...? O luă pe după umeri și continuă: Privește satul. N-a mai rămas nici o casă în picioare. Au dispărut chiar și biserica și palatul arhiabatelui, parcă au fost rase, ce mai! Câteodată mă întreb dacă vom ieși din pivnița aia! Mi-e frică, Julia...

— De ce, Carlo? Și reîncepu să-i mângâie mâna. Avea degetele lungi și descărnate... parcă degetele unei moarte, acoperite de o piele palidă. Mănăstirea se află sub protecția divină. Aici suntem în siguranță. Privi în sus și întinse mâna spre cer. Uite, Carlo, avioane! O grămadă de avioane! Se îndreaptă precis spre Roma!

Priveau deasupra lor, spre cerul albastru, la cele 142 de „Fortărețe zburătoare". Carlo încerca să le numere, dar, fiind prea multe, renunță.

— Peste zece minute, acolo, jos, la Roma, sirenele au să sune. Mi-e milă de nenorociții care au să se afle sub ele. Doamne, de s-ar termina o dată războiul ăsta! De ce oare nu se opresc?

Tunetul motoarelor se auzea acum deasupra capetelor lor. Se putea distinge cu claritate steaua de pe fuselajele strălucitoare, cabinele din plexiglas, tunurile de la bord și trenurile de aterizare strânse. Erau amândoi acolo, unul lângă altul, cu obrajii lipiți și ochii înălțați spre păsările de oțel, în timp ce văzduhul vibra de un huruit asurzitor.

Carlo şi Julia, doi logodnici...

Apoi calele avioanelor se deschiseră şi o ploaie sumbră de fier se abătu asupra mănăstirii. Biserica se prăbuşi prima. În încăperea în care se refugiase cu fraţii săi călugări, arhiabatele Diamare se pregătea să pronunţe ultimele cuvinte ale rugăciunii... „Pro nobis Christum exora..."

Urletul Juliei fu acoperit de explozia primei bombe. Suflul exploziei izbi tinerii îmbrăţişaţi şi-i aruncă în curtea centrală, unde cădeau deja următoarele proiectile şi bombele incendiare cu fosfor. O piatră enormă, smulsă dintr-un zid, îl îngropă pe Carlo în pământ, zdrobindu-i capul în ţărână şi strivindu-l, pentru a-l transforma într-un necunoscut. Julia zăcea pe treptele scării ce ducea la „Curtea Binefăcătorilor". Lovită cu violenţă, ea îşi pierduse cunoştinţa. Acoperită cu un strat de praf cenuşiu, capul îi atârna în josul scării distruse, iar în locul în care trebuiau să se găsească tălpile picioarelor ei se aflau acum doar două cioturi din care şiroia câte un firicel de sânge, ce se pierdea printre dărâmături. Forţa şocului îi blocase pe moment arterele.

Oamenii alergau printre ruine, urlând, strecurându-se printre munţii de dărâmături şi printre jerbele proiectilelor. Cei ce se aflau în pivniţe îngenuncheaseră. Numai arhiabatele Diamare rămăsese în picioare, cu braţele ridicate, între pereţii care se clătinau. Cu o voce fără timbru dădea iertarea absolută tuturor celor ce se aflau împreună cu el, celor ce se refugiaseră prin pivniţe şi celor de afară, ale căror corpuri erau în acele momente sfâşiate de bombe şi de obuze.

Se apropia sfârşitul lumii. De asemenea, era şi sfârşitul sufletului bătrânului Diamare, a cărui mănăstire i se prăbuşea peste cap într-o viziune de infern pe care spiritul refuza să o conceapă şi pe care ochii abia o înregistraseră.

Trei copii umblau printre ruinele bisericii.

Se ţineau de mână şi se opreau cu ochii larg deschişi, când obuzele explodau în faţa lor, împrăştiind grămezi

de moloz, sau când alte bombe cădeau din cer. Se pierduseră de părinţii lor care probabil o luaseră la fugă, încercând să se ascundă în vreo pivniţă sau în vreun coridor oarecare. De undeva, se auzi brusc strigătul unei femei, un strigăt ascuţit, sălbatic. Un nor de fum îl înăbuşi rapid.

Copiii continuau să umble. O fetiţă, cea mai mică dintre ei, începu să plângă. Din ochii săi, incapabili să înţeleagă cruzimea lucrurilor, izbucniră lacrimi care lăsară dâre pe obrajii murdari.

— Mamă ! striga ea. Mamă !

Voi să se desprindă de ceilalţi doi, dar băiatul o ţinu cu o mână fermă. Un obuz vibră deasupra capetelor lor. Băiatul îi aruncă pe cei doi la pământ şi se întinse cu curaj deasupra micuţilor, pentru a-i apăra cu trupul său. Bomba căzu destul de aproape, schijele fluierară... atunci, se ridică cu un salt şi-i trase pe copii după el, prin „Curtea Staretului". Dintre dărâmături, ieşeau mâini şi picioare... băiatul privi un bătrân care-şi ţinea mâna dreaptă lipită de locul unde ar fi trebuit să se afle braţul stâng şi care ţopăia printre explozii cu ochii rătăciţi.

— Mamă ! striga fetiţa... mamă ! Unde este mama ?

— Stai cuminte ! Băiatul o trase de mână pe fetiţă.

O bombă explodă în faţa lor, pe o scară, pulverizând marmura. Al treilea copil, o fetiţă, care, de frică, nu scosese până atunci o vorbă, rămase lungită la pământ.

— Hai, ridică-te ! strigă băiatul, apucând-o de mână.

Întrucât fetiţa nu se mişca, se aplecă asupra ei şi o întoarse pe o parte. Pieptul îi era străpuns de o schijă zimţuită.

— Giulietta ! strigă el. Doamne, Giulietta !

Ridică trupul neînsufleţit, îl aruncă pe umeri şi o luă din loc, continuând s-o ţină strâns de mână pe fetiţa cea mică, care o striga întruna pe mama sa. Traversară o curte şi se căţărară pe o grămadă de moloz. Un călugăr alergă în întâmpinarea lor, luă cadavrul micuţei şi fugi înapoi spre scara unei cripte, pline de lume care plângea sau gemea. Băiatul îl urmă, ţinând strâns mâna micuţei.

În cursul după-amiezii, ultimul avion survola mănăstirea fumegândă şi ultimul obuz explodă printre ruine.

Monte Cassino nu mai exista. Fotografiile de recunoaştere luate din avion, împrăştiate pe biroul lui Clark, făceau să apară o grămadă gigantică de pietre sparte şi o pădure de coloane distruse, îndreptate spre cer ca nişte reproşuri mute.

Generalul Clark îl privi pe Gruenther, fără să spună un cuvânt. Doar generalul Juin, care comanda trupele franceze, se întoarse, spunând :

— Prieteni, am remuşcări, nu mai pot privi fotografiile astea...

Cu o mână tremurătoare, generalul Gruenther acoperi fotografiile cu o hartă uriaşă. Era planul de atac al armatei a 5-a pe frontul Cassino. Generalul Clark îşi trecu o mână peste ochi, spunând :

— Este ireparabil... N-a mai rămas piatră peste piatră. Şi a fost inutil, absolut inutil. Domnilor, niciodată nu voi putea înţelege lucrul acesta.

În chilia în care Sfântul Benedict îşi redactase regulile sale monahale, arhiabatele Diamare stătea în genunchi şi se ruga.

— Doamne Dumnezeule... Deviza „Succisa virescit" conduce viaţa comunităţii noastre. Fă-ne să nu murim încet...

În calmul serii, aerul începu să vibreze.

Tunurile americane de calibru 240 începură să macine Monte Cassino.

În vale, trupele generalului Freyberg se pregăteau pentru atac. Erau formate dintr-un batalion de indieni şi unul de neozeelandezi. Focul distrugător al mitralierelor paraşutiştilor germani, amplasate printre ruinele satului Cassino, îi decimaseră.

La 17 februarie, compania a 3-a de paraşutişti a căpitanului Gottschalk ocupă mânăstirea distrusă. Comandantul von Sporken sosi cu o grupă de genişti, o secţie de

aruncătoare de flăcări şi aruncătoare de rachete şi o baterie de tunuri de munte de calibru 75, care se instală printre dărâmături. Poziţiile care până atunci se găseau cu 400 de metri mai jos de mănăstire avansară spre vârful muntelui, chiar şi tunurile anti-tanc îşi schimbară amplasamentul, fiind instalate tot printre ruinele mănăstirii. Unica rezervă de apă rămasă intactă, o mică cisternă situată printre dărâmăturile fostei bucătării, fu încredinţată pazei unei grupe de paraşutişti. Fără apă, apărarea ar fi devenit imposibilă.

Noua întâlnire dintre comandantul von Sporken şi arhiabate se dovedi scurtă şi emoţionantă. Diamare, constrâns să părăsească definitiv ruinele, îl găsi pe comandantul german, cel ce-i salvase comorile preţioase, murdar şi obosit.

Diamare îi întinse mâna lui Sporken. Nu mai era mâna fermă şi caldă de altădată... era moale, rece, fără viaţă. Era mâna unui bătrân care abia dacă era în stare să strângă uşor.

— Excelenţă, Dumnezeu să vă aibă în pază ! spuse Sporken, foarte emoţionat. Spectacolul înfiorător pe care-l prezenta Monte Cassino îi alungase cuvintele din minte şi oricum n-ar fi avut voce pentru a le rosti... şi să ierte tot ce s-a întâmplat !

Diamare aprobă cu un gest. Îmbrăţişă dintr-o privire cele 40 de persoane care urmau să coboare în vale cu el, ultimele 40 de persoane din cele 1300 care-şi căutaseră salvarea în jurul Sfântului Benedict.

Patru călugări o cărau pe Julia pe o targă improvizată dintr-o scară. I se bandajaseră picioarele. Fata tot nu-şi recăpătase cunoştinţa. În spatele lor, un monah ţinea în braţe un copil paralizat, ai cărui părinţi, profitând de o acalmie, coborâseră în Piedimonte.

Pentru ultima oară, Diamare ridică mâna, binecuvântând mica adunare epuizată. Apoi apucă un crucifix mare din lemn şi porni. Ceilalţi îl urmară, apucând-o pe drumul spre vale. Iar de acolo, de la înălţimea capelei Sf. Rachisio, se trase asupra lor... dar ei continuară să coboare.

Ajunşi în vale, Diamare îşi privi călugării şi, încrediţând crucifixul unuia dintre ei, întrebă :

— Unde este fra Carlomanno Pelagalli ?

Un ţăran făcu câţiva paşi înainte şi răspunse :

— Părinte, fratele Carlomanno este deja în Via Casillina. L-am văzut la ultima curbă... cobora direct de pe munte.

Diamare dădu din cap. Fra Carlomanno avea optzeci de ani. Era la fel de bătrân ca şi el şi acum se apucase să coboare panta muntelui, singur, departe de ai săi.

— Vom merge să-l căutăm, spuse el cu blândeţe. Fra Carlomanno va şti să ne găsească.

Continuară să avanseze pe cărările distruse de obuze, pe pantele ciopârţite de exploziile bombelor, printre nenumărate obstacole. Trecură de cadavrele intrate în putrefacţie ale cărăuşilor şi ale agenţilor de legătură germani, împrăştiate ici şi colo.

La poalele muntelui, dădură de spitalul de campanie în care se afla doctorul Heitmann. Frânt de oboseală, arhiabatele trecu clătinându-se printre răniţi. Heitmann îl sprijini, conducându-l până în pod, unde, într-o jumătate de încăpere, îşi amenajase un colţ al său. Gustav Drage aduse două portocale şi o sticlă de apă minerală. Diamare bău un pahar şi dădu cele două portocale unui copil paralizat, pe care fratele său îl căra în braţe.

— Excelenţă, veţi fi condus imediat în deplină siguranţă, spuse Heitmann, uitându-se la ceas. Cel mai târziu peste o jumătate de oră un camion vă va conduce, împreună cu călugării dumneavoastră, până la Castellmassimo, unde se află comandantul celui de-al 14-lea corp de blindate. De acolo veţi fi condus la mareşalul Kesselring şi la Roma. Excelenţă, cu ajutorul lui Dumnezeu, veţi supravieţui războiului.

Diamare îl privi pe medic cu ochii mari :

— Războiului, da ! Dar nu şi mănăstirii. Căci sufletul meu a rămas acolo. A ars împreună cu mănăstirea !

Heitmann rămase mut. Afară, răniţii strigau după ajutor. Pahlberg urcase pe munte pentru a instala un post de ajutor avansat printre ruinele mănăstirii. Trei camioane reuşiră să se strecoare, aducând cu ele materiale medicale. Spitalul era din nou în stare de funcţionare.

În mănăstire nu se mai afla nici un civil... Compania a 3-a luă poziţie printre ruine, cu grupa lui Maassen în frunte, cel mai avansat fiind Theo Klein, care continua să poarte la gât medalionul primit de la arhiabatele Diamare.

Pahlberg începu să se cţere pe coasta muntelui, sub tirul artileriei americane, însoţit de zece infirmieri şi o duzină de catâri încărcaţi, îndreptându-se spre fosta curte interioară, rămasă parţial intactă.

Comandantul von Sporken verifică înălţătoarele mortierelor sale, repartiză oamenii pe diferite sectoare şi dădu instrucţiuni pentru instalarea unui câmp de mine în jurul ruinelor.

Se lăsa înserarea... În câmpie, arhiabatele, călugării şi refugiaţii îşi continuau drumul spre Nord.

Nimeni nu remarcă dispariţia Juliei, tânăra cu picioarele retezate.

Epuizaţi de oboseala coborâşului şi de emoţiile ultimelor zile, cei ce căraseră scara pe care se afla Julia, o lăsaseră jos şi alergară în întâmpinarea lui Diamare care cobora cu crucifixul în mână. Julia rămăsese uitată la jumătatea pantei.

În momentul în care crepusculul se lăsa asupra muntelui şi a mănăstirii demolate, ea îşi recăpătă cunoştinţa. Ridică ochii spre cerul palid. Câţiva nori treceau... obuze izolate mai explodau printre dărâmături. Se ridică în capul oaselor şi privi în jurul său fără să înţeleagă. Văzu pătura de pe picioare, scara pe care se afla întinsă printre stânci şi apoi simţi în dreptul gleznelor o durere ascuţită ce-i urcă până în măduva spinării, împiedicând-o să respire normal.

— Carlo ! făcu ea, cu jumătate de glas. Carlo... Picoarele i se loviră de o treaptă a scării. Carlo... urlă ea, cu voce ascuţită. Carlo ! Ajutor !

Dădu din mâini, făcând gesturi dezordonate, căzu în faţă şi începu să se târască printre pietre, agăţându-se cu mâinile de ce apuca. Strigă, strigă, iar în cele din

urmă se prăbuşi la pământ, pierzându-şi din nou cunoştinţa.

Aşa o găsi Pahlberg. O instală pe o targă şi o trimise în vale, însoţită de câţiva oameni.

Când doctorul Christopher o luă în primire, deja murise : pierduse tot sângele.

*

Theo Klein se afla, fără să facă vreun zgomot, printre coloanele dărâmate ale bisericii, privind la imensitatea ruinelor care, nu cu mult timp în urmă, constituiseră un templu sfânt magnific. Heinrich Kuppers, care umbla printre dărâmături, se întâlnise cu Maassen şi cu Muller pe când aceştia tocmai scoteau de sub pietre un cadavru. Era corpul unei femei însărcinate, al cărui cap fusese zdrobit.

Kuppers făcu un gest de neputinţă şi spuse :

— Curtea interioară este plină de morţi. Când o să vină primăvara, o să miroasă aici de o să-ţi mute nasul din loc ! Gottschalk spune că sunt vreo 250 de morţi ! Ce facem cu ei ?

— O să-i îngropăm ! răspunse Muller, lăsând jos cadavrul femeii, pe o coloană despicată în două după care privi în altă parte, nefiind în stare să suporte imaginea înfiorătoare a acelui chip zdrobit. N-am chef să mă bag într-un adăpost şi să dau peste vreun cadavru în putrefacţie !

Theo Klein sosi dinspre ruinele bisericii. Încă era stăpânit de emoţie, gândindu-se că acolo primise din mâinile arhiabatelui medalionul de la gât.

— Toată chestia asta este o porcărie, spuse el cu voce tare, o porcărie fără margini !

Muller se declară de acord, după care adăugă :

— Ar trebui să-i propunem căpitanului să mai amâne cu îngropatul.

— Da' cine a zis de îngropat ? făcu Klein. Văzând trupul neînsufleţit al femeii, se strâmbă. Nasol, prima femeie pe care o văd de trei luni, să arate în halul ăsta !

Maassen îşi scoase de la gât eşarfa de mătase şi o aşeză peste capul victimei. Şi ca să nu fie luată de vânt, puse o piatră deasupra. Kuppers privi forma inertă, cu hainele zdrenţuite, cu pântecele enorm, cu chipul acoperit de eşarfa pe care se afla piatra şi afirmă :

— Asta-i adevărata faţă a războiului.

Sublocotenentul Weimann care se căţărase pe grămezile de moloz strânse în Curtea Starețului, se opri pe o piatră enormă.

— Aha, spuse el, ce încântătoare reuniune de familie. Părintele Maassen şi copiii săi... În timp ce alţii sapă tranşee şi pun mine, voi vizitaţi mânăstirea, nu-i aşa ? Adică, sunteţi nişte experţi în opere de artă ? Şi domnul Klein la fel, bineînţeles ? Păcat că domnul comandant von Sporken a trimis la Roma tabloul „Leda" al lui Leonardo da Vinci ! Domnul Klein ar fi putut vedea o femeie goală, pentru prima oară după atâta vreme !

Theo Klein oftă adânc.

— Domnule locotenent, căutăm morţi !

— Morţi ? Asta căutaţi ? Weimann coborî de pe piatră şi, zărind corpul femeii întinse pe coloana despicată în două, tresări uşor : Pe asta duceţi-o în grădină. N-o să fie singură acolo. Să se ocupe Muller şi Bergmann. Ceilalţi, după mine. Căpitanul crede că în seara asta o să avem o petrecere !

Însă imediat se aruncară la pământ, printre pietrele răspândite în jur. Deasupra lor apăruse un avion de recunoaştere care se învârtea încet. Theo Klein se strâmbă la el.

— Cred că nu ne-a prins în poză !

— Să sperăm ! Weimann se instală mai comod, după care adăugă : Dacă ăştia văd mişcându-se ceva pe-aici, atunci o să mai toarne încă vreo câteva sute de tone de bombe !

Avionul dispăru în spatele muntelui Calvairo... oamenii lui Maassen apucară corpul femeii şi o porniră printre ruine cu paşi mici şi iuţi. Josef Bergmann se împiedică de o piatră, iar cadavrul greu alunecă peste el. Îl aruncă deoparte cu o zvâcnitură a umărului, simţind cum sângele victimei îi curse pe faţă. Brusc, simţi că-i vine

să vomite. Cu capul aplecat, deasupra pământului, palid la față ca un mort, începu să sughițe cumplit.

— Doamne Sfinte, îngăimă el, ce rahat !

Muller și Kuppers se îndepărtară de trupul femeii, în timp ce Bergmann vomita. Revenindu-și, își șterse sângele de pe chip și se alătură celor doi.

*

În aceeași noapte, două țărănci apărură în spatele liniilor germane, călare pe un catâr bătrân. Soldații le întâmpinară cu glume cazone.

— Hei, frumoaselor, unde vă duceți ? le strigă un subofițer. Dacă sunteți în căutarea unui bărbat, atunci să știți că n-o să găsiți altul mai bun ca mine !

— Non capisco ! răspunse Maria Armenata. Se ținu mai bine de umerii tovarășei sale, care stătea călare în față, și înghionti cu călcâiele goale coastele animalului, care își iuți mersul. Non capisco, buona notte !

— O sărutare ! Doar o sărutare ! Subofițerul se apropie. Un sfert de oră, nici-un minut mai mult, frumoaso ! Un sfert de oră în spate, acolo ! Nici o secundă mai mult, îți jur !

Maria Armenata trase hățurile și catârul își mări și mai mult viteza.

— Non ho tempo, mi rincresce !, strigă ea, râzând.

Aruncă o privire de jur-împrejur, în timp ce animalul continua să se îndrepte la vale, spre câmpie. Subofițerul le privi cum se îndepărtau, făcându-le cu mâna semn amical. Maria îi răspunse la fel. Apoi cele două femei fură înghițite de întunericul întrerupt doar de lumina camuflată a convoaielor de aprovizionare ce rulau în direcția frontului de la Cassino.

Ajunse într-o pădure de pini, cele două femei opriră catârul și coborâră. Maria Armenata desprinse o ploscă agățată de șa și i-o întinse celeilalte.

— Bea, „Fericitule"...

Caporalul Felix Strathmann își dădu jos fularul de pe cap. Maria îi tăiase părul scurt, îi dăduse pe față cu miez de nucă și-l pusese să îmbrace o rochie care aparținuse moașei satului.

Cu înghițituri lungi, Felix bău din vinul roșu, un pic acru, și-i dădu plosca înapoi. Drumul printre pozițiile germane îl obosise. Știa că dacă ar fi fost descoperit, l-ar fi așteptat douăsprezece gloanțe, fără nici o altă experiență. Se așeză în iarba umedă și rămase cu privirea ațintită asupra fetei.

— Unde mă duci ? întrebă cu vocea joasă, de frică să nu fie auzit de vreo patrulă.

— La o mătușă, la țară, răspunse Maria, nepărând a-l lua în seamă îngrijorarea.

— Și ce-o să fac la mătușa ta ?

— O să te ascundem acolo, iar pentru tine războiul se va sfârși. Mătușa mea are o fermă. Nu mare, dar destul de bine ascunsă.

— Precis o să dea soldații pe-acolo ! făcu Strathmann, sărind în picioare. Își pipăi pistolul, cu un gest febril și se mai liniști. Știi ce-o să-mi facă, dacă o să mă găsească ?

— Da „Fericitule". Dar n-o să te găsească. Pot să distrugă țări, să demoleze satele, să învingă oceanele, să cucerească văzduhul, să doboare soarele... dar împotriva dragostei nu pot face nimic, carissimo... o femeie învinge întotdeauna, atunci când iubește...

Felix Strathmann se așeză din nou. Pădurea era deasă. Era situată la distanță de căile de acces. În depărtare măsura zgomotul camioanelor. Din când în când, se auzea un fel de scârțâit... tancurile, își spunea Felix. Se îndreptau spre Monte Cassino. Iar camioanele transportau muniții, hrană, țigări, alcool... mâine seară, cărăușii se vor cățăra, opintindu-se pe coastele muntelui, se vor arunca la pământ pentru a se feri de exploziile obuzelor și, în cele din urmă, vor reuși să aducă în mijlocul ruinelor prețioasa lor încărcătură. Theo Klein va fi acolo, așteptându-i. Și precis va zbiera „Măi băieți, mi s-au lungit urechile de când trebuia să veniți ! Și haleala s-a răcit !" Aveau să mănânce din gamele o supă rece și să mestece pâine tare și cenușie... Maassen... Muller... Bergmann... Klein... Kuppers. Unul singur lipsea, dispărut, dispărut pur și simplu, ca și cum l-ar fi înghițit pământul. Caporalul Felix Strathmann, originar din Saint-Pauli. Ticălosul de Strathmann, care dezertase și se tăvălise într-o pes-

teră cu o italiancă frumoasă, având să rămână de acum înainte un erou în amintirea altora.

— La ce te gândeşti, caro ?...

Vocea clară a Mariei îl trezi din gândurile sale. Tresări. Maria stătea lungită lângă el şi-i mângâia pulpa cu degetele ei lungi şi subţiri. Chestia asta îl enerva, îl înnebunea, făcea să i se urce sângele la cap. Încercă să-i respingă mâna, dar aceasta rămăsese agăţată de piciorul său ca gheara unei pisici, cu unghiile lungi înfipte în carnea sa.

— Mă gândeam la camarazii mei, răspunse Strathmann, cu voce gâtuită. Simţea din nou dorinţa de a o poseda, dorinţa imperioasă de a-i mângâia cu buzele corpul alb, în timp ce ea ar fi ţipat şi ar fi gemut, ca atunci, în peşteră, ca o pisică sălbatecă.

— Gândeşte-te un pic la mine... vocea îi era răguşită şi blândă, plină de speranţă. Îşi împinse pieptul, lipindu-l de braţul lui... îi simţea greutatea sânilor. Se aruncă asupra lui, strivindu-l la pământ şi sărutându-l cu violenţă, lipindu-se de el, muşcându-i buzele cu dinţii mici şi trecându-i mâinile cu frenezie prin părul scurt. Suntem de nepotolit, spuse ea, de neîmblânzit ! Suntem sălbatici ca vântul arzător care suflă dinspre Sud, sălbatici ca furtuna îngheţată care coboară din Alpi... Oh, dragul meu... Alunecă de pe corpul lui Felix la pământ, dar, sub mângâierile acestuia, reveni imediat la loc. Aş putea omorî o armată întreagă ca să te păstrez, suspină ea, îmi place războiul, da, îmi place războiul, fiindcă mi te-a făcut cadou !

Peste două ore, îşi reluară drumul. Pe cărări, prin câmpuri dezolante, prin păduri de măslini, de pini, de chiparoşi. Din depărtare, se auzea în continuare zgomotul războiului... era ca o furtună care se abătea asupra unor ţinuturi necunoscute. Pe ei nu-i atingea. La primele raze ale soarelui, îşi continuau drumul către libertate, către pacea unei lumi care le aparţinea.

Maria îşi ţinea capul sprijinit pe umărul lui Strathmann.

— Sunt fericită, carissimo, şopti ea, îmi vine să cânt. Se lipi de el iar frigul dimineţii o pătrunse. Ho molto freddo...

— Ştiu, spuse el, dar nu avem pătură. Strânge-te de mine, Maria.

— Şi, Felix... îşi suflă în mâinile fragile. Cât e ceasul?

— Patru.

Catârul mergea la trap prin câmp. Vântul proaspăt al dimineţii le aducea mirosul pământului jilav.

— Mai avem mult de mers ?

Maria Armenata dădu din umeri.

— Tre zile, poate, sau cinci... Nu ştiu. O să mergem până la sfârşitul lumii. „Fericitule". Vezi, nici nu merită să întrebi !

•

La Roma se forma un nou spital pentru Cassino. Renate Wagner făcea parte dintre infirmierele care împachetau medicamentele şi care, la aerodrom, trebuiau să le predea echipajelor avioanelor.

Era o muncă de rutină. Pe liste trebuiau bifate numerele lăzilor transportate la bordul avioanelor, aceste liste urmând să fie semnate apoi de către comandanţii avioanelor. Renate nu ştia ce conţin aceste lăzi, ştia doar că destinaţia lor era Cassino, un fel de Verdun al acestui război, cum se exprimase un crainic al postului de radio Londra. Ea şi cu alte patru infirmiere ascultau noapte de noapte postul de radio britanic, cu urechea lipită de aparat.

Un al doilea Verdun... Erich se afla pe muntele Cassino, aceasta fiind ultima veste pe care o primise din partea lui, după care orice legătură cu el încetase. Îl ştia în viaţă, cei grav răniţi vorbindu-i despre doctorul Pahlberg. Îi îngrijise bine, încât putuseră să fie transportaţi la Roma, într-un adevărat spital.

— Este un tip nemaipomenit, căpitanul ăsta ! spuneau toţi. Fără el, acolo ne-ar fi putrezit oasele !

Iar ofiţerii, mai slefuiţi, confirmau spusele soldaţilor :

— Logodnicul dumneavoastră, domnişoară ? Este unul dintre eroii din umbră ai acestei bătălii îngrozitoare. Ce a făcut el pentru răniţi, este de-a dreptul miraculos !

Un erou din umbră, se gândea Renate Wagner, părăsind camera ofiţerilor. Dacă ar fi auzit el aceste cuvinte ! Îl şi vedea surâzând şi spunându-i cu un aer sarcastic : „Draga mea, nu-i lua în serios cu cuvintele astea romanţioase. Au nevoie de cuvinte, ca să se agaţe de ele. Dacă li s-ar lua cuvintele, ar rămâne singuri....“

Renate privi lăzile ce erau duse la avioane pe cărucioare cu rotile. Bravele aparate JU-52, mari, vechi, încăpătoare, îşi aşteptau încărcătura, pentru a o duce pe front şi, poate, a o lăsa cu paraşutele deasupra mănăstirii, dacă aveau să treacă de americani, pentru a ajunge la Monte Cassino.

Cu ochii atenţi, Renate traversă terenul. Într-un colţ îndepărtat, acolo unde pistele se pirdeau în ierburi, erau instruiţi recruţii paraşutişti... saltul şi desprinderea paraşutei. Trecu încet prin faţa lor şi-şi continuă drumul până la un hangar imens, unde instructorii predau despre fixarea paraşutei pe spate. Sublocotenentul Gunther Monnig o salută galant pe Renate. Aceasta îi răspunse salutând scurt şi, fără să se oprească, merse mai departe. Sergentul major Erich Michels şi sergentul Helmuth Koster tocmai explicau unui alt grup despre funcţionarea paraşutei.

Aceştia doi nu o remarcară pe infirmiera neînsoţită care traversa terenul, cu ochii în patru, forţându-se să reţină din mers tot ceea ce putea vedea sau auzi la şcoala de paraşutism. La capătul hangarului zări, atârnate de curele mari, câteva paraşute desfăcute. Erau puse la uscat, iar doi subofiţeri, fiecare aşezat în faţa câtei unei mese lungi, le pliau cu grijă, una după alta.

Cu un aer visător, Renate rămase nemişcată la intrarea în uriaşul hangar pentru antrenamente. Se gândi că avea uniformă, aceea a sublocotenentului paraşutist. Îi lipsea paraşuta.

Observă cum cei doi subofiţeri, după ce pliau paraşutele, le băgau în nişte învelitori şi apoi le aranjau într-un colţ, numărând fiecare teanc.

Deasupra ei, bucăţile mari de mătase se legănau în adierea vântului. Sublocotenentul Monnig se apropie de hangar şi, văzând infirmiera oprită sub paraşute, avu un gest de surpriză, dar îşi continuă drumul. „O fi prietena

unuia de aici, îşi zise el, şi-l aşteaptă pe ăsta să-şi termine serviciul. Nu-i prea regulamentară, chestia asta, dar este infirmieră, adică, pe jumătate militar“.

Se opri în sala de mese şi ceru o ceaşcă cu cafea. Vântul îngheţat îi pătrunsese până în oase.

În acea după-amiază, avură loc două evenimente care, în mod normal, n-aveau cum să se întâmple tocmai în armata germană.

O ladă cu pansamente, o ladă obişnuită, regulamentară, a serviciilor medicale cu însemnele crucii roşii pe capac, dispăruse cu desăvârşire. Intendentul însărcinat să controleze materialul medical era furios din cale-afară şi înjura soldaţii că greşiseră la numărătoare.

Strigă la cei doi subofiţeri răspunzători cu operaţiunile de încărcare şi, arucând pe masă listele pe care le ţinea în mână, urlă :

— Doar n-o să pun acum să se descarce totul din avioane, fiindcă lipseşte o ladă ! Doamne, de ce nătărăi am parte ! O să vă învăţ eu minte să căscaţi ochii ! Ce dracu' era în lada aia ?

— Pansamente, răspunse smerit unul dintre subofiţeri.

— Bine ! O s-o înlocuim ! spuse intendentul, respirând uşurat. Se gândise la cine ştie ce medicamente costisitoare, dar pentru nişte pansamente nu-şi închipuia de ce se făcea atâta tevatură. Scrieţi pe foaia de însoţire că lada va fi livrată cu convoiul 5, spuse el, după care se întoarse spre Renate Wagner, care apăru între timp. Ce ziceţi, domnişoară Renate, lipseşte o ladă cu pansamente!

Renate Wagner luă un aer neîncrezător şi răspunse :

— Imposibil. Chiar eu le-am numărat, înainte să plece camioanele de la spital !

Seara, sergentul major Michels numără paraşutele şi descoperi că lipsea una.

Michels se miră, verifică lista care se întocmea zilnic şi începu să le numere. Treizeci şi trei... Astea erau toate. Iar el primise treizeci şi patru !

Vocea sa răsună în hangar :

— Sergenţii la mine ! În viteză !

Întrevederea fu scurtă. Cei doi subofiţeri însărcinaţi cu plierea paraşutelor îşi prezentară listele. Totalul era

de treizeci şi patru, iar fiecare listă era contrasemnată şi de celălalt subofiţer, ca o confirmare suplimentară.

— Am pliat şi aranjat treizeci şi patru de paraşute.

Michels începu să transpire. Să se întâmple tocmai în compania sa, tocmai în plutonul său de instrucţie un lucru ca ăsta ! întrebă într-o doară :

— Aţi văzut pe cineva ?

— Nu, pe nimeni, răspunseră cei doi.

— Tipi de la altă unitate sau chiar aviatori ? Aştia ar fura orice !

— Nu, absolut pe nimeni !

Michels îşi trecu mâna prin părul scurt. Văzând silueta sublocotenentului Monnig apropiindu-se, începu să răcnească :

— Să nu-mi spuneţi mie pe nume dacă n-o să găsesc paraşuta asta blestemată ! Chiar dacă o să trebuiască să alerg toată compania în jurul terenului, în ţinută de luptă, trei zile la rând ! Auzi, o paraşută ! Cum dracu' vă închipuiţi că o paraşută poate să dispară aşa ?

Hangarul fu răscolit metru cu metru, paraşutele mai fură numărate de zece ori, oamenii chestionaţi din nou. Însă nu se avansă nici un pas. Lipsea o paraşută, a lui Fritz Gruben, infirmierul grupei de rezervă.

Sublocotenentului Monnig nu-i rămase decât să informeze regimentul despre dispariţia paraşutei. Acesta, dat fiind gravitatea cazului, transmise informaţia la divizie. Divizia semnală corpului de armată, corpul de armată, armatei şi aceasta, în sfârşit, comandantului şef al sectorului Sud.

O paraşută dispăruse la Roma, în plin antrenament, într-un hangar unde se pliau. Interogatoriile nu dădură nici un rezultat, nu exista nici un suspect, iar orice act de spionaj era exclus, întrucât construcţia paraşutelor germane era arhicunoscută, datorită atâtor exemplare capturate.

— Numai un ţicnit a putut s-o fure, declară sergentul major Michels. Cine altcineva s-o ia ? Şi ce să facă cu ea, să sară de pe casă ? Nici n-ar avea în ce avion să se urce ! Şi apoi, de ce să sară ? Să se ducă aşa, de nebun, pe front şi să sară cu paraşuta ?

Autorităţile superioare fuseseră de aceeaşi părere. Paraşuta se scăzu din inventare, ca şi lada de pansamente, iar infirmierul Gruben primi alta în loc.

Pansamentele din lada dispărută pluteau încet pe suprafaţa Tibrului, îndreptându-se spre mare. Îmbibate cu apă, abia dacă se vedeau.

În seara aceleiaşi zile, Renate arse în soba din camera sa scândurile lăzii. Cu ochii fixaţi asupra flăcărilor, privea cum focul devora crucea roşie şi cum distrugea vopseaua. În fundul şifonierului, sub o grămadă de ziare, se afla un pachet rotund. Păstra la ea în permanenţă cheia de la şifonier, legată de lănţişorul din jurul gâtului său.

Era stăpânită de un amestec de triumf şi nerăbdare, de frică şi de dorinţa de a acţiona. De fiecare dată când era încercată de remuşcări, îşi spunea că fusese din dragoste şi pentru a-l revedea pe Erich. „Acum, îl voi regăsi, chiar acum, când se află în infernul de acolo", îşi repeta.

În timpul orelor libere, stătea în faţa oglinzii şi îşi aranja paraşuta. După ce retuşase lungimea curelelor, îşi prinse paraşuta de corp, îşi trecu celelalte două curele printre picioare şi o fixă pe fiecare de cataramele ei. Fâşiile mari de mătase îi atârnau peste abdomen. Avea o senzaţie curioasă, chiar uşor excitantă, simţind acea presiune constantă între pulpe.

Îşi strânse bine cureaua de piept. Trebuia ca acel loc să fie drept, dar sânii îi umflau combinezonul de paraşutist. Cum văzuse că se făcea pe terenul de antrenament, aruncă deasupra umărului cordonul extractor care se fixează de tavanul avionului şi care, în momentul saltului, provoacă deschiderea paraşutei.. Cizmele de salt o făceau mai înaltă, iar genunchii îi erau ţepeni, strâns legaţi de bandajele solide.

Se privi cum arăta, cu casca pe cap. Se putea spune că era un fel de creatură necunoscută, o insectă imensă de pe vremuri, un liliac uriaş.

Făcu câţiva paşi, pentru a se obişnui cu greutatea paraşutei. Fâşiile de mătase i se frecau de abdomen şi între picioare. Din nou avu acea senzaţie delicioasă care o pătrunse până în vârful degetelor. Se opri, îşi desfăcu brusc cataramele curelelor şi aruncă paraşuta pe podea. În oglindă, îşi văzu pieptul cum respira iute.

„Erich ! îşi spuse. Închise ochii şi îşi puse mâinile pe faţa care-i ardea. Erich, cât îmi lipseşti ! Ce dor îmi este să facem dragoste, cât de dor îmi este de tandreţea ta... Îmi este ruşine, e groaznic... dar n-am ce face, efectiv nu am ce face... Am atâta nevoie de tine, Erich, mă simt ca o fiară sălbatică..."

Se aruncă în pat şi începu să plângă. Interiorul pulpelor îi tremura. Dându-şi seama, muşcă din pernă.

A doua zi dimineaţă, totul se terminase.

Făcuse un duş rece şi, clănţănind din dinţi, nu se putu să nu se gândească la sfântul Francisc, care se aruncă gol într-un furnicar, pentru a-şi înăbuşi pasiunile cărnii.

*

Lungiţi printre ruinele mănăstirii, Theo şi Heinrich Kuppers trăgeau cu mitraliera. În faţa lor, la cota 444, la două sute de metri de mănăstire, dinspre Nord, gurkii se căţărau pe ultimele blocuri de stâncă. Era 17 februarie 1944, orele cinci după-amiază, şi era al treilea atac declanşat de generalul Freyberg. Atacau cinci batalioane, iar al şaselea, format din cărăuşi, asigura transportul muniţiilor. Germanii dispuneau numai de o companie de parașutişti, sprijinită de o grupare de genişti, câteva mortiere şi tunuri de munte.

Era al treilea atac lansat împotriva mormanelor de dărâmături, dar schimburile de focuri erau atât de dense, încât părea că explodau întruna zeci şi zeci de bombe şi obuze.

Generalul Freyberg stătea la punctul său de comandă. Era la fel de alb ca şi peretele văruit din spatele său. În primul atac pierduse 130 de soldaţi şi 12 ofiţeri, ciuruiţi de tirul mitralierelor nemţeşti. Pierderile din cel de-al doilea atac încă nu le primise. Al treilea atac tocmai se desfăşura pe pantele muntelui Cassino, dar la cota 444, în faţa ultimelor stânci, oamenii săi rămaseră pe loc, servind drept ţinte mitralierelor, fără a putea face vreo mişcare.

— Blestemaţi de nemţi ! spuse amar Freyberg, o să ne facă de râs în faţa lumii întregi...

Nimeni din jurul său nu-l contrazise.

*

Sublocotenentul Weimann se apropie târându-se şi se aruncă lângă Klein şi Kuppers, între două coloane sparte. Prin binoclul său vedea perfect cum indienii încercau să se instaleze între cotele 444 şi 569 pentru a petrece acolo noaptea.

— O să rămână acolo până mâine, făcu el vesel.

— N-au decât, numai că eu o să-i cam împiedic să doarmă, spuse Kuppers, apăsând pe trăgaci... răpăitul teribilei sale mitraliere MG-42 răsună în crepuscul. În depărtare, printre stânci, forme şterse alunecau pe furiş. Una dintre ele ridică mâinile în aer, se auzi un strigăt înăbuşit, apoi corpul se prăbuşi şi se rostogoli pe pantă, după care dispăru.

— Hai noroc ! făcu Theo Klein cu amabilitate, ăsta n-o să mai dea cu ochii de Ind.

Weimann îl privi pe Klein mut de uimire.

— Auzi, da' ce, tu ştii pe unde curge Indul ?

— Nu, domnule locotenent, răspunse Klein zâmbind, dar sergentul major Maassen spunea ieri că ăia vin de la Ind. Aşa că mi-am amintit !

La treizeci de metri de ei, o mână se agita. Era căpitanul Gottschalk, care, ascuns în spatele unei mortiere, observă mişcările adversarului. Weimann se ridică brusc, făcu un salt şi începu să alerge cu corpul aplecat printre dărâmături. Îi depăşi pe Maassen şi pe Muller care stăteau ghemuiţi în spatele unei mitraliere, ronţăind ciocolată. În linişte şi fără să risipească nici o fărâmitură. Stăteau faţă în faţă, discutând foarte natural, rupând din tabletele de ciocolată. Weimann înregistră pe retină, în goană, tabloul pe care-l formau cei doi şi se aruncă râzând la pământ, lângă Gottschalk. Un nor de praf se înălţă în aer, lăsându-se apoi încet peste pietre.

— Te cam distrezi, făcu Gottschalk, dar nu-i nimic de râs. Gurkii sunt la două sute de metri. S-ar putea ca noaptea să înainteze până la ziduri. Cu alte cuvinte, ne putem aştepta la o luptă corp la corp, Weimann. Ai idee cum luptă indienii ăştia corp la corp ? Ca şi cum ar avea în faţă nişte fiare sălbatice !

Zâmbitor în continuare, Weimann dădu afirmativ din cap :

— Maassen şi Muller tocmai îşi iau gustarea. Stau în spatele mitralierei, ca la bar, şi mănâncă ciocolată. Ca şi cum nu le-ar păsa de nimic ! Şi la câţiva paşi, gurkii mişună printre stânci ! Mă întreb ce anume i-ar putea deranja !

— Trei zile fără mâncare şi trei luni fără o femeie, i-a făcut rău de tot ! Căpitanul întinse lui Weimann binoclul de noapte. Uită-te acolo. Cred că au de gând să se instaleze pentru noapte.

În faţa poziţiilor indienilor se putea vedea cum explodau obuzele germane. Grupa de mortiere a comandantului Sporken bătea asupra stâncilor, împiedicându-i pe aceştia să iasă la iveală. În acelaşi timp se auzeau şi rafalele de mitralieră ale companiei a 3-a şi, mai rar, loviturile tunurilor de munte. Muniţia era economisită în vederea asaltului final. Un răpăit de mitralieră se auzi de aproape.

Weimann remarcă :

— Aha, înseamnă că Maassen şi Muller şi-au terminat ciocolata. Au început să tragă din nou. E nostim, nu găsiţi ?

În faţa lor, din spatele unei stânci masive, se agita un fanion alb. Un fanion alb, cu o cruce roşie pe el.

— Vor să-şi ducă răniţii înainte să se lase noaptea. Căpitanul Gottschalk aruncă o privire în jurul său. Mitralierele tăcuseră brusc, de îndată ce apăruse fanionul alb. Theo Klein chiar se ridicase în picioare şi privea peste marginea adăpostului său. „Când nimeni nu trage nici un foc de armă, atunci devine interesant războiul. Te-ai crede la cinematograf !“ spuse el.

Unul câte unul, indienii ieşeau din adăposturile lor. Se vedeau distinct cum urcau coasta şi-şi luau răniţii pe târgi, sau în foi de cort. Comandantul von Sporken traversă întinderea de moloz care-l separa de căpitanul Gottschalk şi îi făcu din depărtare semnul să rămână pe loc şi să nu ia poziţia de drepţi, cum avea de gând.

— Fără chestii de-astea, Gottschalk, spuse el, şi aşa suntem în rahat şi toţi avem aceeaşi şansă să cădem pe

câmpul de onoare. Privi în jurul său şi întrebă : Aveţi răniţi ?

— Nu, domnule comandant. Şi nici morţi.

— Geniştii au trei răniţi uşor. Asta-i tot.

Privi spre formele mişcătoare ale indienilor care continuau să-şi ridice răniţii şi morţii. În faţa stâncii, steagul alb continua să se agite.

— Am impresia că am făcut treabă bună acolo jos, adăugă Sporken. Cam ce-şi închipuiau ăia ? Că, gata, am dat ortul popii cu toţii ? Începu să râdă potolit. Freyberg ăsta habar n-are ce-s ăia paraşutiştii germani !

Intenţiona să mai zică ceva, dar ochii săi înregistrară o scenă care îl lăsară mut de uimire. Privea înspre o grămadă de dărâmături şi, dând din cap, spuse :

— Una ca asta n-am mai văzut de când sunt ! Gottschalk, cine-s ăia doi ?

Gottschalk urmări privirea comandantului.

— Sergentul Kuppers şi caporalul Klein, domnule comandant.

— Un caporal ! Lui Sporken îi reveni zâmbetul. Bineînţeles, n-avea cum să lipsească un caporal !

În adăpostul lor, chiar sub nasul comandantului, Kuppers şi Klein aprinseseră un foc, înconjurându-l cu pietre. Deasupra focului puseseră o gamelă din care emana mirosul uşor de fiertură ce ajunsese până la cei doi ofiţeri. Iar ca nu cumva să fie deranjaţi în ceea ce făceau, Theo Klein, imitându-i pe infirmierii indieni, înfipsese lângă adăpostul lor un băţ în vârful căruia flutura o cârpă albă.

Kuppers tocmai învârtea liniştit în ceaunul improvizat, când apăru comandantul von Sporken. Theo Klein pocni din călcâie. În spatele lui Sporken se afla Gottschalk, iar Klein simţi că ceva nu era în regulă.

— Poftă bună ! făcu Sporken cu amabilitate. Ce aveţi bun acolo ?

— Mulţumim, domnule comandant ! spuse Kuppers, care luase şi el poziţia regulamentară de drepţi. O tocană cu tăiţei, domnule comandant.

Sporken se aplecă deasupra gamelei care aburea, scoase bățul cu care amestecase Kuppers, îl linse şi dădu din cap.

— Kuppers, n-are sare !

— Aşa este, domnule comandant, dar nu am aşa ceva !

— Păcat ! Să vii la mine, la punctul de comandă, am eu acolo. Se uită apoi la Theo Klein, care, înmărmurit, îl fixa din priviri, neîndrăznind să-şi întoarcă ochii spre căpitan. Dar să-mi aduci şi mie o porţie. Sunt tare curios să văd cum gătesc soldaţii mei !

— Am înţeles, domnule comandant ! strigară într-un glas Kuppers şi Klein.

Şi Klein începu să amestece din nou fiertura.

În acel moment, un proiectil care făcu aerul să vibreze deasupra lor explodă în curtea principală. Klein tresări.

— Ăştia au luat steagul alb, făcu el. Petrecerea continuă !

Se aruncă în spatele mitralierei şi începu să tragă asupra indienilor care-şi reluaseră înaintarea spre ruinele mănăstirii. Kuppers îi aruncă lui Klein o bandă nouă de cartuşe şi se târî până la gamelă. O luă de deasupra focului, stinse focul şi reveni lângă Klein. Pregăti încă trei benzi de cartuşe, le lăsă lângă mitralieră, îşi scoase gamela, o umplu cu tocană şi apoi, sub focul mortierelor inamice, o luă la goană. Alergă cu corpul aplecat printre dărâmături, până ajunse în curtea principală. Întrucât aceasta era vizibilă de la cota 569, începu să se târască, traversă ruinele bisericii în viteză şi ateriză în pivniţa în care comandantul von Sporken abia intrase.

— Tocana cu tăiţei, domnule comandant ! raportă el, pocnind din călcâie.

Sporken îl privi cu aerul cuiva care nu-i vine să-şi creadă ochilor.

— Ai venit până aici, ca să-mi aduci tăiţeii ăştia, tocmai acum când a început focul ? întrebă el uimit.

— Da, domnule comandant. V-aţi exprimat dorinţa aceasta, şi noi v-am promis. De altfel, tot trebuia să fac drumul ăsta, ca să iau sarea !

Afară, nu departe de pivniţă, cam peste tot, obuzele mortierelor începuseră să toace terenul. Aruncătoarele de rachete ripostau, şuierând zgomotos şi de undeva de prin ruine, ţâşneau proiectilele bateriei de tunuri calibru 75. Comandantul von Sporken luă gamela, ridică atent capacul şi privi înăuntru. Luă o lingură şi gustă.

— Vă place ? întrebă Kuppers, contrar tuturor regulilor militare.

— Mulţumesc. Sporken privi la subofiţerul acoperit de noroi, palid, slăbit şi neras de zile întregi. Cred, adăugă el, că niciodată n-am mâncat ceva mai bun !

*

Patru infirmieri pătrunseră brusc în pivniţa în care se afla punctul de comandă al căpitanului. Duceau cu ei două foi de cort.

— Un rănit la cap şi altul în burtă, domnule comandant.

— Din ce unitate ?

— Unul de la genişti şi celălalt din compania a 3-a.

Heinrich Kuppers tresări. Se apropie de una dintre foile de cort. Era cel rănit în abdomen. Un tânăr sosit recent de la Roma cu întăririle. Deja avea ochii înfundaţi în orbite şi gura întredeschisă. Horcăia.

Sporken puse deoparte gamela cu tăiţei.

— Primii morţi, spuse încet.

Mai voi să adauge ceva lui Kuppers, dar acesta deja ieşise.

Îşi reluă drumul spre postul său, strecurându-se ca o şopârlă printre pietre, ajungând cu sufletul la gură în adăpostul cuibului lor de mitralieră. Theo Klein stătea

ghemuit în spatele mitralierei şi trăgea. Îşi pusese lângă el gamela cu tăiţei şi, la sfârşitul fiecărei benzi cu cartuşe, înghiţea rapid câteva linguri după care schimba banda. Gamela era pe jumătate goală.

— I-a plăcut ? îl întrebă el pe Kuppers, pe deasupra umărului. Ai adus sarea ?

— Nu, fir-r-ar să fie, am uitat ! răspunse Kuppers şi, aşezându-se lângă Klein, începu să deschidă o ladă cu muniţii. Dădu gamela la o parte şi inspiră adânc. Acolo, sus, ne-a murit primul din companie. Bratzke, ăla tânăr.

Theo Klein ridică din umeri.

— Asta nu e un motiv să uiţi sarea ! Fără sare, tocana asta nu face doi bani !

*

În vasta pivniţă ce se întindea sub sala de reuniune, căpitanul medic Pahlberg instalase un mic spital de campanie. Din punct de vedere oficial, ceea ce se afla acolo se numea post de ajutor, dar lui Pahlberg îi sosiseră şi instrumente chirurgicale, aşa că putea să opereze. În acel loc primi, adusă de o coloană care reuşise să se strecoare ca prin miracol, ultima scrisoare a Renatei, o scrisoare plină de pasiune, ale cărei paragrafe de la sfârşit rămâneau un mister.

„Peste puţin timp, voi fi alături de tine. Alături de tine, pentru totdeauna. Împreună vom vedea soarele şi stelele, împreună vom sta în bătaia vântului, iar răcoarea nopţii ne va atinge corpurile în acelaşi timp. Doar moartea ne va mai putea separa. Şi împotriva ei vom lupta împreună cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este alături de cei ce se iubesc. Cei ce se iubesc şi se roagă Lui.

M-am rugat toate aceste zile şi nopţi şi L-am implorat să mi te păstreze, pentru că altminteri, fără tine, nu aş mai fi în stare să iubesc lumea.

În curând, voi fi lângă tine, crede-mă..."

Citise şi recitise ultimele fraze. Fără îndoială că erau pline de exaltare, de parcă ar fi fost scrise de o adolescentă. Totuşi, din ele izvora ceva grav, şi îi era teamă ca nu cumva Renate să facă vreo prostie, ale cărei consecinţe ar fi putut fi ireparabile.

„În curând voi fi cu tine"... oare ce să însemne acest lucru ? Alături de mine ? se gândi Pahlberg. Adică aici, pe Monte Cassino ? În pivniţa de sub marea sală ?

„În curând voi fi cu tine..." Această frază îl obseda. Ce voia să spună de fapt ? Oare Renate, acolo unde se afla ea, ştia mai multe decât el ? Oare să fi auzit ea vorbindu-se despre vreo retragere de-a lor, despre vreo repliere strategică sau să fi fost vorba despre o permisie în vederea căsătoriei, mai ales că el şi ceruse aşa ceva ? Oare ce ştia ea de fapt ?

Amândurora le plăcea să discute şi descoperiseră că aveau idei asemănătoare asupra vieţii, morţii şi războiului.

Seara, după ce gurkii luaseră poziţie între cotele 444 şi 569, pentru a aştepta trecerea nopţii, Pahlberg se duse la comandantul von Sporken.

În pivniţa de lângă fosta biserică era o înghesuială mai mare ca la postul de ajutor. Pe pământ zăceau o puzderie de aparate telefonice, de fire, şi de lăzi cu muniţii. În mijlocul încăperii se afla o masă pliantă, acoperită cu hărţi şi lămpi. În aer domnea un miros cumplit, ca şi cum prin apropiere s-ar fi aflat un cadavru în putrefacţie.

— Sporken, ia citeşte scrisoarea asta ! spuse Pahlberg, întinzându-i acestuia cele două foi de hârtie.

Sporken începu să citească, însă imediat i le înapoie.

— Doctore, cred că ai greşit, mi-ai dat scrisoarea logodnicei tale !

— Ştiu, ştiu, tocmai de aceea ţi-am dat-o. Aş vrea s-o citeşti şi să-mi spui ce crezi despre ultimele paragrafe.

Sporken reîncepu să citească, dar se întrerupse din nou, spunând :

— Zău, doctore, mi-e teamă să nu fiu indiscret... Dar fiindcă ţii neapărat, o să citesc doar ultimele paragrafe.

După ce termină de citit, îi înapoie scrisoarea lui Pahlberg, cu un aer gânditor.

— Curios final, într-adevăr, şi nu este scris aşa, doar de dragul de a fi scris... restul este romantic, dar simpatic... îmi aminteşte de primele scrisori pe care le scriam eu şi nevastă-mea. Eram student la Jena, la facultatea de istorie a artei, iar ea studia literatura. Ne scriam şi abordam cele mai serioase probleme, care însă de cum ne vedeam dispăreau ca prin farmec. Când eram alături, rămânea doar dragostea, iar noi ne iubeam cum au mai făcut milioane de oameni înaintea noastră. Orice ar fi, scrisorile astea sunt frumoase, chiar minunate şi fac parte dintre amintirile mele. Ah, da. Să revenim la Renate a ta... „În curând voi fi alături de tine"... chestia asta te sâcâie, nu-i aşa ?

— Da.

— Cuvintele astea pot însemna, în rezumat, că te iubesc atât de mult, încât aproape că-ţi simt prezenţa lângă mine. Dar aici intrăm în domeniul psihanalizei, deşi nu cred să fie cazul domnişoarei Wagner, de domeniul lui Freud. Nu, nici vorbă ! În propoziţia asta este ceva concret. Şi o repetă de două ori ! Ceva concret, ceva serios !

— Crezi că poate să meargă până acolo, încât să încerce să vină până aici, pe front, la Monte Cassino ? Crezi că ar fi în stare de o aşa nebunie încât să treacă de toate interdicţiile ? Ar fi ceva cumplit !

Pahlberg era palid. Ochii săi exprimau o îngrijorare profundă. Comandantul von Sporken privea tavanul, încercând în van să descopere ce se afla în spatele acelor cuvinte. În cele din urmă, articulă încet :

— Dragostea mută munţii din loc ! De ce n-ar veni până aici ?

— Cu alte cuvinte, Renate are de gând să vină aici ? Să vină la Cassino ? întrebă Pahlberg cu o voce surdă în

care se simţea tulburarea produsă de concluzia lui Sporken.

— Cam aşa s-ar părea, răspunse acesta cu prudenţă.

Se apropie de Pahlberg şi-l luă de după umeri, cu un gest amical. Erau de aceeaşi înălţime, însă comandantul părea masiv în raport cu doctorul, care era prea slab.

— Dacă Renate a găsit un mijloc prin care se poate strecura până aici, atunci cu siguranţă că o va face. N-o va împiedica nici un cuvânt şi n-o va aresta nici Stucken nici Kesserling şi nici Führerul. Heil Hitler ! Izbucni în râs, dar se opri imediat, văzând durerea de pe chipul lui Pahlberg. Soţia mea locuieşte la Hamburg, dragă doctore. Zi şi noapte stă în pivniţă, sub bombele englezilor. În permanenţă este ameninţată de moarte... poate că în clipa asta a şi murit... sau poate că aseară sau poate că la noapte va muri. Încă nu ştiu, dar ar fi cumplit aşa ceva, ar fi groaznic ! Toate femeile noastre se află pe front... şi mai multe se află în Germania, mai multe decât cele ca Renate a ta la Roma ! Dacă într-adevăr va ajunge la Cassino, dacă are voinţa şi curajul să treacă de toate obstacolele şi barierele şi dacă într-o zi o vei avea alături de tine, la postul de ajutor, fiindu-ţi de folos în îngrijirea răniţilor,... doctore, păi atunci, n-ai decât să te bucuri că o ai în faţa ochilor, că o poţi strânge în braţe... soţia mea este singură la Hamburg. Dacă Cel de Sus vrea, va muri sub bombe, singură, în întuneric. Gândeşte-te puţin ce fericiţi am fi noi doi, ea şi cu mine, dacă am putea fi împreună în gaura asta, ori ca să murim, ori ca să supravieţuim... Tocmai putinţa aceasta de a împărţi cu cineva ceva este una dintre cele mai frumoase laturi a umanităţii. Acest „Noi" minunat al lumii noastre, această fuziune miraculoasă dintre „Tu" şi „Eu", doctore Pahlberg, atârnă în balanţă mai mult decât toate reproşurile ce se pot aduce lui Dumnezeu.

Întors la postul său de ajutor, Pahlberg îi scrise Renatei. După ce termină, rupse scrisoarea şi îi dădu foc. Fuseseră cuvinte goale, ridicole, care în nici un caz, nu ar fi vibrat în sufletul ei.

„În curând, voi fi alături de tine"...

Cu inima tremurând, Pahlberg aştepta.

Noaptea se anunța liniștită. Artileria americană nu trăsese nici un proiectil, iar dinspre câmpie nu se auzea nici măcar zgomotul tancurilor staționate acolo.

Theo Klein și Heinrich Kuppers ieșiră din mica lor fortăreață și se apucară să fiarbă cafeaua.

Această îndeletnicire reprezenta o capodoperă în materie de camuflaj. Întrucât era interzisă aprinderea focului, pentru a nu fi atrasă atenția inamicului asupra pozițiilor germane, iar cum, pe de altă parte, era imposibil să se obțină cafeaua, fără a fi încălzit apa, Klein și Kuppers își construiseră ceea ce ei numeau o „bucătărie-bunker".

Aceasta era, de fapt, o construcție realizată din pietre sfinte venind din ruinele bisericii și ale sălii de mese. Semăna cu un iglu de-al eschimoșilor, numai că avea formă pătrată. În acest spațiu, asemănător unei caverne artificiale care se ținea în picioare, în pofida tuturor legilor fizicii, cei doi stăteau ghemuiți în fața unei vetre mici, al cărei foc fusese acoperit, ca o măsură suplimentară de precauție, cu o bucată de tablă smulsă de pe o ladă cu muniții. Acest lucru o făcea să semene cu o plită, împiedicând flăcările să urce. Pe bucata de tablă se afla instalată gamela cu apă ce începuse să fiarbă. Maassen și Muller stăteau de pază, Josef Bergmann ajuta la descărcarea proviziilor sosite din vale, iar sublocotenentul Weimann fusese convocat la comandantul von Sporken. Așa că cei doi, fără să fie deranjați de nimeni, se pregăteau să bea o cafea, pentru a se mai încălzi în frigul nopții...

— Ceea ce ne lipsește nouă, declară Theo Klein, cu un aer visător, sunt vreo câteva fetițe, să ne mângâie. În orice caz, Heinrich, ți-am mai spus-o, la viitoarea mea permisie o să scrie în ziare că un caporal a dat gata cinci fete într-o singură noapte ! Ei, ce zici de asta, bătrâne ? Mamă, când mă gândesc ! Și Klein îi dădu un cot lui Kuppers care tocmai punea cafeaua în apă. Un miros îmbietor se răspândi imediat, în aer. Theo adăugă : Și tu, cum stai ? Ești complet divorțat, așa-i ?

— Da.

— Hm, va' să zică, ți-ai bătut nevasta, iar în permisie ai înșelat-o, te-ai îmbătat ca un porc, te-ai bătut la cârciumă și ți-ai dat toată solda pe băutură... zi că n-a fost așa !

Kuppers îi întinse o gamelă plină cu cafea.

— Auzi, văd că știi pe dinafară toate motivele de divorț !

— Nu, dar îmi închipui cum se poate desfășura un divorț ca în cazul tău ! Sorbi hulpav o înghițitură, pe care o scuipă însă imediat. Porcăria dracului ! M-am fript ! Puse gamela lângă el și-l întrebă pe Kuppers : Heinrich, ia zi-mi și mie... tu ești un tip de treabă și un băiat de gașcă ! De ce nu mai mergea treaba cu nevastă-ta ?

— Tu mă întrebi chestia asta ? răspunse Kuppers, cu ochii pierduți în noapte, printre dărâmături. Nici măcar eu nu știu. Să fie oare de vină ce s-a întâmplat în Creta ? Sau în Corint ? Știi, Theo, toate chestiile astea te muncesc. Și te schimbă ca om. Și pe urmă, când te întorci acasă, toată lumea zice „A, iată-l pe Heinrich, parașutistul, ăla din Diavolii verzi. Ce ziceți, băieți ? Parașutiștii ăștia, sunt ceva, nu ? Mereu la atac și fără să se lase făcuți prizonieri, cu cuțitul, cu patul armei, nu contează, numai să omoare dușmanul. Iar eu sunt subofițer într-un asemenea regiment. Da, Theo, așa te văd toți când te întorci acasă, la tine, așa sunt văzuți toți parașutiștii. Pentru ei, noi nu suntem decât niște exaltați care se joacă întruna cu cuțitul. Așa că, acolo, acasă, te duc la cârciumă, beau, îți dau și ție să bei și vor să te vadă așa cum își imaginează ei despre tine că ești — omorând dușmanul din fața ta, cu cuțitul sau cu patul armei și pe urmă, după ce te-ai îmbătat, Theo, totul îți este indiferent... devii ceea ce vor ei să fii, zbieri, sari la bătaie ca un nebun periculos... și asta se poate întâmpla chiar cu propria ta nevastă. Sărmana ta căpățână este îmbibată cu alcool, iar tu nu-ți dai seama de nimic. Și, într-o bună zi, rămâi pe afară, nimeni nu te mai vrea, pe tine ticălosul, pe tine, gunoiul, pe tine ucigașul. Ți se

pronunță și divorțul și iată că ți s-a tras un șut în fund tocmai de ăia care te-au forțat să fii ceea ce ești. Da, chiar așa... Așa că ești fericit că este război și că ești departe de tot, ești fericit să fii cu tovarășii tăi care rămân cu tine chiar și în rahat, care suferă și mor cu tine, care te înțeleg și-și țin gura.

Theo Klein îl privea tăcut pe Kuppers, a cărui figură întunecată tresări nervos.

— Heinrich, făcu el cu voce șovăitoare, Heinrich, să știi că-mi pare rău când îmi spui lucrurile astea. Zău că-mi pare rău ! I-ai spus și nevestei tale toate astea ? O femeie totuși ar trebui să înțeleagă... și să ierte. Heinrich, noi toți suntem ca niște copii fără mamă. Niște copii mari, pentru care dragostea este doar bordelul, cu fete boite și puțind a colonie. După care trebuie să te duci la infirmier, să-ți faci o injecție, că niciodată nu se știe dacă n-ai nimerit peste una bolnavă. Atâta știm noi despre dragoste. De ce n-ai spus toate astea nevestei tale ?

— Să-i zic ? răspunse Kuppers, după care făcu din mână un gest a lehamite. Theo, când totul s-a dus dracului, nu mai ai ce spune... dragostea înseamnă încredere, tandrețe, stimă reciprocă... ce naiba ! Ăsta-i războiul, Theo, și războiul transformă oamenii în ticăloși. Mai ales pe oameni ca noi, care rămânem tot timpul în umbră. Noi suntem nenorociții ăia al căror fund este făcut pentru a primi șuturi. De ce să ne revoltăm ? De ce să reparăm prin cuvinte ceea ce am distrus prin acțiuni ?

— Dar cu pușiul tău cum rămâne ?

— Ăla mic stă cu nevastă-mea. Leni se ocupă serios de el. Într-o zi, o să fie ceea ce eu nu sunt... o cunosc bine pe Leni. De altminteri, îmi doresc să țină mai mult la ea decât la mine.

Theo Klein își băgă degetul în cafea. Încă era fierbinte.

— Și n-ai chef s-o revezi, vreodată ?

— Nu, ce rost ar avea ? Ce să vorbesc cu ea ? S-ar putea, cine știe. Doi străini, care odinioară au făcut dragoste... Sunt lucruri pe care le speli dimineața și de care uiți,

fiindcă sufletul nu le-a înregistrat, sufletul ăsta mort, chircit ca un pom uscat...

Vântul nopții sufla peste ruine. De jos, dinspre coasta pe care se afla infanteria, o mitralieră începu să latre. O patrulă de indieni nimeri într-un câmp de mine. Câteva secunde, văzduhul răsună de zgomotul exploziilor, după care se auziră țipetele înfiorătoare ale răniților și o voce ascuțită care striga :

— Help ! Help !

Theo Klein tresări. Printre ruinele mănăstirii se vedea licărind o luminiță. Tremură pe deasupra pietrelor, traversă curtea centrală și înaintă misterios în direcția fostei săli de mese. Klein îi trase un cot lui Kuppers și, întinzând mâna în direcția luminiței, îi spuse :

— Ei, ia uită-te acolo !

De jos, se auzeau răniții care strigau după ajutor. Kuppers privi în direcția arătată. Lumina apărea și dispărea pâlpâind în întuneric.

— Cine o fi cretinul ăla cu lumina ? se întrebă Klein.

Își lăsă jos gamela cu cafea și ieși din „bucătăria-bunker". Kuppers îl urmă. Priveau amândoi în noaptea friguroasă cum lumina avansa.

— S-ar putea să fie o lumânare, sugeră Kuppers.

— Dacă-l vede căpitanul, o să-l bleasească ! Klein se sprijini de apărătoarea mitralierei și urlă :

— Băi, tâmpitule ! Stinge lumina ! Dacă ăia de jos te ginesc, ai belit-o definitiv ! Stinge-o, bă dobitocule !

Lumina își continuă drumul. Se auzeau pietrele rostogolindu-se de sub pașii celui care o purtau. Apoi se auzi clar o tuse seacă și, imediat, un sunet care semăna cu un cântec. Kuppers îl privi pe Klein năucit.

— Imbecilul cântă !

— Sst !

Își ținură respirația. Pe coastă, totul se calmase. Probabil că indienii fuseseră transportați de către infirmieri. Iar din mijlocul liniștii care se lăsă se desprinse un cântecel

duios și tremurător, ca și cum ar fi fost intonat de un bătrân. Kuppers apucă patul mitralierei.

Theo Klein dădu din umeri.

— E nebun ! îi șopti el lui Kuppers. Cine crezi că umblă noaptea prin coclaurile astea și, pe deasupra, mai și cântă ?

Continuară să asculte. Lumina șovăitoare a lumânării se apropia... s-ar fi zis că dansa prin întuneric... de-o parte și de alta, pentru a evita grămezile de pietre. În curând aveau să vadă la față pe cel ce ținea lumânarea... i se distingea silueta înaltă și subțire, acoperită cu îmbrăcăminte largă. Înainta printre ruinele sălilor prăbușite, ca un liliac uriaș, întorcându-se întruna, înclinându-se în stânga și în dreapta și ținând lumânarea ridicată pentru a vedea mai bine.

Theo Klein îl apucă pe Kuppers de braț și-i șopti ultimit :

— E un călugăr ! Va să zică, a mai rămas un călugăr, totuși !

Cu lumânarea între degetele sale crispate, Fra Carlomanno Pelagalli se grăbea. Fra Carlomanno Pelagalli, pe care toată lumea îl crezuse pornit singur spre Via Casilina.

Bătrânul preot se opri. Avea optzeci de ani. Îmbrățișă cu o privire pierdută peisajul ruinelor. Ridică lumânarea mai sus, se aplecă, lumină zidurile și porni mai departe. Se opri din nou în fața celor doi soldați, uitându-se la ei cu ochi stinși.

— La mia cella ? bâigui el cu voce de copil. S-ar fi zis că din clipă în clipă, avea să izbucnească în plâns. Dov' è la mia cella ?

Theo Klein se întoarse nedumerit spre Kuppers.

— Ce zice ? șușoti el la urechea acestuia.

— Își caută chilia. Chilia mănăstirii în care dormea.

Fra Carlomanno ridică lumânarea. Lumina ei tremurătoare căzu pe chipurile palide și nerase ale celor doi, care răsăriseră din noapte ca niște fantome.

— La mia cella ? plângea Fra Carlomanno. E tardi ! Sono stanco, sono stanco !

Theo Klein întrebă, tremurând din tot corpul :

— Ce zice acum ?

— Că este târziu și este obosit.

În fața lor, lumina lumânării tremura. Fra Carlomanno își clătină creștetul alb, mai privi încă o dată la cei doi soldați și se întoarse, reluându-și drumul printre ruine. Cu sutana sa neagră zdrențuită, părea un corb uriaș pe deasupra pietrișului, ne reușind să-și ia zborul. Brusc, începu să cânte cu aceeași voce tremurătoare de copil. În liniștea nopții, cuvintele le ajungeau la urechi, aduse de vânt, dar nu le puteau înțelege, fiind în latinește.

Fra Carlomanno continuă să meargă cu lumânarea în mână și ochii plini de o reculegere liniștită și fericită. Așa îl întâlni comandantul von Sporken lângă o coloană a bisericii. Îl luă de braț și-l conduse până la pivnița de sub sala de adunare, unde doctorul Pahlberg îl luă în primire. În chiar prima clipă, izbit de căldura sufocantă ce domnea în subterane, Fra Carlomanno se prăbuși. Genunchii i se înmuiară și, bolborosind cuvinte ininteligibile, căzu în față, lăsând să-i scape lumânarea. Pahlberg și comandantul von Sporken îl purtară până la o pivniță învecinată, în care se afla un pat de fier. Îl întinseră pe pat, învelindu-l cu o pătură caldă.

— Am să-i fac o injecție cu un calmant, spuse Pahlberg. Privi chipul slăbit al călugărului, sub părul alb, și adăugă : Va dormi până la prânz... dar după aceea ?

Dispăru din încăpere și reveni cu o seringă.

— Vom fi obligați să-l ținem aici până moare, adăugă el. Nici nu poate fi vorba să-l trimitem jos, în vale. Ar fi împușcat, și la fel și cei care l-ar însoți. Trebuie să rămână aici !

Sporken dădu din cap aprobator și strânse cu putere mâna lui Pahlberg.

— Ultimul ocupant al mănăstirii... un nebun. Asta da, simbolul magnific al epocii noastre !

Cu un aer visător, Pahlberg îl urmări cu privirea pe comandant, până ce acesta dispăru în noapte.

*

După trei zile de călătorie plină de peripeţii, Maria Armenata şi Felix Strathmann ajunseră în cele din urmă la ferma mătuşii.

Era o fermă mică, înconjurată de câţiva pini şi pierdută în imensitatea peisajului. Avea trei grajduri, un staul pentru cincizeci de oi şi o adăpătoare. Oile fuseseră deja cumpărate de trupele germane, dar mai rămăseseră în grajd încă trei catâri, cu care se mergea vinerea la piaţa din Carsoli, pentru a se vinde legume şi fructe. Donna Rachele trăia din agoniseala pe care o realiza în urma acestor vânzări.

Tia Rachele stătea cel mai mult în camera cea mare care dădea spre grădină. Grădina era mândria ei. Cu ajutorul unui manual de grădinărit, este adevărat, foarte complet, reuşise ea din primăvară până toamna să recolteze destule legume şi flori, iar mai târziu şi ceva fructe, pe care le vindea în piaţa din Carsoli şi astfel îşi rotunjea destul de bine veniturile. Grija păinii de toate zilele nu se făcuse simţită în acea casă, nici chiar în vremurile tulburi, de război ; cele cincizeci de oi le vânduse la un preţ bun şi un intendent german îi plătise până la ultimul bănuţ. Îngropase banii în grădină, într-un loc în care nimeni n-ar fi căutat, chiar sub o grămadă de îngrăşământ. După ce acest oribil război avea să se termine, Italia avea să fie din nou liberă... şi atunci donna Rachele avea să-şi dezgroape ghiveciul cu bani şi să facă ferma ca nouă. Şi să-şi cumpere alte oi.

Tia Rachele nu puse nici o întrebare când sosiră Maria şi Felix, aplecaţi pe catârul lor şi ţepeni de frig. Mai întâi duse animalul în grajd, avea convingerea profundă că animalele merită mai multă atenţie decât oamenii, fiind mai lipsite de apărare. După care făcu un ceai celor doi tineri şi se aşeză în faţa lor, cu ochi întrebători.

— Un tedesco, spuse ea, după câtva timp.

Maria făcu un semn afirmativ din cap.

— Soldato ?

— Si.

— Ferito ?

— No.

Donna Rachele aflase destule. Un soldat neamţ, care, fără să fie rănit, se afla la ferma ei, deghizat în femeie, întovărăşit de Maria. Era clar ca lumina zilei. Dădu din cap. Madonna, ce prostie ! Chiar în mijlocul trupelor nemţeşti, care le-ar fi împuşcat dacă ar fi dat de el ! Le-ar fi împuşcat fără nici-o discuţie... Donna Rachele o ştia prea bine... îşi amintea cum se întâmplase în Abruzzi, când patru partizani fuseseră împuşcaţi fără nici o ezitare.

Se ridică şi le arătă camerele.

— Mai întâi trebuie să vă odihniţi, îi spuse Mariei.

— Şi dacă vin nemţii ? întrebă aceasta cu o voce îngrijorată.

Donna Rachele făcu un gest menit s-o liniştească.

— Au trecut deja pe-aici. Ştiu că sunt o femeie bătrână şi singură, aşa că nu-i interesez. Iar dacă o să mai vină, o să vă ascund în fân. Aruncă o privire spre Felix, care se clătina pe picioare, epuizat, la capătul puterilor, indiferent la orice s-ar fi întâmplat, chiar dacă alături de el, comandantul unui pluton de execuţie ar fi ordonat deschiderea focului.

— Îl iubeşti ?

— Si, Tia !

— O să vă căsătoriţi, după ce se termină războiul ?

— Ne-am căsătorit deja. Ne lipseşte doar binecuvântarea unui preot.

Donna Rachele îşi drese glasul şi o privi fix pe Maria. Mărturisirea sinceră a nepoatei sale îi lezase convingerile morale.

— Maria, ştii că ai păcătuit ?

— În timp de război, aşa ceva nu poate fi un păcat. În război, oamenii nu mai au timp să aştepte binecuvântarea lui Dumnezeu. Nu trebuie ca natura să devină ea însăşi

o sursă de păcat. Am nevoie de Felix cum are nevoie un animal de apă.

— Va' să zică se numește Felix ? întrebă Donna Rachele, uitându-se la acesta cum se trântise în pat, își întinsese mâinile și picioarele și adormise pe loc, respirând adânc. Și este la fel de fericit cum se numește ?

— În brațele mele da, Tia !

Donna Rachele se întoarse pe călcâie și coborî în bucătărie. „Ah, își spunea în sinea ei, tinerețea asta, tinerețea asta modernă !"

Trase cu urechea la zgomotele de sus. Camera pe care i-o dăduse Mariei se afla chiar deasupra bucătăriei. Nu se auzea nimic, nici cel mai mic pas, nici cea mai mică scârțâială a patului. Dacă s-ar fi aflat în cameră, ar fi auzit totuși ceva.

Donna Rachele oftă. Maria se dusese în camera neamțului, și acum stăteau amândoi întinși pe pat, ca și cum ar fi fost soț și soție. „Sub acoperișul meu ! Care niciodată n-a adăpostit păcatul ? O, războiul, războiul !"

Se apucă să gătească o supă cu multă carne și legume. După ce o termină, urcă scările, intră în cameră în vârful picioarelor și puse castronul cu supă, două farfurii și două linguri pe măsuța de lângă fereastră. Acoperi castronul cu un capac, pentru a nu se răci supa.

Cei doi dormeau. Maria avea capul pe umărul lui Felix, atingându-i gâtul cu buzele. Zâmbea în somn, fericită.

O, meravigliosa dolcezza ! Donna Rachele ieși din cameră fără să facă nici un zgomot.

*

În dimineața zilei de 18 februarie, legătura cu punctul de comandă al colonelului Stucken fu întreruptă. Obuzul unei mortiere indiene nimerise întâmplător peste liniile de comunicație și le rupsese. Indienii se retrăgeau încet de la cotele 444 și 569. De la primele ore ale răsăritului începuseră să-și părăsească pozițiile din spatele stâncilor și se retrăgeau izolați sau în grupuri spre liniile lor inițiale, urmăriți de tirul furios al mitralierelor germane.

Cel de-al treilea asalt al generalului Freyberg asupra Muntelui Cassino se izbise de rezistența germană, în ciuda distrugerii mănăstirii, în ciuda distrugerii satului Cassino și al ploii de bombe și obuze căzute peste pozițiile parașutiștilor. Lumea întreagă stătea cu sufletul la gură... chiar presa aliată nu găsea nimic de spus, doar că parașutiștii germani apăruseră deodată din infern, ținând în șah o armată întreagă.

Comandantul von Sporken coborî în subsolul în care Gottschalk se instalase. Căpitanul, împreună cu sublocotenentul Weimann tocmai împărțeau rachiul dintr-un butoi sosit în timpul nopții cu ultima coloană de cărăuși. Turnau o cantitate egală de alcool într-o serie de gamele, înșirate pe pământ, fiecare gamelă reprezentând câte o grupă de soldați.

— Miroase aici ca într-o distilerie, remarcă Sporken. Se așează pe o ladă de muniții, mirosi o gamelă și adăugă : Asta-i rachiu din cereale, i se mai spune rachiu de Munserlander.

— Doriți un pahar, domnule comandant ? întrebă Gottschalk, întinzându-i căpăcelul de la plosca sa.

Sporken refuză printr-un gest al mâinii.

— Nu, mulțumesc. N-am venit să-ți cer un păhărel, Gottschalk, ci un om !

— Un om ?

— Legătura cu divizia s-a întrerupt, de altfel și cu celelalte unități. Până să se repare liniile distruse, se poate întâmpla orice. De asta am nevoie de un voluntar care să meargă acum, în plină zi, până la punctul de comandă al diviziei. În alte condiții, drumul ăsta ar fi fost o plimbare, dar acum nu este o joacă. Stucken este mai jos în direcția Albanetei, într-o zonă aflată sub controlul tancurilor americane. Așa că, Gottschalk, omul pe care mi-l dai tre-

buie să fie curajos. Și să alegi pe cineva necăsătorit. Este vorba de o misiune de sacrificiu.

— Theo Klein ! spuse Weimann hotărât.

— Voi știți mai bine. Sporken se ridică. Să se prezinte la mine într-o oră. Întinse brațul și adăugă : Bine, acum dă-mi și mie niște acid de-ăsta sulfuric !

Goli căpăcelul dintr-o mișcare și se întoarse la punctul său de comandă.

Peste o oră, sergentul Heinrich Kuppers se prezentă în fața sa.

Lucrurile nu fuseseră deloc simple. Fiindcă, bineînțeles, Theo Klein se oferi imediat voluntar.

— S-ar putea ca acolo, jos în vale, să fie ceva de șmanglit, îi spusese el lui Kuppers.

Dar nu-i conveni deloc când îl văzu și pe Kuppers prezentându-se înaintea căpitanului. Theo Klein îl privi pe Gottschalk cu un aer nevinovat și spuse :

— Domnule căpitan, sergentul Kuppers este însurat. Doar celibatarii se pot prezenta ca voluntari.

— Sunt divorțat, deci practic celibatar, afirmă Kuppers.

— Are un copil, strigă Klein.

— Copilul a fost încredințat fostei mele soții.

— Atunci să jucăm la zaruri ! urlă Klein.

Scoaseră zarurile, sub privirea sublocotenentului Weimann, care asista pe post de arbitru. La a treia aruncare, Kuppers câștigă. Klein se întoarse bodogănind la mitraliera sa și furios la culme, bău tot ce mai rămăsese din cafea.

Comandantul von Sporken se uită la subofițerul murdar și slab, îmbrăcat într-un combinezon de salt zdrențuit și-l întrebă :

— Chiar nu ai nici o rudă ? Nici părinți, nici logodnică, nici copii ?

— Nu, domnule comandant !

Mintea, fără să-i tresară nici un mușchi al feții. Copii ? Nu, nu mai avea. După cum sunase decizia tribunalului, numărul 346/44, fiul său fusese încredințat fostei soții. Un unchi în vârstă de al mamei fusese numit tutore. Asta era

tot. Așadar, își pierduse copilul. Un număr de înregistrare și o hotărâre. Când nu mai ești demn să fii cap de familie, așa se întâmplă... Un bărbat bețiv, bătăuș și fustangiu... iar dacă a avut un copil, asta doar dintr-o greșeală s-a întâmplat, ceea ce se poate îndrepta cu ușurință printr-o hotărâre a justiției.

— Deci, nu ai familie ?

— Păi, la drept vorbind... da, domnule comandant. Am o mătușă în vârstă, care trăiește într-un azil de bătrâni, spuse Kuppers, ironic.

Sporken renunță să-l mai descoasă.

— Sergent, știi ce te așteaptă ? Trebuie să-i duci colonelului Stucken mesajele pe care ți le voi da. Dacă ești făcut prizonier, prima ta datorie este să le faci să dispară, chiar înghițindu-le... asta ar fi cel mai sigur.

— Am înțeles, domnule comandant.

— Vei avea de parcurs vreo șapte sute de metri într-un teren descoperit, sub focul inamicului. Nu am nici o intenție să-ți ascund adevărul, sergente... nici măcar nu-ți dau ordin să execuți această misiune... mai mult seamănă cu un asasinat decât cu un ordin ! Poți să mă refuzi, dacă vrei, chiar acum !

— Nu, domnule comandant. Accept.

— Bine...

Și Sporken îi înmână lui Kuppers un plic de piele. Înăuntru se aflau câteva mesaje în care se indicau efectivele celor ce luptau printre ruinele mănăstirii, starea armamentului, a muniților, a materialului sanitar și a medicamentelor. Aceste informații ar fi fost vitale pentru inamic, dacă acesta ar fi pus mâna pe ele. Întrucât demonstrau că pozițiile germane sunt apărate de o mână de parașutiști și nu de batalioane întregi, așa cum afirmase generalul Freyberg generalului Alexander, pentru a-și justifica eșecurile.

— Mesajele sunt scrise pe mătase, așa că, la nevoie, le poți înghiți. Îi întinse mâna lui Kuppers. Să-ți spun ca Dumnezeu să te aibă în pază ?

Heinrich Kuppers își mușcă buzele.

— Nu este nevoie, domnule comandant, răspunse el răutăcios.

Sporken îl urmări cu privirea pe Kuppers, dând încet din cap. Simțea în subofiter o amărăciune cumplită. O amărăciune care-l făcuse să accepte această misiune în care spera să fie ucis. Preț de o secundă fu tentat să-l cheme înapoi pe Kuppers și să aleagă alt curier. Dar ezită prea mult și când strigă după el, acesta deja dispăruse printre dărâmături.

În apropiere de cărarea ce ducea spre cota 569, caporalul gurk Tandi Meheranhi se instalase confortabil într-o fundătură. Se ghemuise într-o poziție în care tirul mitralierelor germane nu-l putea atinge; își fixase mitraliera pe o piatră și, deschizând o cutie americană cu rații de mâncare, luă un baton de fructe uscate, intenționând să-i țină loc de mic dejun. Era unul dintre ultimii indieni prezenți pe cota 569... Cea mai mare parte a batalionului de asalt se retrăsese, rămânând pe loc doar ariergarda, din care făcea și el parte și a cărei misiune consta în a-i face pe nemți să creadă că stâncile încă mai erau ocupate.

Mușca liniștit din batonul de fructe uscate, mângâindu-și barba rotundă, de care era foarte mândru, când, Heinrich Kuppers, la fel de dezinvolt, apăru pe cărare.

Până atunci misiunea sa fusese joacă de copil. Kuppers lăsase la sud faimoasa „Văgăună a morții", pe unde trebuiau s-o ia cărăușii pentru a urca până la ruinele mănăstirii, și ocolise muntele. Considerase că pe această parte șansele erau mai mari.

„O joacă, pur și simplu, își spuse el. Mă joc de-a hoții și vardiștii. Fără să fiu văzut, fără să fiu făcut prizonier, mereu cu ochii în patru. O să se mire comandantul von Sporken când o să-i povestesc ce plimbare am făcut... chiar că plimbare... cu condiția să nu cad ca prostu' în brațele dușmanului..."

Chiar în acea clipă, terminâ de ocolit stânca în spatele căreia stătea ghemuit caporalul Tandi Meheranhi. Cei doi se găsiră față în față.

Timp de o fracțiune de secundă, amândoi rămaseră stupefiați. Fiecare se uita la celălalt de parcă ar fi văzut o ființă de pe altă planetă... Kuppers înregistră pe retină imaginea unui turban galben, sub care se afla o figură uscățivă și măslinie, înconjurată de o barbă neagră și creață. Individul tocmai mușcase dintr-un baton. În fața sa, pe o piatră, se odihnea mitraliera. Kuppers percepu totul într-o clipă și se ghemui.

Tandi Meheranhi distinse vag o uniformă în care se afla o ființă umană, murdară și nerasă, deasupra căreia se afla o cască fără margini, înconjurată de-o plasă de camuflaj, cizme... era un paraşutist neamț ! Un diavol verde !

Meheranhi se ridică dintr-un salt.

Fiecare dintre ei avusese doar o secundă de ezitare, o privire uimită. Kuppers se aruncă asupra indianului ca o pisică, lovindu-l violent cu mâchia palmei peste caritidă. Lovitura fără zgomot fusese repetată de Kuppers de sute de ori pe sacii de nisip sau pe manechine. Răsună doar un zgomot înfundat, ca cel făcut de un topor când se taie gâtul unei găini pe un buștean de lemn.

Meheranhi se clătină. Ochii îi deveniră sticloși. Deschise gura să țipe, dar lovitura dată arterei, împiedică sângele să ajungă la creier. Kuppers lovi din nou, de data aceasta cu pumnul strâns, exact sub bărbia împodobită cu păr. Însă, ori barba amortizase șocul loviturii, ori corpul indianului care se împleticise atenuă forța pumnului lui Kuppers, dar indianul căzu în genunchi și își trase instinctiv cuțitul din centură.

Kuppers văzu cum lama de oțel străluci în lumina matinală a soarelui. Se aruncă asupra indianului, îl doborî la pământ și-i smulse cuțitul. Apoi, ridicându-l deasupra capului, se dădu ușor spre spate și-l înfipse în pieptul acestuia.

Tandi își fixa adversarul cu ochii săi mari și căprui. Era privirea unui animal surprins, incapabil să înțeleagă ce i se întâmplase. Cu mâna dreaptă căută mânerul cuțitului și încercă să și-l smulgă din piept. În același timp horcăia, iar în colțul buzelor îi apăruse o spumă sângerie. În

fața sa, Heinrich Kuppers, în picioare, respira greu. Sângele îi bubuia în urechi. Își răsfiră degetele de la mâini. Era pentru prima oară când omora un om. Pe cineva. Nu cu pușca. Nu din depărtare cu pușca. Nu, de aproape, cu mâinile. Omul zăcea acum în fața sa, încă mai era cald și în ochi i se citea disperarea unei nenorociri ireparabile. Meheranhi trăgea de cuțit, sângele îi dăduse pe gură, voia să țipe... Ah, se gândi Kuppers, numai de n-ar țipa, de n-ar urla ca o fiară. Închise ochii, simțind cum un fior îi străbate tot corpul și cum gâtul i se strânse într-un dezgust infinit... față de el, de lume, de oameni, de Dumnezeu. Ridică piciorul și-l puse pe figura lui Tandi care încerca să se ridice. Cu celălalt picior imobiliză brațul ce apucase cuțitul și strivi în pietris cu piciorul, figura indianului. Sub el, corpul acestuia tresălta. Kupers nu-l privea. Cu ochii închiși, aproape leșinat de scârbă, rămase locului, așteptând ca indianul să nu mai miște.

De abia atunci, fără să se uite, își reluă drumul spre Albaneta. Lupta se desfășurase în liniște. Școala de luptă din armată instruia cum să omori, fără să faci vreun zgomot. Drumul spre vale era liber. Mesajele comandantului von Sporken vor ajunge la destinație.

Kuppers mergea clătinându-se.

„M-a văzut... cu ochii ăia căprui, care nu exprimau nimic și cărora nu le venea să creadă... Mi-am pus piciorul pe ochii ăia și i-am strivit capul de pietre. Sunt un ucigaș ! Am omorât un om cu mâinile mele, cu degetele mele murdare, cu cizmele mele ! Doamne Sfinte, Doamne Sfinte ! A deschis gura, și-a mișcat buzele... poate că cerea îndurare, poate că mă implora, cu spuma la buze, cu ochii ficși... camarade, lasă-mă să trăiesc ! Iar eu am pus piciorul peste acele buze care se rugau, pe acei ochi de căprioară lovită, i-am strivit la pământ, lăsându-i cuțitul înfipt în piept și dându-i la o parte mâna cu care încerca să și-l scoată. Doamne, sunt un ticălos, un nemernic...“

Ajunse buimăcit la colonelul Stucken și-i dădu acestuia mesajele. Stucken privi la subofițerul din fața sa și-l întrebă :

— Și zici că ai venit de pe Monte Cassino ? Printre liniile inamice. Singur ? Cum de-ai reușit, sergente ?

Și-i strânse mâna fără viață a lui Kupers. Breyle intră în încăpere și Stucken i-l arătă pe Kuppers.

— A venit de la mănăstire ! Singur ! Uite cum sunt băieții noștri ! Și, întorcându-se spre Kuppers, îi spuse : Kuppers... nu voi uita niciodată numele tău !

Ajuns afară, Heinrich Kuppers se sprijini de un copac și începu să plângă ca un copil.

PARTEA A IV-A

Natura deficit, fortuna mutatur, et deus omnia cernit. (Natura poate fi învinsă, norocul este schimbător. Dumnezeu veghează.)

Hadrianus Imperator

După ce generalul Freyberg își retrase cele șase batalioane de asalt, ca urmare a pierderilor înregistrate de indieni, pe Monte Cassino se instaură o stare de acalmie.

Iarna trecuse, dar vremea era mizerabilă. Din ceruri cădeau trombe de apă, care transformară iarăși câmpiile și drumurile în mocirle uriașe, din care tancurile germane și americane nu se mai puteau desprinde.

Recentul eșec al aliaților impunea represalii, iar aceste represalii fuseseră fixate de către generalul Alexander pentru data de 24 februarie. Trebuiau să înceapă cu un bombardament al aviației și al artileriei cum nu se mai văzuse. Dar ploua, tunurile nu puteau fi mutate, iar convoaiele de muniții dinspre porturile Napoli și Salerno se poticniseră pe drum.

Frontul somnola... Dar nu dormea, pentru că totuși era război. Și de-o parte și de cealaltă se duceau acțiuni de recunoaștere, aveau loc atacuri sporadice, tiruri de hărțuire și se executau lucrări de consolidare a pozițiilor.

Heinrich Kuppers plecase a doua zi dimineață. Se prezentase comandantului von Sporken, de la care luă niște mesaje și chiar corespondență. În cele din urmă, ajunse la locul său de lângă Theo Klein și mitraliera MG-42.

Theo era furios și îi spuse în față :

— Te-ai întors fără să aduci nimic ! Nici măcar o budincă sau niște țigări ! Știi, să trimiți acolo jos, pe cineva ca tine, e curată pierdere de timp !

— Mai ţine-ţi gura, Theo ! răspunse Kuppers, cu privirea pierdută în peisajul stăpânit de apă.

„Ochii ăia, se gândea el, ochii ăia căprui care mă implorau."

Nu reuşise să scape de obsesia acelor ochi. Îi visa şi noaptea şi se trezea brusc când Theo îl înghiontea, mormăind — „Poftim, acum ai început să mai şi strigi în somn. Ce dracu, e inuman, zău aşa !"

— Theo, tu ai omorât pe cineva ? întrebă el.

Acesta se întoarse şi-l privi cu un aer uimit :

— Nu ţi-e bine ? Păi ce facem toată ziua ?

— Nu aşa, Theo. Nu cu arma. Aşa, îi vezi cum cad în depărtare. Îşi ridică mâinile sau şi le pun în locul în care au fost atinşi. Asta-i tot... au mierlit-o şi gata... poate strigă, e adevărat, numai că nu-i auzi, doar îi vezi... Nu, voiam să ştiu dacă ai omorât pe cineva cu mâinile tale !

— Da, în Creta. Cu cuţitul, într-o luptă corp la corp... Theo îşi trecu podul palmei peste gură... unul din noi trebuia să moară, ori eu, ori el. Aşa că l-am lovit în mutră cu cuţitul. După asta nu arăta prea frumos... dar gândeşte-te şi tu ! N-aveam chef să dau ortul popii aşa de tânăr !

— Şi asta ţi-a fost de ajuns, ori tu, ori el...

— Dacă mi-a fost de ajuns ? Păi... ia stai o clipă ! Ce dracu' te-a apucat ? Doar nu sunt nebun ! Doar e război, nu ? Dacă n-ar fi fost el, atunci aş fi fost eu ! Nu ţi-e clar ?

Kuppers dădu încet din cap.

— Aşa este, Theo... dar te-ai întrebat „de ce" a fost aşa ?

— De ce ? Am impresia că nu ţi-e bine ! Trase niţel de foaia de cort care proteja ţeava mitralierei şi adăugă : Auzi, dacă n-ai altceva să-mi spui, nu mă mai bârâi la cap cu tâmpeniile astea !

Înaltul Comandament al Wehrmachtului comunică

16 martie 1944

Pe frontul de Sud, inamicul, sprijinit de tancuri, artilerie şi bombardamente aeriene de o rară violenţă, a atacat satul Cassino. Atacurile inamice au eşuat graţie eroicei rezistenţe a regimentului de paraşutişti, care apără poziţiile...

*

17 martie 1944

În Italia, după violente bombardamente, inamicul a atacat din nou Cassino, cu trupe neozeelandeze, indiene şi franceze. Elementele inamice care au reuşit să pătrundă în sat, au fost respinse imediat de curajoşii noştri paraşutişti. Se desfăşoară lupte grele...

Dimineaţa zilei de 15 martie era blândă şi călduroasă. Soarele strălucea pe cerul senin. Se simţea că primăvara este pe aproape. Pe coastele muntelui, dăduse colţul ierbii şi apăruseră primele flori. Remarca lui Theo Klein cu privire la vreme făcuse rapid înconjurul companiei — „A venit primăvara ! O ştiu ! Îmi vine să sar pe tot ce este de sex feminin !"

La punctul de comandă al colonelului Stucken din Albaneta existau serioase motive de îngrijorare. Breyle şi Stucken aflaseră de la un dezertor indian că Freyberg, sprijinit de generalul Alexander şi de ansamblul forţelor de debarcare, din care nu lipseau aviaţia, blindatele şi un număr impresionant de piese de artilerie, aveau de gând să obţină victoria cu orice preţ. Trebuiau răzbunate trei bătălii pierdute şi, în plus, Londra şi Washington făceau presiuni energice pentru cucerirea Romei şi pentru restaurarea cât de cât în presa mondială a prestigiului cam şifonat al aliaţilor.

Soldaţii germani nu erau la curent cu ceea ce, de două săptămâni, îl împiedica pe colonelul Stucken să doarmă. Cu toate că, în mai multe companii, efectivele scăzuseră sub treizeci de oameni... Al treilea batalion, care nu mai

avea decât 130 de oameni, fusese retras de la Cassino şi trimis la refacere şi odihnă. Compania a 2-a din batalionul 2 era compusă în ziua de 15 martie dintr-un sublocotenent, doi subofiţeri şi 12 soldaţi. Pierderile de acest gen nu-i intimidau însă pe paraşutişti. În Creta efectivele unei companii se reduseseră la doi oameni, iar în Sicilia, după bătălia de la Etna, batalionul 2 rămăsese doar cu o singură companie.

În timp ce Gettschalk întocmea raportul, Muller îi spuse :

— Domnule căpitan, se prea poate ca noi, ăştia din compania a 3-a, să nu mai fim nici măcar patruzeci, dar acolo, printre ruine, facem cât un batalion întreg.

Iar Theo Klein îi mărturisea prietenului său, Heinrich Kuppers :

— Gurkii ăia ? Dau gata, singur-singurel, zece dintre ei... uite cum... cu pistolul, dobor trei... la doi le trag câte un şut în burtă... în acelaşi timp, îi pocnesc pe doi în mutră cu pumnul ăsta... iar pe ăilalţi trei, îi ameţesc cu un pârţâit !

Metoda lui Theo Klein de a-şi lichida duşmanii făcu iarăşi înconjurul poziţiilor germane, ajungând chiar la urechile colonelului Stucken.

— Breyle, spuse el zâmbind, iar s-a auzit vorbindu-se despre banda lui Gottschalk ! Ce-ai zice de o avansare a caporalului Klein ?

Breyle nu avu nevoie să întrebe cine era Theo Klein. La divizie, toată lumea îl cunoştea ca pe un cal breaz.

— Nu-i aşa uşor, domnule colonel, făcu el, schiţând un zâmbet — pentru prima oară, după mult timp, Stucken mai descoperi în el umbra unui sentiment. Are de făcut o pedeapsă de treizeci de zile de carceră. Aşa că în condiţiile astea este destul de greu să fie avansat !

Stucken începu să râdă :

— Figura clasică cu veşnicul caporal, nu ? Măcar este decorat ?

— Bineînţeles ! Cele două Cruci de Fier şi medalia de aur pentru lupta de aproape.

— Şi Gottschalk ce-a spus ?

— N-am mai discutat cu el de câtva timp. Dar, odată, la Salerno, mi-a spus „În compania mea există o grupă

de supravieţuitori ai războiului de treizeci de ani. În ziua în care grupa asta o să dispară, atunci războiul va fi pierdut !

— Aşa-i, tipii ăştia sunt într-adevăr extraordinari ! Se aplecă asupra mesajelor care-i sosiseră din partea corpurilor de armată, întrucât batalioanele nu prea aveau ce informaţii să-i furnizeze. „De aproape o lună, linişte aproape totală." Două sau trei lupte uşoare, câteva manevre de hărţuială, patrulări, care mai mult serveau de distracţie soldaţilor... Însă în acele zile se simţea ceva în aer. Primăvara era aproape. Ar fi fost de mirare să nu apară escadrilele de bombardament, iar diviziile blindate ale lui Clark să nu se pună în mişcare. Pregătirile se înteţeau deja de câteva săptămâni. Iar după spusele ultimului dezertor, o flotă formată din 248 de nave descărcase în portul Napoli două sute de mii de tone de muniţii şi hrană.

— Poate că a mintit. Ori din lăudăroşenie, ori să ne inducă în eroare. Nu cred să fie posibilă declanşarea unui bombardament de asemenea proporţii, fără nici o pregătire. Există semne care nu înşeală. Or, în toate sectoarele, domneşte liniştea. În vale, nu s-a semnalat nici o mişcare, cât de mică.

— Tocmai de-aia, Breyle ! Calmul ăsta, liniştea asta sunt suspecte ! Freyberg este un nătăfleţ, iar toată chestia asta nu i se potriveşte ! Ştii cum se apropie un uragan ? Mai întâi cerul este albastru, ca acum. Apoi apar norii... Brusc, nu mai ai aer... nu mai există oxigen... ai zice că s-a făcut vid şi nu poţi respira. După care, buf ! uraganul se dezlănţuie. Deocamdată, dragă Breyle, suntem în faza de vid. Singura problemă care a rămas este de a şti când va sosi uraganul. Dar de venit, va veni, cu siguranţă !

Colonelul Stucken pronunţa aceste cuvinte în dimineaţa zilei de 14 martie. Cam în acelaşi timp, Theo Klein, întins pe pământ, făcea plajă. Maassen şi Muller îşi curăţau mitraliera şi armele automate, iar Kuppers şi Bergmann descărcau catârii ultimului convoi sosit şi transportau lăzile cu muniţii până la poziţiile lor. Sosise şi hrană. Pentru fiecare om câte o jumătate de tabletă de ciocolată, un sfert de litru de rom şi trei conserve cu carne.

— Haleală ? făcu Theo Klein, cu o voce leneşă, tră-

gându-se de la soare. Păi asta înseamnă că o să se întâmple ceva. Aştia nu trimit haleală pe front, decât atunci când ştiu că o să fie lată !

Şi luând o conservă cu carne, îşi desprinse baioneta şi începu să taie capacul.

— Mai bine o păstrezi pentru mai târziu, îşi dădu cu părerea Kuppers.

— Prefer s-o am în burtă, îi răspunse Klein.

Capacul cutiei era desfăcut pe jumătate. Theo îndoi tabla şi scoase cu vârful pumnalului său de paraşutist o bucată de carne.

Liniile telefonice fiind reparate, comandantul von Sporken discuta cu colonelul Stucken. Şi el se aştepta din zi în zi la un atac din partea lui Freyberg. Mai ceru patru tunuri de munte şi o grupă de mortiere.

— Eu cred că indienii vor ataca mănăstirea, trecând prin muntele Calvaire şi prin cota 444. Cea mai bună apărare a noastră este dată de folosirea mortierelor, a artileriei uşoare, a mitralierelor şi a unei ploi de grenade.

— Sporken, am să-ţi trimit tot ce mi-ai cerut. În timpul nopţii va ajunge la voi o coloană formată din treizeci de catâri. Pentru moment cred că-ţi vor ajunge.

— Mulţumesc, domnule colonel.

— Îţi doresc noroc, Sporken.

În dimineaţa zilei de 15 martie, la ora 8 şi 30 de minute, primul val de bombardiere aliate, strălucind în înaltul cerului senin şi însorit, apăru pe deasupra munţilor. Zburau spre Monte Cassino.

Theo Klein îşi făcea cafeaua în „bucătăria-bunker", când le zări.

— Asta e, spuse el nepăsător, începe dansul ! Stinse focul de sub gamela cu apă, îşi luă mitraliera în braţe, ca pe un copil, şi coborî împreună cu Kuppers într-o pivniţă pe jumătate dărâmată. Ca şi ei, ceilalţi se strecurară ca nişte cârtiţe printre dărâmăturile mănăstirii... Maassen, Muller şi Josef Bergmann se refugiară într-o subterană, care, câţiva metri mai încolo era astupată, iar căpitanul Gottschalk şi sublocotenentul Weimann îşi reluară locul pe lăzile goale de muniţii din punctul de comandă. Comandantul von Sporken îi mai telefonă încă o dată lui Stucken şi-i spuse scurt în receptor !

— Vin bombardierele ! La revedere ! Aşa sper să se întâmple !

După care, închise. Se gândi că poate pronunţase ultimele sale cuvinte.

La celălalt capăt al firului, într-o pivniţă din Albaneta, Breyle rămase cu receptorul în mână. Colonelul Stucken îşi ridică ochii din hârtiile sale.

— Ce s-a întâmplat, Breyle ?

— A fost Sporken. Au apărut bombardierele. Mi-a spus „la revedere".

Stucken sări în picioare.

— Bine. Va' să zică, începe ! Breyle, sună imediat la armata a 10-a !

În acel moment, exploziile se dezlănţuiră asupra Muntelui Cassino şi asupra satului. Efectul lor era atât de violent, încât pământul se cutremură până la Albaneta.

După ce trapele din burta bombardierelor se închiseră, din satul Cassino nu mai rămăsese mare lucru de văzut. Ceea ce până atunci se mai ţinea încă în picioare, se prăbuşise, iar pe deasupra câmpului de ruine plutea un nor imens de praf. Dincolo de perdeaua greu de pătruns cu privirea, în interior, răniţii şi cei îngropaţi de vii strigau şi gemeau, paraşutiştii alergau din pivniţă ca nişte iepuri fugăriţi, iar tunurile grupului blindat german continuau să tragă.

Primul val de bombardiere cruţase Monte Cassino. Satul fusese cel vizat în mod special. Muţi de groază, Sporken şi Gottschalk priveau din înălţimi infernul dezlănţuit sub ei. Valurile de bombardiere se succedau din zece în zece minute... şi aceasta timp de patru ore..., iar mănăstirea îşi aştepta rândul. Giganticul pumn de fier o izbi şi pe ea. Întreaga regiune, cu ce mai rămăsese din case, cu câmpurile şi grădinile ei, fu transformată într-un loc lipsit de viaţă, pârjolit, un ţinut al unor gropi uriaşe printre dărâmături ce se ridicau ca nişte munţi, străpungând norii de praf. În gropi şi printre surpături morţii zăceau de-a valma, răniţii urlau, în timp ce infirmierii şi agenţii de legătură alergau în haosul general, fiecare cu misiunea lui. Într-o pivniţă, paisprezece paraşutişti îşi găsiră sfârşitul...

Doctorul Pahlberg se afla împreună cu Krankowski, în spitalul subteran. Priveau tavanul care trepida, se balansa, dar rezista. Dinspre capul scărilor, ajungea la el un praf de var care se lipea de gât şi de plămâni, plutind încet, până în cele mai îndepărtate colţuri, făcându-i pe toţi care se aflau acolo să tuşească.

Sublocotenentul Weimann coborî scările ca o furtună. Îşi pierduse casca, iar pe părul blond i se prelingea o şuviţă subţire de sânge. Pielea capului îi era despicată, dar îi făcu lui Pahlberg un semn de refuz cu mâna când îl văzu pe acesta îndreptându-se spre el cu un pansament.

— Căpitanul este aici ? întrebă el cu sufletul la gură şi cu vocea răguşită din cauza prafului,

— Nu ! Credeam că este la comandant !

— Acolo s-a dus după primul val de bombardamente. Voia să se întoarcă la punctul de comandă al companiei.

Weimann se întoarse pe călcâie, dar Pahlberg îl apucă zdravăn de mânecă.

— Weimann, aşteaptă, nu poţi pleca acum !

— Trebuie să-l găsesc pe căpitan !

— Cu ce cade acum de sus, ar fi nebunie curată !

— Puţin îmi pasă ! spuse Weimann şi, desprinzându-se cu un gest brusc din mâna doctorului, urcă scările în goană, dispărând printre dărâmăturile din curtea centrală, peste care fusese aşternut un covor de bombe.

La ora 12 şi 30 de minute ultimul val de bombardiere survolă satul şi mănăstirea, după care dispăru în azurul cerului. Însă din acel moment artileria preluă ştafeta, scuipând un foc nimicitor prin cele 746 de tunuri grele de calibru 240. Exact în trei ore, asupra mănăstirii şi satului fuseseră trase un număr de 195.969 proiectile. Bombardamentul, de o intensitate încă neatinsă în acel război, transformă ţinutul într-o adevărată strecurătoare. Artileria celor trei corpuri de armată ale trupelor de debarcare, neozeelandeză, americană şi franceză, toca mâna de paraşutişti ghemuiţi într-un pământ răscolit, strivit, pulverizat, toca totul, din vârful până în poalele muntelui, încât orice semn de viaţă de pe el să dispară.

În nici un război nu mai fusese declanşată o asemenea avalanşă de fier aducătoare de moarte. Niciodată în istoria războaielor, soldaţi izolaţi şi sângerânzi, slăbiţi,

morţi de foame şi de oboseală, nu mai îndurară un asemenea infern de fier şi foc. Chiar şi Theo Klein, palid ca un mort, se sprijinise de un zid, alături de Heinrich Kuppers, şi-şi ţinea ochii închişi. Nici el nu era în stare să distingă exploziile. Parcă era cufundat în întregime într-un ocean de detunături, care nu se mai sfârşeau şi se prelungiseră până se scurseră trei ore, la capătul cărora toţi deveniseră pe jumătate nebuni.

Căpitanul Gottschalk, singur într-o chilie dărâmată, stătea cu capul lipit de pământul ce fremăta. În jurul său, schijele fluierau, iar pietre şi bucăţi de coloane zburau vibrând prin aer.

„Ăsta e sfârşitul, se gândea el, lipindu-se mai mult de pardoseala de piatră. Asta e, moartea, precis... ce vacarm, ce praf, ce zguduială... Ce moarte !"

Ca prin vis, îl zări pe sublocotenentul Weimann, care alerga printre explozii ca un smintit. Gottschalk se ridică şi începu să facă gesturi largi cu mâinile, urlând :

— Weimann ! Weimann !

Sublocotenentul văzu semnele ce i se făceau. Din câteva salturi, fu lângă Gottschalk şi se trânti la pământ :

— Domnule căpitan, spuse el cu un aer aproape fericit, sunteţi în viaţă ! Doamne, va' să zică, sunteţi în viaţă !

Zdrobit de oboseală, îşi lăsă capul să-i cadă şi rămase aşa, aproape leşinat.

*

Cam la aceeaşi oră, pe o înălţime din împrejurimile lui Cervare, şase înalte personalităţi militare aliate, printre care Alexander, Clark şi Eaker, comandantul forţelor aeriene aliate din Mediterana, priveau prin binoclu infernul care distrugea Monte Cassino.

Generalul Clark lăsă să-i cadă mâna. Chiar şi Alexander se întoarse. Erau martorii celei mai complete distrugeri a unei zone de pământ, înregistrată vreodată în istoria războaielor.

— Valea Liriului este liberă ! spuse Clark, băgându-şi mâinile în buzunare şi scoţând o ţigară pe care şi-o aprinse. Câte tone au fost aruncate ?

— 2.500 de tone, de toate calibrele.

— Acolo sus, n-ar mai trebui să rămână nici o pisică în viaţă, spuse generalul Alexander. Îi voi da ordin lui Freyberg să atace. Neozeelandezii au 144 de tunuri care, trăgând succesiv din 150 în 150 de metri, vor susţine atacul infanteriei. Oamenii noştri vor beneficia de cel mai bun sprijin de foc posibil.

Generalul Eaker aprobă, dând din cap.

— Nu mai este nevoie, spuse el. Am angajat în bombardamentul ăsta 775 de avioane, dintre care 260 au fost „Fortăreţe zburătoare". Credeţi că a mai rămas ceva în viaţă acolo ?

— Nu se ştie niciodată. Şi trei nemţi dacă au mai rămas, care să tragă asupra noastră, şi tot este un obstacol. Eaker, tu nu-i cunoşti pe paraşutiştii ăştia. Freyberg ţi-ar putea povesti câte ceva despre ei ! Vom pune tancurile şi artileria să tragă spre Monte Cassino. Infanteria va curăţa ruinele sub protecţia lor de foc. Pe la miezul nopţii, brigada a 5-a indiană va ocupa zona. Va trece prin înălţimea de la Rocca Janula, iar mâine, la prânz, îi vom da drumul pe valea Liriului. Drumul spre Roma va fi, astfel, în sfârşit liber !

Eaker şi Clark aprobară. Deasupra lui Monte Cassino pământul se înalţa în trombe spre cer, ridicat de furia a o sută de mii de obuze. Clark îşi mai puse încă o dată binoclul la ochi, examinând în detaliu scena acestei operaţiuni fără precedent. Sub ochii săi se afla un teren de 1.400 de metri pe 400 de metri... iar asupra acestei fâşii căzuseră în 12 ore 2.500 de bombe şi 195.969 de obuze...

*

La ora 13, sprijiniţi de barajul de foc al artileriei, primele batalioane ale generalului Freyberg se lansară spre Monte Cassino. În faţa lor mergeau tancurile, iar în spatele acestora, la 150 de metri, cele 144 de tunuri îşi scuipau proiectilele, creându-le infanteriştilor cale liberă... era o adevărată plimbare.

În partea de Nord a Muntelui Cassino, unde se afla al 2-lea batalion de paraşutişti, totul era calm. Abia atunci când tancurile se opriră în faţa zidului imens de dărâmături, de pereţi prăbuşiţi şi de pivniţe surpate şi când infanteria începu să escaladeze aceste obstacole, un uragan ucigător de foc se dezlănţui asupra ei, pornit din ţevile mitralierelor şi armelor automate, izolat, şi din gurile mortierelor.

Indienii şi neozeelandezii se aruncară la pământ. Tancurile se învârteau la întâmplare prin faţa ruinelor, iar în faţa focului distrugător infanteria începu să se retragă.

Generalul Freyberg, aflat în faţa unei hărţi, se opri să asculte mesajul prin radio ce îi era transmis, anume că înaintarea fusese oprită şi că zona rămânea de nepătruns.

— Ce naiba, aşa ceva este imposibil ! strigă el, fără să se mai poată stăpâni. Este ridicol ! Cum de se poate să mai fi rămas în viaţă un singur neamţ ? Sunt convins că n-a mai supravieţuit nimeni !

Generalul Clark însă, puse în furcă receptorul cu un aer serios. Îl privi lung pe Alexander, comandantul şef, şi-i spuse :

— Era Freyberg. Este furios, nemţii încă mai trăiesc !

— Cum ? Alexander îşi acoperi ochii cu mâna. Dar... în sfârşit, logic vorbind, este imposibil !

— Se apără în continuare. Atacul brigăzilor a 5-a şi a 6-a neozeelandeze a fost oprit. Paraşutiştii rezistă ca nişte demoni ! Freyberg şi-a ieşit din minţi. În cele din urmă se va întreba dacă în faţa sa sunt într-adevăr oameni !

Alexander îl privi pe Clark şi articulă încet :

— Poţi înţelege una ca asta ? Un bombardament ca ăsta încă nu s-a mai văzut... şi totuşi sunt în viaţă...

Printre ruinele satului, începuse lupta corp la corp. Neputincioase, blindatele rămaseră undeva, în urmă, blocate de imensitatea dărâmăturilor care le stăteau în față. Dinspre aerodromul din Aquino, rămas în continuare în mâinile germanilor, se trăgea cu artileria, iar rachetele lansate dn dispozitive speciale măturau rândurile neozeelandezilor, pulverizând tot ce atingeau. Descumpăniți, indienii din nordul satului erau supuși unui torent de foc care le scădea moralul.

În punctul său de comandă, generalul Freyberg, palid ca ceara, se învârtea ca un leu în cușcă. Era în pragul unei crize de nervi.

— Rajputanii atacă mănăstirea ! urla el în telefon. Au plecat din Rocca Janula și atacă prin spate ! Trebuie, mă auziți, trebuie să dăm peste cap poziția asta blestemată !

Către miezul nopții, sub o ploaie puternică, după ce artileria mai trăsese timp de opt ore asupra mănăstirii un foc nimicitor, un batalion englez din Essex ocupă Rocca Janula. Din acel moment, aliații dețineau poziția cheie din Monte Cassino.

Un singur parașutist, ultimul supraviețuitor al celei de-a 2-a companii, reuși să ajungă la ruinele mănăstirii. De la el află comandantul von Sporken că practic Monte Cassino era pierdut. Indienii începuseră deja să ocupe cota 435, ultima înălțime aflată în fața zidurilor mănăstirii.

— Și... compania a 2-a ? întrebă Sporken ?

— Eu sunt compania a 2-a, domnule comandant.

Parașutistul își plecă privirea. S-ar fi zis că avea de gând să plângă.

— Toți au fost omorâți... zise el cu voce stearsă.

În timpul unei acalmii, Theo Klein și Heinrich Kuppers ieșiră din pivniță. „Bucătăria-bunker" dispăruse, ca suflată de vânt, iar poziția cuibului de mitralieră fusese nivelată. Ruinele mănăstirii își schimbaseră aspectul, apărând noi găuri și noi grămezi de dărâmături pe lângă mormanele de moloz acumulate. În pivnițele recent străpunse, întâmplarea construise bolte și acoperișuri dintre cele mai neașteptate.

Maassen și Muller se lungiseră deja în spatele mitralierei lor, într-o spărtură a zidului. Bergmann, împreună cu un parașutist tânăr, transporta muniții în diferite puncte prin culoarele nou create în pământul torturat. Căpitanul Gottschalk și sublocotenentul Weimann tocmai descoperiseră o poziție, în mijlocul unor sfărâmături de piatră, care putea servi minunat drept cazemată și de unde se vedea perfect cota 435.

Theo Klein își luase în brațe mitraliera și căuta din ochi un loc potrivit unde să se instaleze, când Kuppers îl apucă brusc de mână.

— Theo ! strigă el, uită-te acolo, în jos !

Pe pantele muntelui, ciopârțite de pâlniile obuzelor, gurkii urcau spre cota 435, în direcția mănăstirii.

Theo Klein își dădu dintr-o mișcare casca pe ceafă. Alergă spre zid și se aruncă în groapa făcută de un obuz de calibrul 240. Își sprijini mitraliera de o piatră plată și începu să tragă în siluetele întunecate ce continuau să înainteze. În apropierea sa, se auzea răpăitul mitralierei lui Maassen. Dinspre dreapta, focurile de armă răsunau mai puternic. Veneau din mica fortăreață în care se instalase căpitanul Gottschalk. Rachetele lansate de grupa comandantului von Sporken mieunau pe deasupra capetelor lor și mușcau din stânci... din fiecare gaură, de după fiecare grămadă de pietre, din pivnița cea mai prăvălită țâșnea un foc de infern.

În vale, Freyberg stătea așezat la masa sa de lucru, devorând din ochi harta Muntelui Cassino. Trasase în culori ruta blindatelor sale prin valea Liriului, acea vale ducea la Roma. În momentele acelea acoperea cu mâna sa albă semnele convenționale făcute mai înainte. S-ar fi zis că nu mai voia să le vadă în fața ochilor. Oftă și se întoarse spre ordonanța sa :

— Toți ofițerii au murit. Comunică asta la comandament. Toți ofițerii brigăzii indiene morți, cota 435 eva-

cuată parţial, pierderi grele cauzate de paraşutişti nemţi fortificaţi în ruinele mănăstirii. Voi relua atacul dimineaţă, cu forţe proaspete.

În dimineaţa care urmă, paraşutiştii lansară un contraatac. Decimaţi, epuizaţi, morţi de foame şi de sete, aflaţi de luni de zile printre dărâmături, ei reuşiră totuşi să-i alunge pe indieni de la cota 435, respingându-i până la Rocca Janula, creând între ei şi brigada neozeelandeză un spaţiu de 200 de metri.

Colonelul Stucken conduse contraatacul, începând chiar de la Albaneta. Era o încercare disperată, care căuta să despresoare Mănăstirea. Avansă chiar şi artileria până la intrarea în „Văgăuna morţii", prin care, sub ploaia de obuze, cărăuşii continuau să transporte muniţii către mănăstire. Din „Văgăuna morţii" Stucken dezlănţui spre Roca Janula o ploaie de obuze, căreia i se adăugau rachetele comandantului von Sporken. Tremurând, cu spectrul sfârşitului lumii în faţa ochilor, indienii se agăţau de stânci. Apelurile disperate pe care le lansau ei, prin radio, generalului Freyberg, îl făcură pe acesta să uite pe moment orice gând de atac.

Dar, obsedat de cucerirea Muntelui Cassino, Freyberg trimise la Albaneta un regiment blindat de neozeelandezi, cu 17 tancuri uşoare şi cu misiunea de a ataca mănăstirea prin spate. Monştrii de oţel rulară, legănându-se prin peisajul stâncos, şi reuşiră să ajungă în faţa poziţiilor paraşutiştilor care se credeau la adăpost de blindate.

Colonelul Stucken şi comandantul von der Breyle reacţionară prompt, trimiţându-şi oamenii la luptă.

La capătul a trei ore încordate, pericolul a fost înlăturat. Şase tancuri fuseseră atacate şi distruse de paraşutişti. Ca nişte pisici, aceştia se agăţau de burta tancurilor, plasau o grenadă lângă şenilă şi se lăsau apoi să cadă pe pământ, lăsând tancul să treacă peste ei. După ce grenada exploda şi imobiliza tancul, tunurile germane aveau prea puţine de făcut.

Colonelul Stucken, acoperit de pământ, privea, împreună cu Breyle, la tancurile distruse. Echipajele acestora şi ale celorlalte, care se predaseră fuseseră făcute prizonieri şi coborau acum escortaţi spre valea Liriului, pe care, cu puţin înainte, avuseseră de gând s-o cucerească.

— Şaptesprezece tancuri, zise Sporken. Trebuie să vedem ce putem face cu cele care au rămas intacte. Le-am putea îngropa până la turelă şi le-am putea folosi ca artilerie uşoară. O să tragem în neozeelandezi cu propriile lor arme !

Catastrofa suferită de blindate îl scoase efectiv pe Freyberg din minţi.

— Ăştia sunt dracu' gol ! îi urlă în telefon lui Clark. Încă n-am mai văzut o mână de oameni să fie în stare să ţină piept mai multor regimente ! nemţii ăştia se luptă fantastic !

Asta era şi părerea lui Clark.

„În sfârşit, îşi spunea acesta, cu satisfacţie sumbră, în sfârşit ai început şi tu să înţelegi ! Distrugerea mănăstirii te-a costat o bună parte din efectivele tale. Dacă ai fi ocolit mănăstirea, aşa cum a propus generalul Juin, poate că acum am fi fost la Roma !"

Şi Clark închise telefonul, fericit că nu era amestecat în povestea asta.

Din fundul găurii în care stăteau, Theo Klein şi Heinrich Kuppers pândeau în continuare cea mai mică mişcare de la cota 435. Comandantul von Sporken redacta raportul cu rezultatele bătăliei : doi morţi şi zece răniţi, dintre care trei grav, dar toţi transportabili. Muniţii disponibile pentru încă trei zile de luptă obişnuită. Hrană pentru încă patru zile, dacă se foloseau şi raţiile de rezervă. Aprovizionarea cu apă — proastă, singura cisternă fiind blocată.

Maassen se strecură spre dimineaţă până la groapa lui Klein şi Kuppers. Pe figura sa, pe care un strat gros de

pământ o făcea aproape de nerecunoscut, plutea un zâmbet ușor.

— Le-am tras-o, lua-i-ar dracu de maimuțoi nenorociți ! le spuse el, cu un aer jovial. Acum, dacă avem artilerie, nici unul n-o să se mai întoarcă viu !

— Așa-i, confirmă Klein. Da' ia spune-mi, cât timp crezi că o să ne mai răhățim pe aici ?

— Până o să fim în ceruri, cu niște aripi mititele !

— Niciodată nu mi-a plăcut avionul, mormăi Klein. De altfel, mai înainte de a crăpa, aș vrea să mai văd o dată cum arată o femeie !

— Da' chiar nu ai nimic altceva în cap ? i-o aruncă Maassen, după care plecă, târându-se.

Kuppers fuma o țigară, ascunzând-o în căușul palmei. Întins pe pământ, privea norii cum alunecau pe cerul nopții. Se anunța din nou ploaie.

— Ia zi, Theo, întrebă el brusc, de ce faci întotdeauna pe durul ? Nu ești chiar așa...

— Poftim ? Klein se întoarse brusc. Își aminti de o discuție cu Kuppers, care începuse cam în același mod, și în finalul căreia îl cam repezise pe acesta. Auzi, ai de gând să...

Kupers îl luă de braț.

— Ți-e frică și ție, ca tuturor, ia zi, Theo ?

— Frică ?

— Da. Frică, așa cum îi este unui animal. Atunci când bombardează americanii, când cad bombe din avioane, când trag tancurile, când gurkii atacă... zi, Theo, nu-ți așa că ți-e frică așa cum le este tuturor ?

Klein își mușcă buzele. Chipul îi era în întuneric, așa că Kuppers nu i-l putea vedea. Însă, în momentul în care răspunse, vocea îi era schimbată.

— De ce ? Ție ți-e frică, Heinrich ?

— Da.

— Să nu mori ?

— Da.

— Sau să nu fii rănit ?

— Și de-asta, dar mai frică îmi este să nu mor.

— Dar dacă ți-ai pierde ambele picioare ? Sau amândouă mâinile ? Dar dacă ai orbi ? Mie mai mult mi-ar conveni să mor !

— Să mori ? De ce, Theo ? Chiar și fără mâini și fără picioare, tot mai vezi lumina soarelui, florile, pădurea, norii, păsările, fetele și marea ! Vezi zăpada, primii muguri, fructele coapte și pomul de Crăciun împodobit. Vezi viața, viața minunată...

— Și dacă orbești, Heinrich ?

— Atunci, pipăi, simți și auzi viața ! E suficient ca să fii fericit... Nu vreau să mor... cel puțin, nu acum și nu aici. Din cauza asta îmi este frică... frică în fiecare clipă. Și celorlalți, la fel... numai că n-o spun... nici măcar cât ai spus tu sau cât aș spune eu, dacă în locul tău ar fi altcineva.

— Și ce, tu crezi că și mie mi-e frică ? întrebă Theo Klein, uitându-se lung în întuneric la prietenul său.

— Theo, dacă în adâncul sufletului tău ai un sentiment uman, cât de cât, atunci trebuie să-ți fie frică. Dar tu faci pe durul pentru a te convinge pe tine însuți că n-ai inimă. Kuppers își puse mâna pe brațul lui Klein. E adevărat, Theo ?

Klein nu răspunse. Răsucea între degete poalele mantalei, cu ochii pierduți printre ruine.

— De ce vrei să știi asta ? întrebă el în cele din urmă.

— Pentru că, după război, n-o să ne despărțim, Theo!

— N-o să ne despărțim ? Cum așa ?

— Păi n-ai unde să te întorci ! Așa-i sau nu ? Așa că o să vii cu mine în Cologne.

— E adevărat, n-am măcar nici o gagică... niciodată n-am avut ceva trainic...

— Vezi ? După război, în Cologne, o să fac un atelier de tâmplărie sau poate chiar o fabrică de mobilă.

Theo, ai putea să mă ajuți ! Așa, n-ai să mai fii singur. Și poate că o să-ți găsești și o fată curajoasă, cu care să te însori. O să ai copii și o să știi pentru ce vei trăi.

— Hei, oprește-te, Heinrich ! Klein se dădu mai spre întuneric. Din ce spui tu, nu stă nimic în picioare ! După război ? După ce o să scăpăm din rahatul ăsta, o să dăm, acolo, acasă, peste altul și mai mare. Cu tipii ăștia din față încă n-am terminat, o să rămânem fără un colț de pâine... După război ? Hm ! O să vezi tu cum o să fie după război ! Nu, eu prefer să-i pocnesc peste mutră acum !

Kuppers rămase tăcut. Josef Bergmann sosi târându-se printre pietre, cărând cu el patru lădițe cu muniții. Le aruncă în groapă și, sprijinindu-se de piciorul unei coloane retezate, spuse :

— Asta e, băieți ! Noaptea trecută au fost lichidați șase cărăuși. Comandantul zice că n-o să mai vină nici un convoi și singura noastră speranță ar fi aprovizionarea din avioane ! Dar cu americanii ăștia...

— Și căpitanul ? Ce zice ?

— Gottschalk ? Nu spune nimic. Scrie scrisori. Lui nevastă-sa, lui maică-sa. O să le ia cărăușii când pleacă.

Și dispăru în noapte.

Klein se uită spre Kuppers.

— Scrisori, spuse el încet. Lui nevastă-sa și lui maică-sa. Bătrâne, cred că de data asta, am belit-o !

Tăcu, mușcându-și buzele.

Ochii lui Kuppers se întoarseră spre norii care alunecau încet.

— Theo, cred că după atacul următor, n-o să mai fim în viață. Tu ce crezi ?

— Heinrich, nu trebuie să vorbești așa. Dar tu, nu scrii ?

Kupers întoarse capul.

— Cui ai vrea să scriu ?

— Lui nevastă-ta.

— Nu mai am nevastă. Sunt divorțat.

— Atunci, puștiului tău.

— Mi-a fost luat.

— Dar totuși este copilul tău, Heinrich !

— Puștiul are patru ani. Ar trebui ca Leni să-i citească scrisoarea. Iar chestia asta n-o s-o facă niciodată ! Niciodată, Theo ! Vezi, sunt la fel de singur ca și tine. De-asta trebuie să ne ajutăm unul pe celălalt.

— Ai dreptate, Heinrich.

Și în întuneric, își strânseră mâinile.

Brusc, o explozie izbucni la Rocca Janula. Norul de fum și praf se făcea simțit în întunericul nopții. Apoi, se auzi lătratul furios al mitralierelor și bubuiturile sacadate ale mortierelor și grenadelor.

Războiul continua.

*

În noaptea de 20 martie, trei avioane JU-52 huruiau pe deasupra munților, survolând în cercuri largi Monte Cassino și Albaneta, după care se apropiară de pământ și lansară din cerul nocturn mai multe puncte albe.

La capătul parașutelor, atârnau cutii metalice, ca niște bombe, în care se aflau muniții, hrană, tuburi de schimb pentru tunurile de munte. De alte parașute, atârnau două tunuri ușoare, bidoane de benzină protejate cu anvelope de cauciuc și șaizeci de soldați.

Colonelul Stucken și comandantul von der Breyle stăteau în picioare printre stânci, privind cerul. Comandantul von Sporken, sprijinit cu coatele de un zid al mănăstirii, observa punctele de aterizare.

Căpitanul Gottschalk formase din Kuppers, Klein, Muller și încă alți șapte parașutiști o grupă specială însărcinată să recupereze chiar de sub nasul indienilor cele două piese de artilerie, care se părea că se îndreptau spre cota 435.

— Hrană ! făcu el, cu voce tare... și întăriri... lansate în plină noapte, deasupra stâncilor. Ăștia de la Roma s-au

ţicnit de-a binelea ! Mai mult de două treimi din băieţii ăştia or să-şi rupă picioarele !

Privea înspre punctele albe ce se apropiau de sol. Oamenii atârnaţi sub ele erau mai întâi mici, apoi creşteau în dimensiuni.

Dinspre câmpie, tancurile începură să tragă asupra paraşutiştilor ce cădeau din cer, ţesând deasupra pământului o plasă ucigaşă de proiectile. Cei de sus continuau să coboare, parcă insensibili la foc şi la terenul accidentat, se rostogoleau printre stânci după ce atingeau pământul, îşi strângeau paraşutele agăţate de colţurile stâncilor şi se aruncau imediat în prima groapă întâlnită. Răniţii se pansau singuri. Patru paraşutişti se târâră până la corpul cuiva pe care cupola paraşutei îl trăsese câţiva metri şi, după ce desfăcură chingile paraşutei, îl băgară în pâlnia făcută de un obuz. Era primul mort din cei paraşutaţi.

Colonelul Stucken se repezi spre unul din noii veniţi. Paraşutistul tocmai se ridica de la pământ şi-şi desfăcea paraşuta.

— Băieţi, strigă Stucken, da' ştiu că aveţi curaj, nu glumă, să săriţi aici ! Îi întinse mâna tânărului paraşutist. De unde veniţi ?

— De la Roma. Suntem trei ofiţeri şi cincizeci şi şapte de soldaţi. Avem misiunea să întărim garnizoana mănăstirii.

Colonelul Stucken îl bătu pe umăr.

— Încă puţin şi aţi fi ajuns prea târziu ! În sfârşit...

În zece minute, toţi paraşutiştii aterizaseră. Printre ei se aflau patru morţi şi doisprezece răniţi. Exact la poalele cotei 435, Theo Klein şi Muller, ajutaţi de încă trei camarazi, târau prin întuneric cele două tunuri uşoare pe care reuşiseră să le recupereze. În acest timp, Kuppers şi alţi cinci paraşutişti îi ţineau pe indieni la respect cu mitralierele lor MG-42. Comandantul von Sporken stătea alături de doctorul Pahlberg şi amândoi priveau printr-o spărtură a zidului desfăşurarea evenimentelor.

Huruitul celor trei JU-52 dispăruse înspre Nord. Însă, printre norii întunecaţi, Lightningurile americane se năpustiseră în urmărirea avioanelor germane. Din depărtare, se şi auzea clănţănitul tunurilor lor de bord.

Strucken ridică ochii spre cer, spunând :

— Junkersurile alea n-o să mai revadă niciodată Roma. Păcat, Breyle ! Aş fi vrut ca piloţii să aibă parte de o altă întoarcere. Îţi trebuie sânge rece, nu glumă, ca să vii până aici !

Dinspre Albaneta, grupul de paraşutişti care tocmai aterizase se aduna, şi, curând, o rachetă albă se ridică spre cer. Un singur paraşutist, un locotenent tânăr şi slab, rătăcit de ceilalţi, începuse să se cţţere spre mănăstire. Se târa cu arma în mână, urmărit de focul mitralierelor din vale.

Maassen zări în întuneric silueta ce urca spre el. Ţeava mitralierei sale descrise un sfert de cerc şi degetul i se odihni pe trăgaci. Încă nu putea şti cu certitudine cine este, dar precis nu era un german. Aprovizionarea se făcea prin „Văgăuna morţii", iar Gottschalk, împreună cu oamenii săi, aduseseră de la cota 435 tunurile paraşutate... dar de aici, direct dinspre Rocca Janula... nu putea fi decât un duşman... dar un duşman singur, absolut singur?

Maassen aşteptă în continuare, cu degetul pe trăgaci.

Fără să-şi dea seama de incertitudinile cărora le dădea naştere, tânărul subofiţer continua să se cţţere. Arma i se lovea de pietre, dar nu-i păsa.

„Mănăstirea, îşi spuse el. Mănăstirea ! Iat-o ! În sfârşit !"

*

La Roma, în seara zilei de 19 martie, un grup de tineri paraşutişti stătea adunat pe aerodrom. Sublocotenentul Gunther Monnig supraveghea, împreună cu sergentul major Michels, distribuirea paraşutelor, în timp ce sergentul Helmuth Koster controla fixarea chingilor şi a curelelor,

motiv pentru care aghiotantul Lehmann şi infirmierul Fritz Gruben îl porecliseră „Papă-lapte".

O liniște destul de tensionată domnea printre cei şaizeci de oameni prezenţi. La capătul pistei stăteau aliniate trei JU-52, iar din câteva camioane erau transportate lăzi metalice în calele avioanelor.

Sublocotenentul Monnig inspectă pentru ultima oară pe paraşutişti.

— Aveţi toţi pumnalele ? întrebă el cu voce tare.

— Da, domnule locotenent !

— Bandajele sunt bine strânse ? Şi cizmele ? Aveţi încărcătoarele de rezervă ?

— Da, domnule locotenent !

— Are cineva vreo întrebare de pus ?

— Nu, domnule locotenent !

O întrebare... toţi aveau o întrebare pe buze, dar nimeni nu îndrăznea s-o exprime. Priviră în direcţia celor trei avioane, care în acele momente erau încărcate cu material sanitar. Lăzile erau numărate de două infirmiere şi de intendent.

Renate Wagner se dusese şi ea la aerodrom când aflase că va avea loc prima şi ultima operaţiune de paraşutare pe Monte Cassino, şi asta, urgent de tot. Mai înainte de a intra în incinta aerodromului, îi ceruse voie intendentului să lipsească câtva timp, după care dispăruse. În febra care preceda decolarea celor trei avioane, nimeni nu-i remarcase absenţa, cum de altfel nimeni nu remarcase faptul că o infirmieră cu un pachet mare în mâini dispăruse în spatele hangarului.

— Ascultaţi-mă, spunea sublocotenentul Monnig cu glasul ridicat. Dintr-o clipă în alta vom pleca spre front. Am fost aleşi pentru a-i ajuta pe camarazii noştri, care luptă eroic pe Monte Cassino. Au fost aleşi cei mai buni ! Sunt mândru că vă spun asta şi sper să justificaţi încrederea ce vi s-a arătat !

Paraşutistul-vânător de clasa a doua, Eugen Tack, primi un cot în coaste. Fără să-şi întoarcă faţa vecinul său şuşoti :

— Auzi, cei mai buni ! Să fi auzit şi Lehmann asta ! Tu, printre cei mai buni ! Chestia nostimă este că acolo, jos, o să dai ochii cu Lehmann !

— Liniște, acolo în spate ! tună sergentul major Michels. Perspectiva de a muri tânăr, chiar împreună cu cei mai buni. Îl făcea vizibil nervos.

Peste cinci minute, ca nişte insecte uriaşe, cu paraşutele pliate în spate, având pe cap căştile rotunde cu o plasă verde de camuflaj, îmbrăcaţi în ample combinezoane de salt pestriţe şi înarmaţi până-n dinţi, cei şaizeci de parauştişti se apropiau cu paşi grei de avioane. Încărcarea lăzilor metalice nu se terminase. De pe o rampă, două tunuri speciale erau trase în cala unui avion.

Dinspre capătul pistei, veni un ofiţer care-l salută cordial pe Monnig. Era locotenentul Barthels, corespondent de presă, care ţinuse să fie şi el prezent la Cassino. Fusese repartizat în cel de-al 3-lea avion. Michels îl ajută să-şi fixeze paraşuta. Primise o autorizaţie specială din partea Înaltului Comandament, care-i permitea să participe la această operaţiune, fără să fi făcut un ciclu complet de instrucţie pentru paraşutişti. Avea la activ doar patru salturi din avion şi asta era tot.

Camioanele porniră, intendentul îşi aranjă hârtiile şi, urmat de cele două infirmiere, se îndepărta. Înainte de a dispărea de tot în întuneric, cei trei făcură semne mari cu mâinile spre paraşutişti.

În timp ce ultimii din grupa a 3-a, comandată de sergentul Koster, urcau în avion, îşi făcu aparaţia jumătate alergând, jumătate şchiopătând un tânăr locotenent. Paraşuta îl lovea peste genunchi, împiedicându-l să alerge normal, dar în cele din urmă, reuşi să se urce la bord. Nimeni nu remarcă faptul că un crac al combinezonului său de salt fusese cârpit, că figura sa semăna frapant cu a unei fete, că avea mâinile albe, iar ochii îi erau mari şi albaştri. De altfel nu puţini erau ofiţerii tineri, abia ieşiţi de pe băncile şcolilor militare, care aveau un ten ca de lapte şi ambiţia de a deveni eroi.

Pentru a i se putea vedea însemnele de grad, îşi lăsase descheiat combinezonul la piept şi-şi scoase afară gulerul

uniformei. Bineînțeles că regulamentul interzicea o asemenea practică, dar nimănui nu-i era gândul la așa ceva și apoi, individul fiind ofițer, nu se punea problema să se facă vreo remarcă.

Sergentul Koster, care se așezase în avion în spatele lui, nu știa cum să acționeze. Monnig nu pomenise nimic de vreun locotenent. Menționase doar prezența în grupa a 3-a a corespondentului de presă al armatei. Iar acum apăruse un locotenent, îmbrăcat în combinezon de salt și cu parașută pe spate. Prezența acesteia îl mai liniști pe Koster, întrucât, pentru a obține a parașută, având în vedere strictețea distribuirii acestora, trebuia musai să ai dreptul la așa ceva. Logica militară privind acest argument îi împrăștie temerile.

Fritz Guber, infirmierul, îi dădu lui Koster un cot.

— Ce vrea ăsta, întrebă el cu jumătate de voce, cine-i ? N-a fost anunțat.

— M-ai tacă-ți gura ! Are o parașută și este ofițer, ce vrei mai mult ? Doar nu s-o fi urcat în avion de plăcere !

— Întreabă-l totuși, ca să fii sigur !

— Nu ți-e bine ?

Totuși prezența tânărului ofițer care stătea liniștit lângă ușă, așa cum trebuia, întrucât cel mai mare în grad sărea primul, îl cam sâcâia pe sergent. În timp ce primul JU-52 începu să ruleze și al doilea aparat mărise turația motoarelor, Koster se apropie de ușa pe care doi oameni tocmai o închideau. În avion se făcu brusc întuneric, ceea ce-i dădu curaj sergentului.

— Domnule locotenent !

— Da ?

Vocea ofițerului era clară și răspicată.

— Domnule locotenent, prezența dumneavoastră nu mi-a fost semnalată de comandantul meu de companie, domnul sublocotenent Monnig.

— Și ce-i cu asta ? Vrei cumva să-ți arăt invitația mea personală ?

— Nu, domnule locotenent, dar... așa, să fie lucrurile în regulă...

— Auzi, vreau să-ți intre în cap că sunt aici, pentru că trebuie să fiu aici. Sper că este suficient, nu ?

— Da, domnule locotenent.

Conform tradițiilor militare, această discuție trebuia considerată ca încheiată. Tot ceea ce ar fi putut urma, putea avea consecințe neplăcute pentru sergent. Koster nu mai avu chef să încerce nimic și se mulțumi cu tentativa făcută. Se aplecă înspre Gruben, sprijinindu-se de peretele metalic rece, și-i șopti acestuia :

— Tâmpitule, m-am luat după tine ! Dacă i-aș fi zis un cuvințel, precis că aș fi încurcat-o ! Lasă-l naibii să sară ! Ce-ți faci atâtea griji ? Acolo, jos, tot o să dea Monnig de el !

Carcasa avionului începu să vibreze după care Junkerul urlă pe pistă, pentru a ocupa poziția de decolare.

Renate Wagner stătea cu mâinile împreunate. Avionul în care se afla, rula... într-o clipă, avea să-și ia zborul... părăsea Roma și se îndrepta spre infern... și spre Erich. Totul mersese atât de bine, încât nu-i venea să creadă. Fusese suficient faptul că avea o uniformă și o parașută și, în plus, dăduse niște replici inspirate.

Își simți mâinile cum îi tremurau. Din nou, curelele îi frecau pulpele. Își mușcă buzele și-și aplecă în față capul. Casca o apăsa pe creștet. Și-o dădu ușor pe frunte. „Fata cu casca de aur," cum spunea Erich.

Se întreba dacă acesta primise scrisoarea ei. Îi scrisese că aveau să se întâlnească în curând. „Ah, câte întrebări și-o fi pus... sau poate că nici n-a acordat atenție acelei fraze misterioase... Și acum, urma să sosească într-adevăr, avea să sară din avion deasupra lui, în plină noapte, și să coboare încet spre faimoasa mănăstire. Să coboare încet până la Erich..."

Își lipi capul înfierbântat de peretele rece al avionului și închise ochii.

Dinspre carlingă se apropie unul dintre membrii echipajului. Vocea sa răsună în întuneric :

— Vom ajunge în zece minute ! Veți auzi trei semnale sonore. La primul deschideți ușa, la al doilea vă pregătiți

să săriţi şi la al treilea săriţi. Vântul bate uşor, aşa că n-o să fiţi duşi prea departe.

În zece minute....

Renate Wagner îşi îndreptă corpul. Îşi mai rememoră o dată tot ce citise şi tot ce auzise despre paraşutism. Trebuia să agaţe cârligul cordonului paraşutei extractoare de clabul metalic fixat deasupra uşii, să apuce cu amândouă mâinile batanţii uşii, să împingă cu picioarele, ţinând mâinile întinse în faţă... şi să sară, cu capul înainte... iar pentru rest, avea să vadă ea. Apucă cârligul şi-l agăţă de cablul suspendat. Sergentul Koster, care se apropiase şi el de uşă, se dădu înapoi. Mai întâi, avea să sară ofiţerul şi pe urmă el, după care aveau să urmeze ceilalţi.

Examină dintr-o privire pe cel din faţa sa. Paraşuta era fixată corect, cârligul cordonului extractor, de asemenea, genunchii erau uşor îndoiţi, parcă nerăbdători. „Va' să zică, îşi cunoaşte meseria" se gândi Koster, ceea ce îl linişti definitiv.

Ca şi ceilalţi, sergentul sesiză schimbarea turaţiei motoarelor. Viteza scădea, ceea ce însemna că avionul se lăsa spre pământ.

Ajunseseră.

Sub ei, Monte Cassino.

Se auzi primul sonor care îi asurzi.

Renate deschise dintr-o singură mişcare uşa, trăgând-o spre interior, unde rămase fixată. Curentul brusc de aer aproape că o împinse spre interior, dar se ţinu cât putu de cele două mânere, pregătindu-se să sară. Răsună al doilea semnal sonor. Se aplecă în faţă, vântul îi trăgea puternic de cască şi trebui să se agaţe efectiv cu toată puterea de mânere, pentru a nu fi smulsă în afară.

Sub ea, norii se învălătuceau. Zări vag pe pământ o grămadă de ruine. Mănăstirea ! Şi departe, mult mai departe, sclipiri luminoase. Se gândi că acele lumini trebuiau să fie focurile artileriei.

Un calm extraordinar puse stăpânire pe ea. Totul decursese bine, iar acum se îndrepta spre neantul din care ştia că nu mai există cale de întoarcere. Văzu brusc în întuneric pete clare plutind. Erau paraşutiştii lansaţi de primele două avioane. Coborau şi deja se începuse să se tragă asupra lor. Şi mai văzu cum pe pământ ţâşneau fulgere sacadate. Mitralierele... Peste tot, numai mitraliere....

Al treilea semnal sonor răsună, asurzitor, imperativ.

Renate ezită o fracţiune de secundă. În spatele ei se afla Koster, care se şi vedea în aer.

Îşi făcu vânt puternic cu piciorul stâng, întinse mâinile în faţă şi dispăru brusc în abis. Simţi o izbitură brutală, ca şi cum o mână uriaşă ar fi luat-o de guler şi ar fi obligat-o să stea în capul oaselor. Apoi, încă una, mai puternică. Pulpele o dureau, încât scoase un ţipăt uşor... apoi, simţi că plutea... deasupra ei, văzu, deschisă, paraşuta enormă, iar sub ea, auzi şuieratul rafalelor de mitralieră.

Îşi duse mâna la piept. Căci avea senzaţia că i s-a tăiat respiraţia... cu gura deschisă, se balansa în întuneric... dar peste o clipă îşi fixă privirea de stâncile care se tot măreau.

Aterizâ fără nici o problemă. Încercă să se rostogolească, dar paraşuta o târî vreo zece metri, mai înainte de a putea să-şi desfacă chingile. Lucrul acesta îi salvă viaţa, pentru că în locul în care căzuse la nici cinci metri de Koster, explodă un proiectil ce sfărâmă stânca din apropiere.

Întinsă pe fundul unei gropi, stătea cu mâinile la ochi. „Trăiesc, bâigui ea cu jumătate de glas, trăiesc. Acum sunt în infern. Sunt aproape de Erich. Doamne, Doamne Sfinte...."

Se ridică până la marginea gropii şi văzu cum erau strânşi primii răniţi. Racheta albă care se înălţă pe cer o ajută să descopere locul unde se aflau sublocotenentul Monnig şi oamenii săi. Dinspre o înălţime oarecare, pierdută în întunericul nopţi, îi ajunse la urechi lătratul furios al unei mitraliere... era Heinrich Kuppers care-l proteja pe Theo Klein şi pe încă alţi câţiva în încercarea lor de a pune mâna pe cele două tunuri uşoare.

Sublocotenentul Monnig își adunase oamenii în cinci gropi. Sergentul major Michels avea o zgârietură pe frunte, în locul unde fusese atins de un glonț. Sângera din abundență. Fritz Gruben se pregătea să-l panseze. Helmuth Koster sosi șchiopătând și se aruncă într-una din cele cinci gropi. În acele clipe nu-i era gândul la tânărul ofițer. Durerea provocată de piciorul rănit îl făcuse să-și piardă aproape cunoștința. Barthels, corespondentul de presă, făcu o entorsă la picior, aterizând greșit pe un bloc de stâncă.

— Toată lumea este prezentă ? întrebă Monnig, trecând pe rând pe la fiecare din cele cinci gropi. Luă notă de pierderile înregistrate, după care privi spre Michels.

— În regulă, îi spuse pe tonul său voit degajat, pentru a impresiona mai ales pe cei tineri, acum să încercăm să dăm de colonel.

Nu-l văzu pe Eugen Tack, care, înnebunit de groază, se ruga într-o groapă, cu mâinile împreunate, să nu fie văzut de nimeni. Însă buzele sale se mișcau fără încetare, iar ochii îi erau măriți de spaimă.

În grupuri de câte șase, parașutiștii înaintau în direcția punctului de comandă al colonelului Stucken. Trecând pe lângă tancurile distruse, Monnig căută din ochi privirea lui Michels.

— Locul ăsta mi se pare animat ! făcu el.

— Domnule locotenent, cred că avem de ce intra în horă, replică subofițerul. Apoi, își spuse în sine. „Să fi văzut tu ce-a fost în Creta, sau în Corint ! Pe noi, ăștia care am fost pe-acolo nu ne mai miră nimic ! Chiar dacă ar ploua cu rahat !"

Se împiedică de Monnig și, dând cu ochii de colonelul Stucken, care apăruse din întuneric, pocni din călcâie.

— Doi ofițeri și 58 de oameni întăriri pentru divizia 34 de parașutiști. Pierderi...

Dar înainte de a apuca să dea cifra pierderilor Stucken îl opri cu un gest.

— Doi ofițeri ? Nu cumva trei ?

— Nu. Doi, domnule colonel.

— Înseamnă că n-am înțeles eu bine. Mulțumesc. Vino cu mine, locotenente. Oamenii tăi pot rămâne aici. Pentru moment, e liniște o liniște relativă. Mâine seară veți fi conduși la mănăstire. Aveți tot echipamentul necesar ?

— Da, domnule colonel. A fost deja parașutat deasupra mănăstirii.

— Perfect ! Stuckken îl bătu pe umăr pe sublocotenent... Șaizeci de oameni pentru a întări o divizie ! În sfârșit ! Trebuie să ne descurcăm și așa, nu, Monnig ?

— Da, domnule colonel. Până acum ați avut pierderi mari ?

— Hm, să zicem... suportabile. Compania 1 se compune dintr-un sublocotenent, un sergent și un soldat, iar compania a 2-a, dintr-un singur om ! Zâmbi amar, după care spuse : În sfârșit ! Oricum, noi suntem în continuare pe poziții... am avut onoarea de a fi citați de două ori în comunicatele Wehrmachtului, iar eu am primit „Frunza de stejar" ! Heil Hitler !

Sublocotenentul Monnig nu mai întrebă nimic. Fără să scoată vreo vorbă, îl urmă pe Stücken în pivnița în care era instalat statul-major al diviziei.

*

Sergentul-major Maassen privea concentrat la forma întunecată care escalada panta. Lângă el se afla și căpitanul Gottschalk. Maassen îi făcuse semn să se apropie fără să facă zgomot. Amândoi aveau ochii ațintiți asupra individului singuratic care urca spre mănăstire, făcând un zgomot cumplit.

— Probabil că s-a rătăcit ! îi șopti Maassen căpitanului. Nimeni n-ar fi atât de tâmpit să se plimbe printr-un poligon de trageri !

— Sst ! Taci !

Silueta se oprise și stătea locului, nemișcată. Privea spre zidul mănăstirii și-și trăgea sufletul. Apoi își reluă drumul. Dinspre cota 435 țâșni un fulger care lumină pentru o secundă casca rotundă a necunoscutului.

— Este german ! făcu Maassen, vizibil decepționat.

Gottschalk sărise în picioare și se îndreptă în grabă spre zid.

— Pe-aici, dobitocule ! urlă el.

La primele sunete scoase de Gottschalk, silueta se trântise la pământ, dar, auzind cuvinte nemțești, se ridică în picioare și porni în goană printre pietre, în direcția lui Gottschalk, care aștepta amenințător.

— Ce dracu' faci pe-acolo, ia spune-mi ? Te-ei fi apucat să culegi flori, poate ? Sau ești prea tâmpit ca să nu te uiți pe unde calci ?

În fața lui Gottschalk apăru figura slabă și palidă, dar satisfăcută, a Renatei Wagner. Lumina unei lanterne țâșni brusc din mâna lui Gottschalk, parcurse rapid uniforma Renatei și se stinse. Maassen își dădu și el seama că în fața lor se afla un ofițer.

— Domnule locotenent ! făcu el, zâmbind larg.

Gottschalk își duse mâna la cască.

— De unde vii ?

— Tocmai am aterizat, domnule căpitan.

Vocea clară îl amuză pe Gottschalk. „Un tinerel, se gândi el. Bacalaureatul, instrucția de bază, școala militară, trei luni pe front, avansare la rang de ofițer și apoi direcția Cassino — pentru a muri."

— Și te-ai rătăcit....

— Nu ! Am de comunicat ceva căpitanului Pahlberg. Presupun că este în continuare la mănăstire, nu ?

— Da. În pivnița de dedesubtul sălii de adunare. O să te conducă unul dintre oamenii mei. Dar te sfătuiesc ca data viitoare să vii pe drumul cărăușilor, și nu pe unde ai venit acum. Sergentul Maassen era cât pe ce să tragă.

Renate zâmbi și spuse cu vocea ei tânără și veselă :

— Căpitanul Pahlberg s-ar fi înfuriat rău de tot !

Fără să priceapă nimic, cei doi o conduseră printre ruine, până într-un loc de unde, peste câteva minute, o luă Josef Bergmann pentru a o însoți la postul de ajutor subteran.

— Parcă era fată ! spuse Maassen, dând din cap neîncrezător.

Gottschalk izbucni în râs.

— O fată ! Maassen, doar n-o să începi să vezi peste tot numai femei, ca Theo Klein... Maassen... Maassen... dacă ar ști mama ta !

Mormăind înciudat, sergentul-major se întoarse la mitraliera sa. Își spunea că mereu trebuie să știi să-ți ții limba. Oamenii nu caută decât un singur lucru, să-i ridiculizeze pe alții. Fi-r-ar el să fie de locotenent !

În apropierea zidului mănăstirii, apărură Theo Klein și Heinrich Kuppers, lac de apă amândoi, trăgând din greu o ladă enormă. Lui Maassen i se păru ceva ciudat, mai ales că Muller încheia șirul, uitându-se atent în toate părțile.

— Ce dracu' faceți ? întrebă el cu jumătate de glas.

— Este o recuperare, spuse Klein, cu un aer misterios.

— Ce ?

Maassen se aplecă asupra lăzii și constată că era acoperită cu inscripții americane. Existau chiar și cercuri metalice pentru a asigura sistemul de închidere, lux pe care germanii nu și-l permiteau.

— Când am recuperat tunurile, am dat și peste lada asta, declară Kuppers.

— I-auzi ! Cobora singură la vale, rostogolindu-se, nu-i așa ?

— Întocmai. Ne-am pus în drumul ei...

— Și ați tras și cu arma, bănuiesc.

— Păi... se cam înțepenise ! A trebuit s-o forțăm un pic...

Maassen renunță să-i mai chestioneze pe cei doi confrați. Klein și Kuppers desfăcură lada, găsind-o plină cu conserve de carne și fructe și cu alte bunătăți rezervate combatanților americani. Înăuntru se găsea chiar și o fotografie... un poster, care reprezenta o tânără pe jumătate goală, cu picioarele lungi, cu sânii umflați, purtând doar un bikini minuscul. Ochii lui Theo Klein se opriră ca hipnotizați asupra fotografiei, după care oftă și gemu :

— Să-mi facă mie una ca asta ! Înainte de masa de seară ! A naibii muiere ! Întoarse fotografia pe toate părţile şi concluzionă : E mai rău decât dacă aş fi primit trei gloanţe în fund...

Râzând, cu toţii ascunseră lada cu grijă.

Captura lăzii americane nu fu menţionată în nici un comunicat. Kuppers şi Klein o luaseră de la un grup de indieni care urcau spre cota 435, pentru a-i aproviziona pe Rajputanii încercuiţi. Câteva rafle de mitralieră şi câteva grenade fuseseră suficiente.

În timpul celor câteva ore de somn la care avu dreptul până dimineaţa, Theo Klein o visă numai pe fata în bikini. Gemea atât de tare, încât Kuppers îi dădu în cele din urmă un ghiont care avu drept rezultat doar un mormăit fericit. Fără îndoială, primăvara se apropia...

*

Ajuns în capătul scărilor de la punctul de ajutor medical, tânărul locotenent îi mulţumi lui Josef Bergmann.

— Mulţumesc, o să găsesc singur drumul mai departe !

Şi, cu un gest automat, îşi duse mâna la cască, ceea ce îl obligă pe Bergmann să facă la fel.

„Ce fiţos ! se gândea Bergmann, depărtându-se printre ruine... Dacă o să continue cu figurile astea, percis că o să se ia la cuţite cu Theo Klein !"

Renate coborî scările şi pătrunse în interiorul întunecat al pivniţelor. Krankowski se pregăta să panseze braţul rupt al unui soldat care spunea bancuri obscene. Auzind-o sosind pe Renate, infirmierul îşi ridică privirea, văzu uniforma şi spuse pe deasupra umărului :

— Aşteaptă o clipă ! E ceva grav ? Dacă poţi umbla, înseamnă că poţi aştepta ! Apoi, remarcând însemnele de ofiţer, îşi îndreptă spatele : Scuzaţi-mă, domnule locotenent ! Sunteţi rănit ?

Krankowski era uimit. Un paraşutist ? Ofiţer ? De unde naiba ieşise ? Nu-l văzuse niciodată... probabil că sosiseră ajutoare.

Celălalt îl opri cu un gest.

— Vreau doar să vorbesc cu căpitanul medic Pahlberg.

— Pe aici ! Acolo, în spate, domnule locotenent ! A doua cameră pe culoar în stânga. Dar căpitanul operează acum

— Nu-i nici o problemă. Mulţumesc.

Din nou îşi duse mâna la cască. Krankowski mormăi ceva, dând din cap, în timp ce Renate dispărea în coridorul subteran.

În a doua încăpere a culoarului, pe stânga, lângă masa de operaţie, Pahlberg căuta într-o pulpă un glonţ de mitralieră. Pacientul avusese parte doar de o anestezie locală, aşa încât discuta cu doctorul. Privea liniştit penseta care-i cotrobăia prin rană şi care, în cele din urmă, prinse ferm bucăţica de fier.

— Amice, ai avut baftă, spuse Pahlberg pe un ton jovial. Glonţul a rămas în stratul de grăsime din pulpă, fără să-ţi atingă osul. Asta-i într-adevăr rana ideală !

— Da, şi-mi este suficientă, declară rănitul, zâmbind larg. O să mă întorc în Germania, pentru rana asta, nu, domnule căpitan ?

— Nu, nici vorbă ! O să stai probabil la Roma câtva timp !

— Atunci, înseamnă că n-am avut baftă...

— Evident... dacă osul ar fi fost atins, atunci ai fi fost trimis acasă. Dar cu asta... peste două săptămâni, poţi să joci fotbal.

— Sau să fiu aici, să trag asupra gurkilor.

— Nu-ţi pot garanta că aşa ceva nu se poate întâmpla.

În acel moment Renate intră în încăpere. Pahlberg ridică ochii, îi văzu însemnele de locotenent şi-i făcu un semn uşor cu mâna.

— Locotenente, mai am două minute.

Ascultătoare, dar cu genunchii tremurând Renate făcu câţiva paşi şi se sprijini de peretele pivniţei.

„Erich... Erich, în sfârşit. Cât a slăbit, cât s-a uscat, cât a îmbătrânit... îşi apăsă inima cu mâna, pentru a se

forţa să nu-i strige numele. Cu spatele lipit de peretele rece, se lăsă cu toată greutatea corpului pe picioare, pentru a nu alerga la el şi a i se arunca de gât, strigându-i : Eu sunt, Erich, eu sunt, Renate, iată-mă. În sfârşit, sunt alături de tine... pentru totdeauna. Ah, cât aş vrea să-ţi sărut faţa asta suptă, ochii ăştia obosiţi, gura asta muncită de tresăriri nervoase...."

Soldatul rănit la picior ieşi din încăpere, şchiopătând.

Pahlberg trecu în pivniţa alăturată şi începu să se spele pe mâini.

— Locotenente, te ascult. Ţi-a făcut cumva sergentul Krankowski vreo injecţie antitetanos ?

— Nu, răspunse Renate, cu vocea ei naturală. Îşi scoase casca de paraşutist... părul ei blond, acum tăiat scurt, strălucea în lumina săracă a celor două lămpi cu petrol.

Auzindu-i vocea, Pahlberg tresări. Lăsă săpunul şi prosopul... se uită fix la vizitatorul său, incapabil să facă vreo mişcare, refuzând să-şi creadă ochilor, surprins de bruscheţea evenimentului.

— Dar... este imposibil... băigui el... nu poate fi adevărat...

Renate ridică brusc braţele.

— Erich... spuse cu un ton de parcă-şi cerea iertare.

— Renate...

Se repezi spre ea, o luă în braţe, smulgând-o de lângă zidul rece. Cu ochii închişi, Renate se lipi de pieptul doctorului şi, în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji, stătea nemişcată, de parcă ar fi fost neînsufleţită. Tensiunea ultimelor ore, extraordinara concentrare fizică şi nervoasă la care fusese supusă, făcură ca puterile să-i cedeze brusc... se prăbuşi ca şi cum n-ar fi avut schelet şi rămase suspendată, pe jumătate leşinată, în braţele lui Pahlberg.

Nu-şi spuneau nimic... Zăboviră aşa, mult timp, privindu-se în tăcere şi gândindu-se cu spaimă la viitorul care de-acum le aparţinea. Apoi se sărutară tandru, la fel, fără să-şi spună vreun cuvânt. Se sărutară cu reculegerea a două fiinţe ce bănuiau poate că un alt sărut nu va

mai fi şi se agăţau de această îmbrăţişare ca de o ultimă suflare.

La uşă se afla Krankowski, care deja ciocănise de trei ori. Neauzind nimic, îşi lipise urechea de gaura cheii. Nici de această dată nereuşind să audă vreun zgomot, dădu din umeri şi renunţă să mai intre. Întorcându-se, îl zări pe comandantul von Sporken care cobora scările.

— Căpitanul este aici ? întrebă acesta, întinzându-i infirmierului un pachet de ţigări, ştiindu-l mare fumător.

— Mulţumesc, domnule comandant. Krankowski avea aerul încântat al unui copil care primise o jucărie. Căpitanul este în sala mică. Este un locotenent cu el.

— Pe locotenent vreau să-l văd. Nu s-a prezentat la mine, aşa că am venit eu la el !

Von Sporken parcurse culoarul, bătu la uşă şi intră, fără să mai aştepte răspuns. Năucit de ceea ce văzu, rămase nemişcat o secundă, apoi închise încetişor uşa după el şi-şi drese glasul de mai multe ori.

Pahlberg tresări.

— Domnule comandant... articulă el, aproape sufocat.

Renate stătea în picioare, în spatele său. Sporken nu putea s-o vadă în întregime... dar îi remarcă strălucirea părului blond. Zâmbi, înţelegând imediat că avea în faţa ochilor o scenă de necrezut. Ridică mâna pentru a opri explicaţiile pe care Pahlberg se pregătea să i le dea şi, apropiindu-se de cei doi, spuse :

— Mi s-a raportat că un locotenent de paraşutişti a sărit, împreună cu trupele de întărire, deasupra lui Monte Cassino şi că acum se găseşte în mănăstire. Şi întrucât nu mi s-a prezentat, am venit eu să-l văd. Dar cred că este o neînţelegere la mijloc. Pahlberg, ai văzut cumva vreun locotenent ?

— Nu, domnule comandant, dar...

Sporken dădu din cap.

— Gata, e suficient ! spuse el. Oricine se poate înşela. Mai ales pe o noapte ca asta, neagră ca smoala.

Apoi, arătând cu mâna spre umărul doctorului, în spatele căruia se ascundea Renate, adăugă :

— Şi acum, dragă doctore, fii atât de amabil şi prezintă-mă încântătoarei tale logodnice care ar merita, fie vorba între noi, să fie trasă de urechi !

Pahlberg făcu un pas lateral, Renate apăru în întregime în lumina lămpilor cu petrol, cu pistolul automat în bandulieră, în combinezonul pestriţ şi în cizmele mari de paraşutist. Comandantul von Sporken o privi cu un amestec de amuzament şi de uimire.

— De necrezut ! spuse el în cele din urmă. Apoi sărută mâna Renatei, de parcă ar fi întâlnit-o pe tânăra fată la popota ofiţerilor. Îl invidiez pe Pahlberg, Renate... da, da, ştiu cum te numeşti ! Închipuieţi că logodnicul tău, aici de faţă, te-a subestimat : i-ai scris că în curând vei fi alături de el, dar n-a crezut una ca asta !

După care plecă, dar, înainte de a ieşi pe uşă, se întoarse şi, văzându-i cum stăteau în picioare în încăperea prost luminată, le spuse :

— Continuaţi, continuaţi ! Îi voi spune lui Krankowski să nu te deranjeze timp de o jumătate de oră, fiindcă ai de făcut o operaţie grea pe inimă !

Trase uşa după el şi rămase câteva clipe pe culoar, meditând la ceea ce văzuse.

Krankowski veni spre el.

— Domnule comandant, domnul căpitan operează în continuare ? întrebă el.

— Bineînţeles, răspunse Sporken.

— Pot să intru ?

— Nu ! În orice caz, nu înainte de o jumătate de oră. Face o operaţie pe inimă.

— Ce ? Krankowski căscă ochii mari şi păli. E imposibil ! Nu avem nimic din ce trebuie pentru aşa ceva !

Sporken dădu din cap :

— Aşa crezi tu, Krankowski, spuse el. Dar te înşeli, amice !

Infirmierul îl urmări din ochi pe comandant, fără să priceapă nimic.

*

În casa donnei Rachele, domnea o atmosferă agitată. De la piaţă, unde continua să-şi vândă produsele din grădină, ca şi cum n-ar fi fost război, adusese vestea că trupele germane nu mai puteau rezista mult timp pe Monte Cassino. Italienii, oriunde s-ar fi aflat, schimbau între ei ultimele informaţii cu privire la operaţiunile militare. Iar informaţiile ultimelor zile nu erau de loc liniştitoare, întrucât soldaţii care le traversau ţara, americani, indieni, algerieni, marocani, tunisieni, scoţieni sau polonezi, toţi erau străini. Ori italienii nu doreau decât un singur lucru : să fie liberi pe pământul lor, ca să-şi sădească ca altădată roşiile şi măslinii şi să-şi îngrijească viile.

Aşezată lângă fereastră, donna Rachele bătea smântâna de la lapte într-o putină de lemn, făcând un zgomot sec şi regulat, care umplea încăperea. Felix Strathmann stătea pe un taburet, lângă cuptor. Avea capul plecat şi fixa cu încăpăţânare podeaua de pământ bătătorit. Maria Armenata era ocupată cu cusutul unei bucăţi de stofă.

— O să ocupe casa, spuse donna Rachele, întrerupându-se din lucru. O să vină, precis că o să vină ! Unde o să vă duceţi ?

Maria puse stofa deoparte şi spuse :

— În munţi, zia mia !

— Acolo o să fie şi nemţi.

— O să ne ascundem ca vulpile. N-o să ne găsească.

— Şi ce-o să mâncaţi ?

— Rădăcini de plante şi o să bem apă, dacă n-o să avem altceva, dar vom trăi !

Vocea Mariei era plină de încredere. Se simţea perfect că nu erau câtuşi de puţin cuvinte aruncate în vânt. Felix Strathmann ridică ochii.

— Este inutil, Maria. O să traversăm toată ţara şi într-o bună zi, când vom fi la capătul puterilor, o să fim prinşi. Se îndreptă de spate şi-şi puse amândouă mâinile pe genunchi. Costumul pe care donna Rachele i-l dăduse

şi care aparţinuse defunctului ei soţ, îi flutura pe corpul slab. O să încerc să-mi găsesc unitatea, spuse el.

— Nu, carissimo, nu ! Maria sărise în picioare. Nu ! O să te împuşte !

— Eh, şi ce-i cu asta ! Asta nu-i viaţă, pe care o ducem noi. Am obosit să tot fiu urmărit, ca un vânat, şi mereu cu ochii în patru. Nu există noapte în care să nu tresar auzind zgomote — paşi... iată-i... au venit să mă caute, îmi leagă mâinile la spate, mă spânzură de primul copac întâlnit. Spânzurat ca dezertor ! Nu mai pot, nu mai pot !

Donna Rachele se uită la Strathmann, apoi o întrebă pe Maria :

— Ce zice ?

— Vrea să plece.

Maria, palidă, se duse lângă cuptor. Mâna sa mângâia cu duioşie părul blond al lui Strathmann. Gestul îi trăda disperarea, dar şi dorinţa aproape copilărească şi plină de tandreţe de a-l consola.

— Vom pleca în munţi, zia ! Larmenatto trebuie să fie prin Abruzzi, împreună cu oamenii lui. Acolo o să mergem !

— În Abruzzi ? Da, e bine. Donna Rachele se ridică, spunând : Puteţi să vă ascundeţi uşor acolo. O să vă pregătesc un sac cu hrană şi o să vă dau şi un catâr. O să plecaţi la noapte.

Strathmann, care-şi ţinea faţa ascunsă în mâini, îşi ridică iute capul. O privi pe Maria, care-i surâdea.

— Nu voi pleca acolo, spuse el cu voce joasă.

— Mio caro ! Îşi trecu mâna ei fină peste figura răvăşită a lui Felix. Doar câteva săptămâni... după care vom fi liberi...

Strathmann dădu din cap.

— Maria, nu voi putea fi liber niciodată. Niciodată nu voi putea fi moralmente liber. Mi-am părăsit camarazii. I-am trădat când se aflau în pericol ; am fugit... din cauza unei femei ! Nu am plecat pentru o religie, pentru o idee... Nu, i-am părăsit pentru două buze, pentru doi sâni

pentru două pulpe dulci şi calde. Este groaznic, Maria, este groaznic ! Sunt un nimic. Sunt un porc, Maria... un porc nenorocit...

— Eşti Felix al meu !

— Taci ! Se ridică în picioare şi, asemenea unui animal sălbatic închis în cuşcă, începu să se învârtească prin încăpere. Sunt un ticălos, un nenorocit care se târâie în timp ce tovarăşii lui se luptă, un nenorocit care face dragoste noaptea în timp ce ai săi dorm sub obuze ! Nu ! Nu, Maria ! Este groaznic ! Groaznic !

— Nu tu ai dorit acest război ! Ai fost forţat să lupţi ! Ai fost îmbrăcat în uniformă şi ţi s-a pus o puşcă în mâini. Puteai să fii omorât, dar eu te-am readus la viaţă, „Favorito". Vreau să trăieşti ! Pentru mine şi pentru copilul care o să se nască...

— Copilul ? Strathmann tresări. Spui asta ca să nu plec !

Se repezi spre ea şi o privi intens. Figura Mariei, slabă şi sălbatică, încadrată de bucle negre, cu ochi mari şi întunecaţi, era întoarsă spre el. În privirea ei se citea fericirea, o fericire luminoasă care izvora drept din inimă.

Răspunsul se vedea în acei ochi. Felix fu străbătut de un fior, iar degetele sale care apucaseră cu brutalitate umerii Mariei, se desprinseră încet.

— Eşti însărcinată ? întrebă el cu jumătate de glas.

— Da, „Fericitule" !

— Copilul meu, Maria !

— Al treilea care va fi fericit !

— Oh, Doamne ! Îşi puse capul pe umărul ei şi o strânse la piept. Îi venea să plângă, dar nu ştia dacă de disperare, de ruşine sau de fericire. Un copil... al cărui tată era dezertor. Un copil al cărui tată avea să fie spânzurat dacă ar fi fost prins.

— Trebuie să plecăm în munţi, spuse el, trebuie să luptăm în noaptea asta.

— Când se va naşte, va fi pace, spuse Maria fericită. Niciodată nu trebuie să ştie cum este războiul.

— Niciodată, Maria !

Când donna Rachele se întoarse, cei doi stăteau în continuare în picioare, strâns îmbrăţişaţi în lumina asfinţitului. Adusese cu ea un sac de iută, burdușit cu conserve, unt, făină şi ulei de măsline. Îl puse lângă uşa dinspre grădină şi se întoarse la putina ei.

— Catârul este înşeuat. În curând o să se întunece. Trebuie să plecaţi.

Începu să bată din nou smântâna, privind în grădina deja întunecată.

— Salvaţi-vă, spuse ea... se aud tancuri ! Sper că nu au de gând să se oprească să ceară apă...

— Plecăm imediat, zia !

— Hainele voastre sunt pe catâr. Donna Rachele dădu la o parte putina. Le-am împachetat cu nişte haine de ploaie şi le-am atârnat de şa.

O luă înainte în grădină. Animalul era legat de un pom. Strathmann îşi ascunse pistolul-mitralieră sub haina largă. Maria avea sub rochie un pistol american, într-o teacă fixată cu o curea direct pe piele.

— Să treceţi prin Castelnuovo, spuse donna Rachele. O ajută pe Maria să încalece catârul, iar Strahmann se aşează în şa, în spatele ei. Pe-acolo o să fie cel mai bine, continuă ea şi adăugă : Să nu treceţi drumul mai înainte să se facă dimineaţă.

În mână ţinea un mic crucifix, pe care îl întinse spre ei. Maria înclină capul şi donna Rachele îi atinse părul cu crucea.

— Dumnezeu să vă aibă în pază, spuse ea cu blândeţe. Aţi făcut ceea ce era interzis, dar Dumnezeu nu vă va părăsi într-un asemenea moment...

Îndreptându-se spre câmp, auziră huruitul tancurilor dinspre drumul către Roma. Maria, care ţinea hăţurile, îşi înfipse călcâiele în coastele catârului.

— Avanti, spuse ea, avanti, amico...

Catârul îşi începu drumul tacticos în direcţia munţilor Abruzii îndepărtaţi şi pierduţi în noaptea ce se lăsase.

Peste două zile, trecură înot Pescara, se uscară la soare pe stâncile masivului Sirente şi-şi reluară drumul noaptea, începând să urce într-o zonă muntoasă, în care mai existau încă lupi, suficient de agresivi, încât nu puţine erau ravagiile acestora în turmele de oi.

După încă cinci zile, dădură de grupul lui Larmenatto. Partizanii se stabiliseră într-o vale în care se ajungea cu greu. Trăind în sălbăticie, ca şi lupii ce se auzeau urlând în toiul nopţii, ei se adăpostiseră în trei peşteri mari. Din acel loc, peste două luni şi jumătate, Felix şi Maria au fost martorii retragerii trupelor germane, urmărite îndeaproape de armatele americane, lansate asupra Romei.

Războiul se sfârşise. Când don Ernano îl boteză pe micuţul copil, pacea se instaurase. Îl botezară Felice. Felice Liberta. Peste câţiva ani, se juca pe malurile Pescarei, iar părinţii săi voiau ca el să nu cunoască niciodată grozăviile războiului. În fiecare an, cultivatorul Felix Strathmann se ducea în pelerinaj la mănăstirea de pe Monte Cassino. Îngenunchea în biserica reconstruită şi se ruga lui Dumnezeu.

Acest lucru îi mai atenua remuşcările de a fi trădat, cândva, din dragoste.

*

În ziua de 22 martie 1944, la ora 15 şi 30, membrii grupului de luptă constituit de către comandantul von der Breyle împotriva partizanilor, aduseră cu ei corpul unui muribund, învelit într-o pânză de cort. Breyle se afla în adăpostul său subteran din Albaneta, organizând un viitor convoi de aprovizionare, când soldaţii intrară în încăpere cu corpurile aplecate spre greutatea pe care o cărau. Un subofiţer tânăr pocni din călcâie şi dădu raportul.

— Grupa a III-a, misiune încheiată. Contact cu inamicul pe cota 134. Partizanii s-au retras, lăsând în urma lor acest rănit. După care adăugă, cu vocea tremurând de emoţie : Cred că este vorba de germanul pe care-l căutăm de atâta timp !

Breyle își încleștă mâinile de marginea mesei, pălind cumplit.

— Mulțumesc, mulțumesc sergent.

— Să caut un doctor ?

— Ce rost ar avea ? Mâinile comandantului tremurau, iar vocea i se stingea, ca flacăra unei lumânări topite. Oricum, ar fi executat... așa că, dacă moare acum...

Soldații părăsiră încăperea. Lângă ușa pe care o închiseseră, zăcea pânza de cort. Marginile ei acopereau o formă inertă, din care se vedeau doar picioarele. Picioare lungi, încălțate cu cizme de ofițer german.

„Nu este el, își spuse Breqle. Doamne, fă să nu fie el ! Te rog Dumnezeul meu, să nu fie el ! Te implor !"

Cu un pas șovăitor, se îndreptă spre corpul alungit și îngenunche alături. Timp de câteva clipe, fu incapabil să ridice foaia de cort pentru a privi figura celui de sub ea. Apoi, brusc, trase de ea.

Capul îi căzu pe piept, de parcă l-ar fi lovit cineva. Cruzimea destinului îl strivea. Era Jurgen.

Breyle privi la figura slabă și de ceară a fiului său. Sângele îi cursese pe la colțurile buzelor, iar un firicel roșu se pierdea pe sub gulerul cămășii. Părul blond îi era prăfuit și o transpirație rece ca o rouă a morții, îi acoperea trăsăturile. Cu degetele tremurânde comandantul desfăcu uniforma lui Jungen... pieptul îngust și slab era găurit în cinci locuri... o rafală de mitralieră. Rănile abia mai sângerau, prin ele se scurgea viața.

— Băiatul meu, îngăimă Breyle, băiatul meu... Își puse capul pe pieptul acestuia și îi auzi inima bătându-i slab, foarte slab, cu ezitări. Începu să plângă zgomotos, în timp ce mâinile sale umblau febril pe corpul lui Jurgen, pe figura împietrită a acestuia până la găurile înfiorătoare din piept.

— Jurgen, murmură el tandru, Jurgen al meu...

Îi zâmbi, când acesta își deschise ochii. Iar în ochii aceștia se citea deja o pace infinită.

— Tată... suflă el.

— Da, micuțul meu. Îi luă mâna și simți slaba apăsare a degetelor prin care sângele nu mai circula. Ce minunat este că ne putem revedea, spuse el, curajos.

— Da, tată !

Își înghiți saliva, iar sângele începu din nou să-i curgă din gură. Breyle își scoase batista și-l șterse cu delicatețe.

— Tată... s-a sfârșit ?

— Da, micuțul meu.

Breyle acoperi pieptul fiului său, ne mai putând îndura să vadă cele cinci găuri. Peste figura lui Jurgen trecu o umbră.

„O să moară, se gândi Breyle, într-o fracțiune de secundă. O să moară chiar acum."

Încercă să-i ia capul între mâini, ca să moară lipit de pieptul său... dar Jungen se întoarse și ridică slab o mână.

— Grupa ta de urmărire m-a împușcat, spuse el într-o suflare.

— Da, Jurgen, răspunse Breyle cu inima sfâșiată.

— Acum, precis că o să te avanseze locotenent-colonel... continuă vocea lui Jurgen.

Breyle își lăsă capul să cadă, până îi ajunse să se sprijine de umărul fiului său. Îi luă cu amândouă mâinile corpul străbătut de o tresărire și și-l lipi de el îngăimând :

— Jurgen, micuțul meu, este groaznic !

Simți cum corpul de sub el devenea țeapăn. Mâna lui Jurgen îi căzu de pe umăr și se lovi de pardoseala de ciment. Mai auzi încă o dată respirația acestuia, ca o adiere, după care totul se sfârși.

Mângâie cu degetele figura slabă și osoasă a fiului său și-i închise cu duioșie ochii care nu mai vedeau. Privindu-i corpul întins, observă cum pielea începea să se îngălbenească, și-i părea străină, îndepărtată, inaccesibilă. Cu vârful degetelor, acoperi cadavrul cu foaia de cort.

Afară, în coridor, se întâlni cu colonelul Stucken. Frunzele moi de stejar ale acestuia luceau pe uniformă.

— Breyle, tocmai veneam la tine ! E adevărat ? Ofiţerul german care a trecut la partizani este în biroul tău?

— Da.

În spatele lui Stucken, Breyle fixa cu ochii pierduţi stâncile din Albaneta.

— Ai apucat să-l interoghezi pe ticălosul ăla ?

— Nu. N-am apucat, fiindcă a murit.

— Ce păcat ! Ce mi-ar fi plăcut să-l proptesc cu mâinile mele de perete ! Stucken dădu din umeri — Cel puţin ai aflat cum se numea ?

— Nu. A murit aproape imediat după ce a fost adus. Nu are nici un act asupra sa.

— Păcat, fi-r-ar al naibii să fie ! Ar fi fost folositor să i se păstreze numele pentru posteritate.

Colonelul Stucken îl bătut pe umăr pe Breyle :

— Oamenii tăi au făcut o treabă bună. Poţi conta pe tot sprijinul meu în ceea ce priveşte avansarea ta. Iar cât despre nemernicul ăla, să dai ordin să fie ars undeva, printre stânci. Şi să nu mai aud nimic despre povestea asta... Hm, totuşi era creştin...

— Da, domnule colonel.

Breyle stătea în picioare, la intrarea în adăpost. Vântul serii bătea dinspre sud. Era cald. Primăvara îşi intra în drepturi. Breyle nu era în stare să vadă nici munţii, nici cerul, nici stâncile cu reflexii sângerii. Nici măcar vântul nu-l simţea, şi nici blândeţea aerului cald. Era mort, golit de orice sentiment, uşor ca un fulg.

Un soldat cu sufletul la gură sosi dispre Albaneta. Sângera şi urla ca un disperat :

— Tancurile ! Alarmă de tancuri ! Vin dinspre cota 593. Alarmă ! Alarmă !

Colonelul Stucken se repezi afară din adăpost. Şase tancuri uşoare americane se apropiau de poziţiile diviziei, mergând pe cărare. Trăgeau în toate direcţiile, obligându-i pe parașutiști să rămână adăpostiţi.

— Vino încoa' ! îi strigă Stucken lui Breyle. Aici, printre stânci !

Breyle rămase nemişcat. Vedea tancurile apropiindu-se, dar nu era conştient de ce se întâmpla. Dintr-un gest

reflex, începu să alerge, smulse o mină din centura unui genist şi îşi continuă cursa, ca o fiară hăituită, repede, tot mai repede, îndreptându-se spre tancuri.

— Breyle ! urla Stucken, Breyle, ce faci, ai înnebunit ?

Sări din groapa în care se adăpostise şi se luă după comandant. Bubuitura cumplită a tancului din faţă îl aruncă la pământ. Se târî până în pâlnia făcută de un obuz şi-l căută cu privirea pe Breyle care continua să alerge în zig-zag, ţinând mâna la piept.

— Breyle ! urla Stucken cu voce ascuţită. Breyle ! Nu ştii cum se foloseşte mina aia ! Culcă-te la pământ ! Culcă-te la pământ !

Cu plămânii goliţi de aer, comandantul se trântise într-o scobitură în pământ. Vedea venind spre el tancurile, vedea cum din turele ţâşneşte moartea.

„Un Breyle nu moare ca un laş, striga în sinea sa. Un Breyle nu poate muri decât ca un erou ! De cinci sute de ani suntem soldaţi, iar eu sunt ultimul dintre Breyle. Ultimul din generaţie !"

Primul blindat american depăşi gaura în care stătea. Acum se afla în unghiul mort al mitralierei de pe tanc, în timp ce turela acestuia se învârtea, iar tunul bubuia, trimiţând proiectil după proiectil.

Dintr-un scalt, ieşi din adâncitura în care se afla. Făcu doar câţiva paşi şi lăsă mina pe pământ, la un metru de locul unde avea să calce şenila tancului. Închise ochii, întreaga fiinţă fiindu-i cuprinsă de un tremur cumplit.

— La pământ ! urla Stucken... Breyle. La pământ ! Adăposteşte-te !

Dar nu era în stare să audă... o explozie asurzitoare îi sparse timpanele... tancul se răsturnă în faţa sa şi un fum gros îl învălui. O schijă a minei îi pătrunse în piept, despicându-i-l ca un cuţit arzător şi-i tăie inima în două. Brusc, i se făcu cald, foarte cald, îngrozitor de cald. Mai avu timp să se gândească „Jurgen, oh Jurgen ! Acum, mama ta a rămas singură..."

Apoi pământul se cutremură, iar cerul coborî... coborî atât de aproape, încât l-ar fi putut ușor atinge cu mâna. Globul roșu al soarelui era acolo, în palma sa, iar pe deasupra capului, norii alunecau, alunecau, erau atâția nori, iar soarele era atât de frumos, atât de roșu, de un roșu atât de minunat...

Șenilele celui de-al doilea tanc începură să treacă peste cadavrul său.

PARTEA A V-A

Și nu vom găsi nici un loc pașnic
Iar omenirea suferindă
Va păși, ceas după ceas,
Orbește,
La infinit,
Ca o cascadă ce curge din piatră-n piatră.

Holderling
(Poet german. sec. XVIII)

Înaltul Comandament al Wehrmactului comunică

15 mai 1944

Pe frontul italian din sud, inamicul a continuat să atace. În urma unor lupte grele, în cursul cărora inamicul a pierdut numai în regiunea de la sud de Cassino 50 de tacnuri, trupele noastre din sectorul sudic al frontului s-au retras câțiva kilometri spre vest, pe o poziție dinainte pregătită, în scopul blocării înaintării inamicului.

Cazul infirmierei care se parașutase noaptea în uniformă de locotenent și care se afla pe lângă doctorul Pahlberg nu întârzie să se răspândească printre apărătorii din Cassino.

În noaptea ce urmă aterizării Renatei, căpitanul Gottschalk o vizită pe aceasta remarcând cu această ocazie că războiul tocea simțurile...

— Pe vremuri, spuse el, oricum s-ar fi deghizat o femeie, tot nu mă păcăleam. Mi se aprindea mie un beculeț în creier, adăugă el, râzând. Dar între timp, atâta am văzut, că ne-am mai bătucit și noi. Orice ar fi, domnișoară, ați reușit să duceți de nas o catană bătrână !

Theo Klein abia putea fi ținut în loc. Se prefăcea bolnav, ca să fie dus la punctul de ajutor medical.

— O fată, gemea el, o fată, una adevărată ! Aici, printre noi ! Au, au ! Mă doare burta ! Își lăsă arma jos și, ridicându-se, declară ! Trebuie să merg la spital ! Mă doare al naibii !

— Infirmiera este logodnica medicului căpitan Pahlberg, dobitocule !

Heinrich Kuppers și Maassen îl aduseră pe Theo Klein înăuntrul adăpostului.

— Ce dracu aveai de gând să faci acolo ? întrebă Maassen.

— S-o văd ! Numai s-o văd, băieți, atât ! O femeie ! O femeie în carne și oase ! Vă mai aduceți aminte cum

își balansează o femeie șoldurile în timp ce merge, cum îi tremură sânii ? Asta nu vă spune nimic ?

— Mai tacă-ți fleanca ! îi spuse Maassen, trăgându-i un ghiont în coaste. În orice caz, o să vezi tu ce-o să se mai vorbească de infirmiera asta, când or să afle ștabii ăia mari. Tare aș vrea să știu ce-o să zică și colonelul când o să afle vestea.

— Precis că o să vină și el... s-o vadă în carne și oase !

Asta fusese și părerea comandantului von Sporken, care trimisese diviziei un mesaj sec și milităresc „Întăriri sosite — 45 de oameni (un sublocotenent, trei sergenți majori și 41 de soldați) Plus o infirmieră".

Colonelul Stucken era încă tulburat de moartea lui Breyle, al cărui corp, zdrobit de șenilele tancului, devenit de nerecunoscut, fusese îngropat pe un versant din Monte Cassino. După ce primi mesajul lui Sporken, rămase perplex, citind neîncrezător ultimele cuvinte.

— Nu se poate ! Sporken bate câmpii ! O infirmieră ? Ce dracu' mai este și cu gluma asta ?

Prin curier, ceru să i se precizeze informații în legătură cu infirmiera.

Răspunsul nu întârzie să vină. „Infirmiera Renate Wagner de la spitalul de rezevă nr. 3 din Roma. Parașutată la 20 martie, cu întăririle pentru Monte Cassino".

Colonelul Stucken telefonă ca din întâmplare la corpul de armată și la armată. Întrebă prudent dacă punctul de ajutor medical din muntele Cassino primise ajutoare. I se răspunse că primise materiale, dar nu și personal. Pahlberg depindea de spitalul de campanie al comandantului medic Heitmann, dar nici acesta nu primise ca ajutor personal medical.

— Nici măcar o infirmieră ?

— Poftim ? La celălalt capăt al firului, colonelul de stat-major rămase o clipă interzis, ca și cum n-ar fi înțeles bine. Dragă Stucken, spuse el, e o glumă, nu ? Te înțeleg, între două lupte mai trebuie să te și destinzi ! Nu,

nu, săptămâna viitoare veți primi în ajutor personal medical. Așa că, noapte bună !

Așadar, nimeni nu era la curent cu așa ceva.

Bineînțeles că la spitalul de rezervă nr. 3 din Roma se înregistrase dispariția infirmierei Renate Wagner. Ea figura pe lista dispăruților, iar la Kommandatur se credea că fusese răpită de partizani. Acest fapt nu avea nimic extraordinar în el, întrucât acei fanatici erau în stare de orice, echipați cu cele mai bune arme, și organizați ca niște militari. Chiar și în Italia războiul devenise un război murdar.

Nici la cartierul general al armatei a 10-a nu se știa nimic de toată această istorie. Se credea că este vorba de vreo glumă de-a lui Stucken.

Avu loc un schimb de corespondență între Stucken și von Sporken. Colonelul află cu această ocazie că Pahlberg stătea într-adevăr cu o infirmieră, că aceasta era logodnica doctorului și că sărise în secret, în plină noapte, deghizată în locotenent.

Colonelul Stucken ordonă ca Renate Wagner să părăsească imediat mănăstirea și să ajungă la Albaneta cu următoarea coloană și cărăuși de noapte. În Albaneta, la spitalul doctorului Heitmann, s-ar fi aflat în mai mare siguranță.

— Prin „Văgăuna morții" ? Comandantul von Sporken luase cunoștință de ordin și dădu din cap.

Renate și Pahlberg stăteau în fața sa, în timp ce, afară, artileria inamică își reluase tirul asupra coloanelor de aprovizionare.

— Ai nouăzeci la sută șanse să nu ajungi acolo, Renate ! Nu am intenția să execut acest ordin. O să-l înștiințez pe Stucken în scris. Dacă ține neapărat, atunci să fie cavaler și să te ia chiar el de-aici !

Stucken nu mai insistă.

Renate rămase pe Monte Cassino.

Se integră atât de bine în munca de la postul de ajutor medical, încât parcă niciodată mâna ei delicată de femeie nu lipsise de pe Monte Cassino pentru a schimba

bandajele sau pentru a aduce puţină alinare celor suferinzi.

Un nou atac fu lansat împotriva muntelui Calvairo. Dar focul companiei a 3-a şi rachetele lui Sporken îl respinseră până la Rocca Janula. Din acel moment, Freyberg se retrase din luptă.

Aliaţii pierduseră şi cea de-a doua bătălie pentru Muntele Cassino, pentru cucerirea căruia fuseseră puse în joc cele mai importante cantităţi de materiale de luptă din întregul război. Uimită, toată lumea admira pumnul de paraşutişti germani care înfrunta o armată întreagă şi care aşa epuizaţi cum erau, repurtaseră două victorii succesive.

Generalul Alexander îl retrase pe Freyberg. Neozeelandezii erau decimaţi, iar indienii, cu moralul la pământ. A fost adus lângă Monte Cassino al doilea corp de armată polonez, sub conducerea generalului Anders.

Generalul Freyberg plecă furios. Nu pentru că demolase mănăstirea fără rost, ci mai curând pentru faptul că în faţa ruinelor ei îşi pierduse crema regimentelor sale. Iar reputaţia sa de general fusese ştirbită zdravăn de rezistenţa germană.

La cota 435, indienii rămaseseră în continuare izolaţi de Roca Janula, al cărui fort adăpostea resturile unităţii.

Comandantul von Sporken şi sublocotenentul Monig se aflau în spatele zidului mănăstirii, în apropierea cuibului de mitralieră al lui Theo Klein, când, pe o înălţime, apăru un fanion alb, cu crucea roşie pe el. Aproape, imediat, ieşi dintre stânci un mic grup de indieni, bandajaţi la cap sau la picioare, sprijinindu-se în cârje improvizate şi deplasându-se cu greutate. Străbătură cu chin cei două sute de metri ce-i despărţeau de Rocca Janula, unde fură întâmpinaţi de compatrioţii lor.

Sporken arătă cu mâna spre siluetele care şchiopătau şi, râzând, spuse :

— Ar fi distractiv, Monnig, dacă i-am putea controla niţel pe săracii ăia de răniţi. Sunt convins că nici unul dintre ei nu este aşa de grav rănit cum vrea să

lase impresia. Ideea este bună, nu zic nu ! Dar contravine regulamentelor Crucii Roşii. Ia uită-te ! Priveşte !

Precedat de un alt fanion apăruse un nou grup, tot de răniţi, înfăşuraţi cu pansamente enorme. Cîţiva dintre ei îşi agitau mâinile în direcţia poziţiilor germane, în timp ce se apropiau liniştiţi de Rocca Janula.

— La prima vedere, toţi au aceeaşi rană, spuse sublocotenentul Monnig. Domnule comandant, nu vreţi să deschidem focul ? Pungăşia este prea mare !

— Eh ! Ce rost ar avea ? Sporken îşi aprinse o ţigară. Săracii de ei, le este frică să nu moară, ca, de atlfel, şi nouă ! De ce să-i împuşcăm, când au convingerea că noi suntem corecţi şi nu tragm în răniţi ? Dimpotrivă, să fim mândri, iar asta e deja suficient !

— E prea cavaleresc, domnule comandant, sau este o prostie prea mare !

— Cu atât mai mult ! În război, înseamnă cam acelaşi lucru !

Se întrerupse, ieşi printr-o spărtură a zidului şi-şi duse mâna la cască.

În faţa sa, la câteva sute de metri printre stânci, stătea un ofiţer englez care saluta milităreşte, mulţumind nemţilor. Ultimii răniţi dispăreau în interiorul fortului.

— Thank you, comrade ! strigă acesta. The war is a crime !

Sporken făcu din cap un semn afirmativ şi-şi agită mâna.

— Noroc ! spuse el, cu voce joasă, după care adăugă, ca pentru sine : Absolut de acord.

Aşteptă ca ofiţerul să se retragă la adăpostul stâncilor. La cota 453 nu se mai aflau forţe aliate. Sângerosul război putea continua.

Trecu în spatele zidului. Sublocotenentul Monnig îl privea cu ochi mari.

— Gentlemenii războiului ăsta... făcu el sarcastic.

Comandantul aprobă din cap, apoi aruncă chiştocul ţigării printre dărâmături.

În spatele mitralierei lor, Theo Klein şi Heinrich Kuppers urmăriseră cu cătarea armei răniţii indieni până la Rocca Janula. Dinspre Albaneta, reîncepuse tumultul. Erau tancurile americane care încercau să dea peste cap poziţiile germane.

La punctul de ajutor medical, Renate Wagner stătea la căpătâiul călugărului Fra Carlomanno. Îl hrăni ca pe un copil până pe 5 mai, când acesta îşi dădu sufletul liniştit, zâmbind. Adormi întru Domnul, cu mâinile împreunate şi cu crucifixul între degetele sale descărnate de om bătrân.

Muller şi Josef Bergmann săpară o groapă în grădina mănăstirii. Acolo fu înmormântat Fra Carlomanno. Sporken aruncă primii bulgări de pământ peste corpul slab al acestuia. Kuppers cioplise dintr-o grindă de lemn o cruce mare, pe care Theo Klein o înfipse singur în mormânt. Când căpitanul Gottschalk, care era catolic, rosti rugăciunea pentru morţi, Theo chiar îşi împreună mâinile şi-şi lăsă capul în piept. Această scenă stupefie nu numai grupa lui Maassen, dar şi întreaga companie, inclusiv pe comandantul von Sporken, care nu-şi deslipi privirile de la Klein cât dură ceremonia, ca şi cum reculegerea acestuia i se părea de necrezut.

Frontul se calmase. Generalul Alexander redistribuia marile sale unităţi. Lângă Monte Cassino apăru al doilea corp de armată polonez, iar Freyberg plecă spre Sud, spre Rapido.

Cartierul general al Führerului făcu să plouă cu decoraţii peste eroii de la Monte Cassino. Comandantul von der Breyle primi Frunza de Stejar a Crucii de Fier şi fu avansat post-mortem la rangul de locotenent colonel. Căpitanul Gottschalk şi comandantul von Sporken fură numiţi cavaleri, iar Klein, Kuppers, Muller, Bergmann şi Massen erau pe punctul de a fi avansaţi. Trebuia să se obţină doar confirmarea din partea diviziei... ceea ce urma să se întâmple imediat ce liniile telefonice aveau să fie reparate.

În timpul acelor zile însorite de mai, între Renate şi Pahlberg se dădea o luptă neştiută de nimeni. Doctorul ţinea ca Renate să părăsească mănăstirea, în timp ce Renate replică :

— Nu sunt la ordinele colonelului. Nu depind decât de mine însămi.

— Stucken este comandantul zonei. Are toate drépturile să dea ordine, replică Pahlberg.

Şi insista cu atât mai mult, cu cât ştia perfect că liniştea acelor zile nu prevestea nimic bun. Ultimul act al tragediei încă lipsea, dar nu avea cum să nu apară. Iar Pahlberg voia ca Renate să plece din timp.

— Tu gândeşti ca un militar, răspunse ea. Eu gândesc ca o femeie. Nimeni nu mă poate împiedica să te iubesc. Voi rămâne cu tine până la sfârşit !

Pahlberg, aşezat pe pământ, la soare, scurtă dărâmăturile şi-şi lăsă privirea să alunece până în valea râului Liri, apoi zise :

— N-o să mai coborâm niciodată din mănăstirea asta.

— Ştiu foarte bine, Erich !

— Atunci, dacă ştii, asta înseamnă sinucidere curată. De ce rămâi ?

— Asasinat — că vei fi tu acela — sau sinucidere — că voi fi eu — este cam acelaşi lucru.

Şi îşi puse mâna rece peste mâinile lui şi-i luă degetele între degetele sale.

— Vom rămâne împreună, spuse ea. Suntem uniţi unul cu celălalt în mod total, absolut, cum vrei să ne despărţim ? Ce m-aş face fără tine, Erich ? Nu există viaţă pentru mine în afara prezenţei tale. Poate că este ridicol, copilăresc, cum vrei să-i zici, dar aşa este !

— După ce vor ataca a treia oară, nu vom rămâne decât noi, articulă Pahlberg, cu o voce surdă. Tu nu ştii Renate, cum poate fi ! Tu n-ai văzut încă nimic ! Să te las aici, ar fi crimă curată !

Se ridică de jos, îşi curăţă praful de pe uniformă şi spuse :

— O să vorbesc cu Sporken.

— Nu !

— Ba da !

Voi să se îndepărteze, dar Renate îl apucă de mânecă şi-l trase lângă ea.

— Unde vrei să te duci ?

— Să-l găsesc pe Sporken. O să pleci la noapte, în vale, cu coloana de cărăuşi.

— Niciodată, Erich ! Niciodată !

Lăsă mâna doctorului şi se porni să alerge printre ruine. Surprins, Pahlberg o urmări din ochi, înainte de a-şi da seama că se îndrepta spre zidul care proteja mănăstirea de focul dinspre Rocca Janula şi dinspre fort, în interiorul căruia se găseau trăgători de elită indieni.

— Renate ! urlă el. Renate !

Şi se năpusti în urmărirea ei, sărind peste gropi şi strecurându-se printre geamurile de dărâmături. Când se apropie suficient de mult de ea, o prinse cu un ultim efort, o lipi de o bucată de zid prăbuşit şi o apucă de umeri. „Casca de aur" era răvăşită în jurul chipului palid al tinerei, acoperit cu un strat fin de calcar alb, iar părul blond îi flutura în vânt.

— Ce aveai de gând să faci ? o întrebă el, gâfâind.

— Nimic ! răspunse Renate cu un ton ferm.

— Voiai să alergi până la zid... să te expui tirului indienilor.

Renate nu spunea nimic. Ochii îi erau aproape negri, Pahlberg îşi lăsă capul pe umărul ei. Din el emana atâta tristeţe încât ea îşi ridică mâna şi începu să-i mângâie părul.

— Renate ! De ce ai vrut să faci asta ? Să te omori... De ce ?

— Ai vrut să mă trimiţi de aici... dar n-am să mă las dusă. Iar dacă este să plec, o voi face singură... acolo unde chiar şi tu te vei duce... în neant.

Pahlberg o strânse mai tare de umeri. Unghiile îi intrară în carne, făcând-o să-şi muşte buzele de durere.

Dar nu scoase nici un sunet, şi continuă să-şi plimbe un deget mângâietor prin părul său năclăit de transpiraţie.

Comandantul von Sporken îşi făcu apariţia în cursul serii. Intenţionând să o ia pe Renate. Pahlberg tocmai opera un caz uşor... un cărăuş de la compania I stătea întins pe masă, iar doctorul îi extrăgea din pulpă câteva schije minuscule. Pahlberg lăsa fiecare bucăţică de metal să cadă într-un vas metalic aflat în mâna Renatei. Aceasta tresări în clipa în care Sporken intră în încăpere.

Comandantul privi de jur împrejur. Îşi dădea seama perfect că venise degeaba.

— Îmi pare rău că vă deranjez acum, când aveţi treabă... spuse el. Voiam doar să vă spun că peste o jumătate de oră coloana de cărăuşi va pleca. Vei termina până atunci, Pahlberg ?

— Nu cred, domnule comandant.

— La asta mă gândeam şi eu. Sporken salută zâmbind. Foarte bine, vom aştepta până mâine !

Închise uşa şi rămase câteva clipe pe culoarul întunecos, după care plecă, îndreptându-se spre sala în care se afla Krankowski. Intră. Acesta respiră uşurat când îl văzu pe Sporken neînsoţit.

— Ea nu pleacă ? întrebă el pe un ton confidenţial.

Sporken îi aruncă o privire surprinsă şi-i răspunse :

— Ce te priveşte pe tine chestia asta ?

Infirmierul zâmbi larg.

— Ştiu eu, domnule comandant, că nici dumneavoastră nu credeţi în plecarea ei !

Sporken se întoarse brusc.

— Krankowski, cred că gândeşti prea mult ! spuse el şi părăsi postul de ajutor medical.

*

În ziua de 11 mai 1944, la ora 23, 2000 de guri de foc dezlănţuiră un tir infernal asupra satului şi ruinelor mănăstirii de pe Monte Cassino.

Al treilea atac avea să înceapă în curând... regimentele poloneze erau gata de asalt. Generalul Andres preluase direct comanda trupelor sale, fiind ultima carte pe care o juca Înaltul Comandament Aliat.

Era absolut indispensabil ca Monte Cassino să cadă.

La ora 1 dimineaţa, vânătorii de munte polonezi începură escaladarea muntelui Calcairo şi se lansară asupra Albanetei, ajungând până la cota 593... o înălţime ameţitoare pe coasta muntelui. Cele 2000 de tunuri continuau să tragă, în timp ce paraşutiştii se târau prin pivniţe şi adăposturi, iar polonezii, protejaţi de perdeaua de foc şi fier, înaintau pe pante, ca o armată de furnici.

Theo Klein şi Heinrich Kuppers ieşiră primii din gaura în care se adăpostiseră şi, sub tirul artileriei, alergară până ajunseră în spatele mitralierei lor. Privirile le erau aţintite asupra unor mogâldeţe întunecate ce săreau printre pietre, îndreptându-se spre zidul mănăstirii.

Exploziile se deplasară înspre vale. Acolo, colonelul Stucken se afla în adăpost, ca şi doctorul Heitmann care se găsea în spitalul său subteran. Însă chiar în acele clipe doctorul Christofer cobora dintr-o ambulanţă ce sosise pentru răniţi. Abia pusese piciorul pe pământ, că un pumn uriaş îl şi lovi în spate. O bucată de fier cât toate zilele i se înfipse între omoplaţi. Căzu cu faţa la pământ, şi, înfigându-şi unghiile în pietre, strigă, până i se umplu gura de ţărână. Muri, scoţând strigăte înfundate.

Colonelul Stucken văzu tragedia din adăpostul său. Dar era legat de mâini şi de picioare, căci cei treizeci de metri ce-l despărţeau de doctor erau acoperiţi de un foc nimicitor, ce cobora din cer ca o perdea de fulgere şi înălţa din pământ trombe uriaşe.

Paraşutiştii ieşiră de printre ruinele mănăstirii. Maassen şi Muller deja trăgeau, iar recruţii, care se aflau la prima lor luptă, se desfăşurau în lanţ de trăgători. Sublocotenentul Monnig şi sergentul major Michels instalau o mitralieră grea, în timp ce Koster, subofiţerul rănit la picior, asistat de Gruben şi de Eugen Tack, trăgeau cu mortiera asupra coastei.

Theo Klein şi Heinrich Kuppers nu scoteau nici o vorbă. Cuibul lor de mitralieră era situat într-o zonă de unde se putea observa în linişte tot furnicarul vânătorilor polonezi ce urcau spre ei. În armă fusese instalată o bandă nouă de cartuşe, iar degetul lui Theo Klein se odihnea pe trăgaciul mitralierei. Kuppers trăsese lîngă ei, în spatele unei stânci, câteva lăzi cu grenade de mână.

— Gata ? îl întrebă el pe Theo Klein.

— Încă cincizeci de metri. Aştept să se apropie la vreo douăzeci de metri. Eu o să trag şi tu o să arunci grenadele.

Kuppers făcu semn că înţelesese şi continuară să aştepte cu sânge rece, ca unii care uitaseră de mult ce înseamnă frica. Peste capetele lor, fluierau rachetele lui Sporken, destinate celui de-al doilea val de atacatori. Primul val se afla deja în afara razei lor de acţiune.

— Heinrich, încă zece metri !

Kuppers îşi apropie capul de marginea adăpostului. Privi pe deasupra şi văzu siluetele de culoarea pământului cum se apropiau. Treizeci... cincizeci... o sută de soldaţi inamici, la o aruncătură de băţ. Urcau în grupuri, aparent miraţi că găseau atâta liniste în sectorul lor. Se gândeau probabil că artileria îşi făcuse treaba, aşa că ascensiunea muntelui le părea o adevărată promenadă.

Căpitanul Gottschalk alerga printre ruine. Îi vedea pe polonezi cum înaintau, căţărându-se, în timp ce Klein şi Kuppers se mulţumeau să-i privească. „Nu se poate, au înnebunit, îşi spuse el. De ce dracu' nu trag o dată ? În câteva secunde, or să fie peste noi... şi tâmpiţii ăştia nu fac nimic !".

Intenţionă să ajungă până la ei, dar rafala unei mitraliere îl forţă să se arunce la pământ. La patruzeci de metri de el, Monning şi Michels îi întâmpinară pe atacatori cu tirul mitralerei lor grele... cele două tunuri uşoare pe care Klein le recuperaseră măturau cota 593, împiedicând astfel înaintarea ultimelor valuri de atacatori. Dar nu pentru mult timp, căci artileria poloneză de munte, după trei salve, îi reduse la tăcere. Servanţii celor două

tunuri, răniți sau în agonie, fură transportați la postul de ajutor medical.

— Încă trei metri ! spuse Theo Klein. Își înfundă apoi casca pe cap, trase adânc aer în piept, ridică ușor umerii și apăsă pe trăgaci.

Redutabila mitralieră MG-142 deschise focul, secerând polonezii care înaintau. Asemenea unei coase gigantice și nevăzute, cumplita armă îi reteza la nivelul solului. De lângă Klein, protejat de tirul mitralierei, Kuppers scotea cuiele grenadelor și, după ce număra trei secunde, le arunca peste parapetul adăpostului lor, printre corpurile ce zăceau la pământ.

Pe figura lui Kuppers apărură broboane de sudoare. Brațul începuse să-l doară... acționa ca un robot... se apleca, apuca grenada, îi scotea cuiul și număra... douăzeci și unu, douăzeci și doi, douăzeci și trei, după care, hop ! Arunca grenada departe, asupra polonezilor, se apleca, apuca alta și tot așa. Mușchii mâinii drepte i se crispaseră de efort. Corpul începu să-i obosească, iar fiecare grenadă începea să cântărească o tonă. Dar continua să le arunce, cu dinții strânși, în timp ce corpul lui Theo Klein tresărea în ritmul sacadat al armei.

Căpitanul Gottschalk se târî prin ploaia de obuze, până ajunse lângă sublocotenentul Monning și sergentul major Michels. La douăzeci de metri de ei, Helmuth Koster striga după un brancardier... Fritz Gauber se căznea să-l panseze, dar Koster nu stătea potolit, zbătându-se disperat. Un glonț îi intrase în umăr. Probabil că glonțul pătrunsese adânc și-i atinsese plămânul, întrucât Koster scuipa sânge.

Comandantul von Sporken lăsă jos receptorul telefonului. Încercase să intre în legătură cu Stucken, dar liniile erau întrerupte.

Hans Pretzel, șoferul celei de-a 3-a companii și agent de legătură, coborî scările pivniței cu sufletul la gură și aproape că se prăvăli în brațele lui Sporken.

— Polonezii au luat muntele Calvario și atacă Albaneta. Se îndreaptă spre mănăstire, dinspre cota 593...

— Mulțumesc.

Pretzel ieși din pivniță și-și reluă cursa prin noapte, îndreptându-se spre căpitanul Gottschalk.

Sporken privi harta. Dar nu mult timp. Se gândea deja că trebuia să izoleze complet mănăstirea de cota 593 cu un baraj de rachete și de obuze de mortiere... Cine controla muntele Calvairo, putea cuceri Monte Cassino fără nici o problemă.

În fața cuibului de mitralieră al lui Theo Klein, noaptea se umpluse cu strigăte, gemete și înjurături. Heinrich Kuppers continua să-și arunce grenadele spre vale. Se afla deja la a treia ladă. Pe celelalte două, golite, le instalase pe marginea parapetului, ca o măsură de protecție suplimentară, iar din spatele lor, lansa moartea.

— Ajutor ! urlă o voce, chiar la picioarele zidului. Ajutor ! O să mor ! Ajutor ! Brancardier ! Brancardier !

Theo Klein se întoarse spre Kuppers și-i zise uimit :

— Ce dracu ! Sunt germani, acolo, în față !

— Rahat, germani ! Sunt tipi din Reich, care știu germana. Tipi din Posen, Thorn sau Bromberg.

— Cam nasol... Klein introduse o nouă bandă de cartușe în mitralieră. Hei, tu, ăla de-acolo, mai tacă-ți fleanca ! strigă el. Și, furios, izbi cu pumnul într-o piatră. De ce dracu' ești contra noastră ?

Mai voi să spună ceva, dar dinspre stâncile din fața lor țâșni rafala unei arme. O mitralieră poloneză, cu cadență mai rară decât MG-42 al lor.

— Vezi, ți-a răspuns ! spuse Kuppers răutăcios.

Klein apăsă din nou pe trăgaci, cu o figură lipsită de orice expresie. Trăgea în rafale scurte, țintind un punct pe care-l reperase printre stânci... la a cincea rafală cel din față încetă să mai tragă, un corp se rostogoli pe pantă, antrenând după el o mică avalanșă de pietre.

La postul de ajutor medical subteran, Pahlberg lucra cu mânecile suflecate, având legat de mijloc un șorț mare de cauciuc. Rănile ușoare erau tratate de Renate, Krankowski și Fritz Gauber, infirmierul sosit cu întăririle. Cei răniți grav erau transportați în sala de operație

și întinși de-a lungul zidului. În curând locul deveni neîncăpător, așa că se folosi și chilia în care-și dăduse sufletul Fra Carlomanno. Dar și aceasta se umplu curând. În capătul scărilor zăceau unsprezece răniți, aproape toți răniți la picioare, așteptându-l pe Krankowski să-i îngrijească. Eugen Tack, cel poreclit „Papă-lapte", sosi cărând în spate un soldat care gemea. Un glonț îi pătrunsese în stomac.

— Răniții grav, în fund, pe dreapta ! îi strigă Krankowski, când acesta își făcu apariția, clătinându-se pe picioare sub povara pe care o ducea.

Tack își transportă camaradul în chilia în care își dăduse sufletul bătrânul călugăr și-l așeză cu grijă pe jos. Rănitul îl privi cu un aer îngrijorat.

— Baftă, Walter, spuse Tack, o să vin să te văd. Doctorul o să se ocupe de tine. La revedere, Walter.

Soldatul făcu un semn din cap.

— Pe curând, Eugen. Și mulțumesc !

— N-ai de ce să-mi mulțumești, bătrâne ! Tack îi făcu un semn amical și ieși pe coridor.

Cei unsprezece răniți continuau să stea înșirați pe trepte.

În momentul în care Tack se pregătea să urce scara, se auzi un zgomot de pietriș strivit, câteva pietre se rostogoliră și, odată cu ele, un obiect întunecat ce se opri printre răniți.

— Adăpostiți-vă, băieți ! Adăpostiți-vă ! urlă o voce.

Răniții de pe scări, gemând de durere, încercară să se îndepărteze în patru labe. Eugen Tack rămase locului, înlemnit. Văzu obiectul întunecat și realiză rapid pericolul pe care îl reprezenta acesta pentru cei unsprezece răniți.

„Un proiectil care nu a explodat, se gândi el... sau un obuz cu întârziere, nu foarte mare, dar care ar face ravagii dacă ar exploda".

Cu figurile crispate de durere, răniții se chinuiau să coboare treptele, încet, ca într-o scenă de coșmar. Alți

patru soldați, răniți la pulpă și neputând să se miște, priveau fix proiectilul, fără a avea putința să se îndepărteze. Obuzul era lung de vreo 40 de centimetri, strălucea sumbru și avea vârful îndreptat spre interiorul pivniței.

— Adăpostiți-vă ! Adăpostiți-vă ! continua să strige aceeași voce ascuțită.

Din câteva sărituri, Eugen Tack urcă scara. Se aplecă sub privirile îngrozite ale răniților, luă obuzul în mâini și continuă să urce, până în capătul scărilor, spre exterior, departe de cei lipsiți de apărare.

Continuând să țină obuzul sub braț, alergă spre ruinele mănăstirii, împleticindu-se, epuizat de efort și îngrozit de povara pe care o căra.

„Dacă m-ar vedea tata ! Și lui, tot un obuz i-a smuls mâna stângă în primul război !"

Clătinându-se printre dărâmături, el ajunse în curtea centrală, unde avea de gând să abandoneze obuzul.

„Și așa, am salvat unsprezece vieți, își repeta el fericit. Și pe Walter l-am salvat. O să-l văd mâine. Precis că doctorul o să-l facă bine. Sunt sigur."

Cu obuzul lipit de piept, continua să alerge. Peste o secundă, se împiedică de un pietroi și căzu. Obuzul i se rostogoli din mâini. O explozie puternică făcu aerul să vibreze și un șuvoi de pietre să se înalțe de la pământ. Tack se aruncă joc și supraviețui exploziei. Numai că o piatră căzu pe el, zdrobindu-i moalele capului și înfundându-i fața în pământ. Nu simți nimic, absolut nimic, nici măcar șocul provocat de piatră... totul se petrecuse atât de repede, mai repede ca gândul.

Eugen Tack, „Cel mai Papă-lapte din armata germană", cum obișnuia să spună Lehmann, salvase viața la unsprezece camarazi.

Spre dimineață, Bergmann și Muller îl aduseră pe Weimann la postul de ajutor medical.

Îl înveliseră într-o foaie de cort și-l transportară la sala de operație, unde doctorul Pahlberg opera de unul singur. Tocmai terminase de îngrijit o rană enormă în spatele unui parașutist, când intrară Muller și Bergmann.

— Sublocotenentul, spuse Muller, înghiţindu-şi saliva.

— Weimann ?

Pahlberg îngenunche lângă coletul alungit şi privi figura extrem de palidă a tânărului ofiţer. La fiecare respiraţie i se forma în colţul buzelor o spumă roşiatică.

— Plămânii, nu ?

— Da, domnule căpitan. Patru gloanţe în plămâni.

Pahlberg le făcu semn că se va ocupa de el.

Bergmann şi Muller nu se mişcară din loc. Doctorul îşi înălţă capul.

— Mai este ceva ?

— O să moară ? bâigui Muller, cu ochii umezi.

— Încă nu ştiu nimic. Acum, plecaţi.

— Cu patru gloanţe în plămâni...

— E o chestie urâtă de tot ! Acum, gata, plecaţi !

Încet, încet, cei doi părăsiră sala de operaţie. În coridor, se întâlniră cu Krankowski care aducea pansamente noi.

— Pe cine aţi adus ? întrebă acesta.

— Weimann.

— Sublocotenentul ? Ce are ?

— Patru gloanţe în plămâni...

Krankowski nu mai spuse nimic şi-şi continuă drumul. Muller se uită la Bergmann. Aflaseră destul. Ieşiră din pivniţă cu figuri grave. Se strecurară pe sub obuzele mortierelor poloneze, până la zidul mănăstirii, căutându-l pe sergentul major Maassen. Acesta instalase cu Michels o mitralieră într-o crăpătură a zidului şi trăgea în tot ce ieşea de după stânci.

— Weimann e rănit nasol ! spuse Muller, gâfâind, trântindu-se lângă Maassen. Pentru o clipă arma acestuia încetă să mai tragă.

— Weimann e rănit nasol ! spuse Muller, gâfâind. Ce porcăria naibii !

Şi reîncepu să tragă, îndrăcit. În acelaşi timp, se gândea „Aşa este, vine rândul fiecăruia ! Cine-o urma acum ? Şi când ? Astăzi, mâine, poimâine ? Poate chiar acum ? Până la urmă tot o să se întâmple... n-o să ne mai vedem niciodată ţara, în nici un caz noi, ăştia din compania a 3-a, poate că pentru ai noştri nu mai valorăm nimic, poate că suntem buni doar să crăpăm !"

Îl apucă furia. Furia unui destin stupid. Începu să-şi manevreze mitraliera cu turbare, pentru a-şi închide rana din suflet. „În nici un caz, polonezii ăia n-or să treacă pe-aici !"

Sublocotenentul Weimann zăcea, întins pe paie în încăperea ce servise drept chilie lui Fra Carlomanno. Îngenuncheată la capătâiul lui, Renate îi ştergea buzele. Pahlberg îi făcuse o injecţie cu morfină, aşa încât acesta era acum liniştit, privind cu ochi ficşi tavanul murdar al încăperii.

— Apă ! articulă el cu greutate. Apă, vă rog !

Renate umezi o bucată de tifon şi-i tamponă gura însângerată. Fruntea ofiţerului ardea şi, din cauza febrei, nu mai recunoştea pe nimeni.

Pahlberg ieşi din sala de operaţie şi o privi pe Renate cum ştergea spuma roşiatică de pe buzele lui Weimann.

— Cum îi este ? întrebă el cu jumătate de glas.

— Cere întruna apă.

— Dă-i un măr curăţat, Renate.

— Păi, nu trebuie să... spuse ea mirată, ridicându-şi privirea.

Dar Pahlberg o întrerupse cu un gest care semnifica inutilitatea.

— Dă-i totuşi un măr. Dă-i tot ce vrea.

Se întoarse pe călcâie şi ieşi din încăpere.

Renate voi să se ridice pentru a lua un măr şi a i-l curăţa, dar mâinile tânărului se agitară. O prinse pe Renate de încheietura mâinii şi o trase spre el cu o forţă neaşteptată, în timp ce privirea ochilor săi ficşi trecea prin ea, contemplând ceva ce numai el ştia.

— Inge ! rosti el cu voce tare. Inge ! rămâi cu mine. Auzi ! Vreau să rămâi aici !

O trase pe Renate spre el şi-i trecu prin păr mâna tremurătoare. Un fior îi străbătu întreg corpul, un fior de spaimă şi de emoţie.

— Sunt aici, Alfred, spuse ea, cu voce răguşită.

— E bine ! E minunat ! Părul tău... este atât de moale, Inge, sunt fericit. Faptul că vorbise, îl făcu să tuşească şi să scuipe iarăşi o spumă sângerie, ce i se prelingea pe bărbie, scurgându-i-se pe piept. Renate îl tamponă cu o bucată mare de vată.

— Nu trebuie să vorbeşti prea mult, îi spuse ea cu blândeţe.

— E aşa de minunat că eşti aici, Inge... Îşi ridică mâna dreaptă şi atinse cu degetele faţa Renatei... părul, fruntea, sprâncenele, ochii, nasul, gura, bărbia. Un surâs fericit îi lumină trăsăturile colţuroase şi îngălbenite de apropierea morţii. Cât eşti de frumoasă, horcăi el. Aprinde lumina, e atât de întuneric... vreau să te văd, Inge... Apoi, brusc, se ridică în capul oaselor, îi strânse umerii lui Renate cu degetele sale crispate şi-şi apropie de ea faţa palidă, cu ochii ficşi şi buzele mânjite de spuma roşiatică. Sărută-mă, gemu el. Inge ! Inge ! Sărută-mă ! Oh, Inge, te simt că eşti aici !

Ochii îi deveniră tulburi şi se vedea cum viaţa se retrăgea din ei pe măsură ce parcă un val începuse să-i acopere. Corpul tânărului se prăbuşi în braţele Renatei. Încet, ca şi cum încă ar mai fi putut resimţi vreo durere, aceasta îl aşeză pe paie, împreunându-i mâinile şi închizându-i ochii. Buzele lui Weimann rămăsesră aşa precum se arcuiseră în timp ce pronunţase numele iubit.

Renate se ridică în picioare şi, clătinându-se, ajunse în încăperea în care se afla Pahlberg. Acesta, ocupat cu îngrijirea unui rănit, îi aruncă o privire scurtă.

— Weimann ? întrebă el.

— Da. Se sprijini de peretele rece. A fost groaznic, Erich. Mă tot striga Inge şi voia să mă sărute.

Pahlberg îşi plecă încet capul.

— Este numele logodnicei lui. La următoarea permisie aveau să se căsătorească. Îşi înghiţi cu greu saliva, simţind că inima îi bătea mai repede. „Ca noi, Renate", adăugă el.

*

La 15 mai, regimentele inamice reuşiră să străpungă apărarea germană la sud de Monte Cassino. A doua zi, pătrunseră în partea nordică a „Poziţiei Gustav". Pe Muntele Calvairo şi în faţa Albanetei, trupele aliate parcă se lipiseră de stânci.

Erau vânătorii de munte din brigada poloneză.

Monte Cassino era încercuit. Din două părţi, forţele celei de-a 5-a armate americane se revărsau asupra poziţiilor germane. Ca o stâncă solitară în mijlocul unei mări dezlănţuite, muntele imposibil domina bătălia, inaccesibil şi de necucerit atâta timp cât paraşutiştii încă mai existau printre ruine.

Colonelul Stucken, înainte de a evacua Albaneta şi de a se retrage pe Rocasecca, trimise ultimul curier la mănăstire. Din acel moment, orice legătură se întrerupse. Muntele devenise o insulă... insula diavolilor verzi pierduţi.

Comandantul von Sporken luă cunoştinţă de mesajul pe care agentul de legătură, rănit în timpul trecerii sale prin „Văgăuna morţii"; i-l adusese. În jurul său, se aflau, printre alţii, căpitanul Gottschalk, cu capul bandajat, sublocotenentul Monnig, cu braţul stâng zdrobit, legat de gât, şi un sublocotenent din grupa aruncătorilor de rachete.

— Domnilor, declară Sporken. Vocea sa avea acelaşi ton tăios şi rece ca în timpul şedinţelor pe care le ţinea cu ofiţerii săi în vederea pregătirii vreunei aplicaţii militare de exerciţiu. Tocmai am primit instrucţiunile comandantului regimentului. Din acest moment, nu vom mai primi ordine, întrucât orice legătură a fost întreruptă. Vă voi citi textul : „Inamicul a încercuit poziţiile noastre. Este prevăzut un atac iminent dinspre vest şi asupra flancurilor. Comandamentul armatei a ordonat ca divizia 34 de paraşutişti să se retragă câţiva kilometri spre Rocaseca. Aceasta înseamnă că paraşutiştii care se află acum pe Monte Cassino vor fi izolaţi. Las fiecăruia libertatea de a se preda sau de a încerca să ajungă la divizie. Începând

cu această clipă, apărarea poziției din Monte Cassino a devenit inutilă. Această poziție și-a jucat rolul. Sunt mândru de parașutiștii mei care au dat dovadă de un curaj extraordinar, care, timp de patru luni, au cucerit admirația lumii întregi. Trăiască Germania ! Stucken."

Comandantul von Sporken lăsă jos mâna în care ținea bucata de hârtie murdară... se apropie de lumânarea ce ardea, aprinse hârtia și după ce aceasta arse, o aruncă jos, strivind grijuliu cenușa cu talpa cizmei, după care adăugă :

— Deci, ați auzit, domnilor ! Monte Cassino și-a îndeplinit rolul său strategic. Ne putem retrage, și, în plus, ni s-a dat libertate totală de mișcare. La americani vom găsi de mâncare, iar pentru noi războiul se va sfârși. La divizia noastră vom găsi lucrurile cu care ne-am obișnuit și vom continua până la victoria finală !

Se uită la ofițerii săi. Nimeni nu zâmbea. De afară se auzeau rafalele mitralierelor și bubuitul mortierelor. Polonezii reluaseră atacul.

— Trebuie să ne hotărâm. Sporken scoase din porthartul său harta Muntelui Cassino, pe care erau indicate toate pozițile, și-i dădu și acesteia foc la lumânare. Nu voi avea nimic cu cel care va decide să se predea împreună cu oamenii săi. Pentru el războiul se va termina. Îi redau fiecăruia libertatea. Chiar vă dezleg în mod solemn de jurământul de credință pe care l-ați făcut față de Führer.

Căpitanul Gottschalk îl privi uimit pe Sporken și clătină din cap.

— Și dumneavoastră, ce-o să faceți, domnule comandant ? întrebă el.

— Voi încerca să ajung la colonelul Stucken. Urăsc războiul ăsta, dar fac parte din el și nu prea văd cum aș putea ieși altfel. Tu, Gottschalk ?

— Nici nu încape vorbă, domnule comandant ! făcu acesta, cu un aer jignit.

— Tu, Monnig ?

— Îmi voi însoți comandantul, bineînțeles !

— Pahlberg ?

— Și eu, la fel.

— Și tu ? întrebă Sporken, surprins. Și răniții ?

— Cei care se pot ține pe picioare, vor merge cu noi. Ceilalți vor rămâne împreună cu Krankowski și Gruber. Sunt convins că americanii vor avea grijă de ei.

Comandantul von Sporken se întoarse către ceilalți ofițeri prezenți.

— Va' să zică, toți, niște eroi ! spuse el cu vocea sa sarcastică. Oh, fericită Germanie !

Nimeni nu zâmbi. Toți știau că de această dată era sincer.

*

Începând cu asfințitul soarelui în ziua de 17 mai 1944 și pe parcursul nopții de 17 spre 18 mai, parașutiștii din compania a 3-a și celelalte grupe comandate de Sporken părăsiră pozițiile deținute în mănăstire și pe Monte Cassino.

Cei dintâi care o porniră pe cărarea ce ducea spre vale, fură răniții în stare să meargă. Reușiră să treacă prin „Văgăuna morții" fără să li se întâmple nimic, în ciuda focurilor de armă care le salutară trecerea.

Doctorul Pahlberg plecase ultimul, împreună cu Renate. Krankowski, cu lacrimi în ochi, îl implora să-l ia și pe el.

— Domnule căpitan, spuse el... suntem de trei ani împreună. Lăsați-mă și pe mine să plec ! N-am nici un chef să fiu făcut prizonier, mai ales fără dumneavoastră ! Nu, domnule căpitan ! Nu se poate ! Vin cu dumneavoastră !

— Krankowski, ce naiba, fii înțelegător ! îi răspunse Pahlberg. Răniții au nevoie de tine. Trebuie să te gândești la ei ! Ce s-ar face ei fără vrednicul meu Krankowski ? Au nevoie de cineva care să-i îngrijească.

— Atunci, rămâneți și dumneavoastră, domnule căpitan ! imploră infirmierul. S-ar termina războiul și pentru dumneavoastră !

— Și toți cei de-acolo, de jos, care au fost răniți și care vor mai fi ? Cine să aibă grijă de ei ? Nu, trebuie să ne despărțim. Tu rămâi aici, pe Monte Cassino, iar eu voi coborî. Fiecare dintre noi are o misiune de îndeplinit !

Pahlberg îi strânse mâinile infirmierului, simţind cum acestea tremurau într-ale lui.

— Îţi urez noroc, Krankowski ! De acum înainte, trebuie să te descurci singur şi sunt convins că vei reuşi. Consideră asta ca pe-o mulţumire pentru toate serviciile pe care ni le-ai adus tuturor.

— Domnule căpitan... infirmierul abia dacă mai putea vorbi.

— Acum, bătrâne, gata, nici un cuvânt mai mult ! făcu Pahlberg. Întoarce-te la răniţii tăi. Mai târziu îmi vei scrie la Kiel, ca să-mi spui cum s-au petrecut lucrurile. De acord ?

— De acord, domnule căpitan !

Cu lacrimi în ochi, Krankowski îl privi pe Pahlberg cum se depărta. Seara se lăsase, iar doctorul, însoţit de Renate, ţinând în mână fanionul alb cu crucea roşie pe el, pornise printre dărâmături.

Fritz Gauber mesteca o coajă de pâine şi se uita după cei doi.

— O să-l mai vedem oare pe doctorul ăsta nemaipomenit ? întrebă el, fără să se oprească din mestecat.

Krankowski tresări, ca ars cu fierul roşu.

— Tacă-ţi gura, boule ! îi strigă pe un ton aproape isteric. Apoi se îndreptă încet către pivniţă şi dispăru pe scări.

*

Coloana mică de răniţi cobora cărarea muntelui, îndreptându-se spre Piedimonte, mergând pe acelaşi drum pe care apucase în ianuarie bătrânul Diamare, împreună cu călugării săi.

Mâna de oameni epuizaţi se târa printre pietre, ferindu-se de focul inamic care se abătea din timp în timp asupra lor.

Cu puţin înainte de a ajunge la Via Casilina, unde germanii îşi instalaseră o nouă poziţie, doctorul Pahlberg şi Renate Wagner căzură în mâinile unui grup de partizani.

Francesco Sinimbaldi, conducătorul partizanilor, îşi avea punctul de comandă într-o grotă situată în apropierea drumului principal prin care circulau noaptea convoaiele de aprovizionare aşteptate de trupele germane. Dar aceste convoaie, ori erau distruse sistematic, cu o frecvenţă deprimantă, ori dispăreau pur şi simplu. Germanii încercaseră în mai multe rânduri să pună mâna pe partizani, în special pe cei din împrejurimile Muntelui Cassino, dar oamenii lui Sinimbaldi se ascundeau ca nişte vulpi prin văgăunile acestuia, neieşind din ele decât pentru a ataca.

Sinimbaldi stătea aşezat în fundul grotei, curăţându-şi arma, când, deodată, câţiva oameni de-ai săi intrară, împingându-i înăuntru pe Pahlberg şi pe Renate. Unul dintre ei îi dădu lui Pahlberg o lovitură puternică cu patul automatului, proiectându-l de peretele stâncos. Doi partizani o ţineau pe Renate de mâini.

— Ce este ? se auzi vocea lui Sinimbaldi venind din fundul grotei. Singura sursă de lumină erau câteva lumânări care ardeau cu flacără tremurătoare.

— Nişte nemţi. Coborau muntele şi încercau să treacă liniile.

— Împuşcaţi-i.

Sinimbaldi îşi lăsă arma jos şi se apropie. Luă două lumânări şi se îndreptă încet spre Pahlberg. Figura acestuia, murdară şi nebărbierită, emana ură.

— O să vă împuşcăm, spuse Sinimbaldi. Noi nu luăm prizonieri nemţi. Cum nici nemţii nu-i fac prizonieri pe luptătorii pentru libertate. Fiindcă noi luptăm pentru libertate, ticălosule !

Puse jos lumânarea din mâna dreaptă şi, cu pumnul strâns, se apropie de doctor, cu intenţia de a-l pocni în faţă. Cu mâna stângă, îşi apropie lumânarea de Pahlberg, de pe al cărui chip epuizat ochii străluceau intens.

Pumnul lui Sinimbaldi se opri, brusc, la jumătatea drumului.

— Dottore, făcu şeful partizanilor, tu eşti, dottore ?

Braţul îi căzu, puse a doua lumânare pe o proeminenţă a peretelui de stâncă şi le dădu peste mână celor doi care-l ţineau pe Pahlberg.

— Lăsaţi-l, proştilor ! Este doctorul care a salvat-o pe Gina Dragomare. El i-a adus copilul pe lume ! Lăsaţi-l ! Daţi-i drumul !

Năuci, partizanii își luară mâinile de pe Pahlberg și Renate. Francesco Sinimbaldi întinse mâna doctorului german.

— Dottore, tu nu ești dușmanul nostru, spuse el solemn. Tu ești un prieten. Prietenul tuturor celor ce se află aici ! Hai, vino !

Și-i făcu semn spre fundul grotei, unde se aflau paturile de paie ale membrilor grupului său. Se mai găseau și o masă, trei scaune și o lampă cu petrol. Sinimbaldi aprinse lampa, apropie scaunele, îi invită să ia loc și se așeză și el. Luă o sticlă de Chianti, umplu trei pahare și împinse două dintre ele spre Renate și Pahlberg. Figura sa murdară radia de bucurie.

— Ce bine-mi pare că te revăd, dottore, spuse el cu un entuziasm sincer. Gina Dragomare e sănătoasă, știai ? Bambina e frumoasă și toată ziua țipă. Doamne, ce mai țipă ! Și ea e sănătoasă. Tu i-ai salvat pe amândoi, dottore ! Tu ești prietenul nostru, al tuturor !

Băură. Renate se lipise neliniștită de Pahlberg, nimicindu-l cu privirea pe Sinimbaldi, care semăna cu un bandit de drumul mare, ivit drept din Evul Mediu. Francesco zâmbi.

— Tua fidanzata ?

— Da. Pahlberg ridică din nou paharul și bău cu înghițituri mari. Ne vom căsători după ce se va termina războiul.

Sinimbaldi dădu din cap.

— Da... războiul s-a terminat ! Dottore, nu vrei să rămâi cu noi ? În trei zile, toată țara o să fie ocupată... Te putem duce într-un loc unde americanii n-or să te găsească. O să stai la Gina și la Mario Dragomare... așa o să poți să fii și cu ochii pe aia mică !

Pahlberg clătină încet din cap. Neliniștită, Renate îi puse mâna pe braț și-l strânse, ca pentru a-l avertiza să nu-și trădeze intențiile. Dar Pahlberg declară :

— Sinimbaldi, trebuie să ajung la răniții mei. Mă așteaptă, doar știi și tu lucrul ăsta !

— Vrei să continui să lupți ?

— Da, dar împotriva morții ! I-am salvat viața Ginei voastre, acum trebuie s-o salvez și pe cea a camarazilor mei. Sper că înțelegi, nu, Sinimbaldi ?

Francesco tăcu. Umblă la lampa cu petrol, în timp ce chipu-i deveni, brusc, ca de piatră.

— Nici un neamț nu trebuie să ajungă la ai săi, făcu el. Fiecare dintre voi reprezintă un pericol pentru noi. Și tu la fel, așa că trebuie să te țin aici, dottore. N-am să te împușc, așa cum ar fi trebuit să fac, dar am să te țin prizonier.

Pahlberg aprobă, dând din cap.

— Ai dreptate, Francesco. Pentru mine, ar fi cea mai bună soluție. Ar fi suficient să ne lași să plecăm după ce americanii vor fi trecut. Pentru noi, războiul ar lua sfârșit ! Cea mai mare dorință a noastră s-ar împlini — în sfârșit, am avea pace. Dar în acest timp, ce s-ar întâmpla cu soldații ciopârțiți de explozii, care strigă disperați după ajutor ? Ei, ia spune-mi, Sinimbaldi !

— Ei bine, să moară, dottore ! Vocea conducătorului de partizani era dură.

Pahlberg strânse paharul între degete. Îl privi pe Sinimbaldi drept în ochi.

— Ce s-ar fi întâmplat cu Gina, dacă eu aș fi zis : Nu-i decât nevasta unui partizan, n-are decât să moară !

Sinimbaldi rămase mut. Apoi, se ridică brusc de pe scaun, încât era pe ce să răstoarne masa.

— Vino ! spuse el brutal.

O luă înainte, cu lampa în mână. Când să iasă din grotă, o stinse, suflând asupra flăcării, și le făcu semn celor doi să-l urmeze. O luară prin noaptea întunecată printre stânci, până ajunseră la o cărare, care, după cum se gândi Pahlberg, trebuia să ducă la Piedimonte. Sinimbaldi se opri și, arătând spre valea mare a râului Liri, spuse :

— Luați-o pe cărarea asta, apoi la stânga, dar să fiți mereu la nord de Via Casilina. O să ajungeți la o porțiune de teren, de vreo șase sute de metri lățime, care este liberă. Pe acolo să treceți. Puteți ajunge la liniile germane înainte de ivirea zorilor. Se întoarse spre Pahlberg. Fața-i nebărbierită era aproape de cea a doctorului. Madonna să fie cu voi, spuse el încet. Dottore, cred că așa ne-am plătit datoriile pentru tot ce-ai făcut pentru Gina !

— Așa este, Francesco ! Îți doresc noroc !

Şi-i întinse mâna. Sinimbaldi i-o strânse călduros, ezită înainte de a se îndepărta, se mai întoarse încă o dată spre ei, se scotoci în buzunar şi-i întinse un obiect lui Pahlberg.

— Ţine, dottore ! spuse el cu voce şovăitoare, ar putea să-ţi folosească ! Şi-i puse în palmă obiectul.

— Francesco ! îi strigă Pahlberg. Francesco ! Ţinea cadoul acestuia în palma deschisă, dar Francesco nu se mai întoarse... nici măcar nu auzise că Pahlberg îl strigase.

— Ce ţi-a dat ? întrebă Renate, apropiindu-se de el. Tremura de frică.

Pahlberg îi arătă obiectul din palma sa. Era un pistol automat american.

— Erich ! aruncă-l ! îl îndemnă ea, privind cu teamă arma bine unsă.

— S-ar putea să aibă dreptate. Poate că o să avem într-adevăr nevoie de aşa ceva.

Pahlberg scutură din cap.

Şi şi-l băgă în buzunarul combinezonului său zdrenţuit.

Ţinându-se de mână, coborâră cărarea ce ducea spre câmpie. În spatele lor, în zona mănăstirii, domnea liniştea. Înspre sud, spre Rapido, bubuia artileria şi se auzea tirul armelor automate.

Îşi urmară drumul prin noapte, rămânând mereu la nord de Via Casilina, aşa cum le spusese Sinimbaldi. Evitară şi Piedimonte, de unde se auzeau rafale îngrijorătoare de mitraliere. În mai multe rânduri, stătuseră lipiţi de stânci, aşteptând să treacă tancurile americane.

Când cerul începu să se lumineze, colorându-se în portocaliu şi roşu întunecat, ajunseră la Roccasecca şi la avanposturile diviziei 34 de paraşutişti. Fanionul lor alb cu crucea roşie îi ajută să se apropie de poziţiile germane. Fură recunoscuţi la zece metri de parapetul fortificaţiilor.

Doctorul Heitmann tocmai intenţiona să ia trei pilule de Pervitină, când îl deranjă soneria telefonului. Cu pastilele în mână, ridică receptorul.

— Heitmann ! se auzi vocea lui Stucken. O veste bună! Pahlberg şi logodnica sa au sosit acum o oră de la mănăstire.

— Minunat ! Heitmann înghiţi cele trei pastile şi respiră uşurat, ca şi cum simţea deja efectul acestora. Sunt răniţi ?

— Nu, nu cred !

— Perfect. Trimite-i la mine imediat. Am de făcut patru amputări... sunt dărâmat !

Şi închise, fericit că, în sfârşit, avea ajutor.

*

Evacuarea mănăstirii începuse într-o linişte desăvârşită, în cel mai mare secret. Paraşutiştii rămaseseră neînvinşi. Rezistaseră timp de patru luni asalturilor unei întregi armate.

Krankowski, în faţa postului de ajutor medical strânse mâna căpitanului Gottschalk şi sublocotenentului Monnig. În mica încăpere ce-i servise drept chilie lui Fra Carlomanno, sublocotenentul Weimann era întins pe o foaie de cort. În încăperea vecină, stăteau îngrămădiţi douăzeci şi trei de răniţi şi muribunzi. Fritz Gauber îi îngrijea, în timp ce Krankowski se despărţea de camarazii săi.

— O să-l înmormântez pe sublocotenent, îi spuse infirmierul, cu o voce şovăitoare, căpitanului Gottschalk... o s-o fac chiar eu şi...

Se întrerupse şi privi în jos. Căpitanul îi dădu peste umeri o palmă amicală.

— Haide, ce naiba, curaj ! spuse, cuprins şi el de emoţie. O să ne revedem cu toţii. Am trăit într-un asemenea rahat, încât ar trebui să avem şi noi parte de zile mai bune. Ne vom revedea cu toţii în Germania.

— Da, domnule căpitan !

Comandantul von Sporken se afla în apropierea zidului mănăstirii, supraveghind adunarea grupei sale de rachetişti. Militarii îşi luau cu ei doar armamentul individual. Distruseseră lansatoarele de rachete şi cele două tunuri uşoare de munte.

Gottschalk se apropie de Sporken. Comandantul îl privi cu ochi uimiţi.

— Gottschalk, încă mai eşti aici ?

— Da, domnule comandant. Vă cer permisiunea să părăsesc ultimul mănăstirea.

— Aha ! Chestia cu comandantul navei care se scufundă...

— Luaţi-o cum vreţi !

Sporken îşi strânse cureaua căştii de pe cap şi-şi fixă pe piept pistolul mitralieră, spunând :

— Am să te aştept mai încolo, cât timp supraveghez retragerea. După ce vor trece toţi, o să coborâm împreună.

— Am înţeles, domnule comandant.

În grupuri mici, paraşutiştii trecură de zidul gros, ce apăra ruinele mănăstirii, coborâră pe cărarea ce ducea în „Văgăuna morţii", unde continua să miroasă a cadavre descompuse, şi ajunseră în vale. Sublocotenentul Monnig conducea prima grupă, urma sergentul major Michels cu cea de-a doua, iar ultimii erau militarii lansatoarelor de rachete, cu Sporken în frunte, la interval de un sfert de oră. Nu se auzea nici un zgomot... operaţiunea se desfăşura în cea mai mare linişte... tălpile de cauciuc ale cizmelor înăbuşeau cel mai mic zgomot. Era ca şi cum nişte şobolani enormi părăseau ruinele mănăstirii şi coborau muntele.

Grupa lui Maassen trebuia să părăsească ultima mănăstirea. Pentru a-şi ascunde intenţiile, începură să tragă mai multe rafale de mitralieră asupra polonezilor, care continuau să se menţină pe poziţiile lor, puţin mai jos de mănăstire, şi la cota 593.

În spatele mitralierei sale, Theo Klein, cu casca dată pe ceafă, privea în jurul său la pietrele care zburau în aer. Văzduhul vibra de proiectile. Heinrich Kuppers număra grenadele care-i mai rămăseseră.

— Încă şase. Mă duc la Maassen, să mai iau o ladă.

Theo Klein aprobă, dând din cap.

— Polonezii ăştia au trăgători de elită ! spuse el, rânjind. Îşi închipuie că o să se descurce mai bine ca indienii ! Îşi suflă nasul zgomotos şi se uită la Kuppers care tocmai se pregătea să plece. Adu şi ceva haleală, adăugă el. Chiar şi o raţie de luptă, puţin îmi pasă ! După care îşi şterse podul palmelor de combinezon.

Kuppers dădu din cap, în semn că înţelesese. Dinspre cota 593, o mitralieră poloneză începu să latre... gloanţele treceau pe deasupra capului său. Se trânti la pământ şi se târî până la Maassen care se pregătea să-şi demonteze mitraliera. Muller plecase deja cu lăzile cu muniţii.

Klein răspunse cu promptitudine focului inamic. Trase în direcţia stâncilor şi deodată auzi în faţa sa urletul disperat al unui polonez care striga după ajutor. Satisfăcut, îşi lăsă capul în jos şi se lipi de armă, în timp ce în jurul său gloanţele continuau să şuiere. „Ai dracului trăgători de elită !" îşi zise el în sine. Observând de unde veneau împuşcăturile, trase câteva rafale grupate asupra locului pe care îl reperase.

Maassen îl privi uimit pe Kuppers, când acesta îi mai ceru grenade.

— Tot nu v-aţi săturat, voi ăştia ? îl întrebă el, bine dispus. Hai, gata ! Strângeţi-vă armamentul şi adunarea ! În zece minute, o întindem !

Hans Pretzel, agentul de legătură, apăru alergând printre stânci :

— Grupa lui Maassen ! Pregătirea pentru plecare ! După care îşi continuă drumul.

— Vezi ? spuse Maassen, râzând. Gata copii, ajunge ! Heinrich du-te şi ia-ţi arma şi spune-i şi lui Theo că bătălia pentru mănăstire a luat sfârşit. Să termine imediat !

Heinrich Kuppers se întoarse alergând la postul său de luptă. Pe cota 593 era linişte... Tirul bine ţintit al lui Klein îi făcuse pe polonezi prudenţi.

Dintr-un salt, Kuppers ateriză în adăpostul cuibului de mitralieră. Închise lada în care se mai aflau şase grenade, în timp ce Klein, aplecat peste arma sa, privea înspre panta muntelui.

— Gata, Theo ! făcu Kuppers, cu oarecare excitare în glas. Demontează arma şi hai ! Spune la revedere prietenilor tăi polonezi ! Maassen ne aşteaptă !

Klein nu răspunse. Continua să privească spre panta muntelui, cu degetul pe trăgaci. Aştepta ca trăgătorii de elită să se descopere.

— Theo, nu fi dobitoc ! spuse Kuppers, trăgându-i acestuia un şut în fund. Hai, trebuie să plecăm !

Theo Klein continua să tacă, fără să facă vreo mişcare. Kuppers îl privi mai atent.

— Theo ! strigă el.

Nici un răspuns. Înspre partea poloneză, totul era liniştit. Undeva, în mănăstire, răsunară câteva focuri de armă... Erau Maassen şi Bergmann care-şi distrugeau armele ce nu trebuiau să poată fi folosite de polonezi.

— Theo ! strigă Kuppers, dându-i acestuia un pumn în coaste. Termină cu tâmpeniile tale, şi vino ! Gottschalk o să se înfurie dacă o să întârziem !

În continuare, nici un răspuns. Liniştea devenea din ce în ce mai apăsătoare.

În pieptul lui Kuppers, o mână ca de mort îi urca parcă spre gât. Mâna îi trecu peste faţă şi-i ajunse la rădăcina părului... corpul îi deveni în întregime ca de gheaţă. Simţi cum sângele i se răci în vene în timp ce inima îi devenise un sloi.

— Theo ! îngăimă el. Ce dracu', Theo !

Îl apucă pe acesta de umăr şi-l trase spre el. Cu ochii larg deschişi, camaradul său îi căzu în braţe... În mijlocul frunţii, sub casca dată pe ceafă, se afla o gaură din care tocmai se scurgea o picătură mare de sânge.

— Theo ! strigă Kuppers. Zgâlţâi cadavrul, îl plesni peste obrajii nerași, smulse nasturii de la uniformă şi-şi lipi urechea în dreptul inimii, îi apăsă pieptul de câteva ori, după care îi luă capul în braţe, mângâindu-l cu o mână care tremura îngrozitor.

— Theo ! urlă el din nou. Theo... pentru Dumnezeu, nu fă pe cretinul, spune ceva, hai, spune !

Corpul era greu. Îi alunecă din braţe. Prăvălit la pământ, zăcea ca un pachet înfăşurat. Ochii ficşi priveau cerul, holbaţi, parcă nevenindu-le să creadă. Erau atât de expresivi, încât păreau că zâmbesc în continuare.

Kuppers îşi strânse pumnii.

— Ticăloşilor ! urlă el, cu o voce ascuţită, ticăloşilor !

Se năpusti asupra mitralierei şi începu să tragă ca un nebun, măturând coasta muntelui... schimbă banda, apoi încă una, şi încă una... patru, cinci, şase... lada cu benzi pentru mitralieră se goli. Dădu la o parte arma şi

apucă grenadele. Le aruncă pe toate şase, urlând... auzi câteva strigăte, printre polonezi... pe cota 593, trei mitraliere începură să tragă...

— Na, ticăloşilor, pentru Theo ! pentru Theo ! pentru Theo !

Când nu-i mai rămase nimic, aruncă mitraliera peste parapet. Aceasta dispăru în întuneric, zdrăngănind printre stânci.

Abia atunci se aplecă, îşi băgă umărul sub pieptul larg al cadavrului şi, opintindu-se, se ridică în picioare. Ajunse aşa, sub focul polonezilor, până la ruinele mănăstirii.

Maassen se desprinse din întuneric, venind în întâmpinarea acestuia.

— Nu sunteţi în toate minţile ? Vă distrează aşa de mult să treziţi tot frontul ?

Văzând cadavrul pe care Kuppers îl ducea în spate, se întrerupse.

— Theo ! îngăimă el.

— Dă-te la o parte ! urlă Kuppers.

Ducând corpul neînsufleţit al camaradului său, sergentul trecu pe rând prin faţa lui Maassen, Muller, Bergmann, Monnig şi a căpitanului. Coborî cu el panta Muntelui Cassino, cum făcuse arhiabatele cu crucifixul său. Mai departe, trecu prin faţa lui Sporken, care-şi duse în tăcere mâna la cască, salutând mult timp pe cel dispărut.

În spatele lor, ruinele mănăstirii deveneau din ce în ce mai mici, până sfârşiră prin a dispărea în noapte.

Kuppers cobora coasta muntelui, mergând pe cărare, ţinând în continuare cadavrul lui Theo, cu mâinile crispate. Nu simţea povara pe care-o căra, nu simţea decât un gol uriaş, un pustiu nemărginit, în care el însuşi era înghiţit, în care se afunda.

Ultimii apărători ai Muntelui Cassino îl urmau în spate, în tăcere şi cu capetele plecate.

Ajuns în vale, Kuppers se opri. Strânse cadavrul în braţe şi mângâie corpul acestuia cu atâta duioşie, încât Maassen îşi întoarse privirea şi se îndepărtă.

Apoi pe Kuppers îl lăsară genunchii și se prăbuși, căzând în față, cu capul lipit de pământ, fără forță, parcă dărâmat. Amândoi zăceau la pământ, atât cel mort cât și cel în viață, epuizat.

Sporken închise ochii. Își scoase casca și spuse, cu voce tremurătoare :

— De-ar fi să mai trăim o sută de ani, așa ceva nu vom uita niciodată.

SFÂRȘIT

ÎN EDITURA ZZ AU APĂRUT:

ÎN COLECȚIA ENIGMA Z :

AVANTAJ... MARLOWE de RAYMOND CHANDLER

RĂMAS BUN PENTRU VECIE de RAYMOND CHANDLER

UNDE SE AVÂNTĂ VULTURII de ALISTAIR MACLEAN

CU NEBUNII SĂ NU TE PUI de P. HOWARD

MISTERUL CRUCII EGIPTENE de ELERY QUEEN

UN SICRIU PENTRU DIMITRIOS de ERIC AMBLER

ÎNCURCĂ-I DRACE ! de JAMES HADLEY CHASE

MOARTE DE CALIBRUL 45 de JAMES HADLEY CHASE

PARDESIUL CARE ADUCE MOARTEA de DASHIELL HAMMETT

O ADUNĂTURĂ DE LICHELE de JAMES HADLEY CHASE